Hafez

In English, French, German & Persian

Rendered into English Verses by

H.Nickbell, A.J.Arberry and H.W. Clarke

انتشارات فرهنگسرای میردشتی

Rendered into French Verses by

VINCENT MONTEIL

Rendered into German Verses by

F. RUECKERT

Persian Calligraphy

M. FALLAH

ذهن آویز

HAFEZ

In English, French, German & Persian

Rendered into English Verses by

H.Nickbell, A.J.Arberry and H.W.Clarke

HAFEZ

Based on the edition by

M. Ghazvini & Dr. Gh. Ghani

Rendered into English verses by:

H.Nickbell, A.J.Arberry, and H.W.Clarke

English introduction: **Hermann Nickbell**

Rendered into French verses by: **Vincent Monteil**

Rendered into German verses by: **F.Rueckert**

Persian Calligraphy: **Mahdi Fallah**

Paintings: **H. Machiani, and Gh. Isma'ilzadeh**

Lithography: **Farayand-e Gooya**

Designed and supervised: **Mohsen Zaighami**

Publishers:

MIRDASHTI
FARHANGSARA

Tehran-Iran. Tel: +(98 21) 664 90 661-2 Fax: +(98 21) 664 91 968

Mashhad-Iran. Tel: +(98 511) 854 49 5 Fax: +(98 511) 851 47 61

Web site: WWW.fmirdashti.com Email: info@fmirdashti.com

ذهن آویز

Tehran-Iran. Tel/Fax: +(98 21) 887 94 218-9

Web site: WWW.gbook.ir

ISBN:978-964-7141-46-8

Introduction

Mohammad Shams-ed Din Hafiz, a contemporary of Dante, was born at Shiraz, in the beginning of the eighth century of the Islamic era, which corresponds to the fourteenth century A.D. The exact date of his birth is unknown. For about seventy years he was, however, a subject of the princes of the Muzaffar family, who rose to power in A.D. 1318, and whose thrones were established simultaneously, or successively, in Shiraz, Yazd, Kerman, and Isfahan, until the territory of Fars was overrun by Timur, and its rulers put to death.

At an early period of his career Hafiz devoted himself to literary and theological pursuits, and acquired a knowledge of music and poetry: these studies rendered him indisposed to perform long journeys, or to remain at Courts. In his researches after the mystical and transcendental his guide was the Shaikh Mahmud 'Attar, the chief of an order of dervishes. Hafiz afterwards became a member of their community, and expounded Zamakhshari's commentary on the Koran in a college founded for him by his friend and patron, Haji Kivam ud-Din, the Vazir.

The celebrity of Hafiz as a poet caused him to receive many invitations from men of rank, most of whom are alluded to in his Odes or Fragments. Among the Muzaffar princes his especial patrons were Shah Shuja, and Shah Mansur. He was also honoured by Sultan Uvais, of the Ilkhanis, and by his son Sultan Ahmad, the metropolis of whose empire was Baghdad.

The fame of Hafiz at last extended not only to Arabia, but also to the south of India, and he received an invitation, as well as a sum of money, from Mahmud Shah Bahmani, a Moslem monarch reigning there. Hafiz reached a ripe old age, and, according to some authorities, lived long enough to have an interview with the invader Timur, in A.D. 1387.

Concerning the domestic events of the life of Hafiz little is known. One of the odes has been supposed to record the death of his wife, and another that of a young unmarried son. His poetical compositions are remarkable, not only for their melody and beauty of style, but for the depth and subtlety of the ideas which often underlie the primary or material sense.

There is a tradition that the "Green old Man," the Prophet Khizr, or Elijah, appeared in person to Hafiz, and presented him with a goblet, the contents of which conferred on him the genius of poetry. From Jami, himself a distinguished poet, Hafiz received the title of "Lisan ul Ghaib," the Tongue of the Unseen, on account of the spiritual knowledge displayed in his writings.

The admiration for the Odes had increased to so great an extent before the death of Hafiz in the year of the Hejira 791 (A.D. 1388), that it became customary to consult them to discover future events; and this practice is still continued in the East in various ways. One method, after breathing over the volume, is to utter an invocation, such as the following.

O Hafiz of Shiraz, impart
Foreknowledge to my anxious heart!

The book is then opened at hazard, and the first couplet which meets the eye is taken as an answer to the question of him who consults the oracle.

Hafiz was buried at Shiraz in the centre of a small cemetery forming a portion of the enclosure now named the Hafiziyeh, the other part being a flower-garden containing an avenue of cypress-trees, and divided from the cemetery by an ornamental wall and central portico.

On the oblong alabaster slab of the tomb two of his odes are embossed as the fittest record of his genius. In like manner two of the four angles of the same stone are adorned by a couplet from another ode, one line in each; the remaining angles being occupied respectively by the first and second half of a chronogram, in which the letters of the words خاکِ مصلّی ("Khaki Musallâ, or Mosallâ), when added together according to their numerical value in Arabic, give 791 A.H., the date of the poet's death.

CHRONOGRAM

On spiritual men the lamp of HÁFIZ gleamed;
Mid rays from Glory's Light his brilliant taper beamed;
Musallâ was his home: — a mournful date to gain,
Thrice take thou from

MOSALLAS EARTH ITS RICHEST GRAIN.

Mosallâ's Earth.			Its richest grain.		
M	=	1000.	I	=	1.
O	=	0.	T	=	0.
S	=	0.	S	=	0.
A	=	0.	R	=	0.
L	=	50.	I	=	1.
L	=	50.	C	=	100.
Â	=	0.	H	=	0.
S	=	0.	E	=	0.
E	=	0.	S	=	0.
A	=	0.	T	=	0.
R	=	0.	G	=	0.
T	=	0.	R	=	0.
H	=	0.	A	=	0.
			I	=	1.
			N	=	0.
	1100.			$103 \times 3 = 309.$	
	1100 Less 309 = 791 (A.H.)				

Many differences of opinion exist as to the nature and general spirit of the Odes, the majority of Oriental commentators interpreting them more or less allegorically, and others nearly always literally.

The present edition contains sixty selected poems of Hafiz in Persian calligraphy and their English translations by H.Nickbell, A. J. Arberry and H. W. Clarke.

O THOU WHO ABIDEST ALTHOUGH ALL THINGS PERISH

Where doth thy love's message echo for my rapt soul to rise?
This sacred bird from the world's meshes yearns to its goal to rise.

I swear, wilt thou thy servant name me, by all my love sublime,
Higher than my desire of lordship o'er space and time to rise.

Vouchsafe, lord, from thy cloud of guidance to pour on me thy rain,
Ere Thou command me as an atom from man's domain to rise.

Bring minstrels and the wine-cup with thee, or at my tomb ne'er sit:
Permit me in thy perfume dancing from the grave's pit to rise.

Though I am old, embrace me closely, be it a single night:
May I, made young by thy caresses, at morn have might to rise!

Arouse thee! show thy lofty stature, idol of winning mien:
Enable me, as soul-reft Háfiz, from Nature's scene to rise!

To-day am I of life possessed, 'tis wholly 'Ali for thy love:
At morn by the imáms' pure souls my witness there above be thou.

O man, who are not 'Ali's friend, thou hast religion's truth denied;
whether the zealot of the age, or on the Path the guide be thou.

The sepulchre where Rizá rests, the eighth Imám, Faith's Sultán great.
Profoundly with thy soul salute; and gladly at its gate be thou.

Obey the Shah of the whole world, and thus, O heart! a Shah be thou:
For evermore, by acting thus, in favour with Alláh be thou.

A myriad of these reprobates I'd buy not at a single grain
Say to the host of hypocrites: "From hill to hill a chain be thou.

Ho, saki, haste, the beaker bring. Fill up, and pass it round the ring;

love seemed at first an easy thing. But ah! the hard awakening.

So sweet perfume the morning air. Did lately from her tresses bear,

Her twisted, musk-diffusing hair. What heart's calamity was there

Within life's caravanserai, what brief security have I,

When momently the bell doth cry, "Bind on your loads; the hour os nigh!"

Let wine upon the prayer-mat flow, An if the taverner bids so;

Whose wont is on this road to go. Its ways and manners well doth know.

Mark now the mad career of me, from wilfulness to infamy;

Yet how conceal that mystery, whereof men make festivity?

A mountain sea, moon clouded o'er, and nigh the whirlpool's awful roar,

How can they know our labour sore, Who pass light-burthened on the shore?

HÁFIZ, if thou wouldst win her grace, Be never absent from thy place;

When thou dost see the well-loved face, Be lost at last to time and space.

صبا بلطف بگو آن غزالِ رعنارا

O East! my story gently tell to yonder slender-shaped gazelle:

"Tis thou by whom I first was led the wilderness and hills to tread."

That sugar-vender (yet, I pray, to live in joy for many a day)

Should ask — what cause prevents? — how speeds this parrot who on sugar feeds?

When, at some dear companion's side, thou measurest the wine-cup's tide,

Remember then the lover band, who nothing but the wind have scanned?

O rose! thy beauty's pride, may-be, hath left thee not in conscience free

To ask how fares, or weak or hale, thy love-distracted nightingale.

A character of beauty rare can intellectual men ensnare:

Not by the net and trap's device can we the wary bird entice.

I know not why we never view sweet intimacy's colour true

In those who, black of eye and tall, possess a silver moon withal.

A single blemish casts a gloom upon thy loveliness' bloom:

Of faith and constancy no trace is found upon thy beauteous face.

Thankful for friends who time beguile, and for thy Fortune's lasting smile,

Think of the stranger smit by pain upon the open sterile plain.

What marvel that Heaven are sung, the dulcet words by HÁFIZ strung?

Or that, by Zuhrah's air entranced, Messias in his sphere has danced?

صلاحِ کار کجا و من خراب کجا

Oh! where are deeds of virtue, and this frail spirit where?

How wide the space that sunders the bounds of Here and There!

Can toping aught in common with works and worship own?

Where is regard for sermons, where is the rebeck's tone?

My heart abhors the cloister, and the false cowl its sign:

Where is the Magian's cloister, and where is his pure wine?

'Tis fled: may memory sweetly mind me of Union's days!

Where is that voice of anger, where those coquettish ways?

Can a foe's heart be kindled by the friend's face so bright?

Where is a lamp unlighted, and the clear Day-star's light?

As dust upon thy threshold supplies my eyes with balm,

If I forsake thy presence, where can I hope for calm?

Turn from that chin's fair apple; a pit is on the way:

To what, O heart, aspir'st thou? Whither thus quickly? say!

Seek not, O friend, in HÁFIZ, patience, nor rest from care:

Patience and rest—what are they? Where is calm slumber, where?

اگر آن تُرکِ شیرازی بدست آرد دل ما را

If that Shirâzian Turk would deign to take my heart within her hand,
To make her Indian mole my own, I'd give Bukhára and Samarkand.

Sákí, present the wine unspent: in Jannah thou shalt never gaze
On Ruknábád's water-marge, or on Musallâ's bloomy ways.

Alas! that these bold Lúlián, whose blandishments the town embroil,
Should have borne off my heart's content, as do the Turks their trays of spoil.

My Loved one's beauty has no need of an imperfect love like mine:
By paint or powder, mole or streak, can a fair face more brightly shine?

Of minstrels and of wine discourse; care little how the skies revolve:
By wisdom no one has solved yet—and shall not this enigma solve.

I, from those daily-growing charms which Joseph once possessed, foresaw
That, from the screen of chastity, Love would Zulaikha's footsteps draw.

Thou mockest me, yet pleased am I! God pardon thee, thy words were meet:
A bitter answer well becomes those rubies which are sugar-sweet.

O soul, give ear to my advice! for one who is in youth-time sage,
Deems his own soul of lighter worth than the monition of old age.

Thy lay is versed, thy pearls are pierced, come, HÁFIZ, sing it us please;
That Heaven upon thy poetry, may fling her clustered Pleiades.

ساقی بنورِ باده برافروز جامِ ما

Sákí, come! my bowl rekindle with the light of lustrous wine:
Minstrel, chant thy lay! for Fortune smiles upon my heart's design.

In the goblet's depths reflected, I beheld my Loved one's cheek,
Thou who yet ignor'st the rapture of the wine-cup which I seek.

Upripht fair ones, coy and charming, only for so long shall shine,
Till appears our splendid cypress, moving as the dancing pine.

He whose soul by love quickened, never can to death be hurled:
Written is my immortal in the records of the world.

On the day of reck'ning, fear I that no higher price shall draw
Bread, the Shaikh's permitted diet, than my water banned by law.

If, O breeze, they roving pinion pass the garden of my friends,
Give to my Beloved the message which my fond affection sends.

Say: "Why strive with zeal unkindly from the mind my name to blot?
"Of itself shall come the moment when my name shall be forgot."

In my heart-enslaver's glances doth intoxication please:
Hence, forsooth, intoxication was foredoomed my rein to seize.

Drop for grain a tear, O HÁFIZ, from thine eyelid's edge, and yet
May the wished-for Bird of Union be the captive of thy net.

Lo! the green-hued sea of heaven, and the crescent moon, her ship,
In Kivám the Hájí's ocean, of unbounded favour dip!

صبحدم مرغ چمن با گل نوخاسته گفت

At dawn, the bird of the sward spake to the rose:
"Display less disdain; for, in this garden many a one like thee hath blossomed".

The rose laughed saying: "We grieve not at the truth; but
"No lover spoke a harsh word to the beloved."

If thou desire ruby wine from that begemmed cup,
O many the pearl that it is necessary for thee to pierce with the point of thy eyelash.

To eternity without end, the perfume of love reacheth not the perfume place of him
Who, with his face, swept not the dust of the door of the tavern.

Last night, in the garden of Iram, when from the bounty of the air,
The tress of the hyacinth was disturbed by the morning breeze,

I said: "O throne of Jamshid! thy cup world-displaying, where?"
It said: "Alas! wakeful fortune slept."

Not that which cometh to the tongue is the talk of love:
O Saki! give wine; make short this uttering and hearing.

Into the sea, the tear of HÁFIZ hath cast wisdom and patience:
What shall he do? The consuming of love's grief, he cannot conceal.

دوش از مسجد سوی میخانه آمد پیرِ ما

Last night our Pír, the mosque forsaking, straight to the wine-house
shaped his way;
Thus monished, brethren of my order, speak! What shall we resolve this day?
Can we, the diligent disciples, to the pure Kabah turn our brow,
When our instructor's face is always turned to the wine-bouts' hall as now?

Let us, the Magian's house preferring, step boldly where the master led;
For, on the day without beginnig, was fixed this path which we shall tread.

Could Wisdom but conceive how joyeth the heart which in that lock has rest,
The sons of wit would soon grow witless, in envy of my chain so blest.

My bird-like heart had, in its meshes, scarce held its happiness secure,
When lo! thou madst thy curl to open, and 'scaped the captive of my lure.

Thy radiant face from Beauty's Koran elucidates a text so well,
That only radiant grace and beauty are in my comment wont to dwell.

Say, is thy heart of stony nature, that in the hours of night it spurns
My sighs, which fiery rain resemble, my breast, which in the night-time burns?

When, by the wind, thy lock was ruffled, for me grew black this earthly round;
And from that lock—black melancholy, no benefit, save this, I found.

The arrows of my sighs — O HÁFIZ, Be silent! — pierce the empyreal roof:
Compassionate the soul thou ownest, from my sharp missiles stand aloof.

خیال روی تو در هر طریق همره ماست

In every path of Islam, the image of Thy face fellow-traveller of ours is.
Ever, the perfume of Thy hair, the soul-informer of ours is.

In grief of those claimants, who forbid love,
The beauty of Thy face, the approved argument of ours is.

Behold, what saith the apple of Thy chin?
"Many a Yusuf of Egypt fallen into the pit, of ours is."

If to our hand reach not Thy long tress,
The sin of the perturbed fortune, and of the short-hand of ours is.

To the chamberlain of the door of the private chamber, say:
"Of those corner-sitting, a certain one, the dust of the court of Ours is.

If, as a beggar, HÁFIZ knock that door, open:
For, it is years since he, desirous of the moon-like face of Ours was.

Although, apparently, He is veiled from our sight,
He ever, in the sight of the tranquil heart, of ours is.

کنون که بر کف گل جام بادهٔ صاف است

Now that in the palm of the rose, is the cup of pure wine,
In it praise, is the bulbul with a hundred thousand tongues.

Seek the book of verse and make way to the desert:
What time is this for the College, and the argument of the Kashf-i-Kashshaf?

Pluck up thy attachments to the people: take note of the work from the Anka;
For, the clamour of those sitting in solitude is from kaf to kaf.

Yesterday, the Head of the College was intoxicated; and gave decision,
Saying: "Wine is unlawful, but better than the property of legacies."

No order is thine for the dregs, or for the pure: Drink happily;
For, whatever our Saki did is the essence of grace.

The tale of claimants and the fancy of thy fellow-workers,
Resemble the tale of the gold-stitcher and the mat-weaver.

HÁFIZ! silence: and these subtleties like red gold,
keep. For the false coiner of the city is the Banker.

چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست

O Heart-ravisher! thou art not a speech-recogniser. Here, the fault is:

When thou hearest the speech of people of heart speak not saying: "A fault it is."

Neither to this world, nor to the next world, boweth my head

Blessed be God! for this tumult that, in our head, is.

Within this shattered heart, I know not who is.

For, I am silent; and in clamour and tumult, it is.

Forth from the screen, went my heart. O Minstrel! where art thou?

Ho! sing. For, on account of this note, in melody, our work is.

To the world's work, never was attention mine;

In my sight, Thy face its happy adorner thus is.

From a fancy that I mature, nights I have not slept:

Wine-sickness of a hundred nights, I have: the wine-house, where is?

With my heart's blood, thus it is that the cloister became stained:

If ye wash me in wine, lawful at your hand it is?

In the cloister of magians, me dear they hold for the reason

That, in our heart. a fire that dieth not ever is.

What was the melody that, last night, the minstrel played?

Life passed; and yet, full of that melody, my brain is?

Last night, within my heart, the announcement of love for Thee, they gave

Yet, with desire, full of that voice, the plain of my heart is?

عیب رندان مکُن ای زاهدِ پاکیزه سرشت

Zealot, censure not the toper, guileless though thou keep thy soul:

Certain 'tis that sins of others none shall write upon thy scroll.

Be my deeds or good or evil, look thou to thyself alone;

All men, when their work is ended, reap the harvest they have sown.

Never of Eternal Mercy preach that I must yet despair;

Canst thou pierce the veil, and tell me who is ugly, who is fair?

Every one the Friend solicits, be he sober, quaff he wine;

Every place has love its tenant, be it or the mosque, or shrine.

From the still retreat or virtue not the first am I to roam,

For my father also quitted his eternal Eden home.

See this head, devout submission: bricks at many a vintner's door:

If my foe these words misconstrue — "Bricks and head!" — say nothing more.

Fair though Paradise's garden, deign to my advice to yield:

Here enjoy the shading willow, and the border of the field.

Lean not on thy store of merits; know'st thou 'gainst thy name for aye
What the Plastic Pen indited on the Unbeginning Day?

HÁFIZ, if thou grasp thy beaker, when the hour of death is nigh,
From the street where stands the tavern, straight they'll bear thee to the sky.

ای غایب از نظر به خدا می‌سپارمت

O hidden from sight! to God, I entrust, thee.
Thou consumedest my soul; yet with heart, friend I hold thee.

So long as I trail not the skirt of my shroud beneath the foot of the dust,
Believe not, I will keep hand from off the skirt of thee.

Display the prayer-arch of thy eye-brow, that, in the morning-time,
I may bring forth my hand of prayer and bring it upon the neck of thee.

If it be necessary for me to go to Harut of Babil,
A hundred kinds of sorcery I will evoke to bring thee.

O faithless physician! I wish to die before thee.
Ask the sick; for I am in expectation of thee.

I weep; and, from this tear, torrent raining, my hop
Is that love's seed, I may plant in the heart of thee.

HÁFIZ! wine, and the mistress, and profigacy are not thy way of life:
Wholly thou doest; and I pardon thee.

شربتی از لب لعلش نچشیدیم و برفت

From His lip of ruby, a draft we tasted not; and He departed:
His face, moon of form, we beheld not to our fill; and He departed.

Thou mayst say: "By our society, He hath become greatly straitened".
His chattels, He bound up: about him, we arrived not, and He departed.

Many the Fatiha and the Harz-i-Yamani that we recited:
After that, we murmured the Ikhlas, and He departed.

A glance, He gave saying: "From the street of desire, I depart not:"
Thou sawest how, at last, we purchased the glance, and He departed.

Proudly moving, He went into the sward of beauty and of grace. But,
In the rose garden of union with Him, we moved not, and He departed.

All night, weeping and wailing, we did like HÁFIZ:
For alas! for bidding Him farewell, we arrived not, and He departed.

دست از طلب ندارم تا کام من برآید

From desire, I restrain not my hand until my desire cometh forth:
Either to the beloved, my body reacheth; or, from the body, my soul cometh forth.

After my death, open my tomb; and behold
From the fire of my heart, smoke from the shroud cometh forth.

Show thy face, a whole people go lamenting and wailing:
Open thy lip, from man and woman, cry cometh forth.

The soul is on the lip, and vexation in the heart. For, from this mouth,
Not a single desire taken, from the body, the soul cometh forth.

From regret for His mouth, to straits cometh my soul:
From that mouth, the self-desire of those short of hand, how cometh forth?

In the hope that, into the garden, a beautiful rose like thy face may come,
The breeze cometh; and momently, around the sward cometh forth.

In the crowd of love-players, they make mention for his good:
Wherever, in the assembly, HÁFIZ's name cometh forth.

مژده ای دل که مسیحا نفسی می‌آید

O heart; glad tidings! a Masiha-breath cometh:
From whose fragrant breathings, one's fragrance cometh.

Of grief of separation, make no complaint or plaint. For, last night,
I struck an omen; and a grievance-redresser cometh.

Of Wadi Ayman's fire, joyful, not only am I:
There, Musa in hope of a fire cometh.

In thy street, is none who a great work hath not:
There, in the way of a great desire, every one cometh.

Where the Beloved's dwelling is, none knoweth:
This much is, that the clang of the bell cometh.

If the desire of asking the health of one sick with grief be the Friend's.
Say: "Go happily to him; for, yet, a breath of his cometh."

Of the bulbul of this garden, ask the news. For I
Hear his lament that forth from the cage cometh.

Friends! the true Beloved desireth the prey of HÁFIZ's heart:
For the prey of a little fly, a great falcon cometh.

دل از من برد و روی از من نهان کرد

My heart from me, He took; concealed from me, His face, He made:
For God's sake! with whom can this sport be made?

The morning of solitariness was in design upon my soul:
Endless favours, the thought of Him made.

Like the variegated tulip, why am I not bloody of heart,
Since with me, the heavy head, His eye made?

With this soul-consuming pain, how may I speak, saying.
"Design upon my powerless soul, the Physician made?"

As a candle, He consumed me in such a way that, on me,
The flagon, weeping; and the stringed instrument, clamour made.

O wind! if thou have the remedy, this time the time.
For, design upon my soul, the pain of desire made.

Among kind ones, how can one speak,

Saying: "Like this my Beloved spake; like that made."

Against the life of HÁFIZ, the enemy would not have made that

That the arrow of the eye of that eye-brow bow made.

آن یار کزو خانهٔ ما جایِ پری بود

The friend who made my house a dwelling where peris well might be,

From head to foot was, as a peri, from every blemish free.

I owned a Moon whom Reason's children respected as was meet,

For in those looks refinement blended with love's endearment sweet.

Exclaimed my heart: "I'll search the city, by hope of her led on!"

Unhappy one! it little boded that hence its friend had gone.

A planet of malignant auspice had torn her from my hand:

What can I do? this fell disaster the veering moon had planned.

Mine own is not the only bosom whose secret's veil is doffed:

The Sphere's delight has been unveiling since first 'twas placed aloft.

Delightful are the streamlet's margin, the flowers, the smiling lawn;

But soon, alas! the "Fleeting Treasure" is from the eye withdrawn.

How sweet to me that vanished season when with my friend I joyed!

The remnant of my time was wasted, and was of wisdom void.

Self-slain, when it has pined in envy, the amorous bulbul dies,

Because the rose at hour of morning has charmed the East which flies.

O heart! a beggar only being, this leniently pass o'er;

For in the ample realm of Beauty the first of crowns she wore.

All benisons to HÁFIZ granted, by his Creator's care,

Have come but by his prayer of even, and by his morning prayer.

دوش در حلقهٔ ما قصّهٔ گیسوی تو بود

Last night, in our circle, the tale of Thy tress was:

Until the heart of the night, speech regarding the chain of Thy hair was.

The heart that, from the point of Thy eye-lash turned to blood,

Again, desirous of the bow-house of Thy eye-brow was.

Pardon the wind, because it brought a message from Thee;

And, if not; for we reached none, who, from the head of Thy street, was.

Of the tumult and the uproar of love, the world had no news:

The calamity-exciter of the world, Thy glance of sorcery was.

I, head-bewildered, also was of the people of safety:

The coil of Thy black tress, the snare of my path was.

Loose the fastening of Thy coat, so that my heart may expand:

For the openness that was mine, from Thy side was.

By Thy fidelity pass by the tomb of HÁFIZ

Who went from the world; and in desire of Thy face was.

یاد باد آنکه نهانت نظری با ما بود

Be memory of that time when towards us Thy exceeding glance was.
Evident in our face, the writing of Thy love was.

Be memory of that time when, me with reproach, Thy eye slew;
In Thy lip, sugar-devouring, the miracle of Isa was.

Be memory of that time when, in the assembly of companionship, we dashed the morning cup;
we were not, save I and the friend; and, with us, God was.

Be memory of that time when Thy cheek kindled the candle of joy;
And careless moth, this consumed heart was.

Be memory of that time when, in that banquet-place of courtesy and of manners,
That which expressed laughter like the intoxicated one, the red morning wine was.

Be memory of that time, when the ruby of the goblet expressed laughter:
Between me and thy ruby, many a story was.

Be memory of that time, when my moon used to bind on a cap:
At her stirrup, the new moon, the world-measuring messenger, was.

Be memory of that time when I was tavern-sitter and intoxicated:
And that which, to-day, in the assembly, is wanting to me; there, ready was.

Be memory of that time when, by your amending, correct became
The verse of every unpierced jewel that HÁFIZ's was.

دوش وقت سحر از غصّه نجاتم دادند

Last night, at morning time, me freedom from grief, they gave.
And, in that darkness of night, me the water-of-life they gave.

Through the effulgence of they ray of His essence, me senseless, they made:
From the cup of splendour of His qualities, me wine they gave.

It was a morning, how auspicious! And a moment how joyous!
That "Night-of Power" when me, this new command, they gave:

After this my face and the mirror of the glory of Beauty;
For in it, me news of His splendour they gave.

If I became desire-gainer and happy of heart, what wonder?
Deserving, I was; and me, these as alms they gave.

That day, me glad tidings of this fortune the invisible messenger gave:
That in respect to that violence and tyranny, me, patience and endurance they gave.

The blessing of HÁFIZ and the breathings of morning-risers it was
That me, freedom from the bond of Time's grief they gave.

مسلمانان مرا وقتی دلی بود

O Muslims! Once a heart, mine was
Whereto I used to utter if a difficulty was.

When, through the eye, I fell into a whirlpool
By its deliberation, the hope of a shore was.

A heart, fellow-sufferer, helper, counsel-perceiver
That, of every one of heart, the seeker was.

In the Beloved's street, it was lost to me,
O Lord! What a skirt-seizing place, it was.

Without the drawback of this appointment, is no skill. But,
More disappointed than I, a beggar when was?

In this confused intoxication, exercise ye pity
For once a skilful work-knower, it was.

As long as love taught me speech,
The subtle-point of every assembly, my tale was.

Speak not again, saying: "HÁFIZ knew subtlety"
For, we have seen, a confirmed fool he was.

یوسف گمگشته باز آید به کنعان غم مخور

Back to Kinan, lost Yusuf cometh: suffer not grief:
One day, the sorrowful cell becometh the rose-garden: suffer not grief.

O grief-stricken heart! better, becometh the rose-garden: suffer not grief.
Back to reason, cometh this distraught head: suffer not grief.

If, for a space of two days, to our desire, the sphere's revolutions turned not,
Ever, in one way, the state of revolution is not: suffer not grief.

If on the sward's throne, again be the spring of life,
O bird, night-singing! over thy head, thou mayst draw the canopy of the rose: suffer not grief.

O heart! if the foundation of the existence, the torrent of passing away pluck up,
Since Nuh is thy boat-master, of the deluge, suffer not grief.

Ho! since thou art not acquainted with the hidden mystery, be not hopeless:
Within the screen, are hidden pastimes; suffer not grief.

If, from desire to the Kaba thou wilt plant thy foot in the desert,
If the Arabian thorn make reproofs, suffer not grief.

Although the stage is very fearsome; and the purpose hidden,
There is not a road, whereof is no end; suffer not grief.

In separation from the Beloved, and vexing of the watcher, our state:
All, God, our state causing, knoweth; suffer not grief.

In the corner of poverty and in the solitude of dark nights, HÁFIZ,
So long as thine are the practice of praying and the reading of the Koran suffer not grief.

جانا ترا که گفت که احوال ما مپرس

O soul! who spake to thee, saying: "The circumstances of us ask not:

"Unknown, wander; the tale of any friend ask not?"

On that account that comprehending is Thy compassion; and merciful, Thy nature,

A sin not done, pardon; and the past circumstance, ask not.

Luminous to thee, thou wishest that the state of love's consuming may be?

Of the candle, the tale, ask: of the morning-breeze, ask not.

Of the darvish-world, no knowledge was his,

That one, who with thee spake, saying: "The darvish, ask not."

Of the ragged-clad one of the cloister the cash of search seek not:

That is, of the indigent, the matter of alchemy, ask not.

In the wise physician's book, chapter of love is none:

O heart! to pain, accustom thyself; the name of the remedy ask not.

Not read have we the tale of Sikandar and Dara:

Save the tale of love and of fidelity, of us a tale, ask not.

HÁFIZ! the rose-season hath arrived: divine knowledge, utter not:

The cash of time, discover; of how and of why ask not.

دارم از زلف سیاهش گله چندان که مپرس

Of His black tress, complaint I have to such a degree that ask not:

For, on account of it, without means and resource, I am become in

such a way that ask not.

In the hope of its fidelity, let none abandon heart and soul;

For, of this done, I am penitent to such a degree that ask not.

For one draught wherein is the injury of none.

From the ignorant man, such torment I suffer that ask not.

Zahid! from us in peace depart! for this ruby wine

Taketh from the hand, heart and faith in that way that ask not.

Corner-taking and safety were my desire. But,

That maddening narcissus practiseth a way that ask not.

In this Path, the talk is that life melteth:

Every one the contention of this one "that look not;" of that one, "that ask not."

I said: "From the ball of the sky, I ask the present state."

It said: "In the curve of the chaugan, that I endure that ask not."

To Him, I said: "By whose malice, dishevelledest Thou Thy tress?" He said:

"HÁFIZ! long is this tale; by the Koran that ask not."

یارب آن نوگل خندان که سپردی به منش

O Lord! that fresh laughing rose whom to me, Thou entrustedest,

To Thee, on account of the envious ones of the sward, I entrust.

Although, far to a hundred stages, from the stage of fidelity he hath wandered,

From his soul and body, far be the calamity of the moon's revolution.

O morning breeze! if to the head of the dwelling of Salma thou reachest,

A salutation to her from me, I have hope that thou wilt convey.

From that black tress, courteously scatter musk:

Is the abode of clear hearts; together heap it not,

Say: "To thy down and mole, my heart hath the right of fidelity."

In that tress, ambergris of coil, it, sacred keep.

In the stage where, to his lip, they drink wine,

Mean that intoxicated one to whom is consciousness of himself.

From the door of the wine-house, not proper is it to gather goods and chattels,

Into the sea, cast the chattels of him who, this water, drinketh.

Not true is the love of him, who feareth distress:

Our head and his foot; or our lip and his mouth.

HÁFIZ's verse, the couplet of the ghazal, all is divine knowledge:

On his heart-alluring soul and grace of verse, Afarin!

باغبان گر پنج روزی صحبت گل بایدش

The gardener if, for a space of five days, the society of the rose is necessary for him,

Against the tyranny of the thorn of separation, the patience of the bulbul is necessary for him.

O heart! in the bond of His tress, regarding perturbation, bewail not,

When, into the bond, the wise bird falleth, fortitude is necessary for it.

With tress and face like this of His, unlawful be glance-playing,

To that one, the jasmine-face, and the hyacinth-curl is necessary for him.

To the profligate, world-consuming what business with counsel-considering?

The land's work is that deliberation and reflection is necessary for it.

In tarikat, reliance on piety and knowledge is infidelity:

If a hundred kinds of skill, the way-farer have, trust in God is necessay for him.

The airs of that intoxicated narcissus, it is necessary to endure,

O distraught heart! since that tress and fore-lock is necessary for it.

O Saki! in the cup's circulation, delay how long?

When with lovers, the circulation, chanceth succession is necessary for it.

Who is HÁFIZ since, without the harp's sound, he drinketh not the cup?

The wretched lover! patience like this, why is necessary for him?

باز آی و دل تنگ مرا مونس جان باش

Come bake; and of my straitened heart, the soul's sincere friend be:

Of this consumed one, the reposer of hidden mysteries be.

Of that wine which in the wine-house of love, they sell,

Me, two or three cups give; and say: "Ramazan, it be!"

O Arif, holy traveller! when to the khirka, thou settest fire,

An effort, make; and of the circle of profligates of the world, chief be.

That Beloved who said: "For thee, looker and expecter is My heart"

Say: "In safety, behold I arrive! expecter be."

In envy of that ruby lip, life-giving, my heart became blood,

With that very seal and mark, the casket of love be!

So that on His heart through grief, a particle of dust may not sit,

O torrent of tears! following my letter, flowing be!

HÁFIZ, who maketh his desire the cup, world-displaying,

Say: "In sight of Asaf of Jamshid, place be."

اگر شراب خوری جرعه‌ای فشان بر خاک

If wine thou drink, pour a draught on the dust:

The sin, wherein an advantage to the stranger reacheth, what fear.

With whatever thou hast, go; drink; and regret, suffer not.

For, the sword of destruction time pitilessly striketh.

O graceful cypress, my cherisher! by the dust of Thy foot,

On the day of events, take not off Thy foot from the head of my dust.

What dweller of hell, what dweller of paradise, what man, what angel,

In the religion of all, infidelity to the path is baseness.

The path of the house of six sides, the geometrician of the sky

Established so that, beneath the snare of the pit, is no path.

The path of reason, the deceit of the daughter of the vine wonderfully attacketh:

Till the judgment-day, ruined be not the vine-trellis!

HÁFIZ! by the path of the wine-house, happily thou wentest,

The prayer of one of heart, the consoler of the pure heart be!

دوش بیماری چشم تو ببرد از دستم

Last night, me, from power took the sickness of Thy eye;

But, from the bounty of Thy lip, the form of life, I established.

Not of to-day, is my love for Thy musky tress;

Long time 'tis, since that with this cup, like the new moon, intoxicated I was.

From my own constancy, happily came this subtlety: "with violence,

"At the head of Thy street, from the foot of search, I sate not."

From me, wine-house-sitter, ease expect not:

For, since I was of the service of profligates, boasted have I.

In love's path, from that quarter of effacement, are a hundred dangers:

Take care thou sayest not that, when to an end, hath come my life, I have escaped.

After this, of the arrow of torment of the envious, mine what care.

When, to my Beloved of bow-eyebrow, joined I am?

Lawful to me, is the kiss on the casket of Thy cornelian;

For, despite Thy tyranny and oppression, love and fidelity, I shattered not.

To the sky, had ascended the grandeur of HÁFIZ's knowledge:

Me, grieving for Thy lofty box-tree made low.

My heart a warrior-idol plundered and departed:

Pity, if the grace of the king take not my hand.

زدست کوته خود زیر بارم

Through my short arm, beneath griefs load, am I:

For, of those of lofty stature ashamed, am I.

Perchance, my hand, the chain of the hair will take;

If not, in distraughtness, my head I bring forth.

Of my eye, ask the plane of the spheres.

For, night to day, the stars, I count.

Thankfully, the cup of the lip, I kiss for this,

That, me, it acquainted with time's mystery.

Thanks many, I owe to my arm;

In that the strength of the man-injurer, I have not.

If, for the wine-sellers, a prayer I uttered,

What is it? the duty of favour, I offer.

A head like intoxicated HÁFIZ, I have: But,

Hope, in the grace of that chief I have.

Up from the dust, me thou wilt not take,

If the jewel instead of the tear, I rain.

گر دست دهد خاک کف پای نگارم

If the dust of the sole of my idol's foot give aid;

On the tablet of vision, a dusty line, I will draw:

If in desire of my life, His order reach me,

That very moment, like the candle, in a moment, my life I surrender.

If the Friend establish not the proof of the base-coin of my heart,

From my eye. In His path, current coin I reckon.

From me, dusty, shake not thy skirt. For, after death.

From this door. It is not possible that my dust the wind can take.

Overwhelmed in desire of Thy embrace I became; and my hope is

That, through the wave of my tear, me to reach to the shore, it may cause.

To-day, from fidelity to me, turn not away Thy head; and think
Of that night, when, through grief, my hand in prayer, I uplift.

For the consolation of lovers. Thy two tresses.
A great covenant, gave: and my rest, took.

O breeze! me, a fragrant waft from that cup, bring.
For, from the grief of wine-sickness, me convalescence, that perfume giveth.

HÁFIZ! since His ruby lip is the dear soul to me,
That moment when to the lip I bring my soul, a life will be.

صنما با غم عشق تو چه تدبیر کنم

O idol! with grief of love for thee what plaint, shall I make?
In grief for thee, till when the night-seizing wail shall I make?

Passed, my distraught heart of that account that a remedy it might accept:
Perchance, with Thy tess-tip, its chain I may make.

With Thy own tress-tip all my perturbation;
Where the power that, all at once, all the narrative, I should make?

In the time of separation from Thee, what I endured alas!
'Tis impossible that, in one letter, writing thereof I should make.

That time when the desire of beholding the beloved is mine,
In the vision, the picturing of Thy lovely face, imagining I make.

If I know that, in this way, union with Thee, aid,
Heart and faith, all I will play away; and increase I will make.

O admonisher! far from me go; foolishness, utter not:
Not that one am I who, again, the ear to thy hypocrisy will put.

O HÁFIZ! hope of freedom from iniquity is none:
Since fate is like this, what plan I should make?

به عزم توبه سحر گفتم استخاره کنم

In the morning, with the desire of repentance, I said: "I seek the counsel of God,"
Spring, repentance-shatterer, arriveth: what remedy may I make?

True speech, I utter. "I cannot see;
For the companions drink wine; and looking on I make.

By the cup's circulation, remedy ye my brain:
If, from the midst of the banquet of joy, retirement I make.

Through the Friend's face, blossomed my purpose like the rose:
To the hard stone, consignment of the enemy's head I make.

On the throne of the rose, I place a idol like a Sultan:
With the hyacinth, and the lily, the glory of collar and of bracelet I make.

The tavern-beggar am I; but the time of intoxication, behold:
Against the sky, loftiness, and against the star, order, I make?

To the memory of the King's assembly, like the rose-bud with laughing lip,
The cup, I take: and, through desire, my raiment, rent I make.

Not mine, is the way and usage of morsel-abstaining. For,
The reprobation of the profligate, the wine-drinker, why do I make?

Through wine-drinking, distressed became HÁFIZ;
With the sound of the harp and with wine, his mystery, evident I make.

فاش می‌گویم و از گفتهٔ خود دلشادم

Aloud I say it, and with heart of glee:
"Love's slave am I, and from both worlds am free."

Can I, the bird of sacred gardens, tell
Into this net of chance how first I fell?

My place the Highest Heaven, an angel born,
I came by Adam to this cloister lorn.

Sweet húrís, Túbâ's shade, and Fountain's brink
Fade from my mind when of thy street I think.

Knows no astrologer my star of birth:
Lord, 'neath what planet bore me Mother Earth?

Since with ringed ear I've served Love's house of wine,
Grief's gratulations have each hour been mine.

My eyeball's man drains my heart's blood; tis just:
In man's own darling did I place my trust.

My Loved one's Alif-form stamps all my thought:
Save that, what letter has my master taught?

Let HÁFIZ' tear-drops, by thy lock be dried,
For fear I perish, in their rushing tide.

دیشب به سیل اشک ره خواب می‌زدم

Last night, with a torrent of tears, sleep's path, I dashed:
In memory of Thy down, a picture on water, I dashed.

In my view, the Friend's eye-brow; and the consumed khirka:
To the memory of the corner of Thy prayer-arch, a cup I dashed.

In my sight, the form of the idol displayed grandeur;
Fom afar, on the cheek of the moon, a kiss, I dashed.

On the Saki's face, my eye; on the harp's wail, my ear;
In this matter, with eye and ear, an omen, I dashed.

Till morning-dawn, the picture of the fancy of Thy face,
On the workshop of my sleepless eye, I dashed.

Every bird of thought, that, from the tip of joy's branch, flew,
Again, to the snare of Thy curl, it, I dashed.

To the words of this ghazal, the cup uptook my Saki:

This song, I uttered; and pure wine, I dashed.

Happy, was the time of HÁFIZ; and an omen of object and of desire,

In respect of life, and of fortune of friends, I dashed.

زلف بر باد مده تا ندهی بر بادم

So that me, to the wind of destruction thou give not, to the dishevelling breeze, thy tress give not:

So that my foundation of life, thou take not, the foundation of disdain, establish not.

So that me, independent of the rose-leaf thou mayst make, thy face illumine:

So that me, free of the cypress, thou mayst make, thy stature exalt.

So that my head in desire for the mountain thou put not, the notoriety of the city be not:

So that me, Farhad, thou make not, the disdain of Shirin display not.

So that the blood of my liver, I drink not, with others, wine drink not:

So that its head to the sky, my plaint draw not, thy head withdraw not.

So that me, in bonds, thou put not thy tress becurl not:

So that me, to the wind thou give not, lustre to thy face give not.

So that HÁFIZ thou slay not, like the sky, violence do not:

So that me, justice, auspicious fortune may give, gentle be.

So that me, thou mayst not consume, the candle of every assembly be not:

So that from my remembrance, thou pass not, every tribe remember not.

So that me, from thyself thou take not the friend of the stranger be not:

So that me, unhappy thou make not grief for strangers suffer not.

On me, miserable, show pity; and to my plaint, arrive:

So that, to the dust of the door of Asaf, my plaint reach not.

Of thy tyranny, God forbid that HÁFIZ should, one day, complain:

From this day when, in thy bond, I am, free I am.

مرا می‌بینی و هر دم زیادت می‌کنی دردم

Me. Thou beholdest: and, in a moment, my pain, greater Thou makest;

Thee. I behold: and momently my inclination for Thee greater becometh.

As to my state. Thou askest not; what mystery Thou hast, I know not:

For my remedy, Thou strivest not; perchance, my pain, Thou knowest not.

Not the way is this that me, on the dust, Thou shouldst cast; and pass on:

Pass by; and again my state ask, so that the dust of Thy Path, I may become.

From off Thy skirt, I keep not my hand, save in the dust; and, that very moment,

When, over my dust, Thou passest, Thy skirt, my dust will seize.

From grief of love for Thee, my breath descended. Breath, Thou givest till when?

Forth from me, destruction, Thou takest: Thou sayest not: "Breath, bring forth."

One night, in the darkness, from Thy tress, my heart I sought:

Thy face, I beheld; and a cup of Thy ruby lip, again I drank.

Suddenly, Thee, into my bosom, I drew; and, into the curl of Thy tress, it went:
On Thy lip, my lip I placed; and, soul and heart, made sacrifice.

To HÁFIZ, kind be Thou. To the enemy say: "Thy life surrender."
When on Thy part, warmth I see, of the enemy cold of breath, mine, what fear?

دردم از یار است و درمان نیز هم

From the Beloved, is my pain; and my remedy, also:
A sacrifice for Him, became my heart, and my life, also.

Those that say: "That is better than beauty."
"This, hath our Beloved; and that also."

Friends! within the veil, we utter speech:
It will be uttered with tales, also.

One splendour of His face is both worlds.
To thee, I uttered, evident and hidden, also.

Be memory of that one, who, with desire for our blood.
Shattered the covenant, and the oath, also.

Not, on the world's work, is reliance;
Nor, on the revolving sphere, also.

When, to an end, have come the nights of union,
Passeth away the time of separation also.

Knoweth that HÁFIZ is a lover, the muhtasib;
And the Asaf of Sulaiman's court, also.

Not the judge, doth the lover fear, wine, bring
Not the punishment of the Sultan, also.

سرم خوش است و به بانک بلند می‌گویم

Happy is my head: and with loud shout, I speak;
Saying: "Life's breeze from the cup I seek."

On the face of wine sickness, sitteth not the sullenness of austerity.
The disciple of the khirka, dreg-drinker, pleasant of disposition, I am.

If, to us, the Pir of the Magians open not the door,
What door, shall I beat? What remedy, shall I make?

In this sward, rebuke me not for self-growing.
As me, nurture they give, so I grow.

In the midst, behold not thou the monastery and the tavern:
God is witness, wherever He is with Him, am I.

The dust of the path of search is the alchemy of well being:
The slave of the fortune of that dust of ambergris-perfume am I.

From desire for one of intoxicated narcissus and of lofty stature,
With the goblet, like the tulip fallen, by the marge of the stream, am I.

For head-bewilderedness, notorious I became; and the Friend's eye-brow
Me, like a ball, into the curve of its chaugan, drew.

Wine, bring that, by HÁFIZ's decision, down from the pure heart,
Hypocrisy's dust, with the goblet's grace, I may wash.

صوفی بیا که جامهٔ سالوس برکشیم

Sufi! come; the khirka of hypocrisy, off we will draw:
On the head of this picture of hypocrisy, the cancelling line, we will draw.

The offering and the alms of the towered building, as the price of wine, we place:
In the water of the tavern the garment of hypocrisy drawing, we will draw.

The mystery of fate that, in the veil of the hidden, is hidden,
Intoxicatedly, from off its face, the veil we draw.

Happy of head, forth we will leap: and from the banquet of the rival,
The cup, we plunder; and, to the door, the lovely one we draw.

A work, let us do; if not, shame it will bring,
One day, when to the other world, life's chattels, we draw.

Fom His eye-brow, the glance where, so that, like the new moon,
In the chaugan of gold, the ball if the sphere, we may draw.

To-morrow, if to us the garden of Rizvan they give not,
Youths from the seventh heaven; and Hur from the garden, out we draw.

HÁFIZ! not our limit is it like this to boast:
From beyond my blanket, my foot farther why should we draw.

بگذار تا زشارع میخانه بگذریم

Come, let us pass this pathway o'er, that to the tavern leads;
There waits the wine, and there the door, that every traveller needs.

On that first day, when we did swear, to tipple and to kiss,
It was our oath, that we would fare, no other way but this.

Where Jamshid's crown and royal throne, go sweeping down the wind,
'Tis little comfort we should moan: In wine is joy to find.

Because we hope that we may bring Her waist to our embrace,
Lo, in our life-blood issuing, we linger in this place.

Preacher, our frenzy is complete: waste not thy sage advice;
We stand in the Beloved's street, and seek not Paradise.

Let Sufis wheel in mystic dance, and shout for ecstasy;
We, too, have our exuberance, we, too, ecstatics be.

The earth with pearls and rubies gleams, where thou hast poured thy wine;
Less than the dust are we, it seems, beneath thy foot divine.

HÁFIZ, since we may never soar, to ramparts of the sky,
Here at the threshold of this door, forever let us lie.

شاه شمشاد قدان خسروشیرین دهنان

Monarch of firs that stately rise, of honeyed lips sole emperor,
The arrows of whose flashing eyes, transfix the bravest conqueror

Lately in wine as passing by, this lowly beggar he espied,
"O thou", he said, "the lamp and eye, of such as make sweet words their pride!"

"How long of silver and of gold, shall thy poor purse undowered be?
Be thou my slave, and then, behold! All silver limbs shall cherish thee."

"Art thou a mote, my little one? Be not so humble: play at love!
And thou shalt whisper to the sun, whirling within its sphere above."

"Put not thy trust in this world's vows; but if thou canst a goblet get,
Enjoy the arched and lovely brows, the bodies soft and delicate!"
Then spake my elder of the bowl (Peace to his spirit Allah grant!):
"Entrust not thy immortal soul, to such as break their covenant."

"Leave enemies to go their road; lay hold upon the Loved One's hem;
As thou wouldst be a man of God, such men are devils: heed not them".

I walked where tulips blossomed red, and whispered to the morning breeze:
"Who are yon martyrs cold and dead, whose bloody winding-sheets are these?"

"HÁFIZ", he answered, " 'tis not mine or thine to know this mystety;
Let all thy tale of ruby wine, and sugar lips, and kisses be!"

منم که شهرهٔ شهرم به عشق ورزیدن

That one, am I who am renowned for love-playing;
Not that one, am I who have stained my eye with ill seeing.

Fidelity, we practise; reproach, endure; and happy are;
For, in our shariat, infidelity is grieving.

To the Pir of the wine-house, I spake saying: "Salvation's path is what?"
The cup of wine, he demanded; and said: " 'Tis mystery concealing."

From the down of the friend, love for the lovely cheek learn;
For, about the cheek of lovely ones, pleasant is wandering.

For wine-worshipping, the picture of self, on the water I dashed, for the reason,
That I might destroy the picture of self-worshipping.

From the spectacle of the garden of the world, our object is what?
"From thy face, by means of the pupil of the eye, rose-plucking."

From this assembly to the wine-house the rein will we turn.
For the counsel of those without work, improper is the hearing.

To the mercy of thy tress-lip, trusting I am. if not,
When from that side is no attraction, what profit striving.

HÁFIZ! save the lip of the Beloved and the cup of wine, naught kiss;
For, the hand of austerlly-boasters, sin is kissing.

می‌فکن بر صف رندان نظری بهتر ازین

On the rank of profligates keep casting a glance better than this;

To the door of the wine-house establish a thorough-fare better than this.

This grace that in respect of me, thy lip displayeth

Is very good: but a little better than this.

To that one, whose thought looseneth the knot of the world's work,

Say: "In this subtlety, make reflection better than this."

If to that beautiful youth, my heart I give not, what shall I do?

Time's mother hath not a youth better than this.

To me, the admonisher spoke, saying: "Save grief, what speciality hath love?"

I said: "O wise Khwaja!it hath a skill better than this."

Me, who speak, saying: "The goblet, take; and the cup's lip kiss"

Hear, O beloved; for, another speaketh not better than this.

The sweetest branch of the sugar-cane is HÁFIZ's reed. Pluck;

For, in this garden, thou beholdest not a fruit better than this.

صبح است ساقیا قدحی پرشراب کن

Saki, the dawn is breaking; fill up the glass with wine.

Heaven's wheel no delay is making, haste, haste, while the day is thine!

Ere to our final ruin, space and the world speed by,

Let wine be our great undoing, red wine, let us drink and die!

See, on the bowl's horizon, wine, the red sun, doth rise:

Here's glory to feast the eyes on, drive sleep from thy languid eyes!

When fate on his wheel is moulding, jars from this clay of mine,

Let this be the cup thou'rt holding, and fill up my head with wine!

Never was I a shrinker, no hypocrite monk am I;

Let wine, the pure wine of the drinker, be the talk men address me by.

Wine is the sole salvation, its worship and works sublime;

Be firm thy determination, HÁFIZ — be saved in time!

دوش رفتم بدر میکده خواب آلوده

Last eve I went to the wine-house; with sleep stood I there Bestained:

My skirt was wet, and with wine-flecks the rug of my prayer Bestained.

The Magian boy of the vintner came forth, and a sigh heaved deep;

Then uttered these words: "Awake thou, O traveller with sleep Bestained.

"Be purified by ablution, and then the tavern seek bold:

"Beware lest, that act omitted, this cloister so old Bestained.

When on life's last stage thou enter'st, let purity ne'er grow dim;

"Let not age's robe of honour by youth's gaudy trim Be stained.

"How long shall the lips of sweet ones exert o'er thy control;
"How long by the molten ruby the gem of thy soul Be stained?"

The men who know well Love's pathway have sunk in its sea profound,
And yet from the touch of water have never been found Bestained.

Be pure and clear, and ascend thou from Nature's well to the day;
For purity's gift belongs not to water with clay Bestained.

"O soul of the world!" exclaimed I, "is the rose's book less fine
"If 'tis seen, when spring approaches, with hue of pure wine Bestained?"

He said: "To thy friends, O HÁFIZ, "Thy points and riddles ne'er broach:"
Alas for that genial temper, with things of reproach Bestained!

تاب بنفشه می‌دهد طرّهٔ مشکسای تو

Torment to the violet, giveth the musk-exhaling tress of thine;
The fold of the rose-bud, rendeth the heart-alluring laughter of thine.

O my rose, sweet of perfume! thy bulbul, consume not;
For, night, all night, with the essence of sincerity, it maketh prayer for of thine.

I who, with the breathing of angels used to be vexed,
The disputation of a whole world, I endure for the sake of Thee.

Love for Thy cheek my nature; the dust of Thy door,my paradise:
Love for Thee my destiny; my pleasure the will of Thine.

The ragged garment of the beggar of love hath treasure in the sleeve:
To sovereignty, quickly reacheth whoever was the beggar of Thine.

My eye's king-seat is the resting-place of Thy image;
A place of prayer it is. O my sovereign, without thee, be not the place of Thine!

Goeth from my head, wine's clamouring and love's consuming at that moment,
When this head full of passion becometh the dust of the door of the abode of Thine.

A pleasant sward is Thy cheek, especially when in the spring of beauty,
HÁFIZ, sweet of speech, became the bird, song-singing, of Thine.

Love's fortune behold, how, for the desire of pomp and glory,
The corner of the crown of sovereignty aslant placeth, the beggar of Thine.

Though not fitted together are the khirka of austerity, and the cup of wine,
All this picture, I paint for the sake of the will of Thine.

با مدّعی مگوئید اسرار عشق و مستی

To the adversary, utter not the mysteries of love and of intoxication,
So that, without knowledge, in pain of self-worshipping, he may die.

Notwithstanding weakness and powerlessness, like the pleasant breeze be;
In this Path, more pleasant than body-soundness is sickness.

At the threshold of the Beloved, of the lofty sky think not:
That, from the summit of loftiness to the dust of lowliness, thou shouldest fall!

The lover be; if not, one day, the world's work endeth;
From the workshop of existence, the picture of thy purpose unread.

Veiled in the corner of safety, how can one be,
As long as, to me, the mysteries of intoxication thy narcissus uttereth?

Although the thorn diminisheth life, pardon for it the rose seeketh,
By the side of intoxication's delight, easy is the bitterness of wine.

Sufi! the cup, drink; HÁFIZ! the great flagon prepare;
O ye short of sleeve, how hong long-handedness?

هزار جهد بکردم که یار من باشی

Efforts, a thousand, I made that, my Beloved, Thou shouldst be;
The desire-giver of my sorrowful heart, Thou sholuldst be.

Since the lamp of my eye, Thou madest night alive keeper,
The consoler of my hopeful heart, Thou shalt be.

When to slaves, Khusraus of darkish beauty behave kindly,
In the midst, the Lord of my work thou shouldst be.

By that cornelian, by the way whereof, bloody of heart, I am,
If complaint, I make, my mystery-keeper, thou shalt be.

In that sward where idols the hand of lovers take,
If, from thy hand, this take place, my idol, thou shalt be.

My slender prey becometh the rays of the sun,
If, a moment, a deer like thee, my prey thou be.

The three kisses that of Thy two lips, my portion Thou hast made,
If Thou give not, my debtor, Thou shalt be.

In sleep of midnight, this desire I see;
In place of streaming tears, in my embrace, thou shalt be.

Though I am the HÁFIZ of the city, not worth a barley-corn I am:
Perchance, out of thy own liberality, my beloved, thou shalt be.

نوبهار است در آن کوش که خوشدل باشی

'Tis the fresh spring. In this strive that joyous of heart thou mayst be:
For, again, blossometh many a rose when in the clay thou shalt be.

Within the veil, thee, the harp keepeth giving counsel. But,
Thee, counsel profiteth at the time when worthy thou mayst be.

I say not now, with whom, sit; what drink;
For thou knowest, if wise and learned thou be.

In the sward, every leaf is a book of a different state;
Woe is it if, careless of the state of all, thou be.

Though, from us to the Friend, is a Path full of fear,
Easy is the going, if acquainted with the stage thou be.

In excess, the world's anguish taketh life's cash,
If, night and day, in this difficult tale, thou be.

O HÁFIZ! if, from lofty fortune, aid be thine,
The prey of that Beloved, impressed with excellences, thou shalt be.

زان می عشق کز او پخته شود هر خامی

Of that wine of love whereby matured becometh every immature one,
Although it is the month of Ramazan bring a great cup.

Passed days, since the hand of me miserable clasped not,
The leg of one box-tree of stature; the arm of one silver of limb.

O heart! though the fast be the dear guest,
Regard its society a gift; its going a favour.

Now, to the cloister-door fleeth not the wise bird,
For, at every assembly of exhortation, is placed a snare.

No complaint, do I make of the zahids, ill of nature. The way is this.
That, when a morning dawneth, in its pursuit falleth a evening.

When, to the spectacle of the sward, my Friend moveth,
O footman of the breeze! from me to him, convey a message.

A companion, who night and day drinketh pure wine, where?
Is it that he maketh recollection of a dreg-drinker?

O HÁFIZ! if the justice of the heart, thee the Asaf of the age give not,
With difficulty, thou bringest to hand thy desire through a great selfishness.

دیدم به خواب دوش که ماهی برآمدی

Last night, in sleep, I saw that forth, a great moon had come,
From the reflection of the face whereof, to an end, the night of separation had come.

The explanation is what? The much journeyed Friend arriveth;
O would that by my door, He, splendour giving and adorned, had come!

My Saki, auspicious of omen! whose mention be for good
Ever, by my door, with the goblet and the cup, he used to come.

Happy, had it been if, in sleep, his native land he had seen;
So that the guide to us, the recollection of its association would have come.

If, with force and gold, to our hand, the bounty of eternity without beginning had come,
The water of Khizr, Sikandar's portion would have come

Be memory of that time, when, from roof and door, to me,
The message of the Beloved and the letter of the Heart-ravisher, used to come.

Such power of tyranny, Thy watcher where would have obtained,
If, one night, to the Ruler's door, an oppressed one had come?

Love's desire, how know the immature ones of the Path?
One of ocean-heart seek; and a bold one, a chief.

That one who, thee, road-guide to stone-heartedness, made,
O would that against a stone, his foot had come.

If, in HÁFIZ's way, another had written,
Agreeably to the nature of the king, skill-cherishing, it would have come.

نسیم صبح سعادت بدان نشان که تو دانی

Breeze of the morning of happiness! for that trace that thou knowest,
To a certain one's street, pass at that time that thou knowest.

The footman of the chamber of mystery, thou art; and on the head
of the Path, is my eye:
By manliness, not by order, urge in that way, that thou knowest.

Say: From my hand passed my feeble soul. For God's sake,
From Thy ruby, soul-refreshing, give that that Thou knowest.

These words I wrote, in such a way that the stranger hath not known;
By way of kindness, do Thou also read in such a way that Thou knowest.

With us, the image of Thy sword is the tale of the thirsty one and of water;
Thy own captive, Thou seizest. Slay in such a way that Thou knowest.

On Thy girdle, gold-woven, hope how may I not establish?
O idol! in that waist, is a subtlety that Thou knowest.

HÁFIZ! in this matter, one are Turki and Tazi;
Love's tale, relate in every tongue that thou knowest.

رفتم به باغ صبحدمی تا چنم گلی

I walked within a garden fair, at dawn, to gather roses there;
when suddenly sounded in the dale, the singing of a nightingale.

Alas, he loved a rose, like me, and he, too, loved in agony;
Tumbling upon the mead he sent, the cataract of his lament.

With sad and meditative pace, I wandered in that flowery place,
And thought upon the tragic tale, of love, and rose, and nightingale.

The rose was lovely, as I tell; the nightingale he loved her well;
He with no other love could live, and she no kindly word would give.

It moved me strangely, as I heard, the singing of that passionate bird;
So much it moved me, I could not, endure the burden of his throat.

Full many a fair and fragrant rose, within the garden freshly blows,
Yet not a bloom was ever torn, without the wounding of the thorn.

Think not, O HÁFIZ, any cheer, to gain of Fortune's wheeling sphere;
Fate has a thousand turns of ill, and never a tremor of good will.

بشنو این نکته که خود را زغم آزاده کنی

This my subtlety, hear that, free from grief, thyself thou mayst make;
"Blood thou drinkest, if search for victuals, not placed, thou makest."

In the end, the clay of the goblet-maker thou wilt become;
Now, think of the pitcher that, it, full of wine, thou mayst make.

If, of those men thou be, whose desire is paradise,
O Pari-born! ease with man, how long thou makest?

On the place of the great, boastingly it is impossible to lean,
Unless, the chattels of greatness, all prepared, thou makest.

O Khusrau of those sweet of mouth! rewards are thine,
If, to Farhad, heart-fallen, a glance thou makest

The writing of bounty, how taketh away thy heart
Unless pure of the stuffed picture, the leaf thou makest?

HÁFIZ! if back to the Merciful, thy own work thou pass,
O great the pleasure that with fortune God-given, thou makest.

O breeze! the service of Khwaja Jallalu-d-Din do,
Till, full of the lily of the valley and of the noble lily, the world thou makest.

ای پادشه خوبان داد از غم تنهایی

O king of the lovely ones of the world! for grief of being alone, justice!
Without Thee, to the soul, my heart hath come. Tis the time when thou shouldst come back.

Ever joyous, remaineth not the rose of this garden of the world.
At the time of powerfulness, the feeble ones aid.

Last night, to the morning breeze, complaint of His tress, I uttered:
The breeze said: "A mistake! This thy distraught thought, abandon."

Here with the chain a hundred morning breezes keep dancing.
O heart! so long as thou measurest not the wind, this is thy companion.

Me, so far from Thee desirousness and farness made,
That, from the hand, will depart the power of patience.

O Lord! to whom is it fit to utter this subtlety that, in the world,
That lovely one of every place His face displayed not.

Saki! not a colour hath the sward of the rose without thy face;
Moving make thy box-tree so that the garden thou mayst adorn.

O the pain for Thee my remedy on the couch of unfulfilled desire:
And O Thy memory, my consoler in the corner of solitude.

In the compass of our fate, the point of the compass, are we:
The favour whatever Thou thinkest: the order, whatever Thou orderest.

In the world of profligacy, is neither thought of self, nor opinion of self:
In this religious order, Kufr is self-seeing and self-opinioning.

On account of this blue circle, bloody of liver I am; give wine:
So that, in the enamel-cup, this difficulty I may solve.

HÁFIZ! departed hath the night of separation; come hath the sweet fragrance of morn:
O lover of distraughtness! auspicious be thy gladness.

می خواه و گل افشان کن از دهر چه می‌جویی

"Wine, demand; rose-scattering, make; from time, what seekest thou?"
Thus, at morn, to the bulbul spake the rose. What sayest thou?

To the rose-garden, the cushion take; so that of the lovely one and of the Saki,
The lip, thou mayst take, and the cheek, kiss; wine thou mayst drink and the rose, smell.

The box-tree proudly move; and, the resolution of the garden, make;
So that, from thy stature, the cypress may learn heart-seeking.

Let us see, in whose fortune will be thy laughing rose-bud:
O bough of the rose rana! for whose sake, growest thou?

As, in the thoroughfare of the breeze, is the candle, thy good going;
A little profit of skill, derive out of the capital of goodness.

To-day, when full of tumult of the purchaser is thy market,
Get, and establish a little road-provision out of the capital of goodness.

That tress, every ringlet whereof is worth a hundred musk-pods of Chin,
Happy had it been if had been its perfume from happy disposition!

In the king's rose-bed, cometh every bird singing:
The bulbul to melody-making; HÁFIZ to prayer-uttering.

سحرم هاتف میخانه به دولت خواهی

In the morning, the invisible speaker of the wine-house with fortune-wishing,
Said: "Come back; for an old friend of this court thou art."

Like Jamshid, a draught of wine, drink, so that, of the mystery of the angels,
Thee, the ray of the cup, world-viewing, may give news.

At the wine-house door, are kalandar-profligates,
Who take: and give the imperial diadem.

Beneath the head, the brick; and the foot on the summit of the seven stars:
Behold the hand of power; and the dignity of one possessed of dignity!

Our head and the door of the wine-house, the side of the vault whereof
Uplifted to the sky, the wall be of this lowliness.

Without the road-fellowship of Khizr, this path travel not;
'Tis the zulmat; fear the danger of road-losing.

O heart! if thee, the kingdom of poverty, they give,
Thy least territory will be from the moon to the fish.

The door of poverty, thou knowest not to beat. From the hand, let not go,
The seat of Lordship, and the royal assembly of Turan.

HÁFIZ, crude of greed! of this tale, have shame:
What is thy work, reward for which two worlds thou desirest?

ساقیا سایهٔ ابر است و بهار و لب جوی

O Saki! 'tis the shade of the cloud, and spring, and the stream-bank;
I say not, do what. Of the men of heart, thou art. Do thou thyself say.

From this picture, cometh not the perfume of one colouredness. Arise,
With pure wine, the stained and tattered garment of the Sufi, wash.

Mean of nature, is the world; on its generosity, rely not;
O world-experienced one! from the mean, stability of foot do not thou seek.

Thy ear open. For, this lament, the bulbul saith:
"Khwaja! deficiency commit not; the rose of the grace smell."

For thanks for that, that again to spring thou hast reached,
The root of goodness, plant; the rose of the grace smell.

The true Beloved's face, thou seekest? Fit, the mirror make;
If not, ever blossometh not the rose and the wild rose from iron and from brass.

Thee, two counsels I make. Hear; and a hundred treasures bear away:
"By the door of pleasure, enter; in the path of defect, do not strive."

Thou saidest: "From our HÁFIZ, cometh the perfume of hypocrisy."
Afarin be on the breath for well thou broughtest a great perfume.

هواخواه توام جانا و می‌دانم که می‌دانی

Thy well-wisher, I am and I know that Thou knowest;
For, both the un-seen, Thou seest; and also the un-written,
Thou readest.
Of the mystery of the lover and of the Beloved, what gaineth the reproacher?
The non-seeing eye especially seeth not a secret mystery.

Dishevel Thy tress; and to sport and to dancing, bring the Sufi,
That, from every patch of his ragged garment, thousands of idols, Thou mayst scatter.
The solving of the work of desirous ones is in that heart-binding eye-brow,
For God's sake, a moment with us unloose the knot from thy forehead.

In the adoration of Adam, the angel made resolve of thy ground-kiss.
For, in Thy beauty, something he found more than the way, human.

The lamp-kindler of our eye is the breeze of the tress of lovely ones;
O Lord! to this gathering, be not grief for the breeze of dispersion!

Alas! that pleasure of night-sitting up that passed like the morning breeze;
O heart! the value of union, thou knowest, when behind in separation thou remainest.

To be vexed with fellow way-farers, is not the action of a work-knower;
The difficulty of the stage, endure in memory of a time of ease.

HÁFIZ! thee, the fancy of the yoke of His tress fascinates;
See, so that the ring of impossible fortune, thou shake not.

GEDICHTE VON HAFIS

In Vier Sprachen:
Deutsch, Englisch, Französisch, Persisch

Übertragen aus dem
Persischen ins Deutsche von:
Friedrich Rückert

Zusammengestellt von:
Mardjan Sohanaki

Sei das Wort die Braut genannt,
Bräutigam der Geist,
Diese Hochzeit hat erkannt
Wer HAFISEN preist.

Johann Wolfgang von Goethe

الا یا ایها الساقی ادر کأساً و ناولها

Reich mir, o Schenke, das Glas, bringe den Gästen es zu,
Leicht ist die Lieb' im Anfang, es folgen aber Schwierigkeiten.
Wegen des Moschusgeruchs, welchen der Ostwind geraubt
Deinen gekrausten Locken, wie vieles Blut entfloß dem Herzen!
Folge dem Worte des Wirts: Färbe den Teppich mit Wein!
Reisende sind der Wege, sie sind des Laufs der Posten kundig.
Kann ich genießen der Lust in der Geliebten Gezelt,
Wenn mich zum Aufbruch immer der Karawane Glocke rufet?!
Finstere Schatten der Nacht! Wogen und Wirbelgefahr,
Können euch wohl begreifen, die leicht geschürzt am Ufer wohnen?
Durch die befriedigte Lust ward ich zum Märchen der Stadt,
Kann ein Geheimnis bleiben der Stoff der allgemeinen Sage?
Wünschest du Ruhe, HAFIS, folge dem köstlichen Rat:
Willst du das Liebchen finden, verlass die Welt und lass sie gehen!

صلاح کار کجا و من خراب کجا

Das Heil, wohin ist's gekommen, und wir, die Kranken, wohin?
Dort wandelt hin die Genesung, und wir hier wanken wohin?
Was hat der nüchterne Fromme mit trunkner Liebe gemein?
Wohin dort locket die Predigt, und hier die Schlanken wohin?
Mein Herz war müde des Klosters, zur Schenke kommt es und staunt,
Wohin der Wein ist gekommen, und die ihn tranken, wohin?
Dahin ist (bleibe gesegnet ihr Angedenken!) die Lust;
Wohin das zärtliche Kosen? das holde Zanken wohin?
Da sich mein Auge zur Schminke den Staub der Schwelle gewählt,
Wohin, sprich, sollt' ich mich wenden aus diesen Schranken, wohin?
Du siehst den Apfel des Kinnes, und nicht die Grube dabei;
Den Wald der Locken, und siehst nicht, aus diesen Ranken wohin?
Von HAFIS, dürft ihr, o Freunde, nicht fordern Ruh' und Geduld;
Wo, wo ist Ruhe? Geduld wo? Sinn und Gedanken wohin?

صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را

Sag, Ostwind, leise jener liebreizenden Gazelle:
Dein Blick trieb in die Wüste mich von der Heimat Schwelle.
Warum kommt nicht der Zucker-Verkäufer (leb' er lange!)
Zu seines Papageien, des Zuckerfreundes, Zelle?
Wenn du bei Freunden sitzest und trinkest Wein mit ihnen,
Gedenke, dass im Winde irrt draußen ein Geselle.
Der Schönheit Stolz, o Rose, wird dir wohl nicht erlauben,
Zu blicken nach dem Sprosser, der singt am Tränenquelle!
Man fängt mit feinen Sitten den Mann von feinem Blicke,
Man fängt erfahrne Vögel im Netze nicht so schnelle.

Ich weiß nicht, aus was Ursach' so wenig Farbe halten
Gestalten wie Zypressen, Gesichter mondenhelle.
An deiner Schönheit wüsst' ich zu finden keine Flecken,
Als dass ich drin entdecken nicht kann der Treue Stelle.
Was Wunder, dass im Himmel bei unsres HAFIS Sange
Mit Anahid zum Tanze sich der Messias stelle !

صوفی بیا که آینه صافیست جام را

Komm, Saubermann! gesäubert ist der Spiegel dem Pokal:
Betrachte säuberlich des Weins rubinglanzreinen Strahl:
Den Vogel Anka fängt so leicht kein Mensch; das Netz zieh ein!
Geliebten in dem Netz hier Wind nur allemal.
Genusses bare Münze nur nimm an! Selbst Adam kam
Vom paradies, weil dort die Lust ausging, zum Erdental.
Beim Wanderfest des Lebens leer' ein Glas und zwei, und geh!
Das ist: Begehre nicht Genuss beständig allzumal!
O Herz, die Jugend ging, du hast die Rose nicht gepflückt;
Mir guten Namen schmücke nun den Scheitel alterskahl.
Ums Weltgeheimnis frage du bei Zechern in der Schenk',
Es ist nicht zu ertragen in der Frommen Betesaal.
An deiner Schwelle haben wir ein altes Dienstesrecht,
O Herr, wirf einen Gnadenblick auf deiner Diener Zahl!
Ein Diener des Pokales ist HAFIS; geh, Morgenwind,
Bring meinen Gruss der Dienstbarkeit dem Scheiche vom Pokal !

ساقی به نور باده برافروز جام ما

Erleucht', o Schenk, den Becher mit dem Licht des Weines mir!
Sing, Sänger: Auf der Welt nach Wunsch geh' Gross und Kleines mir.
Ich hab' im Glas den Widerschein von jener Wang' erblickt;
O der du fragst, von wannen kommt die Lust des Weines mir!
So lange zeigen ihren Reiz die Schlanken auf der Flur,
Bis hier erscheinst Zypresse du des Schönheitshaines mir.
Der wird nicht sterben, dessen Herz in Liebe lebend ist ;
Versichert ewig ist im Buch des Lebens meines mir.
O Morgenwind, wenn du vorbeikommst jenem Rosenbeet,
Sollst du beim Herrn des Rosenbeets anbringen eines mir:
Warum mit Fleiß verbannest du mein Angedenken, ach !
Von selber kommt die Zeit, wo hier wird bleiben keines mir.
HAFIS streue Tränenkörner aus den Augen, ob vielleicht
Dadurch der Vogel kommt ins Netz des Lustvereines mir.

ساقیا آمدن عید مبارک بادت

Gesegnet sei, o Schenke, des Festes Ankunft dir

Und was du hast versprochen, gedenke dessen mir.
Bring an das Kind der Rebe den Gruss: komm aus der Haft!
Erlöst nun hat dich unsrer Gebete Zauberkraft!
Darüber muss ich staunen, wie lange Tage du
Dein Herz uns hast entzogen; wie gab dein Herz es zu?
Der böse Blick sei ferne! nun bringt dich uns zurück
Ein glänzender Geburtsstern und angebornes Glück.
Die Freude der Gesellen weckt deines Nahens Fuss,
Und wer sich dein nicht freuet, dem bleibe der Verdruss!
HAFIS, gib aus den Händen dies Noah-Schifflein nicht!
Sonst geht in dieser Sündflut dein Lebensbau zunicht'.

در دیرمغان آمد یارم قدحی در دست

Zur Schenke kam der Freund, mit Spende vom Geschick,
Berauscht von Wein, und wir berauscht von seinem Blick,
Des Himmels neuer Mond ist seines Rosses Huf;
Vor seinem Wuchse beugt die Zeder ihr Genick.
Was sag' ich: Mein bewusst bin ich? Wenn ich's nicht bin?
Was sag' ich: ,,Ich bin frei ?" Ich bin in seinem Strick.
Des Herzens Lamp' erlischt, wenn ihr entgeht dein Hauch;
Der Seele Springquell stockt, wenn du entziehst den Blick.
O komm! so kommt zurück das Leben mir, wenn auch
Kein abgeschossner Pfeil zum Bogen kommt zurück.

در این زمانه رفیقی که خالی از خللست

Zu der Zeit ein Gefährte ohn' Hinterlist und Trug,
Das ist ein Büchlein Lieder und reinen Weins ein Krug.
Geh einfach! denn zum Heile der Weg ist schmal und eng.
Das Glas nimm mit! das Leben verstattet nicht Verzug.
Werklosigkeit im Leben verdrießt nicht mich allein,
Ihr Wissen ohne Werke verdrießt auch Weise gnug.
Dem Auge des Verstandes erscheint hier im Gedräng
Die Welt und all ihr Treiben als wie im Traum ein Flug.
Das Herz war voll von Hoffnung auf den Verein mit dir,
Bis ihm ein Hauch des Windes die Hoffnungen zerschlug.
Was schiebst du Glück und Unglück auf Venus und Saturn,
Wie Toren? fass' am Schopfe dein Liebchen und sei klug!
Ihr werdet's nicht erleben, dass HAFIS nüchtern wird,
Weil Trunkenheit seit ewig sein Acker ist und Pflug.

بیا که قصر امل سخت سست بنیاد است

Komm, weil der Hoffnung Schlösser so leicht und luftig sind,
Bring Wein! denn das Gebäude des Lebens ruht auf Wind.

Dem Hochgesinnten dien' ich, der unterm blauen Dom
Frei hält sein Herz von jedem verstrickenden Gebind.
Sag' ich dir, was im Weinhaus mir Trunknem gestern nachts
Für Gruss gebrachte ein Bote vom himmlischen Gesind!
O Königsfalk, hochblickend von Edens Zedern einst!
Dein Nisteplatz ist hier nicht im Kummerralgewind.
Von Paradieses Zinnen sie rufen laut dir zu:
An diesem Ort der Netze was taumelst du so blind?
O mahn' an festen Bund nicht die ungebundne Welt!
Die alte Braut, sie wechselt die Freier gar geschwind.
Ergib dich ins Gegebne und runzle nicht die Stirn!
Verschlossen mir und dir ist die Tür der Wahl, o Kind.
Kein Glaub' ist bei dem Lächeln der Rose kein Verlass
Klag, Nachtigall! Stoff hast du zu klagen ungelind.
Warum, o schlechter Reimer, beneidest du HAFIS?
Wohllaut und Sinnes Anmut ist Himmels Eingebind.

دل سراپرده محبت اوست

Das Herz ist deiner Liebe Königszelt,
Das Auge dir zum Spiegel aufgestellt.
Der Bürde deiner Gnaden beugt sich
Dies Haupt, das sich nicht beugt vor aller Welt.
Der Paradiesbaum jenem, mir dein Wuchs!
Da jeder Sinn sein eignes Mass enthält.
Doch was soll ich in diesem Heiligtum,
Wo nur mit scheu der Ost den Vorhang hält.
Was ist's auch, wenn ich der Befleckte bin?
Denn deine Reinheit strahlt vor aller Welt.
Einst war Medschnun, nun bin ich an der Reih',
Und jeder steht hier seinen Tag im Feld.
Der Liebe Königsmacht, der Freuden Schatz,
Durch deine Huld ist all dies mir bestellt.
Heil dir, und meinen Zweck hab' ich erreicht,
Wenn Herz und Leben dir zum Opfer fällt.
Nie sei von deinem Bild mein Auge leer!
Nur ihm zum Wohngemach ist es erhellt.
Die junge Ros' im Garten duftet nur,
Weil ihrem Odem war dein Haupt gesellt.
Sieh nicht HAFISENS äußre Armut an!
Sein Innres birgt der Liebe gutes Geld.

آن سیه چرده که شیرینی عالم با اوست

Der Bräunliche, die Schönheit teilt all ihr Ding mit ihm :

Herz froh, Aug' hell, Mund lachend, ist ihr Geding mit ihm.
Wenn alle Schönen Schahe der Zeit sind aber er
Ist Salomon der Zeiten, es ist der Ring mit ihm.
Auf weizenfarbner Wange ein Moschusmal, es ist
Das Körnchen der Verführung, das Adam fing, mit ihm.
Nun will mein Herzensträger verreisen, Freunde, Gott!
Krank bin ich, und mein Balsam der Heilung ging mit ihm.
Wem sag' ich dieses Rätsel! Dies Steinherz tötet mich,
Doch ist der Hauch Isa's, den Marjam empfing mit ihm.
Ein Gläubiger ist HAFIS, in Ehren haltet ihn!
Denn der Verkehr von Geistern ist nicht gering mit ihm.

آن پیک نامور که رسید از دیار دوست

Der Bote mit dem Briefe, der kommt vom Gau des Freundes,
Bringt ein Herzamulett mir voll Moschustau des Freundes.
Er gibt mir gute Zeichen von Heil und Huld des Liebsten,
Macht lieblichen Bericht mir vom Wonnebau des Freundes.
Zum Lohn gab ich mein Herz ihm, und schämte mich der Münze,
Der falschen, dass ich hätte gedacht so lau des Freundes.
Ich danke Gott, dass endlich mit Hilfe guten Glückes
Mir so nach Wunsch bestellt ist die Herzensau des Freundes.
Was kann des Himmels Kreisen des Mondes Lauf verlangen?
Sie drehn sich auf Verlangen und Wunsch genau des Freundes.
Und werfen Aufruhrwinde zwei Welten durcheinander,
Hier bin ich und mein Auge bereit zur Schau des Freundes.
Und ob auf HAFIS ziele der Feind, was darf ich fürchten,
Da Gott sei Dank der Grossmut ich mich vertrau' des Freundes!

صبا اگر گذری افتدت به کشور دوست

Morgenwind, wenn du vorüberkommst dem Land des Freundes,
Bring ein Düftchen mir vom Lockendüftebrand des Freundes!
Ja, bei seiner Seele, dankbar opfr' ich meine Seele,
Wenn du einen Gruss mir bringest von der Hand des Freundes!
Und wofern so Hohes dir versagt ist, o so bringe
Meinem Aug' ein Stäubchen von dem Füssestand des Freundes!
Ich ein Bettler, und der Wunsch, ihn zu besitzen! heia!
Mög' ich nur im Traume sehn das Lichtgewand des Freundes!
Meines Herzens Pinienapfel zittert wie die Weide
Nach dem schlanken Pinienwuchs, dem Unbestand des Freundes!
Wenn der Freund gleich mich um das geringste nicht will kaufen,
Um die Welt verkauf' ich nicht den Härchenrand des Freundes!
Warum sollte nicht von Kummerfesseln frei dies Herz sein?
Trägt HAFIS, der arme, doch das Sklavenband des Freundes!

ای هدهد صبا به سبا می فرستمت

Hudhud, nach Saba hab' ich dich als Liebespost gesandt;
Bedenk', von wannen und wohin ich dich getrost gesandt,
Ein Vogel deinesgleichen ist nicht hier am Platz; zum Nest
Der Herzenwärmer hab' ich dich aus diesem Frost gesandt.
Was ist der Liebe fern und nah? Vor Augen stehst du mir,
Doch hab' ich tausend Bitten dir, seitdem du flohst, gesandt.
Gebetes Karawanen dir bei jedes Abends Hauch
Und morgens hab' ich durch den West und durch den Ost gesandt.
Dass vor der Trennung Kummerheer ich möge fristen mich,
Hab' ich die eigne Seele an dich um Freundeskost gesandt.
Dass er mein Herzverlangen dir ansage, hab' ich hier
Mir Sang und Klang den Sängerchor berauscht von Most Gesandt.
Dass du in deinem Angesicht beschaust des Schöpfers Kunst,
Hab' ich den Gottesspiegel hier dir rein von Rost gesandt.
O Schenke, komm! ein Himmelsbot' hat mir den Gruss gebracht:
Geduld' in deinem Schmerze dich! Dir wird ein Trost gesandt.
HAFIS, bei unserm Feste wird in Gutem dein gedacht;
Gib acht, dir wird ein Ehrenkleid und Ehrenross gesandt.

تنت به ناز طبیبان نیازمند مباد

Bedürftig teurer Ärzte sei dein teures Leben nie!
Dein zartes Dasein sei vom Weh der Welt umgeben nie!
In deinem Wohlsein findet sich das Wohlsein aller Welt,
Und dein Gemach dem Ungemach sei preisgegeben nie!
Vollkommenheit von Sinn und Bild ist deiner Nähe Glück;
Von Wang' und Sinn die Heiterkeit soll dir entschweben nie!
Zypresse, wenn zur Plünderung der Herbst dem Garten naht,
Zu deines Wuchses Höhe soll er sich erheben nie!
Dahin, wo deine Schönheit sich in ihrem Glanze zeigt,
Dahin soll böse Zunge nie, bös Auge streben nie!
Wer auf dein Antlitz wie den Mond mit bösem Auge blickt,
Des Herz wie Korn der Raut' im Brand sei ohne Beben nie!
Die Heilung suche du, HAFIS, von jenem Zuckermund,
Und du bedarfst der Süssigkeit von Ros' und Reben nie.

دیریست که دلدار پیامی نفرستاد

Lang ist's, dass mein Herzbesitzer keinen Kuss gesandt hat,
Dass er mir kein Wort geschrieben, keinen Gruss gesandt hat.
Briefe hab' ich viel gesendet, weil der Fürst der Reiter
Keinen Anfang eines Briefchens, keinen Schluss gesandt hat.
Ach, dass er nach mir, dem scheuen, sinnverstörten Wilde,

Keines Spähers Fährte, keines Boten Fuss gesandt hat!
Wusst' er doch, dass mir des Herzens Vogel wollt' entrinnen;
Ach, dass er mir nur ein Härchen zurn Verschluss gesandt hat.
Weh, der zuckerlipp'ge Schenke weiß, dass mir vom Rausche
Weh ist, ohne dass er einen Labeguss gesandt hat.
Wie ich Geistesreichtums auch mich rühmen mocht', ein Armer
Bin ich, dem er nichts von seinem Überfluss gesandt hat.
HAFIS, sei bescheiden! Welchen Anspruch darfst du machen,
Wenn der Sultan einem Knechte keinen Gruss gesandt hat!

بلبلی خون دلی خورد و گلی حاصل کرد

Die Nachtigall hatt' eine Rose sich holdgesinnt gemacht ;
Doch bald ward der Besitz ihr streitig vom neid'schen Wind gemacht.
Dem Papagei war süss das Leben durch einen Zuckermund,
Doch sein Geschick vom Strom des Unglücks ward ungelind gemacht.
Mein Augentrost war dieses Herzblatt, o unvergessen sei's,
Wie es mich trostlos ließ und selbst sich davon geschwind gemacht.
Zur Hülfe, Karawanenführer! Gefallen ist mein Pack.
Auf Gnadenhoffnung hatt' ich hier mich zum Fahrtgesind gemacht.
Erdfarbig meine Wang' und Flut ist mein Auge; schilt es nicht!
Aus Erd' und Flut ward ja das Lusthaus dem Menschenkind gemacht.
Ach, ach und wehe, dass am Himmel des Mondes blasser Neid
Ein Grab zur Rast hat meinem Monde, hat meinem Kind gemacht!
Du hast, HAFIS, auf diesem Schachbrett den rechten Zug versäumt.
Was soll ich tun ? Das Spiel der Tage hat mich so blind gemacht.

دست در حلقه آن زلف دوتا نتوان کرد

Deine Locken und des Glückes sind so leicht zu fassen nicht;
Auf den Wind und deine Stetheit ist sich zu verlassen nicht.
Hab' ich doch, dich zu erlangen, all mein mögliches getan,
Nur kann sein Geschick zu ändern sich der Mensch anmassen nicht.
Den geliebten Saum bekam ich in die Hand mit soviel Blut,
Dass ich scheeler Feinde wegen ihn will fahren lassen nicht.
Nicht vergleichen darf ich deine Schönheit mit des Himmels Mond,
Denn das helle Feuer passt zu etwas kaltem Blassen nicht.
Meine wandelnde Zypresse, wenn sie auf zum Tanze tritt,
Werfen Seelen die Gewänder ab, die Trunknen passen nicht.
Was soll ich am Ende sagen? Bist von Art so fein und zart,
Ernst ist nicht mit dir zu reden, doch mit dir zu spassen nicht.
Eifersüchtig werd' ich, wenn ich sehe, wie die Welt dich liebt,
Und doch ist der Liebe wegen diese Welt zu hassen nicht.
Nur mit reinem Auge kannst du an des Geliebten Wange schaun;
Vor dem klaren Seelenspiegel darf die Selbstsucht prassen nicht.

Liebe, deine Rätsel gehen über unsre Fassungskraft,
Solche Schwierigkeiten lösen dieser Schule Klassen nicht.
HAFIS'Andacht kennt nur deiner Augenbrauen Hochaltar,
Und sein Herzenswallfahrtsort ist außer deinen Gassen nicht.

سال ها دل طلب جام جم از ما می کرد

Mein Herz hat lange Jahre verlangt nach Dschemschids Glas,
Es hat gesucht bei andern, was es bei sich besass.
Die Perle, die der Muschel, der Raumwelt sich entwand,
Sucht' es bei den verlorengegangenen am Strand.
Ich legte mein Anliegen dem alten Wirte vor,
Der klarer Blick die Rätsel mir oft gelöst zuvor,
Ich sah ihn froh und lachend, den Becher in der Hand,
In dessen Spiegel vieles er zu betrachten stand.
Ich sprach: ,, Wann hat ein Weiser dir dieses Glas vertraut ?"
Er sprach: ,,Des Tags, an dem er den blauen Dom gebaut."
Er sprach: ,,Der Mann, durch welchen der Galgen heilig ward,
Er musst' es büssen, dass er Geheimnis offenbart.
Stets hatte der Verliebte Gott bei sich selbst im Haus;
Er sah ihn nicht und rückte Gott fern von sich hinaus.
Dieselben Gaukelspiele, die jetzt treibt der Verstand,
Hat Samiri getrieben einst gegen Mosis Hand.
Die Gunst des heiligen Geistes, wenn sie zum Beistand naht,
Tut auch ein andrer Wunder, wie der Messias tat."
Ich sprach: ,,Wozu die Kette von schönen Locken soll ?"
Er sprach: ,,Oft hat HAFIS ja geklagt, sein Herz sei toll."

در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد

Vor Ewigkeit, als deine Schönheit sich zeigte schleierlos,
Entstand die Liebe, welche Feuer Rings in die Schöpfung goss
Den Glanz um ihre Wangen schaute der Engel und blieb kalt:
Im Zorne zu den Menschen wandte sich ihre Glutgewalt.
Anzünden an den Funken wollte sein Lämpchen der Verstand,
Ein Blitz der Eifersucht erglänzte, die Welt geriet in Brand.
Zu schauen das Geheimnis hatte der Widersacher Lust,
Doch eine Hand kam aus der Höhe und stieß ihn vor die Brust.
Im Schicksalslotto setzen andre auf Lebensfreude ein;
Ein Herz, das weherfahrne, setzte nur auf das Weh allein.
Den Freudenbundesbrief der Liebe schrieb HAFIS an dem Tag,
Als mit des Griffels Strich er tilgte des Lebens Lustertrag.

اگر روم ز پیش فتنه ها برانگیزد

Komm ich ihr nachgegangen, so wird sie schelten eben;

Und legt sich mein Verlangen, wird sich ihr Zorn erheben.
Und wenn ich voll Verlangen, einmal auf ihrem Wege
Wie Staub zu Fuss ihr falle, wird sie wie Wind entschweben.
Und wenn Kuss einen halben ich von ihr bitte, wird sie,
Vom Schächtelchen des Mundes mir Spott statt Zucker geben.
Im Auf und Ab des Weges der Liebe liegen Netze;
Wo sind die Löwenkühnen, die vor Gefahr nicht beben?
Ich sagte, da ich deiner Narzissen falschen Blick sah;
Mit Augenwasser wird er noch füllen manche Gräben.
Nur um Geduld, um Leben musst du den Himmel bitten,
So kannst du manches Wunder noch mit der Zeit erleben.
Leg hin dein Haupt, o HAFIS, auf der Ergebung Schwelle;
Denn widerstrebst du, wird dir der Himmel widerstreben.

من و انکار شراب این چه حکایت باشد

Ich, und dem Wein entsagen! was soll das Sagen sein?
Sollt' ich so unverständig in alten Tagen sein?
Der ich mit Pauk' und Zimbel den Heilsweg brach bei Nacht,
Sollt' ich des Wegs nun kriechen? was soll das Sagen sein?
Ganz schlug ich noch zur Schenke nicht ein den rechten Weg;
Ganz muss erst in den Wind recht die Scheu geschlagen sein.
Fehlt dieser Weg dem Frommen, entschuldigt ihn! Der Weg
Wird ohne Gottes Leitung nicht einzuschlagen sein.
Ich bin der Knecht des Wirtes, der mich von Wahn befreit;
Was unser Herr uns auflegt, das wird zu tragen sein.
Der Frömmling und sein Beten, ich und mein Rausch, wer weiß,
Wem Gnade wird zu schenken, wem zu versagen sein!
Nachts ließ es mich nicht schlafen, dass ein Gelehrter sprach:
„Wenn HAFIS wieder zechet, wird Grund zu klagen sein."

یاری اندر کس نمی بینم یاران را چه شد

Nirgends kann ich Freunde sehen; ihnen allen, was geschah?
Allen, die genährt des Herzens Wohlgefallen, was geschah?
Trübe ward des Lebens Wasser, wo ist Chisers Segenstritt?
Rose bleicht, und keine Frühlingslüfte wallen, was geschah?
Auf der Reitbahn hingeworfen liegt der Huld und Ehre Ball;
Dass kein Reiter naht und schlagen will den Ballen, was geschah?
Hunderttausend Rosen blühen, und kein Vogel sang erwacht;
Was begegnete den Sprossern, Nachtigallen, was geschah?
Sohra's Laute schweigt am Himmel, ist sie wohl wie Holz verbrannt?
Niemand schmeckt den Rausch, den leeren Schenkwirthallen, was geschah?
Eine Stätte war der Freude, eine Stadt der Freude hier;
Wo ist hin der Freudenherrscher? den Vasallen, was geschah?
In der Grossmut Schachte wächst seit manchem Jahre kein Rubin;

Will dazu nicht Sonne scheinen, Tau nicht fallen, was geschah?
HAFIS, das Geheimnis Gottes kennt kein Mensch, o schweige nur!
Wen willst du darüber fragen, uns und allen, was geschah ?

عشق تو نهال حیرت آمد

Dich zu lieben, o Baum der Ekstase!
Dich zu haben, o Traum der Ekstase!
Mancher, der durch ein Meer von Genuss schwamm,
Kam am Ende zum Saum der Ekstase.
Der Genießer und der Genuss muss
Untergehen im Schaum der Ekstase.
Überall, wo ich hinhör', hör' ich
Trunken Ruf nach dem Schaum der Ekstase.
Wo sind Herzen, auf deren Antlitz
Du nicht hauchest den Flaum der Ekstase ?
Wagt sich irgendein Stolz zu bäumen,
Zäumen soll ihn ein Zaum der Ekstase.
HAFIS' Dasein von Kopf bis zu Fusse
Ward durch Liebe zum Baum der Ekstase.

سحرم دولت دیدار به بالین آمد

Früh war das wache Glück zu meinem Bett herbeigekommen,
Sprach, aufstehn sollt' ich, weil der Fürst der Anmut sei gekommen,
Steh auf, trink einen Becher Wein und geh berauscht, zu schauen
Den Pomp, mit dem der Hoheit Bild in Siegesweih gekommen.
Gib Botenlohn, Einsiedler, der gern Moschusblasen öffnet,
Weil nun das Moschusreh ist aus der Tatarei gekommen.
Der Wange, der verbrannten, gab die Träne Wasser wieder,
Zu Hilf' ist armen Liebenden ihr Hilfgeschrei gekommen.
Gib Wein, o Schenk, und kümmere nicht mehr um Freund und Feind dich !
Denn weggegangen ist der Feind, der Freund herbei gekommen.
Nach einem Bogenbrauigen verlangt des Herzens Vogel;
O Liebestaube, sieh, es ist der Königsweih gekommen.
Als von der Nachtigall der Ost HAFISENS Wort vernommen,
Ist in den Würzengarten er mit Spezerei gekommen.

یاد باد آنکه سر کوی توام منزل بود

O gedenke, dass dein Gau einst meine Heimat war,
Und vom Staube deines Tores ward mein Auge klar.
Wahrhaft als wie Ros' und Lilie in der Reinheit Bund
War auf meiner Zunge, was in deinem Herzen war.
Mir im Herzen war es, niemals ohne Freund zu sein;
Herz, was tun wir? unser Streben war vergebens gar.

Der Genossen denkend, ging ich in die Schenk', ein Fass
Stand voll roten Weines, und mein Herz voll Blut fürwahr.
Rings mit Fragen wandt' ich mich: warum muss Trennung sein?
Doch der Mufti des Verstands war hier Verstandes bar.
In der Tat, des Abul Ishak Türkissiegelring
War voll Glanz, doch seiner Herrschaft Glück zu wandelbar.
Ach um all die Qual in dieser netzumstellten Welt!
Ach um all die Lust in jener wonnereichen Schar!
Sahst du stolz das Rebhuhn wandeln, HAFIS, hellen Schalls,
Das vom Falken des Geschicks nicht ahnete Gefahr?

گوهر مخزن اسرار همانست که بود

Noch ist das Geheimnisschatzhaus unerschlossen wie vorher,
Noch der Liebe Schrein versiegelt und verschlossen wie vorher.
Liebende sind noch ein Häufchen törichter Vertrauender,
Drum das Auge perlenregnend ist ergossen wie vorher.
Frage nur den Morgenwind, ob ich nicht habe jede Nacht
Deiner Locken Duft zu meinem Schlafgenossen wie vorher.
Niemand achtet nur Verdienste, doch es lassen Sonn' und Tau
Edelstein und Perl' in Schacht und Meere sprossen wie vorher.
Die mir heimlich abgenomm'ne, meines Herzbluts Röte, zeigt
Sich in deines Lippenpaars Korallensprossen wie vorher .
Komm zu dem von deiner Braue Todeswunden zum Besuch!
Denn er sieht sich um nach deinen Glutgeschossen wie vorher.
Deines Haares Mohren sagt' ich: Treib' nicht Strassenräuberei!
Doch er treibt sein altes Handwerk unverdrossen wie vorher.
Trag uns wieder die Geschichten von des Auges Quellflut vor,
HAFIS! denn es fließt und ist noch unzerflossen wie vorher.

آن یار کز او خانه ما جای پری بود

Der Freund, durch den mein Haus ein FeenschloB war,
Der selbst von Kopf zu Fuss ein Feenspross war ;
Verständ'ger Blicke Ziel war jener Mond, der
So sittig ein wie sinniger Genoss war.
Das Herz sprach: ,,Bei ihm kehr' ich ein"; nicht wusst' es,
Dass abgereist er auf dem dunklen Ross war.
Aus meiner Hand nahm ihn ein Stern des Neides;
Was konnt' ich tun, da so bestimmt mein Los war?
Nicht mir allein zerriss des Herzens Vorhang
Der Himmel des Geschäft stets dieses bloss war.
Schon war's am Rand des Bachs am Rosenhag, ach!
Dass so vorübergehend der Genuss war.
Das war die schöne Zeit, die mit dem Freunde

Hinging, indes das übrige Verdruss war.
Aus Eifersucht will Nachtigall sich töten,
Dass Rose lüstern nach des Ostwinds Kuss war.
Entschuldige dich, Herz , du warst ein Bettler,
Da er der Schönheit Fürst von Kopf zu Fuss war.
Dem HAFIS ward kein ander Glück beschieden,
Das nicht ein Nachtgebet und Morgengruss war.

هرگزم نقش تو از لوح دل و جان نرود

Aus dem Sinn will eines, was mir liegt darin, nicht gehn,
Eine wandelnde Zypresse aus dem Sinn nicht gehn.
Aus dem Hirn des wirren Hauptes wird dein Wangenbild
Mir trotz Himmels Ungunst, Weltlaufs Ungewinn nicht gehn.
Mit dir schloss ich im Beginn der Welt den Bund und will
Bis zum Weltend' aus dem Bund vom Anbeginn nicht gehn.
Alles, was im Herzen außer deiner Liebe wohnt,
Soll aus meinem Herzen, sie nur soll dahin nicht gehn.
Also wohnt der Liebe Schmerz in meinem Sinn, dass er,
Wenn die Sinne mir vergehn, wird aus dem Sinn nicht gehn.
Wenn mein Herz den Schönen nachgeht, so entschuldigt es;
Wo das kranke Heilung hofft, sollt' es dahin nicht gehn?
Wer nicht will, dass ihm wie HAFIS schwindeln soll das Haupt,
Soll den Liebesweg, den ich gegangen bin nicht gehn.

زهی خجسته زمانی که یار باز آید

O Zeit des Heiles, wann den Freund ich einst erfrage wieder,
Wann einst der Klagbeschwichter kommt der Herzensklage wieder.
Dem königlichen Traumgebild zäum' ich des Auges Rappen,
Dass er mir her den Reiterherrn der Schönheit trage wieder.
In der Erwartung seines Pfeils das Herz vor Freuden hüpfet,
Und hoffet, dass der Jäger komm' und gern es jage wieder.
An seinem Wege hab' ich mich gelagert gleich dem Staube,
Um aufzustehn, sobald als er den Weg einschlage wieder.
In meinem Busen wird nicht mehr die Träne Wellen schlagen,
Wenn erst ich um den schlanken Wuchs die Arme schlage wieder.
O, was die kleinen Vögelein vom Winter fuhr litten,
In Hoffnung, dass einst kehreten des Frühlings Tage wieder!
O HAFIS, meine Hoffnung ist, dass bald durch Himmelsschickung
Zum Hage die Zypresse kommt mir zum Behage wieder .

ابر آذاری برآمد باد نوروزی وزید

Frühlingswölkchen sind gekommen, und ein Neujahrlüftchen haucht;
Sänger, sag: ist eingegangen, was der Mensch zum Weine braucht?

Rings seh' ich die Schönen prunken, und des Beutels schäm' ich mich;
Himmel, soll mir keine Hilfe kommen, dass die Scham verraucht?
Grossmuts-Missjahr, dir verkauf' ich meiner Wange Wasser nicht;
Lieber sei um diese Kutte Wein und Rosen eingekauft.
Ohne Zweifel steht vom Glücke Gutes mir bevor, denn heut
Hat mich, als ich betete, der wahre Morgen angehaucht.
Wer zum Preise deiner Milde hat gesagt, was ich gesagt?
Aber wer von deiner Härte hat geschaut, was ich geschaut?
Wenn nicht bald der liebe Sultan Gnade lässt für Recht ergehn,
Bleibt der armen Winkelsitzer Freudenhoffnung ausgerauft.
Wer auf HAFIS schoss, ich weiß nicht, den Liebhabertötepfeil;
So viel weiß ich, seine frischen Lieder sind in Blut getaucht.

رسید مژده که آمد بهار و سبزه دمید

Das Grün der Fluren atmet, und Frühlingslüfte wehn;
Wenn die Besoldung eingeht, soll sie in Wein aufgehn.
Der Morgenvogel zwitschert: ,,Wo ist der Weinkrug, wo ?"
Die Nachtigall ist trunken, die Rose lässt sich sehn.
Ins Feuer will ich werfen die Kutte, weil der Wirt
Sich weigert, für ein Restchen von Wein sie zu erstehn.
Pflück heute von den Wangen des Schenken Rosen dir,
Weil um des Gartens Wangen die krausen Veilchen stehn.
Zieh nach dem Gau der Liebe nicht ohne Führer aus :
Denn wer hier ungeleitet will gehn, wird irregehn.
Wer in des Kinnes Apfel des Schönen hier nicht biss,
Dem wird im Paradiese der Früchte Schmack entgehn.
Des Schenken Schmeicheleien, sie rissen so mich hin,
Dass ich von allen andern nichts hören mag noch sehn.
Des Liebesweges Wunder, Geselle, sind gar viel,
Hier kann der kühne Löwe dem Reh nicht widerstehn.
Beklage nicht den Kummer! denn in des Suchens Pfad
Wird nicht die Wonne kosten, wer nicht geschmeckt die Wehn.
Um Gottes willen, Hilfe! o Führer zum Haram !
Denn in der Liebe Wüst' ist ein Ende nicht zu sehn.
Gepflückt hat keine Rose HAFIS vom Schönheitshag;
Es scheint kein Hauch der Grossmut in diesem Hain zu wehn.
Der Frühling geht vorüber, o Helfer, komm und hilf!
Die Zeit verstreicht, und HAFIS hat keinen Wein gesehn.

بیا که رایت منصور پادشاه رسید

Komm, denn die Siegerfahne des Schah's ist angelangt;
Zu Sonn' und Mond die Kunde des Siegs hinan gelangt.
Das Glück hob von den Wangen des Siegs den Schleier auf,
Und wo wir Hilfe riefen, die Hilf' ist angelangt;

Der Himmel dreht sich freudig, weil angelangt der Mond,
Die Welt nach Herzenslust, weil der Schah ist angelangt.
Vorn Wegelagrer sichert ist nun der Reisetrupp
Von Sinn und Geist, denn an ist des Weges Mann gelangt,
Der Teure von Ägypten trotz Brüder-Eifersucht
Ist aus dem Schacht gestiegen, zum Sternenplan gelangt,
Wo ist der falsche Sufi, des Heilands Lugestalt,
Nun wir sind durch den Leiter zur rechten Bahn gelangt?
O Ostwind, du kannst sagen, wohin mein liebend Herz
War in Gedankentrübnis und Kummerwahn gelangt!
O Schah, von deinem Anblick getrennt, ging's mir hier so,
Wie's dort geht, wo beim Feuer ist an der Spahn gelangt.
Nur nicht geschlafen! HAFIS durch waches Nachtgebet
Und Frühandacht ist glücklich zum Huldaltan gelangt.

يوسف گم گشته بازآيد به كنعان غم مخور

Der verlorne Joseph wird noch Kanaan kehren : zage nicht:
Kummerbette wird sich zum Rosenbeet verklären, zage nicht.
Des betrübten Herzens Zustand wird sich bessern; sei nicht bang.
Ordnen wird sich des verwirrten Hauptes Gären: zage nicht.
Wenn des Lebens Frühling blühn wird, wird im Garten deinem Haupt,
Nachtigall, die Ros' ein Schattendach gewähren: zage nicht.
Kreist zwei Tage lang der Lauf des Himmels nicht nach unserm Wunsch,
Immer wird auf gleiche Art der Lauf nicht währen: zage nicht.
Nicht verzweifle, wenn du des Geschicks Geheimnis nicht erkennst:
Ein verborgnes Spiel ist hinter jenen Flören: zage nicht.
Wühlt der Gießbach der Vernichtung deine Vesten auf, o Herz,
Noah ist dein Fährmann aus der Flut des Zähren: zage nicht.
Wenn gefahrvoll sind die Stationen, und das Ziel ist fern,
Doch kein Weg ist, dem gesteck nicht Grenzen wären: zage nicht.
In der Wüste hebt Verlangen nach der Kaaba deinen Schritt;
Wenn der Dorn Moghilan auch dich wird versehren: zage nicht.
Unsern Zustand und der Liebsten Abschied und des Feindes Drang –
Alles weiß Gott der es wird zum Besten kehren: zage nicht.
HAFIS, in der Armut Winkel, in der Einsamkeit der Nacht,
Weil du sprichst Gebet und übst des Koran Lehren, zage nicht.

هزار شكر كه ديدم بكام خويشت باز

Ich bin's, in dessen Auge des Freundes Schönheit floss:
Wie dank' ich es dem Schöpfer, dass er's zum Sehn erschloss,
Sag' dem Bedürft'gen: ,,Wasche die Wange nicht von Staub:
Nur dem Bedürfnisstaube entkeimt des Glückes Spross."
Nicht vor des Weges Mühsal die Zügel wend', o Herz:
An Auf und Nieder denket kein Liebesweggenoss.

Wenn sich im Blut des Herzens der Liebende nicht wäscht,
Ist sein Gebet nicht gültig nach unsres Mufti's Schluss.
Der Liebe unbedürftig ist deine Schönheit wohl,
Doch ich darum nicht sag' ich vom Liebesspiel mich los.
Ein Schmeichelblick der Schönheit, das ist der Zweck: denn sonst
Nicht braucht Ejasens Locken Mahmudens Königsschloss.
Und um zwei Tropfen, die du, o Aug', hast hingestreut,
Wie oft dafür dein Spiel schon des Glückes Wang' umfloss!
Was soll ich viel dir sagen, was ich im Brand erfuhr?
Es schweigt das Herz: du frage der Tränen Plaudertross.
An diesem Ort des Scheines, o fasse nur das Glas:
In diesem Haus des Spieles, o spiele Liebe bloss.
Vom Zwischenträger Ostwind, was hätt' ich wohl von dem?
Ein grader Freund im Garten bist du, Zypressenschoss
Das Lautspiel Anahids macht kein Geschäfte da,
Wo dein Ghasel, o HAFIS, den Ton der Lieb' ergoss.

خیز و در کاسه زر آب طربناک انداز

Lass Freundennass in goldne Schal' uns wohlbeflissen werfen,
Eh' auf des Hirnes Schale man wird staub'ges Kissen werfen.
Die letzte Einkehr ist für uns das Tal des dumpfen Schweigens :
An's Himmelsdach jetzt einen Schrei der Lust wir müssen werfen.
Getrübtes Aug' ist weit entfernt von des Geliebten Wange:
Lass einen Blick auf ihn uns frei von Finsternissen werfen.
Du weißt, dass diese Saatgefühls Besitz uns nicht Bestand hält;
Komm auf die Welt, lass Feuer uns in Bechergüssen werfen.
In Blut gewaschen hab' ich mich, weil unsre Weisen sagen:
„Sei rein erst, wenn dem Reinen zu du willst ein Grüssen werfen."
Beim grünen Haupt bschwör' ich dich, Zypresse, wenn ich Staub bin,
Sollst ohne Stolz du Schatten mir aufs staub'ge Kissen werfen.
Dem Herzen, das verwundet ist von deiner Locken Schlangen,
Sollst du aus deinem Munde zu den Theriakbissen werfen.
Gott! dem selbstsücht'gen Frömmling, der nichts als Gebrechen siehet!
Du mögest unsrer Seufzer Rauch ihm ins Gewissen werfen.
Zerreiß dein Kleid, wie Rosen tun, im Duft des Freunds, o HAFIS,
Und zu des Schlanken Füssen hin lass uns zerrissen werfen.

دلم رمیده لولی و شیست شورانگیز

Mich bestrickt ein Schelmenaug', ein Herz voll Truggewebe,
Störenfried und Herzensmörder, dem ich mich ergebe.
Dem geschlitzten Hemd der Mondantlitz'gen sind geopfert
Tausend Kleider strenger Zucht und Frömmigkeitsgewebe,
Engel wissen nicht, was Lieb' ist -lasse du die Märe!

Nimm das Glas, und geuß auf Adams Staub das Blut der Rebe.
Ein Verehrer bin ich solchen Worts, das Feuer schüre,
Nicht mit kalter Flut das Feuer dämpfe statt belebe.
Sei nicht stolz auf deinen Arm, mein Sultan, denn geheim sind
Tausend Schicksalsstreiche, die zertrümmern Herrscherstäbe.
Ein zerbrochner Bettler nah' ich deinem Thron: Erbarmung!
Denn nicht hab' ich außer deiner Huld, woran ich schwebe.
Komm, der Schenke Himmelsherold hat gesagt mir gestern :
,,In Ergebung leb', und gegen Gottes Macht nicht strebe."
Bindet mir ans Leichenhemd den Becher, dass ich trinke
Wein am Auferstehungstag, und vorm Gericht nicht bebe.
Zwischen Liebenden und Liebsten keine Scheidewand ist:
Du bist selbst dein Schleier, HAFIS: komm, hinweg dich hebe.

دلا رفیق سفر بخت نیکخواهت بس

O Herz, das günstige Glück ist dir Weggeselle genug,
Der Hauch der Gärten von Schiras dir Lebensquelle genug,
Vom Gau der Liebsten, o Derwisch, verweise dich nicht mehr:
Gedankenreise für dich ist und Klosterzelle genug.
Gewöhnte Lüfte der Heimat und alter Bund mit dem Freund
Beim Wandersmann dich entschuldigt auf alle Fälle genug.
Und wo des Herzens Gebiet Gram mit Überfalle bedroht,
Ist dir zum Orte der Zuflucht des Wirtes Schwelle genug.
Wenn in der Schenke den Vorsitz du führest und fassest das Glas,
Das auf der Welt ist Erwerb dir und Ehrenstelle genug:
Begehre mehr nicht und leicht nimm das Ding auf dich, dir ist
Die Flasche Weins und dein Abgott, der mondlichthelle, genug.
Des Wunsches Zügel allein gibt dem Unverstande das Glück:
Du bist verständig: das ist dir Verschuldung grelle genug.
Du brauchst kein anderes Tagwerk: dir, HAFIS, ist das Gebet
Der Mitternacht und die Andacht der Morgenhelle genug.
O such nicht andre Verpflichtung; von beiden Welten ist dir
Des Himmels Gnad' und des Schahs Huld an deiner Stelle genug.

یارب این نوگل خندان که سپردی به منش

Die junge Lächelros', o Gott, die du mir hast geschenket,
Erhalte sie vom Neiderblick des Gartens ungekränket.
Ob sie vom Gau der Treue fern lebt hundert Stationen,
Doch jede Unbill des Geschicks sei fern ihr abgelenket.
Ei, Ostwind! wenn zur Einkehr du des Freundes kommst, ich hoffe,
Du bringest meinen Gruss ihm zu, eh' er sich weiter schwenket.
Fein sittig mach' ein Düftchen los aus jener dunkeln Locke:
Sie ist der Liebesgeister Zelt, und werde nicht verrenket
Sag': ,,Einen Treubund hat mein Herz mit deinem Bart und Male,

Drum in des Haares Ambranetz verwahr' es wohl verschränket.
Am Orte, wo man trinkt aufs Angedenken deiner Lippe,
Schlecht ist der Zecher, der, berauscht von dir, an sich noch denket."
Zur Tür der Schenke kommt man nicht, um Ehr' und Gut zu sammeln;
Wer dieses Wasser trinkt, ins Meer sein Bündel sei versenket.
Verdruss wer scheut, dem ist verpönt der Liebe Sorge, unser
Haupt und dein Fusstritt, oder unser Mund, den deiner tränket.
HAFISENS Lied ist ganz und gar der Gottesweisheit Grundreim:
Heil seines Wortes süssem Hauch, des Anmut Herzen lenket.

سحر ز هاتف غیبم رسید مژده به گوش

Es bracht' ein Bote des Himmels zu meinem Ohre den Gruss:
,,Die Zeit des Schahes Schudscha ist, erlaubt ist Weines Genuss.
Vorbei ist's, dass die Verständ'gen das Ufer schlichen entlang
Mit tausend Worten im Munde und Lippen unter Verschluss."
Nun kund mit Lautengetöne will die Geschichten ich tun,
Die zu verbergen der Kessel des Herzens kochte Verdruss.
Ich, der ich heimlichen Hauswein und Furcht des Vogtes geschmeckt,
Ich zeche jetzt mit Getöne bei schöner Jünglinge Kuss.
Heut aus der Gasse des Schenkwirts hat man auf Schultern geschleppt
Den Herrn Imam, der auf Schultern den Teppich schleppen sonst muss.
Mein Herz, ich deute zum Guten dir an die Pfade des Heils:
Nicht brüste du dich mit Liebe, und auch nicht prunke mit Buss"! .
Der Reichsgeschäfte Geheimnis verstehn die Fürsten allein:
Du winkelsitzender Bettler, schweig, HAFIS, ohne Verdruss.
Des Schahs erleuchteter Sinn ist die Einkehr göttlichen Lichts:
Wenn seine Nähe du suchest, sei rein von Kopf bis zu Fuss.
Nichts mach' als seine Lobpreisung zum Tagwerk deines Gemüts:
Fürwahr, sein geistiges Ohr ist vertrauter englischem Gruss.

مجمع خوبی و لطف است عذار چو مهش

Aller Liebreiz, alle Anmut ist auf seiner Wang' entfacht,
Nur die Lieb' und Treue fehlt ihm: hätt' ihm Gott die zugedacht!
Mein Herzliebster ist ein Kind, er wird mich spielend eines Tags
Töten, ohne dass des Blutes das Gesetz ihn schuldig macht.
Es ist besser, dass mein Herz ich nehme gut in acht vor ihm,
Denn er kennt nicht Gut und Böses, und er nimmt es nicht in acht.
Einen Abgott, vierzehn Jahr alt, hold und zierlich, hab' ich, dem
Von dem Monde, vierzehn Tag' alt, Huldigung wird dargebracht.
Ein Geruch der Milch aus seiner Zuckerlippe atmet noch,
Aber Blut der Herzen träufelt, wo sein schwarzes Auge lacht.
Mein Herzliebster, wenn das Herz er also schlägt, so wird der Schah
Ihn zum Feldherrn wählen, dass er schlägt das Herz der Feindesmacht.
Auf der Spur der jungen Rose, lieber Gott, wo ist mein Herz

Hingelaufen, denn ich hab' es nicht gesehn seit Tag und Nacht?
Meine Seele geb' ich dankbar aus, wenn jene Perle zart,
Um zu ruhn, die Brust von HAFIS einst zu ihrer Muschel macht.

زلف بر باد مده تا ندهی بربادم

Gib nicht dem Winde dein Gelock, dass ich in Wind nicht gehe:
Nicht führe aus des Hochmuts Bau, dass nicht mein Bau verwehe.
Erleuchte deine Wange, dass ich Rosenblatts entbehre:
Erhöhe deinen Wuchs, dass von Zypress' ich frei mich sehe.
O trinke Wein mit andern nicht, dass ich nicht Herzblut trinke:
O steige nicht so stolz, dass nicht zum Himmel steigt mein Wehe.
O werde mir nicht stadtberühmt, dass ich nicht flieh' in Berge:
Zeig mir nicht Schirins Groll, dass nicht wie Farhad mir's ergehe.
Sei Kerz' in jedem Kreise nicht, dass du mich nicht verbrennest:
Nicht wende dich zu jedem, dass ich mich von dir nicht drehe.
Sei nicht wie Himmel ungerecht, dass du nicht HAFIS tötest:
Sei kirre, dass durch mein Gestirn des Glücks mir Recht geschehe.

فاش می گویم و از گفته خود دلشادم

Ich sag' es laut und öffentlich und freue mich dabei:
Ich bin der Liebe Sklav', und drum von beiden Welten frei.
Ich Vogel Edens, ach, wie tu' ich meine Trennung kund,
In diesen Garnort des Geschicks wie ich gefallen sei?
Ein Engel war ich, und mein Ort das höchste Paradies:
Herabgebracht hat Adam mich in diese Wüstenei.
Der Schatten Tubas, Quenenrand und Huris Lieblichkeit,
Entschwunden sind sie meinem Sinn durch deine Zauberei.
Die Sterne meines Schicksals hat kein Astrolog erkannt:
O Gott, zu welchem Lose gab mir Mutter Welt die Weih'?
Seit ich geworden, ohrgeringt, der Liebesschenke Knecht,
Bringt jeder Hauch mir neuen Schmerz, der mir gesegnet sei.
Der Mann in meinem Auge trinkt des Herzens Blut -mit Recht:
Warum auch gab mein Herz ich hin der Liebe Schmeichelei?
Nur einen Strich - des Freundes Wuchs - zeigt meiner Seele Blatt:
Was soll ich tun? nichts brachte mir als das der Lehrer bei.
Mein Vater, meine Mutter -nicht leibeigen waren sie:
Leibeigen aber ward ich dir, wiewohl von Abkunft frei.
O trockn' HAFISENS Antlitz ab mit Spitzen deines Haars:
Wo nicht, so bricht der Tränenstrom des Lebens Bau entzwei.

هر چند پیر و خسته دل و ناتوان شدم

Alt und herzenswund bin ich schwach und matt genung;
Doch sooft ich dein gedacht, ward ich wieder jung.

Nütze deine Herrlichkeit, junger Rosenwall!
Ich in deinem Schatten ward Edens Nachtigall.
Gott sei Dank, was immer ich mir von Gott erfleht,
Meinem Wunsch gewährt ist mein höchstes Herzgebet:
Auf der ewigen Herrschaft Bahn, hoch mit Kron' und Thron,
Spend' ich mit dem Becher Weins Freunden Lust und Lohn.
Seit auf mich das Ungemach deines Auges kam,
Macht kein Ungemach der Zeit mir in Zukunft Gram.
Von des Daseins Schrift und Laut wusst' ich nicht Bescheid,
In der Liebe Schule lernt' ich die Heimlichkeit.
Alt von Jahren bin ich nicht, du bist falsch und kalt
Wie das Leben flohest du, davon ward ich alt.
Gestern gab die Freudenpost mir des Himmels Huld:
HAFIS, komm, ich bürge dir den Erlass der Schuld.

خیال نقش تو در کارگاه دیده کشیدم

Dein Schönheitsbild vor die Werkstatt des Auges hab' ich getragen:
Dir Gleiches kenn' ich von Seh'n nicht und auch nicht Gleiches von Sagen.
Nach Sultanswürde verlangt' ich, bei dir drum sucht' ich die Knechtschaft :
Auf Herrscherherrlichkeit hofft' ich, drum wollt' ich Dienste dir tragen.
Wiewohl ich Schritt mit dem Nordwind im Suchen halte, doch konnt' ich
Den Staub vom Wandelzypressbaum von deinem Wuchs nicht erjagen.
Ich band am Tage des Bundes an deine Locken die Hoffnung:
Vor deinem Munde doch musst' ich des Herzens Wünschen entsagen.
Die Schuld des Auges, des schwarzen, und seine Feindlichkeit war es,
Dass menschenscheu wie ein Reh ich bin in die Wüsten verschlagen.
Nach jenem Quelle der Labung, wie goss ich Tropfen der Sehnsucht:
Vom Weinverkäufer Rubinmund, wie kauft' ich reizende Plagen.
Aufs wunde Herz, o wie schossest du von den Wimpern die Pfeile:
In deinem Gau, o wie trug ich nicht Lasten Grams mit Behagen.
Vom Gau des Freundes, o Lufthauch des Morgens, bring mir ein Stäubchen:
Ein Duft von Blut und vom Herzbrand ist nur von dort zu erfragen:
Mein Haupt bestrich wie die Knospe vom Gau ein Hauch und es sprengte
Sein Duft den Schleier der Sehnsucht ums, Herz voll blutiger Klagen.
Beim Staub dir unter dem Fusstritt, beim Licht des Auges von HAFIS,
Ich schwör' es, ohne dein Antlitz kann Auges Lampe nicht tagen.

مژده وصل تو کو کز سر جان برخیزم

Komm, Liebesgruss, dass ich aus mir zur Huldigung mag aufstehn,
Ich Vogel Edens aus der Welt mit Flügelschwung mag aufstehn.
Bei deiner Huld! ich schwör's, wenn du mich deinen Sklaven nennest,
Dass ich vom Thron der Welt zur Selbstentäußerung mag aufstehn.
O komm und sitz auf meinem Grab mit Wein und Flötenspieler,
Dass ich vom Staub an deinem Duft zu Tanz und Sprung mag aufstehn.

Alt bin ich zwar, doch fasse mich eng eine Nacht in Armen,
Dass morgens ich von deinem Schoss verwandelt jung mag aufstehn.
O glaube nicht, dass jemals ich vom Staube deines Gaues
Durch Schicksalsdrang und durch der Zeit Bewältigung mag aufstehn.
Steh auf, und zeige deinen Wuchs, o schlankbewegter Abgott,
Dass ich wie HAFIS aus mir selbst, zur Huldigung mag aufstehn.

حجاب چهره جان می شود غبار تنم

Mein Kröperstaub ist der Schleier, der Seelenantlitz umwebt:
O Augenblick, da vom Antlitz mir einst der Schleier sich hebt!
Nicht solch ein Käfig ist würdig solch eines Sängers wie ich:
Ich will zum Garten von Ridhwan, wo ich als Vogel geschwebt.
Mir ward, warum ich gekommen und wie ich gegangen, nicht klar:
O schad' und wehe, wie achtlos ich meines Standes gelebt!
Wie soll ich feiernd umkreisen den Tempel heiliger Welt,
Wenn im Gebäude des Stoffes ich an den Leib bin geklebt?
Mir, dem die Bühne der Huris zur Stätt' und Wohnung gebührt,
Wie ward im Gau der Berauschten der Aufenthalt mir erstrebt?
Vom Liebesdufte mein Herzblut verhaucht, o wundre dich nicht!
Vom Schmerz der Blase Chotens hat das Mitgefühl mich durchbebt.
Mein Hemde, golden gestickt gleich der Kerz', o sieh nicht darauf,
Weil unterm glänzenden Hemd sich der Brand des Innern begräbt.
O komm, sein eigenes Dasein, o nimm's von HAFIS hinweg,
Dass niemand möge, wo Du lebst, erfahren, dass ich gelebt.

یارب آن آهوی مشکین به ختن بازرسان

O bringe, Gott! das Moschusreh ins Moschusland zurück!
Die wandelnde Zypresse bring zum Gartenstand zurück!
Rubine wurden Sand und Kies durch meiner Träne Kraft;
Bring, Gott, den lichten Edelstein zu Jemens Strand zurück.
Da Sonn' und Mond auf dein Geheiß rückkehrt zu seinem Ort,
Bring auch mein Mondgesichtchen, das sich weggewandt, zurück.
Zu Hilfe meinem welken Glück mit einem Hauche komm,
Das ist: die Seele bringe mir, dem Leib entrannt, zurück!
Wer bringt der Kräh' und Raben Gruss zu Ankas Ohren hin?
Wer bringt dem Sinn des Liebsten mich, der ihm entschwand, zurück?
Die Sach' ist, dass ich ohne dich nicht leben will und kann:
Das sag' ihm, Bot', und bring' mir Gruss von seiner Hand zurück.
Er, dessen Heimat war das Aug' HAFISENS, bring, o Gott,
Nach seinem Wunsch' ihm aus der Fremd' ins Heimatsland zurück.

دانی که چیست دولت دیدار یار دیدن

O weißt du, welch ein Glück ist, an Freundesblick sich weiden,

In seinem Gaue betteln und Kön'ge nicht beneiden?
Leicht ist es, mit der Hoffnung zu scheiden von der Seele,
Doch von dem Seelenfreunde schwer ist es sich zu scheiden.
Ich will gepressten Herzens zum Garten wie die Knospe,
Und mich in Liebesnamen der engen Hüll' entkleiden,
Bald wie der Ost mit Rosen vom Herzgeheimnis kosen,
Bald von den Nachtigallen vernehmen Liebesleiden.
Benutz' die Zeit des Umgangs, denn im zweipfort'gen Gasthof
Leicht kommen wir nicht wieder zusammen wie wir scheiden.
Wenn du des Freundes Lippe versäumest jetzt zu küssen,
Wird des Verdrusses Zahn einst dir in die Lippe schneiden.
Du sagst: ,,Es hat den HAFIS der Schah Mansur vergessen.
Gott mahne ihn, dem Bettler die Nahrung zu bescheiden.

منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن

Ich bin's, der stadtberühmt ist durch Liebesknotenweben,
Ich bin's, an dessen Augen nicht böse Blicke kleben.
Wir üben Treu', und wagen den Tadel, und sind fröhlich;
Denn Todsünd' ist's nach unserm Gesetz, bekümmert leben.
Der Schenke Alten fragt' ich: ,,Was ist der Weg zum Heile?" :
Er nahm das Glas und sagte: ,,Zu decken und vergeben."
Was beim Beschau'n des Gartens der Welt ist unsre Absicht?
Durchs Augenmännchen Rosen von deiner Wang' erheben.
Im Dienst des Weines hab' ich mein Bild auf Schaum gezeichnet,
Damit das Bild der Selbstsucht mir müss' im Schaum verschweben.
Vom Bart des Freundes lerne die Lieb' zu schönen Wangen,
Denn um ein holdes Antlitz ist's lieblich sich zu weben.
O lasst uns schnell ins Weinhaus aus dieser Predigt eilen,
Denn Worten ohne Werken ziemt's nicht Gehör zu geben.
Auf deiner Lockenspitze Erbarmung nur vertrau' ich,
Wenn du von dort nicht ziehest, was nützt von hier mein Streben?
Du küsse nichts als Lippen des Liebchens und des Bechers:
Den Gleißnerhänden, HAFIS, ist's Sünde Kuss zu geben.

ای روی ماه منظر تو نوبهار حسن

Ei, dein Antlitz mondengleich ein Sonnenbrand der Schönheit,
Und das Mal auf deiner Wang' ein Unterpfand der Schönheit.
Heimlich dir im Aug' voll Rauschs ist die Kunst des Zaubers,
Klar im Haar voll Unbestands ist der Bestand der Schönheit.
Nie ein Mond hat wie dein Bild gestrahlt im Sternenkreise,
Nie Zypresse wie dein Wuchs gesprosst am Strand der Schönheit.
Glänzend ward durch deinen Reiz die Macht der Herzbefehdung,
Klar durch deine Lieblichkeit die Oberhand der Schönheit:
Vor der Schlinge deiner Lock' und deines Mundes Körnchen

Blieb kein Herzensvogel, der nicht fiel ins Band der Schönheit;
Darum sprosst die Veilchensaat so frisch um deine Lippe,
Weil sie Lebenswasser trinkt am Quellenrand der Schönheit.
HAFIS gibt die Hoffnung auf, zu finden deinesgleichen;
Denn es ist kein Landsmann außer dir im Land der Schönheit.

گلبرگ راز سنبل مشکین نقاب کن

Von Moschushyazinthen gib dem Rosenbeete Flöre,
Das ist mit Locken deck die Wang', und diese Welt verstöre; .
Vergeuß den Schweiß vom Angesicht und rings des Gartens Räume
Wie unsrer Augen Becher all mit Frühlingstau durchröhre.
Tu die Narzisse schalkhaft auf, die schlummerschwere, trunkne,
Dass eiteler Narzissen Aug' der Neid wie Schlaf beschwere.
Wie deine Art und Sitt' es ist, die Liebenden zu morden,
So trinke Wein mit Feinden nur, und schilt der Freunde Chöre.
O lass vom Becher deinen Blick als wie die Blase aufgehn,
Und von des Weltbaus Festigkeit die Blase dich belehre!
Die Zeit der Rosen zeigt zu gehn, als wie das Leben, eile:
O Schenk, den rosenfarbnen Wein mit Eiligkeit beschere.
O riech den Duft der Veilchen, und das Haar der Schönen fasse,
O schau der Tulpe Farben, und den vollen Becher leere.
HAFIS sucht Liebeseinigung im Wege des Gebetes:
Der Armen, Herzgebrochenen Gebet, o Herr, erhöre!

چون شوم خاک رهش دامن بیفشاند زمن

Bin ich ihres Weges Staub, sie schüttelt ihr Gewand von mir:
Sag' ich: ,,Wende dein Gesicht", hat sie ihr Herz gewandt von mir.
Ihre farb'ge Wange zeigt sie wie die Rose jedermann:
Sage ich: ,,Verlülle dich", ist sie verhüllt entrannt von mir.
Sterb' ich vor ihr wie die Kerze, lacht sie wie das Morgenrot,
Und wie ich in Schmerz verbrenne, geht sie zornentbrannt von mir.
Meinem Auge sag' ich: ,,Siehe doch einmal dich satt an ihr."
,,Willst du," sprach es, ,,dass ein Blutstrom werden soll der Kant von mir?"
Sie nach meinem Blut und ich nach ihrem Munde durst' ich was·
Wird es? wird mein Wunsch mir oder Rache ihrer Hand von mir?
Wenn die Seele mir wie Farhad bitter ausgeht, zag' ich nicht:
Eine süsse Schirinsage bleibt noch im Land von mir.
End', o HAFIS: liesest du Collegien der Liebe so,
Raubt aus jeder Eck' ein Liebeszauber den Verstand von mir.

Poémes de Hâfez

En Français, Anglais, allemand et persan

Traduits par: **vincent Monteil**

Compilés par: **Dr Assadulah Alavi**

بلبل از شاخ سرو بگلبانگ پهلوی

Le rossignol, d'un rameau de cyprès, lance son chant en pehlevi,
Hier au soir, en récitant la leçon des stations mystiques.
Il disait: "Viens! Car le Feu mosa¨que a éclaté comme une fleur qui s'ouvre,
Pour que, de l'arbre, tu entendes proclamer l'Unité de Dieu."
Les oiseaux du jardin connaissent la musique des vers et sont subtils.
Ainsi, le seigneur boit du vin au son des vers en pehlevi,
Le roi Jamshid n'hérita de ce monde que le mythe du Graal:
Prends garde! Ne t'attache pas, plus que lui, aux biens d'ici-bas.
Écoute un récit étonnant: voici notre chance à l'envers:
L'Ami nous a anéantis -- Jésus ressuscitait les morts!
Autrefois, nousdormions sur des nattes, paisibles, et nous mendiions notre pain.
Nous étions plus heureux que César sur son trône.
De tes regards coquets tu nous brises le cœur.
Ne te réveille pas du sommeil de l'ivresse, car tu marches avec grâce lorsque tu as bu.
Le vieux cultivateur a dit à son enfant:
"Lumière de mes yeux! Tu ne récolteras que ce que tu semas."
Hâfez, de l'échanson, eut-il plus que sa part?
Il a défait les plis du turban confrérique!

ایدل مباش یکدم خالی از عشق و مستی

O mon cœur, ne reste jamais sevré d'amour, privé d'ivresse!
Tu es libéré maintenant de l'existence et du néant.
Si tu trouves une âme incarnée, occupe-toi de son affaire.
Est préférable à ton ego toute cible de la prière.
Tu es fragile et impuissant? Sois heureux comme le zéphir!
Plutôt qu'être en bonne santé, dans cette voie mieux vaut souffrir.
Au chemin de l'initiation, demeurer profane est impie:
Certes, la route du succès veut qu'on soit adroit et agile.
L'érudit et l'intellectuel restent, au fond, des agnostiques.
Je te donne donc ce conseil: sois sauvé, chasse l'égo¨sme!
Au seuil du Bien-Aimé, ne pense pas monter jusqu'au baut du

ciel:
Sinon, tu pourrais retomber, de tout ton haut, jusqu'à la terre.
Si l'épine pique ta main, goûte la beauté de la rose!
Même si amer est le vin, l'ivresse, elle, n'est pas morose.
Le Soufi est buveur de vin: Hâfez s'abstient de la carafe.
Vous qui avez les manches courtes, ne dites pas:"Jai le bras long!"

سحر با باد می‌گفتم حدیث آرزومندی

Ce matin, j'ai fait à la brise un récit de mes espérances.
En réponse, j'appris qu'en Dieu clément je dois faire confiance.
Soupirs du soir, prière à l'aube sont les deux clefs de tes désirs.
Tu n'as qu'à suivre ce chemin, il te conduira à l'Ami.
Parler du secret de l'Amour? La plume en est bien incapable.
L'explication de la passion est, par essence, l'ineffable.
Joseph l'Égyptien, le pouvoir est ton occupation royale.
Prends des nouvelles de ton père! Où donc est ta piété filiale?
De ce vieux monde l'illusion est sans affection naturelle.
Pourquoi lui demander l'amour et pourquoi t'attacher à elle?
Il n'est certes pas charognard, ce grand oiseau à l'ombre heureuse.
C'est sur un monde indigne que plane l'ombre majestueuse.
Dans le bazar de ce bas monde, le seul qui gagne est le derviche
Pauvre et content. C'est comme lui, mon Dieu, qu'il faut me rendre riche!
Hâfez, vois danser avec grâce, au rythme des vers que tu scandes,
Les Kashmiris aux grands yeux noirs et les beaux Turcs de Samarkand.

با مدعی مگویید اسرار عشق و مستی

Ne dites pas à l'arrogant les secrets d'amour et d'ivresse:
Qu'il meure plutôt ignorant, dans l'égo¨sme et la détresse!
Le monde va bientÔt finir: il faut être amoureux en hâte,
Pour voir le dessin du Dessein sur le métier de l'existence.
Hier soir, au concile des Mages, voici que l'Idole me tance:
"Que fais-tu de ces mécréants, toi qui n'es pas un idolâtre?"
Par Dieu, Bien-Aimé de mon cœur, tes boucles nous ont brisé

l'âme,
Sans avoir aucun droit sur nous: tes cheveux noirs sont des esclaves!
Comment rester bien protégé, voilé, dans une forteresse,
Aussi longtemps que tes beaux yeux disent les secrets de l'ivresse?
Un beau jour, tu t'es révolté: tu n'es pas resté, c'est dommage,
Car ce jour-là j'avais prévu l'épreuve du monde ici-bas.
Hâfez, ton amour va finir par t'abandonner à l'orage:
Tu as cru, à tort, te sauver, comme un éclair, de ces combats.

دوش رفتم بدر میکده خواب آلود

A la taverne j'allai, mal réveillé, cette nuit,
Avec ma robe trempée et du vin sur mon tapis.
Le jeune Mage échanson, l'air ironique, me dit:
"Réveille-toi, voyageur, tu es encore endormi!
Fais d'abord tes ablutions, avant de franchir cet huis,
Que ce couvent ne soit point par ta présence sali!
Vas-tu encor, par passion pour les lèvres des garçons,
Tacher l'essence de l'âme avec le sang de rubis?
Passe convenablement ta vieillesse, et ne salis
Point ta vieille robe comme, dans ta jeunesse, tu fis!
Ceux qui connaissent l'amour s'y sont àl'aise engloutis
Et, sans une goutte d'eau, de cette mer sont sortis.
Deviens propre, purifie- toi et sors-toi donc du puits
De la nature, car l'eau trouble nul ne réjouit!"
Je lui dis: "Ame du monde! dirait-on que c'est mal, si
La feuille rose, au printemps, se teignait de vin rubis?"
"Hâfez, me répondit-il, pas d'énigmes entre amis!"
Hélas, dans ces mots gentils, que de reproche il a mis!

مرزع سبز فلک دیدم و داس مه نو

Je vis le champ vert du ciel, la faucille de la lune:
Je pensai âmes semailles, et au temps de la moisson.
Je dis au Sort: "Ton sommeil laissa surgir le soleil..."
"De ton passé, malgré tout, dit-il, point ne désespère!"
Si tu t'en vas, pur et nu, comme au ciel va le Messie,
De ta lampe cent rayons monteront jusqu'au soleil.
Garde-toi de ton étoile, car elle a, par imposture,
Pris à Kâvûs sa couronne et à Khosrow sa ceinture.

L'anneau d'or et de rubis peut alourdir ton oreille,
Mais la beauté n'a qu'un temps: écoute bien ce conseil!
Et, du grain de ta beauté, que le mauvais oeil s'éloigne!
Car elle tient en échec et la lune et le soleil.
Que le ciel ne vante pas sa grandeur, car, en amour,
Le tas de lune est un grais, deux grains l'épi des Pléiades.
Au feu de l'hypocrisie, la récolte de la foi brÛlera.
Hâfez, rejette ta robe de bure et va!

منم که شهرهٔ شهرم به عشق ورزیدن

Je suis le plus connu des fidèles d'amour
et je ne veux partout voir que ce qui est beau.
Fidèles nous restons, malgré la calomnie,
et nous sommes heureux: se vexer est impie, dans notre confrérie.
Je demande au Prieur le chemin du salut.
Il réclama une coupe de vin et lut: "C'est de cacher le secret de la foi profonde!"
Que désire mon cœur, pour le jardin du monde?
Cueillir les fleurs de ton visage avec mes yeux!
En adorant le vin, j'ai dessiné sur l'eau,
pour abolir le vain dessin de l'égo¨sme.
Je crois en la pitié de tes cheveux:
sans elle, mes efforts seraient bien inutiles.
Tournons bride à l'auberge: il faut fuir les sermons
que leurs auteurs se gardent de mettre en pratique.
Du duvet de l'ami, sache aimer le visage!
Qu'il est bon de tourner autour des beaux visages!
Hâfez, ne baise que la coupe et l'échanson!
C'est pécher que baiser la main de l'hypocrite.

بارها گفته‌ام و بار دگر می‌گویم

Je l'ai dit tant de fois, je le répète encore:
ce n'est pas moi, perdu, qui ai choisi non sort.
Moi, derrière un miroir, tout comme un perroquet,
je répète ce que l'Éternel m'a dicté.
Pour la rose et l'épine, un jardinier capable
est le seul, à son gré à produire les fleurs.
Ne me blâmez donc pas d'être déraisonnable:
je possède un joyau et cherche un connaisseur.
Pour un froc rapiécé le vin rose est blâmable:

l'hypocrite, pourtant, ce n'est pas le buveur.
Le sourire et les pleurs des amants sont d'ailleurs:
je chante chaque soir, mais l'aube est lamentable...
Ne sens pas, dit Hâfez, l'huis poudreux des tavernes!
Dis-lui: c'est le parfum du musc que j'y discerne...

ما نگوییم بد و میل به ناحق نکنیم

Nous ne sommes pas médisants et nous n'aimons pas l'injustice.
Il ne faut pas noircir autrui, ni dire que nos frocs sont bleus.
On ne doit pas dire du mal des puissants comme des derviches.
Le plus sage est de s'abstenir, que ce soit beaucoup ou si peu.
Nous ne réfutons pas la science en utilisant des sophismes
Et nous refusons de jongler avec le mystère de Dieu.
Le roi refuse notre vin de libertins, sans courtoisie?
Nous n'allons donc pas lui offrir notre vin pur comme ambroisie.
Nous allons à pied, gaiement, devant les frères de la Voie.
Nous n'avons pas besoin de prendre des chevaux de roi noirs et beaux.
Puisque le Ciel brisa la nef de nos vertueux en bateau,
Il vaut mieux ne pas se fier à cette Sphère qui tournoie.
Si quelque jaloux a médit et qu'un ami en prenne ombrage,
Dis-lui: peu importe, car nous n'écoutons pas le sot langage.
Quand l'ennemi se trompe, Hâfez, nous ne lui cherchons pas querelle,
Et s'il nous dit la vérité, nous l'accepterons telle quelle.

ما ز یاران چشم یاری داشتیم

Nous attendions de nos amis une assistance,
mais nous imaginions -- et nous sommes déçus.
Pour que l'arbre d'amour donne ses fruits prévus,
nous partîmes, non sans jeter une semence.
La discussion n'est pas dans les moeurs des derviches:
sans cela, de propos nous ne serions pas chiches.
Le regard de tes yeux recherche, au fond, la guerre:

nous nous sommes trompés -- ce n'était pas la paix.
Tes roses de beauté ne paraissent si belles
que grâce à nos prières, à nos charmes, à nos souhaits.
On a beaucoup parlé. Personne ne s'est plaint: nous avons respecté les lois de courtoisie.
Tu as donné ton cœur sans y être contraint, Hâfez: nul messager par nous ne fut choisi.

در خرابات مغان نور خدا می‌بینم

Je suis dans le temple des Mages: je vois la lumière de Dieu.
Il est étrange que je voie cette lumière en un tel lieu!
Chef des pèlerins à La Mekke, ne te gonfle pas d'importance,
Puisque tu ne vois que le temple, mais moi, je vois le Dieu du temple!
Je veux trouver l'odeur du musc dans les boucles de mes idoles:
Le musc vient-il d'elles, ou elles du musc? C'est un cercle vicieux.
O cœur brûlé, larmes, soupirs qui, à l'aurore, se désolent,
Gémissements pendnt la nuit: tout vient de la Bonté des Cieux.
J'imagine, à chaque moment, un autre dessin de Ta Face.
A qui dire ce que je vois sur cet imaginaire écran?
Nul n'a remarqué, dans le musc de la Chine ou du Turkestan,
Ce que, chaque jour, je respire dans le zéphyr et dans ses traces.
Hâfez aime les beaux visages? Mes amis, point de désaveu,
Puisqu'il se voit lui-même en face parmi les intimes de Dieu.

مژدهٔ وصل تو کو کز سر جان برخیزم

Est-ce l'appel de ta voix? je perds la vie et me lève;
Comme un oiseau saint, des rêts de ce monde je me lève.
Si tu daignes m'appeler ton esclave, je le jure,
J'abandonne tout pouvoir sur le monde, et je me lève
D'un nuage de ta grâce, ô Dieu, donne-moi la pluie,
Avant que je sois changé en poudre et que je me lève.
Amène sur mon tombeau un ménestrel et du vin,
Pour qu'en dansant, de désir, de ma niche je me lève.
Lève-toi, étire-toi, idole aux lignes gracieuses,
Et, d'un geste, je renonce à la vie et je me lève.
Qu'au jour de ma mort tu donnes le bref répit d'un regard

Et, comme Hâfez, j'abandonne cette vie et je me lève!

عشق بازی و جوانی و شراب لعل فام

Les jeux d'amour et la jeunesse, et le vin couleur de rubis,
Entre amis, intimes rivaux, et le vin circulant sans cesse;
Un échanson aux lèvres douces, un musicien au chant si doux,
Un compagnon bien élevé, un commensal de bon renom;
Une beauté à faire envie à la pure Source de Vie
Et charmante à rendre jalouse la pleine lune dans le ciel;
De très agréables festins dans des châteaux paradisiaques,
Dans d'aussi belles roseraies que les jardins de Dâr-Salâm;
Et des convives bienveillants, des domestiques bien stylés,
Des initiés, amis intimes, et de serviables commensaux;
Un vin rosé, sec et râpeux, léger et d'un goût agréable,
Sucré aux lèvres de l'Ami, versé dans la coupe rubis;
L'échanson, armé d'un clin d'oeil, fait perdre la raison aux sages
Et les boucles du Bien-Aimé qui chassent et piègent les cœurs;
Des gens spirituels, ingénieux, tel Hâfez à la douce voix;
Les hôtes les plus généreux, tel H. Qavâm, gloire du monde.
Qui ne veut pas de ces plaisirs a perdu tout bonheur de vivre
Et qui ne les a pas cherchés s'est lui-même interdit de vivre.

دوش با من گفت پنهان کاردانی تیز هوش

Hier au soir un ami averti me confie:
"Sache que c'est le tavernier qui t'initie.
De ce monde brutal jamais ne te soucie!
Pour les gens obstinés, comme les temps sont durs!"
Il me remit un verre (en forme de coupole) dont l'éclat dans le ciel a fait danser Vénus.
Elle disait: "Buvez!" et jouait de la viole.
"Ton cœur saigne. Souris, comme la coupe!
Ne gémis pas comme une harpe au moindre choc.
Qui n'est pas initié ignore la musique,
car son oreille est sourde au message angélique.

Ne sois pas triste, ô mon disciple, écoute-moi.
Mon avis est précieux, il est sans équivoque.
À l'enclos de l'amour on ne discute pas:
l'oeil et l'oreille seuls ont droit à la parole.
On ne se vante pas, au conseil des subtils.
Donc, parle à bon escient, sois sagace", dit-il.
Échanson, donne à boire à l'impie Hâfez, donne!
Car le vizir Acef, bien luné, lui pardonne.

سحر ز هاتف غیبم رسید مژده بگوش

La voix de l'Invisible m'a dit à l'oreille,
à l'aube: Shâh Shojâ' est venu, bois sans peur!
Le temps n'est plus, où les hommes de bon conseil
devaient garder pour eux maints propos de valeur.
Nous disons, en jouant du luth, l'inexprimable:
les secrètes pensées qui nous brûlent le cœur.
Le vin bu en privé, par crainte du censeur,
en face de l'Ami tu peux enfin le boire, librement, en public,
au milieu des clameurs.
Hier soir, nous ramenions, ivre, sur nos épaules,
le Cheikh, et son tapis de prière à l'épaules,
Mon cœur, tu ne dois pas célébrer ta débauche,
mais ne te vante pas non plus d'être dévot.
Tu désires du souverain être plus proche?
Tâche alors que ton intention soit sans défaut.
Sauf pour Sa Majesté, point d'intime louange:
son cœur n'est pas fermé au message de l'ange.
Seul César a la clef des secrets de la terre.
Hâfez, tu n'es qu'un gueux reclus: sache te taire!

خوشا شیراز و وضع بی مثالش

Belle Shirâz, au site incomparable:
que plaise à Dieu la garder du déclin!
Et qu'Il préserve l'eau du Roknâbâd
qui, comme Khezr, rend les gens éternels!
Par Mosallâ et par Ja'farâbâd,
parfumé d'ambre, souffle le Noro't.
Viens à Shirâz! De l'Esprit Saint l'effluve
va y chercher les plus parfaits de gens.
Qui oserait parler de l'Égypte et du sucre,

en oubliant les doux visages de Shirâz?
Quelle nouvelle apportes-tu, Zéphyr,
de ce Tsigane effronté, toujours ivre?
Si ce garçon voulait verser mon sang,
dis-lui qu'il est permis comme du lait.
Ne me réveille pas de mon sommeil,
car en songe je parle à ton image.
Hâfez, si tu redoutes la séparation,
rends grâce à Dieu de nous avoir donné l'Union!

اگر رفیق شفیقی درست پیمان باش

Si tu es un ami fidèle, tiens ta parole: sois content.
Sois avec moi partout: chez moi, dans le jardin comme à l'étuve.
Et n'abandonne pas les boucles de tes cheveux aux doigts du vent.
Ne dis pas: "Les amants? Tant pis, si les trouble ta chevelure!"
Si tu brûles du grand désir d'être, avec Khezr, en compagnie,
Cache-toi aux yeux d'Alexandre, comme la fontaine de Vie.
N'importe quel oiseau ne peut chanter les psaumes de l'amour:
Viens donc, et sois la jeune fleur de ce rossignol poétique!
Laisse, je t'en prie, le chemin des esclaves, des domestiques:
Laisse-nous te servir et sois notre seigneur et maître unique.
Ne chasse pas dans les Lieux Saints: leur territoire est interdit,
Et repends-toi d'avoir chassé dans l'enceinte de notre cœur.
Sois l'âme de la réunion! D'une seule voix, d'un seul cœur!
Vois se consumer la phalène pour tes beaux yeux: sois réjoui!
La séduction et la beauté parfaites, ce sont les oeillades;
Mais toi, tu dois te signaler comme l'oiseau rare du temps.
Tais-toi, Hâfez! Ne te plains pas de ton ami, de ton tyran!
Qui donc t'a dit d'être égaré en regardant les beaux visages?

ای صبا گر بگذری بر ساحل رود ارس

O vent, si tu viens à passer sur le fleuve Araxe, peut-être,
Baise le sol de la vallée et prends-en le parfum de musc.

Là où Selmâ s'est arrêtée, apporte-lui notre salut:
Tu entendras les caravanes et le tintement des clochettes.
Embrasse pour moi sa litière et dis-lui ma triste requête:
"Je me consume loin de toi: viens, tendre amie, à mon secours.
Je suis puni par ton absence: qu'elle me serve de leçon!"
Les paroles des conseilleurs n'étaient pour moi qu'airs de musique.
Réjouis-toi pendant la nuit: chante et bois, parce qu'en amour
Nocturne voyageur et chef des vigiles s'entendent bien.
Le jeu d'amour n'est pas un jeu, mon cœur: il faut jouer ta vie!
Car on ne peut frapper la balle d'amour d'un maillet négligent.
Mon ccœur rend l'âme avec plaisir pour les yeux ivres de l'amie,
Bien que les gens sages ne cèdent leur libre arbitre à nul vivant.
D'autres, aux champs de canne à sucre, sont gais comme des perroquets:
Moi, pauvre moucheron, je me frappe la tête, de regret.
Hâfez, puisse son nom venir sous la plume de son amie;
C'est là tout ce que je demande à la plus haute Seigneurie.

دلم رمیدهٔ لولی وشیست شورانگیز

Mon cœur s'est fait voler par une bohémienne,
infidèle, bruyante, tricheuse et cruelle.
Pour les beautés de lune à la robe fendue
sacrifions mille robes pieuses et chastes frocs.
Que j'enterre avec moi l'image de ta mouche,
pour que son parfum d'ambre embaume mon tombeau!
L'ange innocent ignore l'amour: échanson,
sur la tombe d'Adam verse de l'eau de rose!
Fixe la coupe à mon linceul: au Dernier Jour,
le vin effacera la peur du Jugement.
Me voici devant toi, pauvre et épuisé. Grâce!
Mon seul ancrage est mon attachement pour toi.
Viens! m'a dit, hier au soir, une voix de l'auberge:
demeure consentant, ne fuis pas le destin!
Entre les deux amants il n'y a pas de voile:
Hâfez, c'est toi qui dois t'effacer maintenant.

یوسف گمگشته باز آید بکنعان غم مخور

Joseph perdu retournera à Canaan. N'aie pas de peine!
Et la chaumière, un jour, sera un Golestan. N'aie pas de peine!
Tout ira mieux, n'en doute pas, ô cœur dolent!
L'agitation se calmera, avec le temps. N'aie pas de peine!
Tu trôneras (s'il na˙t, en ta vie, un printemps),
Oiseau chanteur, sur l'herbe et sous les fleurs des champs!
N'aie pas de peine!
Dis-toi -- si, pour deux jours, par la ronde du Temps,
Tes désirs sont déçus -- que son sens est changeant. N'aie pas de peine!
Ne désespère pas; tu n'es pas au courant
Des secrets, ni des jeux que cache un paravent. N'aie pas de peine!
Si le déluge vient, sous tes yeux impuissants,
Ton pilote est Noé: ne crains pas l'ouragan! N'aie pas de peine!
Si tu pars pour La Mekka, en pèlerin ardent,
Que l'épine, au désert, fasse couler ton sang: N'aie pas de peine!
Si l'asile est peu sûr, le but encor distant,
Sache que finiront la route et ton tourment. N'aie pas de peine!
De tenaces gardiens séparent les amants.
Dieu le sait: il est le ma˙tre du changement... N'aie pas de peine!
Hâfez! Seul dans la nuit et pauvre, aussi longtemps
Que tu prieras et que tu liras le Coran: N'aie pas de peine!

اگر آن طایر قدسی ز درم باز آید

Si cet oiseau de paradis vient à repasser par ma porte,
C'est comme si mon jeune temps me revenait, en quelque sorte.
Pourvu que mes larmes de pluie fassent rejaillir sans retard
L'éclair de chance qui m'a fui et la ramène à mes regards!
Celui dont mon chef couronné était sous ses pieds la poussière,
Je demande à Dieu qu'il revienne et vienne de nouveau me voir.
J'irai le chercher. S'il m'arrive de me perdre, mes amis chers

Auront, au moins eux, des nouvelles, même à défaut de me revoir.
Je dois m'offrir en sacrifice pour le retour de mon ami.
Sinon, le trésor de mon âme, à quoi donc m'aura-t-il servi?
Si le croissant neuf de la lune me montre qu'il est revenu,
J'irai, sur le toit du bonheur, battre tambour à la fortune.
Ce qui l'empêche de rentrer, c'est le grondement de la harpe
Et le bon sommeil du matin: il n'entend pas l'aube gémir.
Hâfez, tu espères revoir ton sultan, la lune au visage.
Ne ménage pas tes efforts pour qu'il puisse enfin revenir.

دست از طلب ندارم تا کام من برآید

Je ne cesse de désirer qu'une fois exaucé d'abord.
Ou mon corps rejoint ma chère âme, ou bien l'âme quitte mon corps.
Ouvre ma tombe après ma mort et regarde bien la fumée:
Du feu de ma passion pour toi, au linceul elle est consumée.
Montre ton visage, et le monde sera frappé d'étonnement.
Ouvre la bouche: hommes et femmes te diront leur ravissement.
Nous sommes prés de rendre l'âme, mais notre cœur regrette encor
De n'avoir pu baiser ses lèvres, quand l'âme va quitter le corps.
Mon cœur se serre, du désir où je suis de baiser sa bouche:
Mais quand le voeu des indigents sera-t-il comblé par sa bouche?
On chantera donc ses louanges dans la réunion des amants,
Partout où l'on prononcera le nom de Hâfez sûrement.

برسر آنم که گر زدست برآید

Je suis bien décidé, si cela m'est possible,
à faire ce qu'il faut,changer mon triste sort.
Avec l'adverse le cœur n'est pas compatible:
l'Ange ne peut venir que si le démon sort.
Le séjour près des Grands, c'est la nuit la plus longue.
Cherche donc le soleil et l'espérance ailleurs.
Au seuil des riches, des avares de ce monde,
attendras-tu longtemps que sorte le seigneur?
Cherche! Tu trouveras le trésor sur ta route
où le regard de l'initié te croisera.

Les bons et les méchants étalent leurs offrandes:
voyons qui sera pris, et qui éblouira.
Rossignol amoureux, tu dois rester en vie
pour voir les fleurs éclore et verdir le jardin.
Hâfez, ton insouciance en ce monde est obvie:
qui dort à la taverne en sort ivre au matin.

ساقی حدیث سرو و گل و لاله می‌رود

On parle, échanson, du cyprès, de la rose et de la tulipe:
Aux "Trois rincettes" du matin se poursuit ce débat épique.
Du vin! La mariée du poème est une beauté capiteuse,
Mais qui, maintenant, ne doit rien aux bons soins d'une entremetteuse.
Si tous les perroquets indiens vont croquer du sucre de canne,
C'est que le persan est si doux qu'on le parle jusqu'au Bengale.
L'espace et le temps ne sont rien pour le cours de la poésie:
Mon poème est l'enfant prodige qui parcourt un an dans la nuit.
Regarde donc ces yeux charmeurs: Ils fascinent jusqu'aux dévots
Et ils entra nent derrière eux la caravane de magie.
La vie ici-bas est coquette. C'est une vieille fourberie
Qui reste assise quelque temps et puis s'en va, d'un air finaud.
La brise printanière souffle en passant au jardin du roi.
Elle transporte la rosée jusqu'aux calices des tulipes.
Hâfez, ne sois pas négligent: sois présent à la cour du roi.
Sinon, tu le regretteras amèrement toute ta vie.

از سر کوی تو هرکه بملامت برود

Celui qui, le cœur affligé, délaisse la divine enceinte
Ne va pas réussir, honteux, car Dieu restera hors d'atteinte.
La caravane dont l'escorte est sous bonne garde de Dieu
Descend majestueusement et passe son chemin pompeux.
Le voyageur trouve l'Ami à la lumière du Sal ut,
Mais il n'arrive nulle part si, en chemin, il s'est perdu.
Cherche donc le vin et l'amour, en fin de vie, à satisfaire:
Quel dommage que notre temps se soit passé à ne rien faire!
Par Dieu! Guide des cœurs perdus, donne-moi aide et

assistance!
Car l'étranger est ignorant, mais, bien dirigé, il avance.
Le sobre comme le buveur seront jugés en fin de compte;
Mais nul ne sait dans quel état il devra quitter ce bas monde.
Il te faut, Hâfez, une coupe à la source de la sagesse:
De l'ignorance de ton cœur puisse ton ardoise être nette!

مسلمانان مرا وقتی دلی بود

Musulmans! Autrefois, j'avais moi-même un cœur,
avec qui je parlais quand j'avais un dommage.
Si je tombais dans un tourbillon de malheur,
il me donnait l'espoir de toucher au rivage.
Cœur ami de mon bien, compagnon de souffrance,
en toi les gens de cœur ont placé leur confiance.
Cœur qui j'avais perdu au quartier de Mon Cœur,
qu'il était attachant, cet endroit, ô Seigneur!
La frustration, dans l'art, est tout à fait parfaite;
mais quel quémandeur fut aussi frustré que moi?
Soyez compatissants envers mon âme inquiète,
elle qui fut tellement sagace, autrefois!
Depuis que, de l'amour, j'appris la poésie,
on vante mes bons mots en bonne compagnie.
Ne dis plus que Hâfez est un homme d'esprit:
nous voyons bien qu'il est un ignare endurci...

یادباد آنکه سر کوی تو ام منزل بود

Puissé-je n'oublier jamais le temps passé dans ta demeure!
Je voyais ton seuil poussiéreux et mes yeux brillaient de bonheur.
Grâce à ta bonne compagnie, comme le lys, comme la fleur,
La languette de leur pistil sur ma langue vient de ton cœur.
L'âme, lorsqu'elle rapportait les mots sensés de la Sagesse,
C'est l'amour qui lui commentait les difficultés de la pièce.
J'avais bien l'intention de n'être jamais privé de mon Ami,
Mais que faire, quand mes efforts, hélas, n'ont jamais abouti?
Hier, en mémoire des buveurs, je suis passé à la taverne.
Je vis une cruche de vin, pleine de sang, pieds dans la glaise.
Vainement j'ai cherché pourquoi la séparation est amère,
Mais le mufti de la raison ne connaissait rien à l'affaire.
L'anneau du roi Abû-Ishâq avait un chaton de turquoise.
Il a brillé de tous ses feux, mais son éclat fut provisoire.

As-tu remarqué le caquet, Hâfez, de la perdrix si belle?
Hélas, le faucon du Destin l'a prise en ses serres cruelles.

تا زمیخانه و می نام و نشان خواهد بود

Tant que la taverne et le vin auront un nom et une image,
Nos fronts toucheront le chemin poussiéreux du Prieur des Mages.
Je porte à l'oreille toujours du Prieur l'anneau d'esclaveage:
Nous sommes ce que nous étions, nous serons les mêmes demain.
Quand tu passeras sur ma tombe, fais un voeu! Pour les libertins
De ce bas monde, elle sera comme un lieu de pèlerinage.
Va-t-en, égo¨ste dévot! Car à nos deux regards, enfin,
Resteront cachés les secrets que dissimule ce voilage.
Mon Turc, l'assassin des amants, aujourd'hui même est sorti ivre:
De qui va-t-il verser le sang? Quelle est sa prochaine victime?
Mes yeux, dès qu'ils se fermeront, pour l'amour de toi, dans la tombe,
T'attendront jusqu'au point du jour de la Résurrection des morts.
Hâfez, si ta mauvaise étoile, t'est plus défavorable encor,
D'autres mains iront caresser de ton ami les boucles sombres.

آنانکه خاک را بنظر کیمیا کنند

Ceux qui transmutent, du regard, la vulgaire poussière en or,
Serait-ce que, du coin de l'œil, ils veulent changer notre sort?
Plutôt dissimuler mon mal aux médecins présomptueux
Et le guérir par le remède du Trésor bien caché de Dieu.
Du moment que le Bien-Aimé ne dévoile pas son visage,
Pourquoi chacun se livre-t-il à des propos invraisemblables?
Une bonne mort ne dépend ni du libertin, ni du saint:
C'est donc à la grâce de Dieu qu'il faut remettre son destin.
Il ne faut pas rester ignare, puisqu'aux enchères de l'Amour
Le Visionnaire ne commerce qu'avec l'Initié à son tour.
Il y a tellement d'épreuves derrière le Voile divin
Que, lorsqu'il tombe, on ne sait rien des intentions du plan

divin.
En entendant un tel propos qui attendrit la dure pierre,
On comprend que les gens de cœur ont triomphé de la matière.
Bois du vin, puisque cent péchés. cachés au regard des profanes,
Valent bien mieux que la pratique ostentatoire de l'arcane.
Cette chemise d'où me vient du chaste Joseph le parfum,
Je crains que ses frères jaloux ne la déchirent à dessein.
Une continuelle Union, Hâfez, n'est pas réalisable:
Quel est le Roi qui daignerait jeter l'œil sur un pauvre diable?

غلام نرگس مست تو تاجدارانند

De tes yeux voilés, enivrés, les monarques sont les esclaves.
Devant tes lèvres de rubis les plus sobres sont ivres morts.
Celui qui nous a dénoncés, c'est ton zéphyr, ce sont mes larmes:
Nous autres, l'amant et l'aimé, nous sommes gens discrets, d'abord.
Lorsque tu passes sous les deux longues boucles de cheveux noirs,
A droite, à gauche, ce ne sont que gens en deuil, vêtus de noir.
Si tu passes, comme le vent, sur des parterres de violettes,
Regarde donc trembler les fleurs au souffle impatient de ta tête.
Le Paradis est notre lot. Va, toi qui t'en remets à Dieu!
Car les pécheurs méritent seuls d'obteinir la grâce de Dieu.
Je ne suis pas seul à chanter, en vers, ton visage de fleur:
De toute part les rossignols sont tes milliers d'adorateurs.
Viens vite, ô Khezr, guide immortel, toi dont les pas sont bienfaiteurs,
Car moi, je marche à pied, tandis que mes compagnons sont en selle!
Viens à l'auberge! Et que ta face devienne pourpre et soit plus belle!
Mais ne vas pas voir le couvent, car il est plein de malfaiteurs!
Hâfez, ne te dégage point du piège des accroche-cœur,
Car ses prisonniers seront seuls vraiment sauvés, libres, vainqueurs.

سمن‌بویان غبار غم چو بنشینند بنشانند

Ils ont une odeur de jasmin et ils dissipent les chagrins.
D'autres ont visage de sylphe et arrachent le cœur humain.
S'ils veulent attraper les cœurs au lasso de la tyrannie,
Ils défont leurs boucles ambrées et piègent notre âme ravie.
Un instant, dans la longue vie, ils s'asseoient -- mais ils se relèvent:
Ils ont planté dans notre cœur comme la pousse de l'amour;
Les larmes des ermites sont pour eux de véritables perles.
Ils ne détournent pas les yeux de ceux qui partent avant le jour.
Quand ils rient, ils me font verser des pleurs sanglants comme rubis.
D'un regard ils ont déchiffré sur mes traits, le mystère enfui.
Tous ceux qui se trouvent pendus comme Mansour à sa potence
Sont purifiés de leurs désirs. Hâfez est chassé de l'audience.
A cette Cour, les passionnés sans se gêner se font connaître.
S'ils sont liés par la douleur, ils seront leur propre remède.

دلا بسوز که سوز تو کارها بکند

Consume-toi, mon cœur! Tu feras mille exploits:
la prière à minuit chasse cent maux déja.
Subis la dureté d'un minois féerique!
Une coquetterie vaut bien cent tyrannies.
Tout sera révélé, jusqu'au monde angélique,
pour le bon serviteur de la coupe du Graal.
Le mire de l'amour, au souffle messianique,
qui donc guérira-t-il, s'il ne voit pas ton mal?
Sois confiant! Et remets à ton Dieu tes suppliques:
Il sera plus compatissant que ton rival.
Ma chance est en sommeil. Je suis triste. Un vigile
va-t-il prier pour moi demain, de bon matin?
Hâfez est consumé. Il ne sent même point des boucles de l'Ami le délicieux parfum:
que le zéphir le guide vers ce sort propice!

دوش دیدم که ملائک درمیخانه زدند

Hier soir les anges ont frappé à la porte de la taverne.
Ils ont fait des coupes avec l'argile d'Adam notre père.
Ceux qui sont au delà du voile, les purs et les anges des cieux,
Avec moi, humble mendiant sale, ils ont bu du vin généreux.
Le Ciel n'a pu porter le poids de ce Dépôt mystérieux,
Qui m'est tombé dessus, à moi, le pauvre fou, le miséreux.
Tant de sectes se font la guerre! Mais il te faut leur pardonner:
Faute de voir la Vérité, elles ont cru à des chimères.
Mon Dieu, que je Vous remercie de la paix entre moi et "lui"!
Les soufis en dansent de joie et lèvent, à l'envi, leur verre.
Le feu fait-il rire les cierges? Mais non! Au contraire, c'est lui
Qui brûle les ailes, la nuit, au phalène crépusculaire.
Hâfez, toi seul est assez sage pour percer le voile des mots
Et, avec un simple roseau, peigner les boucles du langage.

دوش وقت سحر از غصه نجاتم دادند

Hier soir, vers l'aube, on m'a délivré du chagrin:
dans la nuit noire, on m'a versé l'Eau de Jouvence.
On m'a mis hors de moi, et la coupe de vin
m'a ébloui des attributs de Ton Essence.
Cette aube fut bénie et belle cette nuit:
Nuit du Destin: on m'a donné l'investiture.
Dorénavant, au miroir de la Beauté pure,
on m'initia à l'épiphanie aujourd'hui.
J'ai été exaucé. Je suis comblé. Merci.
J'étais dans le besoin, et l'on me fit l'aumône.
Le jour où une voix m'annonça cette bonne
nouvelle, c'est alors que je fus endurci.
Le miel de mes vers est le fruit de ma patience
pour mon amour, qui est comme du sucre en branche.
Hâfez, c'est grâce à toi, au souffle des vigiles,
que je suis détaché de ce bas monde -- et libre!

نه هرکه چهره برافروخت دلبری داند

Tous ces visages empourprés ne savent pas capter les cœurs.
Ceux qui savent faire un miroir ne sont pas autant d'Alexandre.
Tout ceux qui ont bonnet sur l'œil et qui s'installent sans douceur

N'ont pas la tête couronnée: au pouvoir pourraient-ils prétendre?
Ne sois pas comme le mendiant, dans l'espoir d'une récompense.
Car l'ami lui-même sait bien comment traiter ses serviteurs.
J'admire le courage de ce libertin qui fait la nique
A son salut: il est mendiant, mais il connaît l'art alchimique.
A condition que tu l'apprennes, tenir parole est excellent:
Sinon -- regarde autour de toi -- chacun peut être tyrannique.
J'ai perdu follement mon cœur: j'ignorais qu'un enfant d'Adam
Pût connaître des tours de fée!
Il y a mille points subtils ici, plus fins qu'un seul cheveu.
Le vrai derviche errant n'est pas seulement l'homme aux longs cheveux!
Ton grain de beauté est au centre de la sphère de ma vision,
Car seul le bijoutier connaît la valeur d'un bijou unique.
Qui, par la taille et la beauté, règne sur toutes les amours,
Peut conquérir le monde, s'il sait administrer la justice.
Hâfez, qui connaît la valeur de tes poèmes délectables,
C'est qu'il est doué pour les vers et l'élégance du langage.

مژده‌ای دل که دگر باد صبا بازآمد

La brise du matin, mon cœur, est revenue,
avec la huppe de Saba de bon augure.
Oiseau de l'aube, lance le chant de David,
car, comme Salomon, la fleur est revenue.
Où est celui qui sait le langage des lys:
pourquoi il est parti, et pourquoi revenu?
Dieu m'a donné la chance et comblé de faveurs
et mon idole au cœur de pierre est revenue.
La tulipe a senti une douce liqueur:
le cœur brûlé, pour guérir elle est revenue.
Les yeux fixés sur les pas de la caravane,
j'attends que sa clochette me soit revenue.
Hâfez s'est-il fâché, a-t-il rompu le pacte?

Tu vois: la Générosité est revenue.

دوش از جناب آصف پیک بشارت آمد

Hier au soir, le messager du vizir Acef arriva,
Porteur de la bonne nouvelle: Salomon permet qu'on s'amuse!
Pétris la poussière de vie avec les larmes de tes yeux:
C'est le moment de restaurer la demeure d'un cœur en ruine.
Ami, au sujet de tes boucles, le récit est interminable:
Mais ce n'est qu'une lettre sur les milliers qui font le discours.
O froc souillé de vin, recouvre mes défauts,
Puisque l'Ami pudique et pur nous honore de sa visite!
Aujourd'hui, il y a la place pour chacune de ces beautés,
Car ce visage lumineux vint éclairer notre assemblée.
Vois, sur le trône de Jamshid dont la couronne touche au ciel,
Le courage d'une fourmi, malgré sa taille minuscule!
Mon cœur, il faut garder ta foi, à cause de ses yeux charmeurs:
Ils risquent de percer ta foi avec les flèches de leurs cils.
Tu es sali, Hâfez, il faut demander ta grâce à ton roi:
Ce caractère généreux est venu pour te purifier.
Comme la mer l'audience est vaste: profite du temps, soit présent!
Tu as perdu, dans ton commerce: il te faut gagner maintenant.

نفس باد صبا مشک فشان خواهد شد

Le doux souffle de la brise répandra son musc encore;
Le vieux monde, de nouveau, retrouvera sa jeunesse.
L'arbre de Judée tendra sa coupe pourpre au jasmin,
Tandis que l'œil du narcisse contemplera l'anémone.
Après la longue douleur de l'exil, le rossignol
En criant s'élancera vers la tente de la rose.
Si j'ai quitté la mosquée pour me rendre à la taverne,
C'est que l'oraison est longue et que le temps est trop court.
Ne remets pas à demain, mon cœur, la joie d'aujourd'hui:
Qui serait garant, demain, de la valeur de ta vie?
La rose nous est très chère: jouissons de sa présence,
Car elle part du jardin aussitôt qu'elle est venue!
Ménestrel, pour ce banquet d'amis, chante des poèmes!
Ne parle plus du passé ni du moment qui viendra!
Hâfez est venu, pour toi, au pays de l'existence:
Fais quelques pas pour lui dire adieu, car il va partir...!

خوشست خلوت اگر یار یار من باشد

Il est bon qu'en privé l'Ami soit aussi mon bon compagnon.
Je ne veux pas brûler tout seul, s'il est le centre d'attraction.
Je n'achèterai pas pour rien la bague au sceau de Salomon,
S'il lui arrive d'être au doigt d'Ahriman, prince des démons.
Je te demande, ô mon Dieu, que, dans le secret de l'Union,
Le guetteur ne soit pas comblé, ni moi, objet de frustration.
Dis à l'Oiseau à l'ombre heureuse de ne l'étendre au grand jamais
Là où le beau perroquet vert vaut moins que le corbeau sinistre.
Pourquoi expliquer la passion? Un cœur en feu est casuiste.
Les paroles qui l'administrent iront droit au cœur, désormais.
J'ai soif de te toucher le cœur: c'est une inextinguible chose.
Quand on est loin de son pays, notre cœur s'envole vers lui.
Hâfez connaît autant de langues que de pétales a le lys:
Mais, devant Toi, il reste coi, fermé comme un bouton de rose.

دمی با غم بسربردن جهان یکسر نمی‌ارزد

Le monde ne mérite pas le moindre moment de chagrin.
Revends mon froc contre du vin: tu y trouveras avantage.
Au quartier des marchands de vin, on ne le troque contre rien.
Tapis de prière, bravo! Tu ne vaux pas même un breuvage...
Mon rival me blâme en disant: "Détourne-toi de la taverne!"
Que se passe-t-il pour mon crâne? Il ne vaut pas ce seuil poudreux.
Porter la couronne d'un roi, c'est craindre d'être tué, certes!
Elle est agréable à porter, mais ne vaut pas un tel enjeu.
L'odeur du gain me fit passer l'angoisse de la traversée:
Hélas, un typhon ne vaut pas qu'on me donne cent belles gemmes.
Mieux vaut cacher ton beau visage, crois-moi, à tous les gens qui t'aiment.
La soif de conquérir le monde ne vaut pas le soin d'une armée.
Comme Hâfez, contente-toi de peu et laisse ce bas monde!

Car un seul grain de flatterie ne vaut pas cent mesures d'or.

نسیم باد صبا دوشم آگهی آورد

Le messager, hier au soir, m'a porté la bonne nouvelle:
La fin est proche, maintemant, des jours d'épreuve et de chagrin.
Offrons une robe fendue, en récompense, aux musiciens,
Puisque la brise du matin apporte une bonne nouvelle.
Viens! Viens vite voir les houris que Rezvan, portier angélique,
Nous a conduites ici-bas, pour plaire au cœur des Véridiques.
Nous partons pour Shiraz, à cause de notre bonne fortune
Qui nous donne pour compagnon Khezr: ô quelle bonne fortune!
Tâche de nous raccommoder! Notre simple bonnet de feutre
N'a-t-il pas vaincu, bien des fois, les fières couronnes des rois?
Mes soupirs du cœur vont vers la tente où la Lune se calfeutre,
Quand je vis la face lunaire qui sous la tente se cacha.
Hâfez a hissé, jusqu'au ciel, de son roi vainqueur le pavois,
Car il s'était réfugié dans la plus haute des demeures.

یاد باد آنکه زما وقت سفر یاد نکرد

Souvenons-nous de celui-là qui partit sans se souvenir.
Il ne m'a pas laissé d'adieu pour réjouir mon triste cœur.
Il voulait pourtant être bon, ce jeune et heureux voyageur:
Un vieil esclave comme moi, n'aurait-il pas dû l'affranchir?
Je vais laver avec du sang mon froc de papier symbolique,
Pour protester contre le Ciel qui ne m'a pas rendu justice.
Afin que sa voix te parvienne, mon âme a poussé les hauts cris
Du sommet de cette montagne, plus fort que Farhâd -cœur épris.
Depuis que tu as retiré, ton ombrage de la prairie,
L'oiseau de l'aube ne fait plus son nid dans les branches du buis.
La messagère du matin -- la brise -- apprendra donc sans doute
Sa leçon auprès de toi qui, plus que le vent, s'est mis en route.
Lorsque l'amant n'accepte pas le naturel, ce don de Dieu,
Tracer l'image du désir? La plume serve ne le peut.
Change de mode, musicien, et joue un air mélancolique,
Car c'est l'air de l'Irâq qu'a pris mon ami parti sans adieu.

Hâfez, tes chansons valent bien d'Erâqi les odes lyriques.
Qui donc pourrait ne pas gémir en entendant cette musique?

سالها دل طلب جام جم از ما میکرد

Mon cœur m'avait demandé le Graal, depuis bien longtemps.
(Ce que lui-même il avait, d'un étranger il l'attend).
Une perle hors de la nacre et de l'espace et du temps,
Il la veut des égarés, sur le bord de l'océan.
Hier, au Prieur des Mages, je soumis cette question,
Pour qu'il me la déchiffrât, avec son intuition.
Je le vis rire de joie et, la Coupe dans la main,
Dans ce miroir il voyait le monde et le genre humain.
-- Quand le Sage te donna - t-il ce Graal-voyant-le-monde?
-- Le jour même où il créa la coupole d'émail ronde ...
Un homme égaré d'amour (quoique Dieu fût avec lui),
Sans Le voir, s'En croyant loin, L'invoquait, criait vers Lui.
La Raison jongle avec nous, comme le Samaritain
Jadis, devant le bâton et la lumineuse main.
"Cet Ami, qui exalta la potence, par sa mort,
De révéler les mystères au public, il eut le tort.
Si la Grâce, de nouveau, nous venait du Saint-Esprit,
On pourrait recommencer les miracles du Messie."
"A quoi servent, demandai-je, les boucles de nos idoles?"
Il me répondit: "Hâfez! mais, ...à enchaîner les fous...".

بلبلی خون دلی خورد و گلی حاصل کرد

Un rossignol avaite élevé une rose
avec son sang. Mais le vent a fauché la fleur.
Un perroquet pensait avec plaisir au sucre,
mais le flot du néant emporta ses espoirs.
Prunelle de mes yeux, ton souvenir demeure!
Tu n'as plus de souci, je n'ai que ma douleur.
Au secours, chamelier! J'ai vu tomber ma charge:
j'avais suivi tes pas, comptant sur ton bon cœur...
Mon visage est poudreux et mes yeux pleins de larmes,
mais c'est de ce mortier qu'est fait l'azur du ciel.
C'est grâce au mauvais œil, ô Lune maléfique,
que l'enfant aux sourcils arqués est au tombeau.
Hâfez, au jeu d'échecs, où donc est ta tactique?
Le fil des jours t'a piégé dans son écheveau.

هر آنکه جانب اهل خدا نگه‌دارد

Celui qui a pris le parti de ceux qui sont Hommes de Dieu,
Dieu le préservera toujours de tout incident malheureux.
Je ne parlerai qu'à l'ami des propos tenus par l'ami:
Le confident garde pour soi les paroles de son ami.
O mon cœur, vis de façon telle que, si ton pied glisse en la vie,
L'Ange puisse te protéger de ses mains jointes en prière .
Si tu désires que l'Ami n'aille pas rompre votre pacte,
Tiens bon le bout du fil, pour que l'Aimé garde aussi l'autre bout.
O brise, si tu vois mon cœur accroché aux bouts de ses boucles,
Dis-lui, s'il te plaˆt, qu'il me garde ma place, sans me laisser choir.
Lorsque je lui ai dit: "Veille bien sur mon cœur!"
Il m'a dit: "C'est Dieu qui le garde: que peut faire le serviteur?"
Puissé-je, cœur, or, tête et âme, être sacrifié pour l'aimé
Qui respecte le droit sociable et le droit de fidélité!
Où est la poussière levée quand tu passes sur le chemin?
Hâfez la garde en souvenir de cette brise du matin.

آن‌کس که بدست جام دارد

Celui qui tient la coupe en main
est comme un roi toute sa vie.
Khezr trouva la source de vie:
cherche-la à l'auberge, là Où la coupe tu trouveras.
De ton âme remets donc le soin à la coupe,
Car l'âme tire de la coupe l'ordre de sa continuité.
D'un côté, nous avec le vin; de l'autre, dévots et vertu:
Que choisira l'Ami, sais-tu?
Échanson, rien ne vaut tes lèvres! Il n'y a personne sur terre
Qui puisse prendre du plaisir autrement qu'avec tes baisers.
Narcisse, les trucs de l'ivresse,
il les emprunte à tes beaux yeux.
Pour mon cœur, la recollection de ton visage et de tes boucles
Est une simple litanie pour le matin et pour le soir.
Et sur la poitrine meurtrie des affligés,
ta bouche rouge met une quantité de sel.
Comme Hâfez, dans la fossette de ton menton, mon Bien-Aimé,

Se sont cachés deux cents esclaves: les esclaves de ta beauté.

دل ما بدور رویت زچمن فراغ دارد

Mon cœur, autour de ton visage, n'a plus besoin d'une prairie:
Il est aussi droit qu'un cyprès et rougi comme une tulipe.
Nous ne baissons pas notre tête devant l'arc de quelque sourcil:
Le for intérieur d'un ermite se passe de ce monde vil.
La violette noire me fâche: elle se prend pour tes cheveux,
Prétentieuse comme un esclave, un serviteur noir peu coûteux.
Avec grâce, vas voir, au pré, la tulipe au trône de fleurs:
Elle ressemble à une coupe qu'un courtisan tient à la main.
Dans la nuit noire et le désert, comment donc trouver mon chemin,
Si le reflet de ton visage ne m'éclaire pas le terrain?
Ma chandelle et moi, nous pleurons ensemble, lorsque point le jour:
Nous sommes tous deux consumés et l'Ami se moque de nous.
J'ai autant le droit de pleurer qu'un nuage sur la prairie:
Le nid joyeux du rossignol -- regarde! -- est plein de corbeaux noirs.
Hâfez, ton triste cœur désire étudier l'amour sans retard
Et sans se complaire au spectacle du jardin à l'herbe fleurie.

عکس روی تو چو در آینهٔ جام افتاد

Quand le reflet de Ton beau visage divin apparut au miroir de la coupe de vin,
le gnostique tomba, du sourire du vin, dans une convoitise crue -- et bien en vain.
Au miroir du néant se mire Ton visage,
mais aux illusions Tu offres tant d'images!
Tant de reflets du vin, de motifs, de dessins:
visage d'échanson dans la coupe de vin!
L'amour jaloux coupa aux initiés la langue,
mais le triste secret tombe en bouche profane.
De la mosquée à la taverne culbuté,

mon destin est écrit de toute éternité.
Que faire, quand on tombe, si l'on ne suit pas,
dans le cycle du temps, la pointe du compas?
Mon cœur est attaché à tes boucles, mais vais-je,
à peine hors du puits, me faire prendre au piège?
Tu me trouves, seigneur, au monastère encor:
je pense à l'échanson, à la coupe, à son bord.
Il faut danser sous le fil tranchant de la peine.
Si l'on en meurt, bonne sera la fin prochaine.
Il est bon pour mon triste cœur, à chanque instant.
Vois ce mendiant: est-il tellement méritant?
Les soufis sont buveurs, aiment les beaux visages,
mais seul le pauvre Hâfez souffre du voisinage.

پیرانه سرم عشق جوانی بسر افتاد

Vieillard, j'ai revécu mon amour de jeunesse.
Le secret bien gardé dans mon cœur va s'ouvrir.
Un seul regard suffit pour que soit pris au piège
cet oiseau de mon cœur -- au piège du désir.
Daim musqué aux yeux noirs, sais-tu quelle douleur
a versé tant de sang, comme musc, dans mon cœur?
C'est à force d'avoir balayé votre quai
que le vent du matin prit son parfum musqué.
Depuis que tes longs cils ont dégainé leurs lames,
que de cœurs morts-vivants s'immolent pour tes yeux!
Que dit notre expérience, en ce monde de larmes?
qu'il est injuste d'accabler les malheureux.
Un caillou, d'un rubis ne peut être l'égal:
que faire d'une argile originelle molle?
Hâfez, tu caressais les boucles des idoles:
te voilà mis hors-jeu par ton jeune rival.

ای غایب از نظر به خدا می‌سپارمت

O toi, si loin de mes regards, c'est à Dieu que je te confie.
Tu m'as brûlé l'âme, pourtant moi, je t'aime plus que ma vie.
Tant que je ne tirerai pas le pan de mon linceul sous terre,
Ne crois pas que j'ôte ma main du pan de ta robe légère.
Laisse-moi voir l'arcade sainte de tes sourcils: au petit jour,
J'étendrai les bras pour prier et les mettre autour de ton cou.
Même si je dois m'adresser à l'ange déchu de Babel.
Je ferai cent tours de magie pour te ramener, ô ma belle!

Je voudrais mourir avant toi, ô mon médecin infidèle!
Vas donc ausculter ton patient: je suis dans une attente telle!
J'ai fait ruisseler de mes yeux sur mon sein cent ruisseaux de larmes,
Pour arroser les grains d'amour que je sèmerai dans ton cœur.
Le Bien-Aimé versa mon sang, me sauvant des peines de cœur:
Voici ton clin d'œil assassin qui me transperce comme une arme.
Mais je pleure, et mon seul désir, au sein de ce torrent de larmes,
C'est de pouvoir semer en toi la seule graine de l'amour.
Sois généreux! Reçois-moi donc, pour que, dans l'ardeur de mon âme,
Mes larmes tombent à tes pieds, comme des perles, tour à tour.
Vin, amour et libertinage, Hâfez, ne sont pas ton partage;
Et pourtant, c'est ce que tu fais. Tant pis pour toi, c'est bien dommage!

ای هدهد صبا به سبا می‌فرستمت

Huppe, messager du matin, c'est, avec la brise, au Saba que je t'envoie.
Vois-tu c'est en pays lointain, c'est au bout du monde, là-bas que je t'envoie.
Dommage qu'un si bel oiseau s'égare au pays du chagrin:
Je te délivre d'ici-bas et c'est au nid de la promesse que je t'envoie.
"Prends donc le chemin de l'amour: rien n'y est près, rien n'y est loin.
Je te suis constamment des yeux; ce sont mes vœux et mes prières que je t'envoie.
Chaque matin et chaque soir, c'est, de mes souhaits, tout un cortège,
Transporté par le vent du Nord et par la brise du matin, que je t'envoie.
Pour que l'enceinte de ton cœur résiste aux assauts de tristesse,
C'est ma chère, ma propre vie --ce gage de ton protecteur-- que je t'envoie.
Toi qui es caché aux regards, mais qui accompagnes le cœur,

C'est ton éloge que je fais et c'est lui, avec mes prières, que je t'envoie.
Sache admirer, en ton visage, tout l'art du Créateur du monde:
C'est la Face même de Dieu, manifeste dans le miroir, que je t'envoie.
Pour que les ménestrels te disent combien ma passion est profonde,
Ce sont mes vers, accompagnés par leur musique, c'est mon art que je t'envoie."
Échanson, l'oracle invisible m'a dévoilé d'heureux présages:
Prends patience avec ta douleur! Ce sont des souverains breuvages que je t'envoie.
Hâfez, nous chantons tes louanges.
Hâte-toi, viens vite! Voilà pour toi, Ô mon hôte d'honneur, le manteau avec le cheval
que je t'envoie!

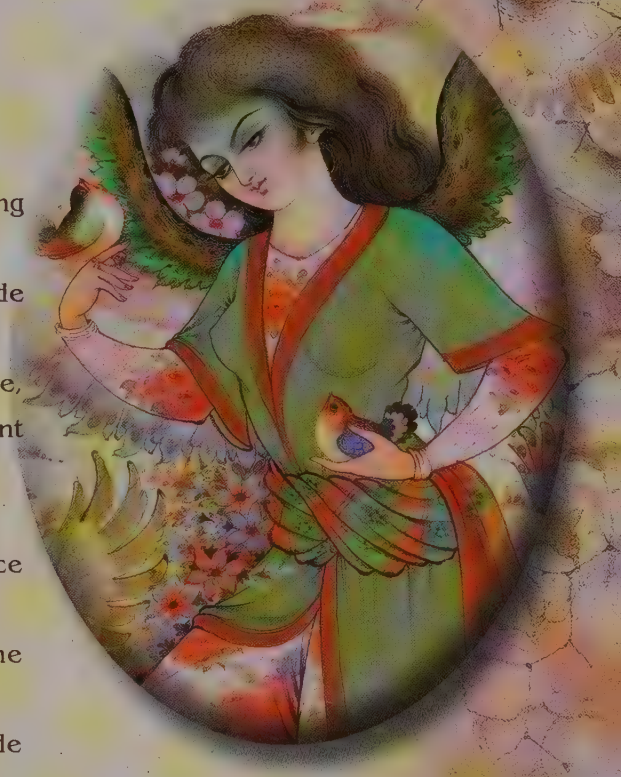

یا رب سببی‌ساز که یارم به سلامت

Seigneur, que mon ami retourne sain et sauf de son long voyage.
Et qu'il me délivre des liens de ceux qui me couvrent de blâmes!
Que l'on m'apporte la poussière du chemin de l'ami en route,
Pour que je la mette à demeure dans mes yeux qui voient l'univers!
De six côtés, de toute part, hélas, on m'a fermé la route:
Par cette mouche, par ces traits, par ces boucles, par ce visage, Et par ces joues et cette taille.
Je suis dans tes mains, aujourd'hui, et je te demande une grâce.
Demain, quand je serai poussière, à quoi bon pleurer de regret?
Toi qui prétends parler d'amour avec des discours et des phrases,
Nous n'avons plus rien à te dire: alors, adieu et bon voyage!
O derviche, ne te plains pas du cimeterre des amis,
Car ils prennent une rançon à ceux-là qu'à mort ils ont mis!
Mets le feu à ton froc! L'arcade des sourcils de notre échanson
Vaut mieux que le coin du mihrâb où ton imâm tient sa station.
Que Dieu me garde de me plaindre de ta cruelle tyrannie;
Tout est grâce aux êtres gracieux: généreuse est leur injustice!
Hâfez ne cesse pas de parler de tes boucles,
Car leur cha ne est continue jusqu'à la Résurrection.

ساقیا باده که اکسیر حیاتست بیار
تا تن فانی من عین بقا گردانی

چشم بر دور قدح دارم و جان بر کف دست
بسر خواجه که تا آن ندهی نستانی

همچو گل بر چمن از ناز مینفشان دامن
زانکه در پای تو دارم سر جان افشانی

بر مثانی و مثالت بنوازای مطرب
وصف آن ماه که در حسن ندارد ثانی

پادشاها لشکر توفیق همراه تو اند
خیز اگر بر عزم تسخیر جهان ره میکنی

با چنین جاه و جلال از مژه پیگاه سلطنت
آگهی و خدمت دلهای آگه میکنی

با فریب رنگ این نیلی خم زنگار فام
کار بر وفق مراد صبغة الله میکنی

آنکه ده با هفت و نیم آورد بس سعدی نکرد
فرصتت باد آنکه هفت و نیم باده میکنی

به من پیام فرستاد دوستی امروز — که ای نتیجهٔ گلگشت سودا بینائی
پس از دو سال که بخت تو بخانه باز آورد — چرا ز خانه نخواهی بدر نمیائی
جواب دادم و گفتم مدار معذورم — که این طریقه نه خودکامی است خودرائی
وکیل قاضی عیسم مذر گذر کمین کرده‌ست — بکف قباله دعوی چو مار شیدائی

که گر بروم نهم از آستان خواجه قدم — بگیردم سوی زندان برد به رسوائی
جناب خواجه حصار من است گر بنجا — کسی نفس نزند از حجت تقاضائی
بعون قوت بازوی بندگان وزیر — به سیلی اش بشکافم دماغ سودائی
همیشه باد جهانش بکام و زر صدقت — کمر به بندگی اش بسته چرخ مینائی

ساقیا پیمانه پر کن زانکه صاحب مجلست
آرزومی بخشد و اسرار امیدارد نگاه

جنت نقدست اینجا عیش عشرت تازه کن
زانکه در جنت خدا بر بند نتوید گناه

دوستداران دوستکامند و حریفان باوفا
پیشکاران نیکنامند و صف نشینان نیکخواه

ساز چنگ آهنگ عشرت صبح مجلس حارس
حال جانان دانه دل زلف ساقی دام راه

دور ازین بهتر نگردد ساقیا عشرت کزین
جای ازین خوشتر نباشد حافظا ساغر بخواه

گدا اگر گهر پاک داشتی در اصل
بر آب نقطه شرمش مدار بایستی

در آفتاب مکردی فسوس جام زرش
در او نمی زمی خوشگوار بایستی

اگر سرای جهان را سر خرابی نیست
اساس او به ازین استوار بایستی

زمانه گر نه ز قلب داشتی کارش
بدست آصف صاحب عیار بایستی

چو روزگار جز این یک عزیز پیش نداشت
به عمر مهلتی از روزگار بایستی

دل منه ای مرد بخرد بر سخای عمر و زید
کس نمی داند که کارش از کجا خواهد گشاد

رو توکل کن نمی دانی که نوک کلک من
نقش هر صورت که زد نقشی دگر برون فتاد

شاه هر موزم ندید و بی سخن صد لطف کرد
شاه یزدم دید و مدحش گفتم و هیچم نداد

کار شاهان این چنین باشد تو ای حافظ مرنج
داور روزی رسان توفیق و نصرتشان دهاد

روح القدس آن هدهدش فرخ
بر قبهٔ طارم زد جدّ

می گفت سحر کهان کی یارب
در دولت و حشمت مخلّد

بر مسند خسروی بماناد
منصور مظفر محمّد

به سمع خواجه رسان ای نسیم وقت شناس
به خلوتی که در آن انجمن صبا باشد

لطیفه ای بمیان آر و خوش بخند انش
به نکته ای که دلش را بدان رضا باشد

پس آنگهش ز کرم این قدر بلطف بپرس
که گر وظیفه تقاضا کنم روا باشد

شمه ای از داستان عشق شورانگیز ما
آن حکایتها که از افسانه ها دلگیرتر داند

هیچ مژگان دراز و عشوهٔ جادو نکرد
آنچه آن زلف دراز و خال مشکین کرده اند

ساقیا می ده که با حکم ازل تدبیر نیست
قابل تغییر نبود آنچه تعیین کرده اند

در سفالین کاسه رندان به خواری منگرند
کاین حریفان خدمت جام جهان بین کرده اند

نکهتی جان بخش دارد خاک کوی دلبران
عارفان زآنجا مشام عقل مشکین کرده اند

ساقیا دیوانه ای چون من کجا در بر کشد
دختر رز را که نقد عقل کابین کرده اند

خاکیان بی بهره از جرعهٔ کأس الکرام
این تطاول بین که با عشاق مسکین کرده اند

شهپر زاغ و زغن زیبای صید و قید نیست
این کرامت همره شهباز و شاهین کرده اند

قطعات

تو نیک و بد خود هم از خود بپرس — چرا دیگری بایدت محتسب

وَمَن یَتَّقِ اللهَ یَجعَل لَهُ — وَیَرزُقهُ مِن حَیثُ لا یَحتَسِب

سرای مدرسه و بحث علم و طاق و رواق — چه سود چون دل دانا و چشم بینا نیست

سرای قاضی یزدار چه منبع فضل است — خلاف نیست که علم نظر در آنجا نیست

آصف عهد و زمان جان جهان تو و انشاه — که درین مزرعه جز دانه خیرات نکشت

ناف هفته بدو از ماه صفر کاف و الف — که بگلشن شد و این گلخن پر دود بهشت

آنکه میلش سوی حق بینی و حق گوئی بود — سال تاریخ وفاتش طلب از میل بهشت

بهاء الحق والدین طاب مثواه — امام سنت و شیخ جماعت

چو میرفت از جهان این بیت میخواند — بر اهل فضل و ارباب براعت

بطاعت قرب ایزد میتوان یافت — قدم در نه که گرت هست استطاعت

بدین دستور تاریخ وفاتش — برون آر از حروف قرب طاعت

مُغنّی نوائی به گلبانگ رود
بگوی و بزن خسروانی سرود

روان بزرگان ز خود شاد کن
ز پرویز و از باربد یاد کن

مُغنّی از آن پرده نقشی بیار
ببین تا چه گفت از درون پرده دار

چنان بر کش آواز خنیاگری
که ناهید چنگی به رقص آوری

رهی زن که صوفی بحالت رود
به مستی و صلش حوالت رود

مُغنّی دف و چنگ را ساز ده
به آیین خوش نغمه آواز ده

مُغنّی کجائی به گلبانگ رود
بیاد آور آن خسروانی سرود

که تا وجد را کار سازی کنم
به رقص آیم و خرقه بازی کنم

به اقبال دارای دهیم و تخت
بهین میوه خسروانی درخت

خدیو زمین پادشاه زمان
مه برج دولت شه کامران

که تمکین او رنگ شاهی ازوست
تن آسایش مرغ و ماهی ازوست

فروغ دل و دیده مقبلان
ولی نعمت جان صاحبدلان

الا ای همای همایون نظر
خجسته سروش مبارک خبر

فلک را گهر در صدف چون تو نیست
فریدون و جم را خلف چون تو نیست

بجای سکندر زمان سالها
به دانا دلی کشف کن حالها

به مستی توان دُرّ اسرار سفت — که در بیخودی راز نتوان نهفت
که حافظ چو مستانه ساز و سرود — ز چرخش دهد رود زهره درود

مغنی نامه

مغنی ملولم دوتائی بزن — به یکتائی او که تائی بزن
به مستان نوید سرودی فرست — به یاران رفته درودی فرست
سر فتنه دارد دگر روزگار — من و مستی و فتنهٔ چشم یار
همی بینم از دور گردون شگفت — ندانم کرا خاک خواهد گرفت
یکی تیغ داند زدن روزگار — یکی را قلم زن کند روزگار
درین خونفشان عرصهٔ رستخیز — تو خون صراحی و ساغر بریز
دگر زندخوان آتشی مینهند — ندانم چراغ که برمیکنند
فریب جهان قصهٔ روشن است — ببین تا چه زاید شب آبستن است
مغنی بساز آن نوائین سرود — بگو با حریفان بآواز رود
مرا با عدو عاقبت فرصتست — که از آسمان مژدهٔ نصرتست
مغنی نوای طرب ساز کن — به قول و غزل قصهٔ آغاز کن
که بار غم بر زمین دوخت پای — بضرب اصولم برآورز جای

چه خوش گفت جمشید با تاج و گنج — که یک جو نیرزد سرای سپنج

بیا ساقی آن آتش تابناک — که زردشت میجوید ش از خاک

به من ده که درکیش رندان مست — چه آتش پرست و چه دنیا پرست

بیا ساقی آن بکر مستور مست — که اندر خرابات دارد نشست

به من ده که بدنام خواهم شدن — خراب می و جام خواهم شدن

بیا ساقی آن آب اندیشه سوز — که گر شیر نوشد شود بیشه سوز

بده تا روم بر فلک شیر گیر — بهم بر زنم دام این گرگ پیر

بیا ساقی آن می که حور بهشت — عبیر ملایک در آن می سرشت

بده تا بخوری در آتش کنم — مشام خرد تا ابد خوش کنم

بده ساقی آن می که شاهی دهد — به پاکی او دل گواهی دهد

می ام ده مگر گردم از عیب پاک — برآرم به عشرت سری زین مغاک

چو شد باغ روحانیان مسکنم — در اینجا چرا تخته بند تنم

شرابم ده و ردی دولت ببین — خرابم کن و گنج حکمت ببین

من آنم که چون جام گیرم بدست — ببینم در ان آینه هر چه هست

به مستی دم پارسائی زنم — دم خسروی در گدائی زنم

مقالات نصیحت گو همین است که حکم اندازه بجان در یکمین است

ساقی نامه

بیا ساقی آن می که حال آورد کرامت فزاید کمال آورد
به من ده که بس بیدل افتاده ام وزین هر دو بی حاصل افتاده ام
بیا ساقی آن می که عکسش ز جام به کیخسرو و جم فرستد پیام
بده تا بگویم به آواز نی که جمشید کی بود و کاوس کی
بیا ساقی آن کیمیای فتوح که با گنج قارون دهد عمر نوح
بده تا برویت گشایند باز در کامرانی و عمر دراز
بده ساقی آن می کز و جام جم ز ند لاف بینائی اندر عدم
به من ده که گردم بتاید جام چو جم کآگه از سر عالم تمام
دم از سیر این دیر دیرینه زن صلائی به شاهان پیشینه زن
همان منزل است این جهان خراب که دیدست ایوان افراسیاب
کجا رای پیران لشکر کشش کجا شیده آن ترک خنجر کشش
نه تنها شد ایوان و قصرش به باد که کس در خمه نیرش ندارد به یاد
همان مرحله ست این بیابان دور که گم شد در او لشکر سلم و تور

لب سرچشمه‌ای و طرف جویی — نم اشکی و با خود گفتگویی

نیاز من چه وزن آرد بدین را — که خورشید غنی شد کیسه پر زر

بیاد رفتگان و دوستداران — موافق گرد با ابر بهاران

چنان بی‌رحم زد زخم جدایی — که گوئی خود نبود دست آشنایی

برفت و طبع خوش با شبم حزین کرد — برادر با برادر کی چنین کرد

چو نالان آمدت آب روان پیش — مدد بخشش از آب دیدهٔ خویش

نکرد آن همدم دیرین مدارا — مسلمانان مسلمانان خدارا

مگر خضر مبارک پی تواند — که این تنها بدان تنها رساند

تو گو هر بین و از خرمهره بگذر — ز خط زری گمان مگرد و شهره بگذر

چو من ماهی کلک آرم به تحریر — تو از نون والقلم می‌پرس تفسیر

روان را با خرد در هم سرشتم — وزان تخمی که حاصل گشت کشتم

فرح بخشی دیرین ترکیب پیداست — که مغز شعر نغز و جان اجزاست

بیاور زنگهت این طیب امید — مشام جان معطر سازد و جاوید

که این نافه ز چین جیب حور است — نه زان آهو که از مردم نفور است

رفیقان قدر یکدیگر بدانید — چو معلوم است شرح از بر نخوانید

آهوی وحشی

الا ای آهوی وحشی کجائی — مرا با تست چندین آشنائی
دو تنها و دو سرگردان و بیکس — دو دامت کمین از پیش و از پس
بیا تا حال یکدیگر بدانیم — مراد هم بجوییم ار توانیم
که می بینیم که این دشت مأنوس — چراگاهی ندارد خرم و خوش
که خواهد شد بکوی دلبران — رفیق بی کسان ما و غریبان
مگر خضر مبارک پی درآید — زظلمت هایش این ره بسر آید
مگر وقت وفا پروردن آید — که عالم لاتذرنی فردا آید

چنینیم هست یاد از پیر دانا — فراموشم نشد هرگز بهانا
که روزی رهروی در سرزمینی — بلطفش گفت زندی ره نشینی
که ای سالک چه در انبانه داری — بیادامی بنه گر دانه داری
جوابش داد و گفتا دام دارم — ولی سیمرغ می بایدشکارم
بگفتا چون بدست آری نشانش — که از بالی نشانست آشیانش
چو آن سر سبز شد کار روانی — زتاک سر سبز میکن دیده بانی
مده جام می و پای گل از دست — ولی غافل مباش از دهر بدمست

تا غنچهٔ خندانت دولت بکه خواهد داد
ای شاخ گل رعنا از بهر که میرویی

امروز که بازارت پر جوش خریدار است
دریاب و بنه گنجی از مایه نیکویی

چون شمع نکوروئی در رهگذر بادست
طرف ننهری بر بند از شمع نکورویی

آن طره که هر جعدش صد نافه چین ارزد
خوش بودی اگر بودی بویش ز خوشخویی

هر مرغ بدستانی در گلشن شاه آمد
بلبل به نواسازی حافظ به غزلگویی

حافظ شب هجران شد بوی خوش وصل آمد
شادیت مبارک باد ای عاشق شیدائی

ای دل گر از آن چاه زنخدان بدر آیی — هر جا که روی زود پشیمان بدر آیی
هش دار که گر وسوسه نفس کنی گوش — آدم صفت از روضه رضوان بدر آیی
شاید که به آبی فلکت دست نگیرد — گر تشنه لب از چشمه حیوان بدر آیی
جان میدهم از حسرت دیدار تو چون صبح — باشد که چو خورشید درخشان بدر آیی
چندان چو صبا بر تو گمارم دم همت — کز غنچه چو گل خرم و خندان بدر آیی
در تیره شب هجر تو جانم به لب آمد — وقت است که همچون مه تابان بدر آیی
بر رهگذرت بسته ام از دیده دو صد جوی — تا بو که تو چون سرو خرامان بدر آیی

حافظ مکن اندیشه که آن یوسف مهری
باز آید و از کلبه احزان بدر آیی

می خواه و گل افشان کن از دهر چه میجویی — این گفت سحر گه گل با بلبل تو چه میگویی
مسند به گلستان بر تا شاهد و ساقی را — لب گیری و رخ بوسی می نوشی و گل بویی
شمشاد خرامان کن و آهنگ گلستان کن — تا سرو بیاموزد از قد تو دلجویی

بیا موزت کیمیای سعادت زهی صحبت بد جدایی جدایی

مکن حافظ از جور دوران شکایت

چه دانی تو ای بنده کار خدایی

ای پادشه خوبان داد از غم تنهایی دل بی تو بجان آمد وقتست که باز آیی

دایم گل این بستان شاداب نمی ماند دریاب ضعیفان را در وقت توانایی

دیشب گله زلفش با باد همی کردم گفتا غلطی بگذر زین فکرت سودایی

صد باد صبا اینجا با سلسله می رقصند ای مست حریف ایدل تا باد نپیمایی

مشتاقی و مهجوری دور از تو چنانم کرد کز دست بخواهد شد پایاب شکیبایی

یارب تو که شاید گفت این نکته که در عالم رخساره بکس ننمود آن شاهد هرجایی

ساقی چمن گل را بی روی تو رنگی نیست شمشاد خرامان کن تا باغ بیارایی

ای درد تو ام درمان در بستر ناکامی وی یاد تو ام مونس در گوشه تنهایی

در دایره قسمت ما نقطه تسلیمیم لطف آنچه تو اندیشی حکم آنچه تو فرمایی

فکر خود و رای خود در عالم رندی نیست کفرست در این مذهب خودبینی و خودرایی

زین دایره مینا خونین جگرم می ده تا حل کنم این مشکل در ساغر مینایی

زمام دل به کسی داده‌ام من درویش — که نیستش به کس از تاج و تخت پروایی

در آن مقام که خوبان ز غمزه تیغ زنند — عجب مدار سری اوفتاده در پایی

مرا که از رخ او ماه در شبستان است — کجا بود به فروغ ستاره پروایی

فراغ وصل چه باشد رضای دوست طلب — که حیف باشد از او غیر او تمنایی

دُرر ز شوق برآرند ماهیان بنشار

اگر سفینه حافظ بری به دریایی

سلامی چو بوی خوش آشنایی — بر آن مردم دیده روشنایی

درودی چو نور دل پارسایان — بدان شمع خلوتگه پارسایی

نمی‌بینم از همدمان هیچ برجای — دلم خون شد از غصه‌سائی کجایی

ز کوی مغان رخ مگردان که آنجا — فرو شد مفاتیح مشکل گشایی

عروس جهان گرچه در حجله حسن است — ز حد میبر و شیوه بی‌وفایی

دل خسته من گرش تمنی هست — نخواهد ز نیکمن دلان مومیایی

می صوفی افکن کجا می فروشند — که در تابم از دست زهد ریایی

رفیقان چنان عهد صحبت شکستند — که گویی نبود است خود آشنایی

مرا گر تو بگذاری ای نفس طامع — بسی پادشاهی کنم در گدایی

کرده‌ام توبه به دست صنمی باده فروش
که دگر می نخورم بی رخ یارم قدحی

نرگس ار لاف ز دزدیده چشم تو مزن
نرود اهل نظر از پی نابینایی

شرح این قصه مگر شمع برآرد زبان
ورنه پروانه ندارد به سخن پروایی

جویها بسته‌ام از دیده بدامان که مگر
در کنارم بنشانند سهی بالایی

کشتی باده بیار ار کف ما را بی رخ دوست
گشت هر گوشه چشم از غم دل دریایی

سخن غیر مگو با من مستمند که نیست
گر دمی جام مرا بی لب او بی صفایی

این حدیثم چه خوش آمد که سحر می گفت
بر در میکده بی با دف و نی ترسایی

گر مسلمانی از اینست که حافظ دارد
آه اگر از پی امروز بود فردایی

به چشم کرده‌ام ابروی ماه سیمایی
خیال ابروی خطی نقش بسته‌ام جایی

زهی خیال که منشور عشقبازی من
از آن کمانچه ابرو رسد به طغرایی

سرم ز دست بشد چشم از انتظار بسوخت
در آرزوی سرو چشم محلس آرایی

مگر راست دل آتش به خرقه خواهم زد
بیا ببین که گرا میکند تماشایی

به روز واقعه تابوت ما ز سرو کنید
که میرویم به داغ بلند بالایی

در حکمت سلیمان هر کس که شک نماید — بر عقل و دانش او خندد مرغ و ماهی

باز ار چه گاه گاهی بر سر نهد کلاهی — مرغان قاف دانند آیین پادشاهی

تیغی که آسمانش از فیض خود دهد آب — تنها جهان نگیرد بی منت سپاهی

ای غصه تو مخلوق از کیمیای عزت — وی دولت تو ایمن از دولت تباهی

ساقی بیار آبی از چشمهٔ خرابات — تا خرقه ها بشوئیم از عجب خانقاهی

عمریست پادشاها کز می تهیست جامم — اینک ز بندهٔ دعوی و از تو شاهد گواهی

گر پرتوی ز نعمت بر کان و معدن افتد — یاقوت سرخ رو را بخشد ز رنگ کاهی

دانم دولت بخشد بر عجز شب نشینان — گر حال بنده پرسی از باد صبحگاهی

جائی که برق عصیان بر آدم صفی زد — ما را چگونه زیبد دعوی بیگناهی

حافظ چو پادشاهت گه گاه می برد نام
رنجش ز نجبت منما باز آ به عذرخواهی

در همه دیر مغان نیست چو من شیدائی — خرقه جائی گرو باده و دفتر جائی

دل که آیینه شاهیست غباری دارد — از خدا می طلبم صحبت روشن رائی

سحرم هاتف میخانه به دولت خواهی
گفت باز آی که دیرینه این درگاهی

همچو جم جرعهٔ ما کش که ز سر دو جهان
پرتو جام جهان بین دهدت آگاهی

بر در میکده رندان قلندر باشند
که ستانند و دهند افسر شاهنشاهی

خشت زیر سر و بر تارک هفت اختر پای
دست قدرت نگر و منصب صاحبجاهی

سر ما و در میخانه که طرف بامش
بفلک برشده دیوار بدین کوتاهی

قطع این مرحله بی همرهی خضر مکن
ظلماتست بترس از خطر گمراهی

اگرت سلطنت فقر بخشند ای دل
کمترین ملک تو از ماه بود تا ماهی

تو دم فقر ندانی زدن از دست مده
مسند خواجگی و مجلس تو را نشاهی

حافظ خام طمع شرمی از این قصه بدار
علت چیست که فردوس برین نخجیر گاهی

ای در رخ تو پیدا انوار پادشاهی
در فکرت تو پنهان صد حکمت الهی

کلک تو بارک الله بر ملک و دین گشاده
صد چشمه آب حیوان از قطره سیاهی

بر اهرمن بتابد انوار اسم اعظم
ملک آن تست و خاتم فرمای هر چه خواهی

دیشبم ساقی خورده چه خوش گفت با پیر کای نور چشم من بجز از کشتهٔ ندروی

ساقی مگر وظیفهٔ حافظ زیاده داد

کاشفته کشت طرّهٔ دستار مولوی

ای بیخبر بکوش که صاحب خبر شوی تا راهرو نباشی کی راهبر شوی

در مکتب حقایق پیش ادیب عشق همان ای پسر بکوش که روزی پدر شوی

دست از مس وجود چو مردان ره بشوی تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی

خواب و خورت ز مرتبهٔ خویش دور کرد آنگه رسی بخویش که بی خواب و خور شوی

گر نور عشق حق به دل و جانت اوفتد بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی

یکدم غریق بحر خدا شو گمان مبر کز آب هفت بحر یک موی تر شوی

از پای تا سرت همه نور خدا شود در راه ذوالجلال چو بی پا و سر شوی

وجه خدا اگر شود دت منظر نظر زین پس تو کی بمانی که صاحب نظر شوی

بنیاد هستی تو چو زیر و زبر شود در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی

گر در سرت هوای وصالست حافظا

باید که خاک درگه اهل هنر شوی

دو نصیحت کنمت بشنو و صد گنج ببر — از در عیش درآ و به رهِ عیب مپوی

شکر آن را که دگر بار رسیدی به بهار — بنخ نیکی بنشان و رهِ تحقیق بجوی

روی جانان طلبی آینه را قابل ساز — ورنه هرگز نکند سرو و سمن مدرآبین و درودی

گوش نمگ شای که بلبل فغان میگوید — خواجه تقصیر مفرما گل و نرگس بودی

گفتی از حافظ ما بوی ریا میآید
آفرین بر نفست باد که خوش بوی بودی

بلبل از شاخ سرو بگلبانگ پهلوی — میخواند دوش درس مقامات معنوی

یعنی بیا که آتشِ موسی نمود گل — تا از درخت نکتهٔ توحید بشنوی

مرغان باغ قافیه سنجند و بذله گوی — تا خواجه می خورد به غزلهای پهلوی

جمشید جز حکایت جامِ جم از جهان نبرد — زنهار دل مبند بر اسباب دنیوی

این قصه عجب شنو از بخت واژگون — مارا بکشت یار به انفاس عیسوی

خوش وقت بوریا و گدایی و خواب امن — کاین عیش نیست درخور اورنگ خسروی

چشمت به غمزه خانه مردم خراب کرد — مخموریت مباد که خوش مست میروی

گر امانت بسلامت ببرم باکی نیست
بی دلی سهل بود گر نبود دینی

ادب و شرم ترا خسرو مهربان کرد
آفرین بر تو که شایسته صد چندینی

عجب از لطف تو ای گل که نشستی با خار
ظاهر از مصلحت وقت در آن می بینی

صبر بر جور رقیبت چکنم گر نکنم
عاشقان را نبود چاره به جز سکینی

باد صبحی ببویت ز گلستان برخاست
که تو خوشتر ز گل و تازه تر از نسرینی

شیشه بازی سر شکم نگری از چپ و راست
گر بر این منظر منیش نفسی ننشینی

سخن بی غرض از بنده مخلص بشنو
ای که منظور بزرگان حقیقت بینی

نازنینی چو تو پاکیزه دل و پاک نهاد
بهتر آن است که با مردم بد ننشینی

سیل این اشک روان صبر ز حد ببرد
بلغ العطاقة یا مقلة عینی مینی

تو بدین نازکی و سرکشی ای شمع چگل
لایق بندگی خواجه جلال الدینی

ساقیا سایه ابر است و بهار و لب جوی
من نگویم چه کن ار اهل دلی خود تو بگوی

بوی یکرنگی از این نقش نمی آید خیز
دلق آلوده صوفی به می ناب بشوی

سفله طبعست جهان برگ مرنجش تکیه مکن
ای جهاندیده ثبات قدم از سفله مجوی

سحر که رهروی در سر زمینی — همی گفت این معما با قرینی

که ای صوفی شراب آنگه شود صاف — که در شیشه برآرد اربعینی

خدا زان خرقه بیزار است صد بار — که صد بت باشدش در آستینی

مروت گرچه نامی بی نشان است — نیازی عرضه کن بر بارگینی

ثوابت باشد ای دارای خرمن — اگر رحمی کنی بر خوشه چینی

نمی بینیم نشاط عیش در کس — نه درمان دلی نه درد دینی

درونها تیره شد باشد که از غیب — چراغی برکند خلوت نشینی

گر انگشت سلیمانی نباشد — چه خاصیت دهد نقش نگینی

اگرچه رسم خوبان تندخویی است — چه باشد گر بسازد با غمینی

ره میخانه بنما تا بپرسم — مآل خویش خود از پیش بینی

نه حافظ را حضور درس خلوت

نه دانشمند را علم الیقینی

تو مگر بر لب آبی به هوس ننشینی — ورنه هر فتنه که بینی همه از خود بینی

به خدائی که توئی بنده بگزیده او — که برین چاکر دیرینه کسی نگزینی

اجرها باشدت ای خسرو شیرین دهنان — گر نگاهی سوی فرهاد دل افتاده کنی

خاطرت کی رقم فیض پذیرد یهات — مگر از نقش پراکنده ورق ساده کنی

کار خود گر بکرم باز گذاری حافظ — ای بسا عیش که با بخت خداداده کنی

ای صبا بندگی خواجه جلال الدین کن

که جهان پر سمن و سوسن آزاده کنی

ای دل بکوی عشق گذاری نمیکنی — اسباب جمع داری و کاری نمیکنی

چوگان کام در کف و گوی مراد نیز — باز ظفر بدست و شکاری نمیکنی

این خون کز موج میزند از جگر ترا — در کار رنگ و بوی نگاری نمیکنی

مشکین از آن نشد دم خلقت که چون صبا — بر خاک کوی دوست گذاری نمیکنی

ترسم کزین چمن نبری آستین گل — کز گلشنش تحمل خاری نمیکنی

در آستین جان تو صد نافه مدرجست — وان را فدای طرهٔ یاری نمیکنی

ساغر لطیف و دلکش و می افکنی بخاک — واندیشه از بلای خماری نمیکنی

حافظ برو که بندگی پادشاه وقت

گر جمله می کنند تو باری نمیکنی

ساقی به بی نیازی رندان کمر ببند
تا شنوی ز صوت مغنّی هو الغنی

ای که در کشتن ما هیچ مدارا نکنی
سود و سرمایه بسوزی و محابا نکنی

دردمندان بلا را هر هلاهل دانند
قصد این قوم خطرباشد تا نکنی

رنج ما را که توان برد بیک گوشهٔ چشم
شرط انصاف نباشد که مداوا نکنی

دیدهٔ ما چو به امید تو دریاست چرا
به تفرّج گذری بر لب دریا نکنی

نقل هر جور که از خلق کرامت کردند
قول صاحب غرضان است تو آنها نکنی

بر تو گر جلوه کند شاهد ما ای زاهد
از خدا جز می و معشوق تمنا نکنی

حافظا سجده به ابروی چو محراب ببر
که دعایی ز سر صدق خبر آنجا نکنی

بشنو این نکته که خود را ز غم آزاد کنی
خون خوری گر طلب روزی ننها دکنی

آخر الامر گل کوزه گران خواهی شد
حالیا فکر سبو کن که پر از باده کنی

گر از آن آدمیانی که بهشتت هوست
عیش با آدمیی چند پریزاده کنی

تکیه بر جای بزرگان نتوان زد بگزاف
مگر اسباب بزرگی همه آماده کنی

مزاج دهر تبه شد درین بلا حافظ
کجاست فکر حکیمی و رای برهمنی

نوش کن جام شراب یک منی — تا بدان یک غم از دل برکنی
دل گشاده دار چون جام شراب — سر گرفته چند چون خم دنی
چون ز جام نیکبودی رطلی کشی — کم زنی از خویشتن لاف منی
سنگ سان شو در قدم نی همچو آب — جمله رنگ آمیزی و ترد امنی
دل بمی در بند تا مردانه وار — گردن سالوس و تقوی بشکنی

خیز و جهدی کن چو حافظ تا مگر
خویش را در پای معشوقی افکنی

صبح است و ژاله میچکد از برگ بهمنی — برگ صبوح ساز و بده جام یک منی
در بحر بیمایی و منی افتاده ام بیار — می تا خلاص بخشدم از بیمایی و منی
خون پیاله خور که حلالست خون او — در کار یار باش که کاریست کردنی
ساقی به دست باش که غم در کمین ماست — مطرب نگاه دار همین ره که میزنی
می ده که سهر گوش من آورد چنگ و گفت — خوش بگذران و بشنو ازین پیر منحنی

بگو که جان عزیزم ز دست رفت خدارا — ز لعل روح فزایش بخش آنچه تو دانی

من این حروف نوشتم چنانکه غیر مدانست — تو هم ز روی کرامت چنان بخوان که تو دانی

خیال تیغ تو با ما حدیث تشنه و آبست — اسیر خویش گرفتی بکش چنان که تو دانی

امید در کمر زرکشت چگونه نبندم — دقیقه ایست نگار او آن میان که تو دانی

یکیست ترکی و تازی درین معامله حافظ
حدیث عشق بیان کن بدان زبان که تو دانی

دو یار زیرک و از باده کهن دو منی — فراغتی و کتابی و گوشه چمنی

من این مقام به دنیا و آخرت ندهم — اگرچه در پی ام افتند خلق انجمنی

بر آنکه گنج قناعت به گنج دنیا داد — فروخت یوسف مصری به کمترین ثمنی

بیا که رونق این کارخانه کم نشود — به زهد همچو توئی یا به فسق همچو منی

زنند بادحوادث نمی توان دیدن — درین چمن که گلی بوده است یاسمنی

ببین در آینه جام نقش بندی غیب — که کس بیاد ندارد چنین عجب زمنی

ازین سموم که بر طرف بوستان بگذشت — عجب که بوی گلی هست و رنگ نسترنی

به صبر کوش تو ای دل که حق رها نکند — چنین عزیز نگینی مدبتا هرمنی

دریغا عیش شبگیری که در خواب سحر بخشت ندانی قدر وقت ای دل مگر وقتی که درمانی

ملول از همرهان بودن طریق کاردانی نیست بکش دشواری منزل به یاد عهد آسانی

خیال چنبر زلفش فریبت میدهد حافظ

مگر تا حلقهٔ اقبال ناممکن نجنبانی

گفتند خیالاتی که تو نی یوسف ثانی چون نیک بدیدم بحقیقت به از آنی

شیرین تر از آنی به شکرخنده که گویم ای خسرو خوبان که تو شیرین زمانی

تشبیه دهانت نتوان کرد به غنچه هرگز نبود غنچه بدین تنگ دهانی

صد بار بگفتی که دهم زان دهنت کام چون سوسن آزاد چرا جمله زبانی

گویی بدهم کامت و جانت بستانم ترسم ندهی کامم و جانم بستانی

چشم تو خدنگ از سپر جان گذراند بیمار که دیدست بدین سخت کمانی

چون اشک بیندازمش از دیدهٔ مردم

آنرا که دمی از نظر خویش برانی

نسیم صبح سعادت بدان نشان که تو دانی گذر بکوی فلان کن در آن مکان که تو دانی

تو نیک خلوت رازی و دیده بر سر راهت بمردمی نه به فرمان چنان بران که تو دانی

پند عاشقان بشنو و زدر طرب بازآ
کاین همه نمی‌ارزد شغل عالم فانی

یوسف عزیزم رفت ای برادران رحمی
کز غمش عجب بینم حال پیر کنعانی

پیش ازین مدار ای دل بندگی دم مزن کانجا
با طبیب نامحرم حال درد پنهانی

میروی و مژگانت خون خلق می‌ریزد
تیز میروی جانا تا ستم فرومانی

دل ز ناوک چشمت گوش داشتم لیکن
ابروی کمان‌دارت می‌برد به پیشانی

جمع کن به احسانی حافظ پریشان را
ای شکنج گیسویت مجمع پریشانی

هواخواه توام جانا و میدانم که میدانی
که بیمن نادیده می‌بینی و هم نقش مرا خوانی

ملامت گو چه دریابد میان عاشق و معشوق
نبیند چشم نابینا خصوص اسرار پنهانی

بیفشان زلف و صوفی را بپا بازی و رقص آور
که از هر رقعه‌ات نقشی هزاران بت بیفشانی

گشاد کار مشتاقان در آن ابروی دلبند است
خدا را یک نفس بنشین گره بگشا ز پیشانی

ملک در سجده آدم زمین بوس تو نیت کرد
که در حسن تو لطفی دید بیش از حد انسانی

چراغ افروز چشم ما نسیم زلف جانان است
مبادا این جمع را یارب غم از باد پریشانی

ماه اگر بی تو برآید بدو نیمش بزنند — دولت احمدی و معجزهٔ سبحانی

جلوهٔ بخت تو دل میبرد از شاه و گدا — چشم بد دور که هم جانی و هم جانانی

بر شکن کاکل ترکانه که در طالع تست — بخشش و کوشش خاقانی و چنگیزخانی

گرچه دوریم به یاد تو قدح می گیریم — بعد منزل نبود در سفر روحانی

از گل یار بسیم غنچهٔ عیشی نشکفت — جند اجله بغداد و می ریحانی

سر عاشق که نه خاک در معشوق بود — کی خلاصش بود از مخمت سر گردانی

ای نسیم سحری خاک در یار بیار
تا کند حافظ از و دیده دل نورانی

وقت را غنیمت دان آن قدر که بتوانی — حاصل از حیات ای جان این دمست تا دانی

کام نخشبی گر دون عمر در عوض دارد — جهد کن که از دولت دلخوش بستانی

باغبان چو من زنیجا بگذرم حرامت باد — گر بجای من سروی غیر دوست بنشانی

زاهد پشیمان را ذوق باده خواهد کشت — عاقلا مکن کاری کاورد پشیمانی

محتسب نمیداند این قدر که صوفی را — جنس خانگی باشد هم چو لعل رمانی

باد دعای شبخیزان ای شکر دهان مستیز — در پناه یک اسمست خاتم سلیمانی

زد لبرم که رساند نوازشش قلمی
کجاست پیک صبا کز همی کند کرمی

قیاس کردم و تدبیر عقل در ره عشق
چو شبنمی است که بر بحر میکشد رقمی

بیا که خرقه من گرچه رهن میکده هاست
ز مال وقف نبینی بنام من درمی

طبیب راه نشین درد عشق نشناسد
برو بدست کن ای مرده دل مسیح دمی

دلم گرفت ز سالوس و طیلسان رنگلیم
به آنکه بر در میخانه بر کشم علمی

بیا که وقت شناسان دمی و کون نبرند
به یک پیاله می صاف و صحبت صنمی

دوام عیش و تنعم نه شیوه عشق است
اگر معاشر مائی بنوش نیش غمی

نمیکنم گله ای لیک بر رحمت دوست
به کشتزار جگر تشنگان ندادنمی

چرا بیک نی قندش نمیخرند مگس
که کرد صد شکرافشانی از نی قلمی

حدیث چون و چرا در سر هوای دل
پیاله گیر و بیاسا ز عمر خویش دمی

ثنای قدر تو شاها بدست حافظ نیست
جز از دعای شبی و نیاز صبحدمی

احمد الله علی معدلة السلطان
احمد شیخ اویس حسن ایلکانی

خان بن خان و شهنشاه شهنشاه نژاد
آنکه می زیبد اگر جان جهانش خوانی

دیده نادیده به اقبال تو ایمان آورد
مرحبا ای به چنین لطف خدا ارزانی

بعدت منک و قد ضرت ذا بأکمل حال — اگرچه روی چو ماهت ندیده‌ام تمامی

وان دعیت بخلد و ضرت ناقض عهد — فما تطیب نفسی و ما استطاب منامی

امید هست که زودت بخت نیک ببینم — تو شاد گشته بفرمانده‌ی و من به غلامی

چو سلک در خوشابست شعر نغز تو حافظ

که گاه لطف بسی میبرد در نظم نظامی

سینه مالامال درد است ای دریغا مرهمی — دل ز تنهائی بجان آمد خدا را همدمی

چشم آسایش که دارد از سپهر تیز رو — ساقیا جامی بمن ده تا بیاسایم دمی

زیرکی را گفتم این احوال بین خندید و گفت — صعب روزی بی‌عجب کاری پشیمان عالمی

سوختم در چاه صبر از بهر آن شمع چگل — شاه ترکان فارغ است از حال ما کو رستمی

در طریق عشقبازی امن و آسایش بلاست — ریش باد آن دل که با درد تو خواهد مرهمی

اهل کام و ناز را در کوی ندی راه نیست — رهروی باید جهان سوزی نه خامی بی‌غمی

آدمی در عالم خاکی نمیآید بدست — عالمی دیگر بباید ساخت و زنو آدمی

خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم — کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی

گریه حافظ چه سنجد پیش استغنای عشق

کاندرین طوفان نماید هفت دریا شبنمی

تو که کیمیا فروشی نظری بقلب ما کن — که بضاعتی نداریم و فکنده ایم دامی

عجب از وفای جانان که عنایتی نفرمود — نه به نامه پیامی نه به خامه سلامی

اگر این شراب خامست اگر آن حریف پخته — به هزار بار بهتر ز هزار پخته خامی

ز ریا مبافکن ای شیخ بدانه های تسبیح — که چو مرغ زیرکان فتد نفتد به هیچ دامی

سر خدمت تو دارم نه غرض ملطف و مفرش — که چو بنده کمتر افتد به مبارکی غلامی

بکجا برم شکایت بگویم این حکایت — که لبت حیات ما بود و نداشتی دوامی

بگشای تیر مژگان و بریز خون حافظ
که چنان کشنده یی را نکشد کس انتقامی

اَتَتْ رَوْحُ رَنْدِ الحِمَی وَزَادَ غَرامِی — فِدایِ خاکِ دَرِ دوستْ بادِ جانِ گرامی

پیامِ دوست شنیدن سعادتست و سلامت — مَنِ البَلیغُ عَنّی اِلَی سُعادَ سَلامِی

بیا بشامِ غریبان و آهِ دیدهٔ من بین — بسان بادهٔ صافی در آبگینهٔ شامی

اِذا تَعَرَّدَ عَن ذِی الاَراکِ طائِرُ خَیرٍ — فَلا تُغَرِّدُ عَن رَوضِها اَنینَ حَمامِی

بسی نماند که روز فراق یار سر آید — رَاَیتُ مِن مَضَباتِ الحِمَی قِبابَ خِیامِ

خوشا دمی که در آئی و گویمت بسلامت — قَدِمتَ خَیرَ قُدومٍ نَزَلتَ خَیرَ مَقامِ

چون پیر شدی حافظ از میکده بیرون آی
رندی و هوسناکی در عهد شباب اولی

زان می عشق کز و پخته شود هر خامی
گرچه ماه رمضانست بیاور جامی

روز ما رفت که دست من مسکین بگرفت
زلف شمشاد قدی سیم اندامی

روزه هر چند که مهمان عزیزست ایدل
صحبتش موهبتی دان و شدن انعامی

مرغ زیرک به در صومعه اکنون نپرد
که نهادست بر مجلس وعظی دامی

گله از زاهد بدخو نکنم رسم این است
که چو صبحی بدمد در پیش افتد شامی

یار من چون نخرامد بتماشای چمن
برسانش ز من ای پیک صبا پیغامی

آن حریفی که شب و روز می صاف کشد
بود آیا که کند یاد ز دردآشامی

حافظا گر ندهد داد دولت آصف عهد
کام دشوار بدست آوری از خود کامی

که برد بنزد شاهان ز من گدا پیامی
که بکوی می فروشان دو هزار جم بجامی

شده ام خراب و بدنام و هنوز امیدوارم
که به همت عزیزان برسم بنیکنامی

مسکین چو من عشق گلی گشته مبتلا — وندر چمن فکنده ز فریاد غلغلی
می گشتم اندر آن چمن و باغ و مبدم — میکردم اندر آن گل و بلبل تأملی
گل یار حسن گشته و بلبل قرین عشق — آن را تفضلی نه و این را تبدلی
چون کرد در دلم اثر آواز عندلیب — گشتم چنانکه هیچ نماندم تحملی
بس گل شکفته می شود این باغ را ولی — کس بی بلای خار نچیدست از و گلی

حافظ مدار امید فرج از مدار چرخ
دارد هزار عیب و ندارد تفضلی

این خرقه که من دارم در رهن شراب اولی — وین دفتر بی معنی غرق می ناب اولی
چون عمر تبه کردم چندانکه نگه کردم — در کنج خراباتی افتاده خراب اولی
چون مصلحت اندیشی دور است ز درویشی — هم سینه پر از آتش هم دیده پر آب اولی
من حالت زار خود با خلق نخواهم گفت — این قصه اگر گویم با چنگ و رباب اولی
تا بی سر و پا باشد اوضاع فلک زین دست — در سر هوس ساقی در دست شراب اولی
از هیچ تو دلداری دل بر نکنم آری — چون تاب کشم هر دم از زلف تو تاب اولی

فَحُبُّکَ رَاحَتِی فِی کُلِّ حِینٍ وَذِکْرُکَ مُونِسِی فِی کُلِّ حَالِ

سویدای دل من تا قیامت مبادا از شوق و سودای تو خالی

کجا یابم وصال چون تو شاهی من بدنام رند لاابالی

خدا داند که حافظ را غرض چیست

وَعِلْمُ اللهِ حَسْبِی مِنْ سُؤَالِی

بگرفت کار حسنت چون عشق من کمالی خوش باش زانکه نبود این هر دو را زوالی

در دهر می نگنجد کاندر تصور عقل آید به هیچ معنی زین خوبتر مثالی

چون من خیال رویت جانا نجوییم گر خواب می نبیند چشم بجز خیالی

شد حظ عمر حاصل گر زانکه با تو ما را هرگز به عمر روزی روزی شود وصالی

آن دم که با تو باشم کمیاب هست روزی وآن دم که بی تو باشم یک لحظه هست سالی

رحم آر بر دل من گر مهر روی خوبت شد شخص ناتوانم باریک چون هلالی

حافظ مکن شکایت گر وصل دوست خواهی

زین مشتبه بباید بر هجرت احتمالی

رفتم به باغ صبحدمی تا چنم گلی آمد به گوش ناگهم آواز بلبلی

چون نیست نقش دوران در هیچ حال ثابت — حافظ مکن شکایت تا می خوریم حالی

صافیست جام خاطر دردود عهد قم فاستقنی رحیقا اصفی من الزلال

الملک قد تباهی من جده وجده — یارب که جاودان باد این قد و این معالی

مسند فروز دولت کان شکوه و شوکت

برهان ملک و ملت بونصر بوالمعالی

سلام الله ما کرّ اللیالی — وجاوبت المثانی والمثالی

علی وادی الاراک ومن علیها — ودار بالنوی فوق الرمال

دعا گوی غریبان جهانم — وادعو بالتواتر والتوالی

به هر منزل که روی آرد خدایا — نگه دارش به لطف لایزالی

منال ایدل که در رنج بخیز رنفش — همه جمعیت است آشفته حالی

رخطت صد جمال دیگر افزود — که عمرت باد صد سال جلالی

اموت صبابة یا لیت شعری — متی نطق البشیر عن الوصال

تو میباید که باشی در رهبل است — زیان مایه جاهی ومالی

برآن نقاش قدرت آفرین باد — که گرد مه کشد خط هلالی

کُنتُ قِصّهٔ شَوقی وَ مَدمَعی بِاَسکی — بیا که بی تو بجان آمدم ز غمناکی

بسا که گفته ام از شوق با دو دیدهٔ خویش — ایا منازل سلمی فاین سلماک

عجیب واقعه ای و غریب حادثه ای — انا اضطررت قتیلا و قاتلی شاکی

کرا رسد که کند عیب دامن پاکت — که هم بقطره که بر برگ گل چکد پاکی

ز خاک پای تو داد آب روی لاله و گل — چو کلک صنع رقم زد بر آبی و خاکی

صبا عبیر فشان گشت ساقیا برخیز — وهات شمّته کرم مطیب زاکی

دَعِ التکاسل تغنم فقد جری مثل — که زاد راه رو ان چستی است و چالاکی

اثر نماند ز من بی شمایلت آری — اری ماثر محیای من محیاک

ز وصف حسن تو حافظ چگونه نطق زند

که چون صفات الهی ورای ادراکی

یا هبسما یحاکی در جا من اللآلی — یارب چه در خور آمد کردش خط هلالی

حالی خیال وصلت خوش میدهد فریبم — تا خود چه نقش بازد این صورت خیالی

می ده که گر چه گشتم نامه سیاه عالم — نومید کی توان بود از لطف لایزالی

ساقی بیار جامی ز خلوتم برون کش — تا در بدر بگردم قلّاش و لابالی

از چار چیز نگذر گر عاقلی و زیرک — امن و شراب بیغش معشوق و جای خالی

سُلَیمیٰ مُنذُ حَلَّت بِالعِراقِ اُلاقِی مِن نَواها ما اُلاقِی

اَلا اَی ساربان مَحمِل دوُست اِلیٰ رُکبانِکُم طالَ اِشتِیاقِی

خُرُد در زُنده رُود انداز و می نوش بِه گلبانگِ جوانانِ عِراقی

رَبیعُ العُمرِ فی مَرعیٰ حِماکُم حَماکَ اللهُ یا عَهدَ التَّلاقِی

بیا ساقی بِده رَطلِ گرانم سَقاکَ اللهُ مِن کاسٍ دِهاقِ

جوانی باز میآرد بِه یادم سَماعِ چنگ و دَستافشانِ ساقی

می باقی بِده تا مست و خوش دل بِه یاران برفشانم عُمرِ باقی

دَرونم خون شُد از نادیدنِ دوُست اَلا تَعساً لِاَیامِ الفِراقِ

دُموعی بَعدَکُم لا تَحقِرُوها فَکَم بَحرٍ عَمیقٍ مِن سَواقی

دَمی با نیکخواهان مُتَّفِق باش غَنیمت دان اُمورِ اتِّفاقی

بِسازای مُطرِبِ خوشخوان خوش گو بِه شِعرِ فارسی صَوتِ عِراقی

عَروسی بس خوشی ای دختر رز وَلی گه گه سَزاوارِ طَلاقی

مَسیحای مُجَرَّد در اِبرازد که با خورشید سازد هَم مُثاقی

وِصالِ دوستان رُوزی یابَست بِخوان حافِظ غَزَلهای فِراقی

تاج شاهی طلبی گوهر ذاتی بنمای در خود از تخمه جمشید و فریدون باشی
ساغری نوش کن و جرعه افلاک فشان چند چند از غم ایام جگرخون باشی

حافظ از فقر مکن ناله که گر شعر امست
هیچ خوشدل نپسندد که تو محزون باشی

زین خوش‌ترم که بر گل رخسار میکشی خط بر صحیفه گل و گلزار میکشی
اشک حرم‌نشین نهانخانه مرا زانسوی هفت پرده بیمار میکشی
کامل روی چو باد صبا را بسوی لطف هر دم به قید سلسله در کار میکشی
هر دم بیاد آن لب میگون چشم مست از خلوتم بخانه خمار میکشی
گفتی سر تو بسته فراک ما شود سهل است اگر تو زحمت این بار میکشی
با چشم و ابروی تو چه تدبیر دل کنم وه زین کمان که بر من بیمار میکشی
بار آ که چشم بدت زخت دفع می کند ای تازه گل که دامن ازین خار میکشی

حافظ دگر چه میطلبی از نعیم دهر
می میخوری و طرّه دلدار میکشی

چو خسروان ملاحت به بندگان نازند — تو در میانه خداوندگار من باشی

از آن عقیق که خونین دلم ز شیوهٔ اوست — اگر کنم گلهٔ بی غمگسار من باشی

در آن چمن که بتان دست عاشقان گیرند — گرت ز دست برآید نگار من باشی

شبی به کلبهٔ احزان عاشقان آیی — دمی انیس دل سوگوار من باشی

شود غزاله خورشید صید لاغر من — گر آهوی چو تو یکدم شکار من باشی

سه بوسه کز دو لبت کردهٔ دلی فی‌المجلس — اگر ادا نکنی قرض دار من باشی

من این مراد ببینم بخود که نیم شبی — بجای اشک روان در کنار من باشی

من ار چه حافظ شهرم جوی نمی‌ارزم
مگر تو از کرم خویش یار من باشی

ایدل آندم که خراب از می گلگون باشی — بی زر و گنج بصد حشمت قارون باشی

در مقامی که صدارت به فقیران بخشند — چشم دارم که به جاه از همه افزون باشی

در ره منزل لیلی که خطرهاست در آن — شرط اول قدم آنست که مجنون باشی

نقطهٔ عشق نمودم تو هم آن سهو مکن — ورنه چون پرگری از دایره بیرون باشی

کاروان رفت و تو در خواب و بیابان در پیش — کی روی ره زکه پرسی چه کنی چون باشی

تا چو مجبر نفسی دامن جانان گیرم　　جان نهادیم آتش زپی خوش نفسی

چند پویید به هوای تو زهر سو حافظ

یسر الله طریقا بک یا ملتمسی

نوبهار است در آن کوش که خوشدل باشی　　که بسی گل بدمد باز و تو در گل باشی

من نگویم که کنون باکه نشین و چه بنوش　　که تو خود دانی اگر زیرک و عاقل باشی

چنگ در پرده همین میدهدت پند ولی　　وعظت آنگاه کند سود که قابل باشی

در چمن هر رقمی دفتر حالی دگرست　　حیف باشد که زکار همه غافل باشی

نقد عمرت ببرد غصه دنیا بگزاف　　گر شب و روز درین قصه مشکل باشی

گرچه راهیست پر از بیم تأمل بردوست　　رفتن آسان بود ار واقف منزل باشی

حافظا گر مدد از بخت بلندت باشد

صید آن شاهد مطبوع شمایل باشی

هزار جهد بکردم که یار من باشی　　مراد بخش دل بیقرار من باشی

چراغ دیده شب زنده دار من گردی　　انیس خاطر امیدوار من باشی

جدا شد یار شیرینت کنون تنها نشین ای شمع
که حکم آسمان این است اگر ساری و گر سوری

بعجب علم نتوان شد ز اسباب طرب محروم
بیا ساقی که جاهل را نهی تر میرسد روزی

می اندر مجلس اصحاب نوروز جلالی نوش
که بخشد جرعهٔ جامت جهان را سان نوروزی

نه حافظ میکند تنها دعای خواجه تو را شاها
ز مدح اصفی خواهد جهان عیدی و نوروزی

جنابش پارسایان است محراب دل و دیده
جنیبش صبح خیزان را است در فتح فیروزی

عمر بگذشت به بیحاصلی و بوالهوسی
ای پسر جام میم ده که به پیری برسی

چه شکرها است درین شهر که قانع شده اند
شاهبازان طریقت بمقامگسی

دوش در خیل غلامان درش میرفتم
گفت ای عاشق بیچاره تو باری کیسی

با دل خون شده چون نافهٔ خوشش باید بود
هر که مشهور جهان گشت به مسکین نفسی

لمع البرق من الطور روانست به
فلعلی لک آت بشهاب قبس

کاروان رفت و تو در خواب و بیابان در پیش
ده که بس نخیز از غلغل چندین جرسی

بال بگشا و صفیر از شجر طوبی زن
حیف باشد چو تو مرغی که اسیر قفسی

گردِ دیوانگانِ عشق مگرد — که به عقلِ عقیله مشهوری
مستیِ عشق نیست در سرِ تو — رو که تو مست آبِ انگوری
روی زرد است و آهِ درد آلود — عاشقان را دوای رنجوری

بگذر از نام و ننگِ خود حافظ
ساغرِ می طلب که مخموری

ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی — از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی
چو گل گر خرده‌ای داری خدا را صرف عشرت کن — که قارون را غلط‌ها داد سودای زر اندوزی
ز جام گل دگر بلبل چنان مست می لعلست — که زد بر چرخ فیروزه صفیر تخت فیروزی
به صحرا رو که از دامن غبار غم بیفشانی — بگلزاری گر بلبل غزل گفتن بیاموزی
چو امکان خلود ایدل درین فیروزه ایوان نیست — مجال عیش فرصت دان بفیروزی و بهروزی
طریق کامرانی چیست ترک کام خود کردن — کلاه سروری آنست کز این ترک برد دوزی
سخن در پرده می‌گویم چو گل از غنچه بیرون آی — که بیش از پنج روزی نیست حکم میر نوروزی
ندانم نوحه قمری بطرف جویبار چیست — مگر او نیز همچون من غمی دارد شبانروزی
می دارم چو جان صافی و صوفی می‌کند عیبش — خدایا هیچ عاقل را مبادا بخت بدروزی

زمن بحضرت آصف که میبرد پیغام
که یادگیرد و مصرع زمن بنظم دری
بیا که وضع جهان را چنانکه من دیدم
گر امتحان بکنی می خوری و غم نخوری

کلاه سروریت کج مباد بر سر حسن
که زیب بخت و سزاوار ملک و تاج سری
به بوی زلف و رخت میروند و می آیند
صبا به غالیه سائی و گل بجلوه گری
چو مستعد نظر نیستی وصال مجوی
که جام جم نکند سود وقت بی بصری
دعای گوشه نشینان بلا بگرداند
چرا به گوشه چشمی بما نمینگری
بیا و سلطنت از ما بخر بمایه حسن
و زین معامله غافل مشو که حیف خوری

طریق عشق طریقی عجب خطرناک است
نعوذ بالله اگر ره به مقصد نبری
به یمن همت حافظ امید هست که باز
ز ره رسی بلب دلبری دلی ببری

ای که دایم بخویش مغروری
گر ترا عشق نیست معذوری

ساقی به مژدگانی عیش از درم درآی — تا یکدم از دلم غم دنیا به در بری

در شاهراه جاه و بزرگی خطرپسی است — آن به کزین گریوه سبکبار بگذری

سلطان و فکر لشکر و سودای تاج و گنج — درویش و امن خاطر و کنج قلندری

یک حرف صوفیانه بگویم اجازت است — ای نور دیده صلح به از جنگ و داوری

نیل مراد بر حسب فکر و همت است — از شاه نذر خیر و ز توفیق یاوری

حافظ غبار فقر و قناعت ز رخ مشوی
کاین خاک بهتر از عمل کیمیاگری

طفل هستی عشقند آدمی و پری — ارادتی بنما تا سعادتی ببری

بکوش خواجه و از عشق بی نصیب مباش — که بنده را نخرد کس به عیب بی هنری

می صبوح و شکر خواب صبحدم تا چند — به عذر نیم شبی کوش و گریه سحری

تو خود چه لعبتی ای شهسوار شیرین کار — نه در برابر چشمی و غایب از نظری

هزار جان مقدس سوخت در این غیرت — که هر صباح و مسا شمع مجلس دگری

چو هر خبر که شنیدم دری بحیرت داشت — از این پس من و مستی و وضع بی خبری

گوشهٔ چشم رضائی به منت باز نشد
اینچنین غرّت صاحب نظران میدهای

نه گل از دست غمت رست و نه بلبل در باغ
همه را نعره زنان جامه دران میدهای

ای که در دایرهٔ قلعهٔ طبلی نقد حضور
چشم سیری عجبا از نی خبران میدهای

نرگس باغ نظر چون تو نبیند ای چشم و چراغ
سر چرا بر من دلخسته گران میدهای

گوهر جام جم از کان جهانی دگر است
تو تمنا ز گل کوزه گران میدهای

پدر تجربه پیدل تو نانی آخر ز چه روی
طمع مهر و وفا زین پسران میدهای

کیسهٔ سیم و زرت پاک بباید پرداخت
این طمعها که تو از سیمبران میدهای

گرچه رندی و خرابی کنه ماست ای دل
عاشقی گفت که تو بنده بر آن میدهای

ساعدان آنکه بپوشی تو چو از بهر نگار
دست در خون دل پرهنران میدهای

مگذران روز سلامت ببلامت حافظ
چه توقع ز جهان گذران میدهای

خوش کردیاوری فلکت روز داوری
تا شکر چون کنی و چه شکرانه آوری

آنکس که اوفتاد خدایش گرفت دست
گو بر تو باد تا غم افتادگان خوری

در کوی عشق شوکت شاهی نمی خرند
اقرار بندگی کن و اظهار چاکری

بوی جان از لب خندان قدح می‌شنوم
بشنو ای خواجه اگر از لبه مشامی داری

گر نه هنگام وفا صبح ثباتیت نبود
می کنم شکر که بر جور دوامی داری

نام نیک از طبلبد از تو غریبی چه شود
توئی امروز در این شهر که نامی داری

بس دعای سحرت مونس جان خواهد بود
تو که چون حافظ شبخیز غلامی داری

ای که مهجوری عشاق روا میداری
عاشقان را ز بر خویش جدا میداری

تشنه بادیه را هم ز زلالی دریاب
به امیدی که در این ره بخدا میداری

دل بیردی و بحل کردمت ای جان لیکن
با ازین دار نگاهش که مرا میداری

ساغر ما که حریفان دگر می نوشند
تا تحمل نکنیم از تو روا میداری

ای مگس حضرت سیمرغ نه جولانگه تست
عرض خود میبری و زحمت ما میداری

تو بتقصیر خود افتادی ازین در محروم
از که می نالی و فریاد چرا میداری

حافظ ار پادشهان پایه بخدمت طلبند
سعی نابرده چه امید عطا میداری

روزگاریست که ما را نگران میداری
مخلصان را نه به وضع دگران میداری

قبای حسن فروشی ترا برازد و بس که همچو گل همه آیین رنگ و بو داری

ز کنج صومعه حافظ مجوی گوهر عشق

قدم برون نه اگر میل جست و جو داری

بیا بامامو ز این کینه داری که حق صحبت دیرینه داری

نصیحت گوش کن کاین دُر بسی به از آن گوهر که در گنجینه داری

ولیکن کی منائی رخ به رندان تو کز خورشید و مه آیینه داری

بدر رندان مگو ای شیخ دانش دار که با حکم خدایی کینه داری

منیر سی ز آه آتشینم تو دانی خرقه پشمینه داری

به فریاد غمار مفلسان رس خدارا گر می و دوشینه داری

ندیدم خوشتر از شعر تو حافظ

به قرآنی که اندر سینه داری

ای که در کوی خرابات مقامی داری جم وقت خودی ار دست بجامی داری

ای که با زلف و رخ یار گذاری شب و روز فرصتت باد که خوش صبحی و شامی داری

ای صبا سوختگان بر سر راهند منتظرند گر از آن یار سفر کرده پیامی داری

خال سبز تو خوش دانه عیشی است ولی بر کنار چمنش دام که چه دامی داری

بیاض روی تو نیست نقش دفتر ما — سواد زلف تو شد مشکبار غالیه سای

بنوش می که سبک روح و لطیف مدام — علی الخصوص در آن دم که سرگران داری

مکن عتاب از این بیش و جور بر دل ما — بکن هر آنچه توانی که جای آن داری

به اختیارت اگر صد هزار تیر جفاست — به قصد خون من خسته در کمان داری

بکش جفای رقیبان مدام و جور حسود — که سهل باشد اگر یار مهربان داری

بوصل دوست گرت دست میدهد یکدم — برو که هر چه مراد است در جهان داری

چو گل مدام من از این باغ میبری حافظ
چه غم ز ناله دمادم چو باغبان داری

صبا تو نکهت آن زلف مشکبو داری — بیادگار بمانی که بوی او داری

دلم که گوهر اسرار حسن و عشق در اوست — توان بدست تو دادن گرش نکو داری

در آن شمایل مطبوع هیچ شائبه کیست — جز این قدر که رقیبان تند خو داری

نوای بلبلیت ای گل کجا پسند افتد — که گوش هوش بر غان هرزه گو داری

به جرعه تو سرم مست گشت نوشت باد — خود از کدام خمم است اینکه در سبو داری

بسر کشی خود ای سرو جویبار منار — که گر بدو رسی از شرم سر فرو داری

دمم از ممالک خوبی چو آفتاب زدن — ترا رسد که غلامان ما برو داری

چو نقطه گفتمش اندر میان دایره‌ای
به خنده گفت که ای حافظ این چه پرگاری

شهریست پر ظریفان و زهر طرف نگاری
یارا ن صلای عشقت گر میکنید کاری

چشم فلک نبیند زین طرفه‌تر جوانی
در دست کس نیفتد زین خوبتر نگاری

هر گز که دیده باشد جسمی زجان مرکب
بر دامنش مبادا زین خاکیان غباری

چون من شکسته‌ئی را از پیش خود چه رانی
کم غایت توقع بوسی ست یا کناری

می بغش ای ساقی وقتی خوشست دریاب
سال دگر که دارد امید نو بهاری

در بوستان عریفان مانند لاله و گل
هر یک گرفته جامی بادی دری بیاری

چون این گره گشایم وین راز چون نمایم
دردی و نخت دردی کاری و صعب کاری

هر تار موی حافظ در دست زلف شوخی
مشکل توان نشستن در این چنین دیاری

ترا که هر چه مراد ست در جهان داری
چه غم زحال ضعیفان ناتوان داری

بخواه جان و دل از بنده و روان بستان
که حکم بر سر آزادگان روان داری

میان مجمع خوبان کنی میان داری
میان ندار ی و دارم عجب که هر ساعت

به جان او که گرم دسترس بجان بودی
کمینه پیشکش بندگانش آن بودی

بگفتمی که بها چیست خاک پایش را
اگر حیات گرامایه جاودان بودی

به بندگی قدمش سر و معترف گشتی
گرش چو سوسن آزاده ده زبان بودی

اگر دلم نشدی پای بند طرّهٔ او
کی ام قرار در این تیره خاکدان بودی

به رخ چو مهر فلک بی نظیر آفاق است
به دل دریغ که یک ذرّه مهربان بودی

درآمدی ز درم کاشکی چو لمعهٔ نور
که بردو دیدهٔ ما حکم اورد ان بودی

زبردهٔ نالهٔ حافظ برون کی افتادی
اگر نه همدم مرغان صبح خوان بودی

چو سرو اگر بخرامی دمی بگلزاری
خورد ز غیرت رویی تو هر گلی خاری

ز کفر زلف تو هر حلقه ای و آشوبی
ز سحر چشم تو هر گوشه ای و بیماری

مرو چو بخت من ای چشم مست یار بخواب
که در پی است ز هر سویت آه بیداری

نثار خاک رهت نقد جان من هر چند
که نیست نقد روان را بر تو مقداری

دلا همیشه مزن راه زلف دلبندان
چو تیره رای شدی کی گشایدت کاری

سرم برفت و زمانی نرفت این کار
دلم گرفت و نبودت دل گرفتاری

جهان پیر رعنا را ترحم در جبلت نیست
ز مهر او چه می پرسی در و همت چه می بندی

قلم را آن زبان نبود که سر عشق گوید باز
ورای حد تقریر است شرح آرزومندی

الا ای یوسف مصری که کرد ت سلطنت مغرور
پدر را باز پرس آخر کجا شد مهر فرزندی

همایی چون تو عالیقدر حرص استخوان تا کی
دریغ آن سایه همت که بر نامستحق افکندی

درین بازار اگر سودیست با درویش خرسندست
خدایا منعمم گردان در ویشی و خرسندی

به شعر حافظ شیراز می رقصند و می خوانند
سیه چشمان کشمیری و ترکان سمرقندی

چه بودی ار دل آن ماه مهربان بودی
که حال ما چنین بودی چنان بودی

بگفتمی که چه ارزد نسیم طره دوست
گرم بهر سر مویی هزار جان بودی

برات خوشدلی ما چه کم شدی یارب
گرش نشان امان از بد زمان بودی

گرم زمانه سر فرمان گذاشتی و عزیز
سریر عزتم آن خاک آستان بودی

ز پرده کاش برون آمدی چو قطره اشک
که بر دو دیده ما حکم او روان بودی

اگر نه دایره عشق راه بر بستی
چو نقطه حافظ سرگشته در میان بودی

دیدم بخواب دوش که ماهی برآمدی
کز عکس روی او شب هجران سر آمدی

تعبیر رفت یار سفر کرده میرسد
ای کاش هر چه زود تر از در آمدی

ذکرش بخیر ساقی فرخنده فال من
کز در مداح با قدح و ساغر آمدی

خوش بودی ار بخواب بدیدی دیار خویش
تا یاد صحبتش سوی ما هم سر آمدی

فیض ازل بزور و زر ار آمدی بدست
آب خضر نصیب سکندر آمدی

آن عهد یاد باد که از بام و در مرا
هر دم پیام یار و خط دلبر آمدی

کی یافتی رقیب تو چندین مجال ظلم
مظلومی ار بشبی بدر داور آمدی

خامان ره نرفته چه دانند ذوق عشق
دریا دلی بجوی دلیری سر آمدی

آنکو ترا به سنگدلی کرد رهنمون
ای کاشکی که پاش به سنگی برآمدی

گر دیگری به شیوهٔ حافظ زدی رقم
مقبول طبع شاه هنر پرور آمدی

سحر با باد می گفتم حدیث آرزومندی
خطاب آمد که واثق شو به الطاف خداوندی

دعای صبح و آه شب کلید گنج مقصود است
بدین ره رو که با دلدار پیوندی

در آرزوی خاک درِ یار سوختیم — یاد آور ای صبا که نکردی حمایتی

ای دل ببرزه دانش و عمرت ببافرت — صد مایه داشتی و نکردی کفایتی

در آتش از خیال رخش دست میدهد — ساقی بیا که نیست ز دوزخ شکایتی

دانی مراد حافظ از این درد و غصه چیست

از تو کرشمه ای و ز خسرو عنایتی

سَبَتْ سَلْمَی بِصَدِّ عَنْهَا فُؤَادِی — وَرُوحِی کُلَّ یَوْمٍ لِی یُنَادِی

نگارا بر من بیدل ببخشای — وَدَاصِلْنِی عَلَی رَغْمِ الْاَعَادِی

حبیبا در غم سودای عشقت — تَوَکَّلْنَا عَلَی رَبِّ الْعِبَادِ

اَمَنْ اَنْکَرَتْنِی عَنْ عِشْقِ سَلْمَی — تَرَا دل آن روی بهتر بوادی

که همچون مت یتو تن دل وای ره — غَرِیقُ الْعِشْقِ فِی بَحْرِ الْوِدَادِ

به پی ما چان غرامت بسپر من — غرت یک وی روشتی ز امادی

غم این دل بوا تت خورد نا چار — وغزنه او بنی آنچت نشادی

دل حافظ شد اندر چین زلفت

بَنِیلِ مُظْلِمٍ وَاللّٰهُ هَادِی

آن غالیه خط گر سوی ما نامه نوشتی — گردون ورق هستی ما در ننوشتی

هر چند که هجران ثمر وصل برآرد — دهقان جهان کاش که این تخم نکشتی

آمرزش تقدست کسی را که در اینجا — یاریست چو حوری و سرایی چو بهشتی

منفروش بباغ ارم و نخوت شداد — یک شیشه می و نوش لبی لب کشتی

در مصطبهٔ عشق تنعم نتوان کرد — چون بالش زر نیست بسازیم بخشتی

تا کی غم دنیای دنی ای دل دانا — حیفست ز خوبی که شود عاشق زشتی

آلودگی خرقه خراب جهان است — کو را ببری اهل دلی پاک سرشتی

از دست چرا هشت سر زلف تو حافظ
تقدیر چنین بود چه کردی که نهشتی

ای قصهٔ بهشت ز کویت حکایتی — شرح جمال حور ز رویت روایتی

انفاس عیسی از لب لعلت لطیفه ئی — آب خضر ز نوش لبانت کنایتی

هر پاره از دل من و از غصه قصه ای — هر سطری از خصال تو وز رحمت آیتی

کی عطرسای مجلس روحانیان شدی — گل را اگر نه بوی تو کردی ردایتی

تا فضل و عقل بینی و معرفت نشینی — یک نکته‌ات بگویم خود را ببین که کیستی

در آستان جانان از آسمان مپندیش — کز اوج سر بلندی افتی بخاک پستی

خار ار چه جان بکاهد گل عذر آن بخواهد — سهلست تلخی می در جنب ذوق مستی

صوفی بیا که یما حافظ قرابه پر نیز
ای کوته آستینان تا کی دراز دستی

با مدعی مگویید اسرار عشق و مستی — تا بیخبر بمیرد در درد خود پرستی

عاشق شو ار نه روزی کار جهان بسر آید — ناخوانده نقش مقصود از کارگاه هستی

دوش آن صنم چه خوش گفت در مجلس مغانم — با کافران چه کارت گر بت نمیپرستی

سلطان من خدا را از لفت شکست ما را — تا کی کند سیاهی چندین دراز دستی

در گوشهٔ سلامت مستور چون توان بود — تا نرگس تو با ما گوید رموز مستی

آن روز دیده بودم این قصه‌ها که برخاست — کز سرکشی زمانی با ما نمی‌نشستی

عشقت بدست طوفان خواهد سپرد حافظ
چون برق از این کناکش پنداشتی که رستی

طاعت من گرچه از سستی خرابم رو مکن
کاندرین شغلم به امید ثواب انداختی

گنج عشق خود بهادی دل ویران ما
سایهٔ دولت برین گنج خراب انداختی

زینهار از آب آن عارض که شیران را از آن
تشنه لب کردی گردان را در آب انداختی

خواب بیداران مستی آنکه از نقش خیال
تهمتی بر شب‌روان خیل خواب انداختی

پرده از رخ برفکندی یک نظر در جلوه‌گاه
در حیا و پری را در حجاب انداختی

باده نوش از جام عالم‌بین که بر اورنگ جم
شاهد مقصود را از رخ نقاب انداختی

از فریب نرگس مخمور و لعل می‌پرست
حافظ خلوت‌نشین را در شراب انداختی

وز برای صید دل در گردنم زنجیر لطف
چون کمند خسرو مالک رقاب انداختی

داور دارا شکوها ای آنکه تاج آفتاب
از سر تعظیم بر خاک جناب انداختی

نصرة الدین شاه یحیی آنکه خصم ملک را
از دم شمشیر چون آتش در آب انداختی

ای دل مباش یکدم خالی ز عشق و مستی
وآنگه برو که رستی از نیستی و هستی

گر جان همی بینی مشغول کار او شو
ور قبله‌ای که بینی بهتر ز خود پرستی

با ضعف و ناتوانی همچون نسیم خوش باش
بیماری اندرین ره بهتر ترین درستی

در مذهب طریقت خامی نشان کفرست
آری طریق دولت حالا یکیست و چستی

چو چشمش مست را مخمور مگذار — بیا و لعلش ای ساقی بده می
نجوید جان از آن قالب جدائی — که باشد خون جانش در رگ و پی

زبانت درکش ای حافظ ز مانی
حدیث بی زبانان شنو از نی

مخمور جام عشقم ساقی بده شرابی — پر کن قدح که بی می مجلس مدار آبی
وصف رخ چو ماهش در پرده راست ناید — مطرب بزن نوائی ساقی بده شرابی
شد حلقه قامت من تا بعد ازین رقیبت — زین در دگر نراند ما را به هیچ بابی
در انتظار رویت ما و امید واری — در عشوه وصالت ما و خیال خوابی
مخمور آن دو چشم آیا کجاست جامی — بیمار آن دو لعلم آخر کم از جوابی

حافظ چه می نهی دل تو در خیال خوبان
کی تشنه سیر گردد از لمعه سرابی

ای که بر ماه از خط مشکین نقاب انداختی — لطف کردی سایه ای بر آفتاب انداختی
تا چه خواهد کرد با ما آب و رنگ عارضت — حالیا نیرنگ نقشی خوش بر آب انداختی
گوی خوبی بردی از خوبان خنک شاد باش — جام گیتی خیر و طلب کافرا سیاب انداختی
هر کسی با شمع رخسارت به وجهی عشق باخت — زان میان پروانه را در اضطراب انداختی

چو گل نقاب بر افکند و مرغ زد همهو
منه ز دست پیاله چه میکنی هی هی

شکوه سلطنت و حسن کی ثباتی داد
ز تخت جم سخنی مانده است و افسری کی

خزینه داری میراث خوارگان کفر است
بقول ساقی و مطرب بقنوی دف دنی

چو هست آب حیات بدست تشنه ممیر
فلا تمت و من الماء کل شیء حی

زمانه پیر نخشد که باز نستاند
مخور سفله مروت که شیشه لاشی

نوشته اند بر ایوان جنة المأوی
که هر که عشوه دنیا خرید داوی بوی

سخا نماند سخن طی کنم شراب کجاست
بده به شادی روح روان حاتم طی

بخیل بوی خدا نشنود بیا حافظ
پیاله گیر و کرم ورز و الضمان علی

لبش می بوسم و در می کشم می
به آب زندگانی برده ام پی

نه راز نش می توانم گفت با کس
نه کس را میتوانم دید با وی

لبش می بوسد و خون میخورد جام
رخش می بیند و گل میکند خوی

بده جام می و از جم مکن یاد
که میداند که جم کی بود و کی کی

بزن در پرده چنگ ای ماه مطرب
ز کش سنجر اشش تا بنجر و شم از وی

گل از خلوت بباغ آورد مند
بساط زهد همچون غنچه کن طی

بگذر ز کبر و ناز که دیده ست روزگار — چین قبای قیصر و طرف کلاه کی

هشیار شو که مزرع چمن مست گشت ازان — بیدار شو که خواب عدم در پی است ازی

خوش نازکانه می چمی ای شاخ نوبهار — کاشفتگی مبادت از آشوب باد دی

بر مهر خرج و شیوه او اعتماد نیست — ای وای بر کسی که شد ایمن ز مکر وی

فردا شراب کوثر و حور از برای ماست — وامروز تیز ساقی مهره وی و جام می

باد صبا ز عهد صبی یاد میدهد — جان داروی که غم ببرد در ده ای صبی

حشمت ببین و سلطنت گل که بسپرد — فراشش باد هر ورقش را به زیر پی

در ده بیاد حاتم طی جام یک منی — تا نامه سیاه بخیلان کنیم طی

زان می که داد حسن و لطافت به ارغوان — بیرون فکند لطف مزاج از رخش بوی

مسند به باغ بر که بخدمت چو بندگان — استاده است سرو و کمر بسته است نی

حافظ حدیث سحر فریب خوشت رسید

تا حد مصر و چین و به اطراف روم و ری

به صوت بلبل و قمری اگر نتوشی می — علاج کی کنمت آخر الدواء الکی

ذخیره ای نبه از رنگ و بوی فصل بهار — که میرسند زپی ز هر مان بهمن و دی

حدیث مدرسه خانقه مگوی که باز
فتاد در سر حافظ هوای میخانه

سحرگاهان که مخمور شبانه — گرفتم باده با چنگ و چغانه
نهادم عقل را توشه ازمی — ز شهر هستیش کردم روانه
نگار می فروشم عشوه می داد — که ایمن گشتم از مکر زمانه
ز ساقی کمان ابرو شنیدم — که ای تیر ملامت را نشانه
ببندی زان میان طرفی کمر را — اگر خود را ببینی در میانه
برو این دام بر مرغی دگر نه — که عنقا را بلند است آشیانه
که بندد طرف وصل از حسن شاهی — که با خود عشق باز د جاودانه
ندیم و مطرب و ساقی همه اوست — خیال آب و گل در ره بهانه
بده کشتی می تا خوش برانیم — ازین دریای ناپیدا کرانه

وجود ما معمائی است حافظ
که تحقیقش فسون است و فسانه

ساقی بیا که شد قدح لاله پر ز می — طامات تا به چند و خرافات تا کی

دارم من از فراقش در دیده صد علامت — لیست دموع عینی هذا لنا العلامه

هر چند کار نمودم از وی نبود سودم — من جرب المجرب حلت به الندامه

پرسیدم از طبیبی احوال دوست گفتا — فی بعده عذاب فی قربها السلامه

گفتم ملامت آید گر گرد دوست گردم — والله ما رأینا حبا بلا ملامه

حافظ چو طالب آمد جامی بجان شیرین
حتی یذوق منه کأسا من الکرامه

چراغ روی ترا شمع کشت پروانه — مرا ز خال تو با حال خویش پروانه

خرد که قید مجانین عشق می فرمود — بموی سنبل زلف تو گشت دیوانه

بموی زلف تو گر جان سبا دهد رفتست — هزار جان گرامی فدای جانانه

من رمیده ز غیرت ز پا فتادم دوش — نگار خویش چو دیدم دست بیگانه

چه نقش ها که بر انگیختیم سود نداشت — فسون ما بر او گشته است افسانه

بر آتش رخ زیبای او بجای سپند — بغیر خال سیاهش که دید به دانه

بمژده جان به صبا داد شمع در نفسی — ز شمع روی تو اش چون رسید پروانه

مرا به دور لب دوست هست پیمانی — که بر زبان نبرم جز حدیث پیمانه

آن سرزنش که کرد ترا دوست حافظا
بیش از گلیم خویش مگر پا کشیده‌ای

دامن کشان همی شد در شرب زرکشید — صد ماهرو ز رشکش جیب قصب درید
از تاب آتش می بر گرد عارضش خوی — چون قطره‌های شبنم بر برگ گل چکید
یاقوت جان فزایش از آب لطف زاده — شمشاد خوش خرامش در ناز پرورید
نطقی فصیح شیرین قدی بلند چابک — روئی لطیف دلکش چشمی خوش کشیده
آن لعل دلکشش بین وآن خنده دل آشوب — وان رفتن خوشش بین وآن گام آرمیده
آن آهوی سیه چشم از دام ما برون شد — یاران چه چاره سازیم با این دل رمیده
زنهار تا توانی اهل نظر میازار — دنیا وفا ندارد ای نور هر دو دیده
تا کی کشم عتیبت از چشم دلفریبت — روزی کرشمه‌ای کن ای یار برگزیده
گر خاطر شریفت رنجیده شد ز حافظ — باز آ که توبه کردیم از گفته و شنیده

بس شکر باز گویم در بندگی خواجه
گر او فتد بدستم آن میوه رسیده

از خون دل نوشتم نزدیک دوست نامه — انی انا البشیر ادهرا من بخیرک القیامه

آمد افسوس کنان مغبچه باده فروش
گفت بیدار شو ای هرزه خواب آلوده

شست و شویی کن و آنگه بخرابات خرام
تا نگردد ز تو این دیر خراب آلوده

به هوای لب شیرین پسران چند کنی
جوهر روح به یاقوت مذاب آلوده

به طهارت گذران منزل پیری و مکن
خلعت شیب چو تشریف شباب آلوده

پاک و صافی شو از جاه طبیعت برهی
که صفائی ندهد آب تراب آلوده

گفتم ای جان جهان فتر گل عیبی نیست
که شود فصل بهار از می ناب آلوده

آشنایان ره عشق درین بحر عمیق
غرقه گشتند و نگشتند به آب آلوده

گفت حافظ نغزد نکته بیاران منفروش
آه ازین لطف به انواع عتاب آلوده

از من جدا مشو که تو انم نمود دیده دلی
آرام جان و مونس قلب رمیده دلی

از دامن تو دست ندارند عاشقان
پیراهن صبوری ایشان دریده دلی

از چشم زخم دهر مبادت گزند از آنک
در دلبری بغایت خوبی رسیده دلی

منعم کنی ز عشق وی ای مفتی زمان
معذور دار مت که تو او را ندیده دلی

وصال دولت بیدار ترسمت ندهند — که خفته‌ای تو در آغوش بخت خواب زده

بیا به میکده حافظ که بر تو عرضه کنم — هزار صف ز دعاهای مستجاب زده

فلک جنیبه‌کش شاه نصرة الدین است — بیا ببین ملکش دست در رکاب زده

خرد که ملهم غیب است بهر کسب شرف

ز بام عرش صدایش به به جواب زده

ایکه با سلسله زلف دراز آمده‌یی — فرصتت باد که دیوانه نواز آمده‌یی

آب و آتش بهم آمیخته‌یی از لب لعل — چشم بد دور که بس شعبده باز آمده‌یی

آفرین بر دل نرم تو که از بهر ثواب — گشته غمزهٔ خود را به نماز آمده‌یی

زهد من با تو چه سنجد که به یغمای دلم — مست و آشفته به خلوتگه راز آمده‌یی

پیش بالای تو میرم چه به صلح و چه به جنگ — که بهر حال برازنده ناز آمده‌یی

ساعتی نار نفس را و بگردان عادت — چون بپرسیدن ارباب نیاز آمده‌یی

گفت حافظ دگرت خرقه شراب آلوده است

مگر از مذهب این طایفه باز آمده‌یی

دوش رفتم به درِ میکده خواب آلوده — خرقه تر دامن و سجاده شراب آلوده

شاه خوبانی و منظور گدایان شده ای
قدر این مرتبه نشناخته ای یعنی چه

نه سر زلف خود اول تو بدستم دادی
باز م از پای دلم نینداخته ای یعنی چه

سخنت رمز دهان گفت و کمر سر میان
ز میان تیغ بما آخته ای یعنی چه

هر کس از گوشهٔ مهر تو به نقشی مشغول
عاقبت با همه کج باخته ای یعنی چه

حافظ اندر دل تنگت چو فرود آمد یار
خانه از غیر نپرداخته ای یعنی چه

در سرای مغان رفته بود و آب زده
نشسته پیر و صلایی به شیخ و شاب زده

بسو کشان همه در بند کیش بسته کمر
ولی ز ترک کله چتر بر سحاب زده

شعاع جام و قدح نور ماه پوشیده
غبار مغبچگان راه آفتاب زده

عروس نخبت در آن حجله با هزاران ناز
شکسته کسمه بر برگ گل گلاب زده

گرفته ساغر عشرت فرشته رحمت
ز خجسته بر رخ حور و پری گلاب زده

ز شور و عربدهٔ شاهدان شیرین کار
شکر شکسته سمن ریخته رباب زده

سلام کردم و با من بروی خندان گفت
که ای خمار کش مفلس شراب زده

که این کند که تو کردی به ضعف همت و رای
ز کنج خانه شده خیمه بر خراب زده

وصال اوز عمر جاودان به — خداوندا مرا آن ده که آن به

به شمشیرم زدو بامن نگفتم — که راز دوست از دشمن نهان به

به داغ بندگی مردن بر این در — به جان او که از ملک جهان به

خدارا از طبیب من بپرسید — که آخر کی شود این ناتوان به

گلی کان پامیال سرو ما گشت — بود خاکش ز خون ارغوان به

بخلدم دعوت ای زاهد مفرمای — که این سیب زنخدان بوستان به

دلا دایم گدای کوی او باش — به حکم آنکه دولت جاودان به

جوانا سر متاب از پند پیران — که رای پیر از بخت جوان به

شبی میگفت چشم کس ندیدست — ز مروارید گوشم در جهان به

اگرچه زنده رود آب حیاتست — ولی شیراز ما از اصفهان به

سخن اندر دهان دوست شکر

ولیکن نکته حافظ از آن به

ناگهان پرده برافتاده ای یغچه — مست از خانه برون تاخته ای یغچه

زلف در دست صبا گوش به فرمان رقیب — اینچنین با همه در ساخته ای یغچه

ما را به رندی افسانه کردند — پیران با اهل شیخان گمراه
از دست زاهد کردیم توبه — وز فعل عابد استغفرالله
جانا چه گویم شرح فراقت — چشمی و صد نم جانی و صد آه
کافر مبینادین غم که دیدست — از قامتت سرو از عارضت ماه

شوق لبت برد از یاد حافظ
درس شبانه ورد سحرگاه

گر تیغ بارد در کوی آن ماه — گردن نهادیم الحکم لله
آیین تقوی ما نیز دانیم — لیکن چه چاره با بخت گمراه
ما شیخ و واعظ کمتر شناسیم — یا جام باده یا قصه کوتاه
من رند و عاشق در موسم گل — آنگاه توبه استغفرالله
الصبر مر و العمر فان — یا لیت شعری حتام القاه
مهر تو عکسی بر ما نیفکند — آیینه رو یا آه از دلت آه

حافظ چه نالی گر وصل خواهی
خون باید خورد در گاه و بیگاه

جان پرورست قصهٔ ارباب معرفت — رمزی بر و بپرس حدیثی بیا بگو

حافظ گرت بمجلس او راه میدهند
می نوش و ترک زرق ز بهر خدا بگو

خاک نسیم معنبر شمامه دلخواه — که در هوای تو برخاست بامداد پگاه

دلیل راه شو ای طایر خجسته لقا — که دیده آب شد از شوق خاک آن درگاه

بیا دشخص نزارم که عشق خون دلست — هلال را ز کنار افق کنند نگاه

منم که بی تو نفس میکشم ز بهر خجلت — مگر تو عفو کنی ورنه چیست عذر گناه

ز دوستان تو آموخت در طریقت مهر — پسیده دم که صبا چاک زد ثیاب سیاه

به عشق روی تو روزی که از جهان بروم — ز تربتم بدمد سرخ گل بجای گیاه

مده بخاطر نازک ملالت از من زود
که حافظ تو خود این نکته گفت بسم الله

عیشم مدام است از لعل دلخواه — کارم به کام است الحمد لله

ای بخت سرکش تنگش ببر کش — که جام زرکش گه لعل دلخواه

شمع سحرگهی اگر لاف ز عارض تو زد — خصم زبان دراز شد خنجر آبدار کو

گفت مگر ز لعل من بوسه نداری آرزو — مردم ازین هوس ولی قدرت و اختیار کو

حافظ اگرچه در سخن خازن گنج حکمت است

از غم روزگار دون طبع سخن گزار کو

ای پیک راستان خبر یار ما بگو — احوال گل به بلبل دستان سرا بگو

ما محرمان خلوت انسیم غم مخور — با یار آشنا سخن آشنا بگو

بر هم چو میرد آن سر زلفین مشکبار — با ما سر چه داشت ز بهر خدا بگو

هر کس که گفت خاک درِ دوست توتیاست — گو این سخن معاینه در چشم ما بگو

آنکس که منع ما ز خرابات میکند — گو در حضور پیر من این ماجرا بگو

گر دیگرت بر آن در دولت گذر بود — بعد از ادای خدمت و عرض دعا بگو

هر چند ما بدیم تو ما را بدان مگیر — شاها نه ما جرای گناه گدا بگو

بر این فقیر نامه آن محتشم بخوان — با این گدا حکایت آن پادشا بگو

جانها ز دام زلف چو بر خاک می فشاند — بر آن غریب ما چه گذشت ای صبا بگو

خطِ غدار یار که بگرفت ماه ازو — خوش حلقه‌ایست لیک بدَ نیست راه ازو

ابروی دوست گوشهٔ محراب دولت است — آنجا بمال چهره و حاجت بخواه ازو

ای جرعه نوش مجلس جم سینه پاک دار — کاینه ایست جام جهان بین که آه ازو

کردار اهل صومعه‌ام کردمی پرست — این دود دیده بین که نامهٔ من شد سیاه ازو

سلطان غم هر آنچه تواند بگو بکن — من بنده‌ام بباده فروشان پناه ازو

ساقی چراغ می بره آفتاب دار — گو برفروز شعلهٔ صبحگاه ازو

آبی بروز نامهٔ اعمال ما فشان — بتوان مگر سترد حروف گناه ازو

حافظ که ساز مجلس عشاق راست کرد — خالی مباد عرصهٔ این بزمگاه ازو

آیا درین خیال که دارد گدای شهر
روزی بود که یاد کند پادشاه ازو

گلبن عیش میدمد ساقی گلعذار کو — باد بهار می وزد باده خوشگوار کو

هر گل نوزگلرخی یاد همی کند دلی — گوش سخن شنو کجا دیدهٔ اعتبار کو

مجلس بزم عیش را غالیه مراد نیست — ای دم خوش نفس مزن نافهٔ زلف یار کو

حسن فروشی گلم نیست تحمل ای صبا — دست زدم بخون دل سیر خدانگار کو

خرقهٔ زهد و جام می گرچه نه در خور همند این همه نقش می زنم جهت رضای تو

شور شراب عشق تو آن نفسم دود ز سر کاین سر پر هوس شود خاک درای تو

شاه نشین چشم من تکیه گه خیال تست جای دعاست شاه من بی تو مباد جای تو

خوش حمیتیست عارضت خاصه که در بهار حسن

حافظ خوش کلام شد مرغ سخن سرای تو

مرا چشمیست خون افشان ز دست آن کمان ابرو جهان بس فتنه خواهد دید از آن چشم و از آن ابرو

غلام چشم آن ترکم که در خواب خوش مستی نگارین گلشنش رویست و شکین سایبان ابرو

هلالی شد تنم زین غم که با طغرای ابرویش که باشد مه که بنماید ز طاق آسمان ابرو

رقیبان غافل و ما را از آن چشم و جبین هردم بشکران کونه پیغامست و حاجب درمیان ابرو

روان کوشه گیران را بینیش طرفه گلزاریست که بر طرف سمن زارش همی گردد چمان ابرو

دگر حور و پری را کس نگوید با چنین حسنی که این را آنچنین چشمیست و آن را آنچنان ابرو

تو کافر دل نمی بندی نقاب زلف و می ترسم که محرابم بگرداند خم آن دلستان ابرو

اگرچه مرغ زیرک بود حافظ در هوا داری

به تیر غمزه صیدش کرد چشم آن کمان ابرو

ای قبای پادشاهی راست بر بالای تو
زینت تاج و نگین از گوهر والای تو

آفتاب فتح ابر دم طلوعی میدمد
از کلاه خسروی رخسار مه سیمای تو

جلوه گاه طایر اقبال گردد هر کجا
سایه اندازد همای چتر گردون سای تو

از رسوم شرع و حکمت باخبر ان اختلاف
نکته ای هرگز نشد فوت از دل دانای تو

آب حیوانش ز منقار بلاغت میچکد
طوطی خوش لهجه یعنی کلک شکرخای تو

گرچه خورشید فلک چشم و چراغ عالم است
روشنائی بخش چشم و دست خاک پای تو

آنچه اسکندر طلب کرد و ندادش روزگار
جرعه ای بود از زلال جام جان افزای تو

عرض حاجت در حریم حضرتت محتاج نیست
راز کس مخفی نماند با فروغ رای تو

خسرو ا پیرانه سر حافظ جوانی میکند
بر امید عفو جان بخش گنه فرسای تو

تا ب نفشه میدهد طرهٔ مشک سای تو
پرده غنچه میدرد خندهٔ دلگشای تو

ای گل خوش نسیم من بلبل خویش را مسوز
کز سر صدق میکند شب همه شب دعای تو

من که ملول گشتمی از نفس فرومگان
قال و مقال عالمی میکشم از برای تو

دولت عشق بین که چون هر دو جهان فروگذاشت
گوشهٔ تاج سلطنت میشکند گدای تو

برخاست بوی گل ز درآشتی درآی — ای نوبهار ما ز رخ فرخنده فال تو

تا آسمان ز حلقه بگوشان ما شود — کو عشوه ای ز ابروی پیوند هلال تو

تا پیش بخت باز روم تهنیت کنان — کو مژده ای ز مقدم عید وصال تو

این نقطه سیاه که آمد مدار نور — عکسی است در حدیقه بینش ز خال تو

در پیش شاه عرض کند این جا کنم — شرح نیاز مندی خود یا ملال تو

حافظ درین کمند سر سرکشان بسی است
سودای کج مبند که نبود مجال تو

ای خوبتر ز ماه فزون از چهل خلاه — خورشید سایه پرور طرف کلاه تو

نرگس کرشمه میبرد از خرد برون خرام — ای جان فدای شیوه چشم سیاه تو

خونم بخور که هیچ ملک با چنان جمال — از دل نیایدش که نویسد گناه تو

آرام و خواب خلق جهان را سبب توئی — زان شد کنار دیده و دل تکیه گاه تو

با هر ستاره ای سر و کاریست هر شبم — از حسرت فروغ رخ همچو ماه تو

یاران همنشین همه از هم جدا شدند — ما ئیم و آستانه دولت پناه تو

حافظ طمع مبر ز عنایت که عاقبت
آتش زند به خرمن عمر دودآه تو

مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو
یادم از کشتهٔ خویش آمد و هنگام درو

گفتم ای بخت بخفتی و نخوردی خورشید
گفت با این همه از سابقه نومید مشو

گر روی پاک و مجرد چو مسیحا به فلک
از چراغ تو بخورشید رسد صد پرتو

تکیه بر اختر شب دزد مکن کاین عیار
تاج کاووس برد و کمر کیخسرو

گوشوار زر و لعل ار چه گران دارد گوش
دور خوبی گذرانست نصیحت بشنو

چشم بد دور ز رخسار تو کز عرصهٔ حسن
بیدقی راند که بر د از رمه خورشید گرو

آسمان کوس مفروش این عظمت کاندر عشق
خرمن مه بجوی خوشهٔ پروین به دو جو

آتش زهد و ریا خرمن دین خواهد سوخت
حافظ این خرقه پشمینه بیفکن زود بسوز

ای آفتاب آینه دار جمال تو
مشک سیاه مجمره گردان خال تو

صحن سرای دیده بشستم ولی چه سود
کاین گوشه نیست در خور خیل خیال تو

در اوج ناز و نعمتی ای آفتاب حسن
یارب مباد تا به قیامت زوال تو

مطبوع تر ز نقش تو صورت نبست باز
طغرا نویس ابروی مشکین مثال تو

در چین زلف ای دل مسکین چگونه پای
کاشفته گفت باد صبا شرح حال تو

چراغ صاعقهٔ آن سحاب روشن باد — که زد بجان من آتش محبت او

بیار بادهٔ گلرنگ تا دهم سر و دش — که عالم از نم فیض رحمت او

مکن بچشم حقارت نگاه در من مست — که نیست معصیت و زهد بی مشیت او

بر آستانهٔ میخانه گر سری بینی — مزن بپای که معلوم نیست نیت او

نمیکند دل ما میل زهد و توبه ولی — بنام خواجه بکوشیم فرد دولت او

مدام حلقهٔ حافظ ببادهٔ در گرو است
مگر ز خاک خرابات بود فطرت او

گفتا برون شدی بتماشای ماه نو — از ماه ابروان بمنت شرم باد رو

عمریست تا دلت ز اسیران زلف ماست — غافل ز حفظ جانب یاران خود مشو

مفروش عطر عقل به هندوی زلف ما — کانجا هزار نافه مشکین بنیم جو

تخم وفا و مهر درین کهنه کشتزار — آنگه عیان شود که رسد موسم درو

ساقی بیار بادهٔ گلرنگ تا دهم — از سر اختران کهن سیر و ماه نو

شکل هلال هر سر مه میدهد نشان — از افسر سیاه و ترک کلاه زو

حافظ جناب پیر مغان مأمن وفاست
درس حدیث عشق بخوان و ز هر شنو

اسیر عشق شدن چاره خلاص منست ضمیر عاقبت اندیش من چنین بینست

کدورت از دل حافظ ببرد صحبت دوست
صفای همت پاکان و پاک دینان من چنین

می فکن بر صف رندان نظری تا نبری زین در و میکده میگذری تا نبری زین

در حق من لبت این لطف که می فرماید سخت خوبست ولیکن قدری تا نبری زین

آنکه فکرش گره از کار جهان بگشاید گو درین کار بفرما نظری تا نبری زین

ناصحم گفت که جز غم چه هنر دارد عشق برو ای خواجه عاقل هنری تا نبری زین

دل بدان رود گرامی چه کنم گر ندهم مادر دهر ندارد پسری تا نبری زین

من چو گویم که قدح نوش و لب ساقی بوس بشنو از من که نگوید دگری تا نبری زین

کلک حافظ شکرین میوه نباتیست بچین
که درین باغ نبینی ثمری تا نبری زین

به جان پیر خرابات و حق صحبت او که نیست در سر من جز هوای خدمت او

بهشت اگرچه نه جای گناهکارانست بیار باده که مستظهرم به همت او

نکته‌ای دلکش بگویم خال آن مه روی بین
عقل و جان را بسته زنجیر آن گیسوی بین

عیب دل کردم که وحشی وضع و جایی باش
گفت چشم شیر گیر و غنج آن آهوی بین

حلقهٔ زلفش تماشاخانهٔ باد صباست
جان صد صاحبدل آنجا بسته یک مویی بین

عابدان آفتاب از دلبر ما غافلند
ای ملامتگر خدارا رو بدین سو بین آن رو بین

زلف دلدارش صبا را بند بر گردن نهاد
با هواخواهان او هر دم حیله هندو بین

این که من در جستجوی او ز خود فارغ شدم
کس ندیدست و نبیند مثلش از هر سو بین

حافظا در گوشهٔ محراب بنیاد دعاست
ای نصیحت گو خدارا آن خم ابرو بین

از مراد شاه منصور ای فلک سر بر متاب
تیری شمشیر بنگر قوت بازو بین

شراب لعل کش و روی مه چنیان بین
خلاف مذهب آنان جمال ایشان بین

به زیر دلق ملمع کمندها دارند
دراز دستی این کوته آستینان بین

به خرمن دو جهان بی‌فروغ می‌رقصند
دماغ و کبر گدایان و خوشه چینان بین

بهای نیم کرشمه هزار جان طلبند
نیاز اهل دل و ناز نازنینان بین

حقوق صحبت ما را به باد داد و برفت
وفای صحبت یاران و همنشینان بین

نقشی بر آب میزنم از گریه حالیا — تا کی شود قرین حقیقت مجاز من
بر خود چو شمع خنده زنان گریه میکنم — تا با تو سنگدل چه کند سوز و ساز من
زاهد چو از نماز تو کاری نمیرود — هم مستی شبانه و راز و نیاز من

حافظ ز گریه سوخت بگو حالش ای صبا
با شاه دوست پرور دشمن گداز من

چون شوم خاک رهش دامن بیفشاند ز من — ور بگویم دل بگیر و دان و بگذراند ز من
روی رنگین را بهر کس میسزاید همچو گل — ور بگویم باز پوشان باز پوشاند ز من
چشم خود را نگفتم آخر یک نظر شیرین ببین — گفت میخواهی مگر تا جوی خون راند ز من
او بخونم تشنه و من بر لبش تا چون شود — کام بستانم ز او یا داد بستاند ز من
گرچو فرهادم تطاول جان بر آید باک نیست — بس حکایتهای شیرین باز می ماند ز من
گرچو شمعش پیش میرم بر غمم خند و چو صبح — ور بر نجم خاطر نازک برنجاند ز من
دوستان جان داده ام بهر نثارش سنگ بید — کو بهیزی مختصر چون با نمیماند ز من

صبر کن حافظ که گر زین دست بشکستی غمم
عشق در هر گوشه ای افسانه ای خواند ز من

کرشمه‌ای کن و بازار ساحری بشکن
به غمزه رونق ناموس سامری بشکن

بیا دده سر دستار عالمی یعنی
کلاه گوشه به آیین سروری بشکن

به زلف گوی که آیین دلبری بگذار
به غمزه گوی که قلب تسکری بشکن

برون خرام و بگو خوی بی‌زنهکس
سزای حور بده رونق پری بشکن

به آهوان نظر شیر آفتاب بگیر
به ابروان دو تا قوس مشتری بشکن

چو عطرسای شود زلف سنبل از دم باد
تو قیمتش به سر زلف عنبری بشکن

چو عندلیب فصاحت فرو شد ای حافظ
تو قدر او به سخن گفتن دری بشکن

بالا بلند عشوه گر نقش مازمن
کوتاه کرد قصهٔ زهد دراز من

دیدی دلا که آخر پیری ز مذهب علم
با من چه کرد دیدهٔ معشوقه باز من

می ترسم از خرابی ایمان که می برد
محراب ابروی تو خم طاق نماز من

گفتم به دلق زرق بپوشم نشان عشق
غمّاز بود اشک و عیان کرد راز من

مست است یار و یاد حریفان نمی‌کند
ذکرش بخیر ساقی مسکین نواز من

یارب کی آن صبا بوزد کز نسیم او
گردد شمامه کرمش کارساز من

طمع به قند وصال تو حد ما نبود — حوالتم ملب لعل همچو شکر کن

لب پیاله ببوس آنگهی بستان ده — بدین دقیقه دماغ معاشران تر کن

پس از ملامت عیش و عشق مهرویان

ز کارها که کنی شعر حافظ اربر کن

ای نور چشم من سخنی هست گوش کن — تا ساغرت پر است بنوشان و نوش کن

در راه عشق وسوسه اهرمن بسی است — پیش آی و گوش دل به پیام سروش کن

برگ نوا تبه شد و ساز طرب نماند — ای چنگ ناله برکش و ای دف خروش کن

تسبیح و خرقه لذت مستی نبخشدت — همت درین عمل طلب از می فروش کن

پیران سخن ز تجربه گویند و گفتمت — هان ای پسر که پند پیر نشنوی پند کوش کن

بر هوشمند سلسله تنها دوست عشق — خواهی که زلف یار کشی ترک هوش کن

با دوستان مضایقه در عمر و مال نیست — صد جان فدای یار نصیحت نیوش کن

ساقی که جامت از می صافی تهی مباد — چشم عنایتی به من دردنوش کن

سرمست در قبای زرافشان چو بگذری

یک بوسه نذر حافظ پشمینه پوش کن

روزی که چرخ از گل ما کوزه‌ها کند — زنهار کاسهٔ سر ما پر شراب کن

ما مرد زهد و توبه و طامات نیستیم — با ما بجام باده صافی خطاب کن

کار صواب باده پرستیست حافظا

برخیز و عزم جزم به کار صواب کن

زد در سرای و شب تبان ما منوّر کن — هوای مجلس روحانیان معطّر کن

اگر فقیه نصیحت کند که عشق مباز — پیاله‌ای بدهش گو دماغ تر کن

به چشم و ابروی جانان سپرده‌ام دل و جان — بیا بیا و تماشای طاق و منظر کن

ستارهٔ شب هجران نمی‌فشاند نور — بیام قصر برآی و چراغ مه بر کن

بگو بخازن جنّت که خاک این مجلس — بتحفه بر سوی فردوس و عود مجمر کن

ازین مزوّجه و خرقه نیک در ننگم — بیک کرشمهٔ صوفی و شش قلندر کن

چو شاهدان چمن برد ست حسن تو اند — کرشمه بر سمن و جلوه بر صنوبر کن

فضول نفس حکایت بسی کند ساقی — تو کار خود مده از دست و می بساغر کن

حجاب دیده ادراک شد شعاع جمال — بیا و خرقه خورشید را منوّر کن

حافظ طمع ببند که بیند نظیر تو
دیّار نیست جز رخ تو اندر دیار حسن

گلبرگ را ز سنبل مشکین نقاب کن
یعنی که رخ ببوش و جهانی خراب کن

بفشان عرق ز چهره و اطراف باغ را
چون شیشه های دیده پر گلاب کن

بگشا به شیوه نرگس پر خواب مست را
وز رشک چشم نرگس رعنا بخواب کن

ایام گل چو عمر به رفتن شتاب کرد
ساقی به دور باده گلگون شتاب کن

بوی بنفشه شنو ز لف نگار گیر
بنگر به رنگ لاله و غرم شراب کن

زآنجا که رسم و عادت عاشق کشی تست
با دشمنان قدح کش و با ما عتاب کن

همچون حباب دیده به روی قدح گشای
وین خانه را قیاس اساس از حباب کن

حافظ وصال مطلبد از زره دعا
یارب دعای خسته دلان مستجاب کن

صحبت ساقیا قدحی پر شراب کن
دور فلک درنگ ندارد شتاب کن

زان پیشتر که عالم فانی شود خراب
ما را ز جام باده گلگون خراب کن

خورشید می ز مشرق ساغر طلوع کرد
گر برگ عیش مطلبی ترک خواب کن

مرا دل ز تماشای باغ عالم پیست — بدست مردم چشم از رخ تو گل چیدن
به می پرستی از آن نقش خود برآب زدم — که تا خراب کنم نقش خودپرستیدن
به رحمت سر زلف تو واثقم ورنه — کشش چو نبود از آنسو چه سود کوشیدن
عنان ز میکده خواهیم تافت زین مجلس — که وعظ بی عملان واجبست نشنیدن
ز خط یار بیاموز مهر با رخ خوب — که گرد عارض خوبان خوشست گردیدن

بموس خر لب ساقی و جام می حافظ
که دست زهد فروشان خطاست بوسیدن

ای روی ماه منظر تو نوبهار حسن — خال و خط تو مرکز لطف و مدار حسن
در چشم پرخمار تو پنهان فنون سحر — در زلف بیقرار تو پیدا قرار حسن
ماهی نتافت همچو تو از برج نیکوئی — سروی نخاست چون قدت از جویبار حسن
خرم شد از ملاحت تو عهد دلبری — فرخ شد از لطافت تو روزگار حسن
از دام زلف و دانهٔ خال تو در جهان — یک مرغ دل نماند نگشته شکار حسن
دایم به لطف دایهٔ طبع از میان جان — می پرورد به ناز ترا در کنار حسن
گر دولت بنفشه از آن تازه رو نرست — کاب حیات میخورد از جویبار حسن

پیر میخانه همی خواند همی‌آیی دوش از خط جام که فرجام چه خواهد بودن

بردم از زهره دل حافظ به دف و چنگ و غزل

تا جزای من بدنام چه خواهد بودن

دانی که چیست دولت دیدار یار دیدن در کوی او گدایی بر خسروی گزیدن

از جان طمع بریدن آسان بود ولیکن از دوستان جانی مشکل توان بریدن

خواهم شدن بستان چون غنچه با دل تنگ وانجا به نیک نامی پیراهنی دریدن

گه چون نسیم با گل راز نهفته گفتن گه سر عشقبازی از بلبلان شنیدن

بوسیدن لب یار اول ز دست مگذار کآخر ملول گردی از دست و لب گزیدن

فرصت شمار صحبت کز این دو راهه منزل چون بگذریم دیگر نتوان بهم رسیدن

گویی برفت حافظ از یاد شاه یحیی

یارب بیاد شش آور درویش پروریدن

منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن منم که دیده نیالوده ام بدیدن

وفا کنیم و ملامت کشیم و خوش باشیم که در طریقت ما کافریست رنجیدن

به پیر میکده گفتم که چیست راه نجات بخواست جام می و گفت عیب پوشیدن

تا ابد معمور باد این خانه کز خاک درش — هر نفس با بوی رحمن میوزد با یاسمین

شوکت پور پشنگ و تیغ عالمگیر او — در همه شهنامه ها شد داستان انجمن

خنگ چوگانی چرخت رام شد در زیر ران — شهسوارا چون بمیدان آمدی گوی از زمن

جویبار ملک را آب روان شمشیر تست — تو درخت عدل بنشان بیخ بدخواهان بکن

بعد ازین دلتنگ گفت اگر با نکهت خلق خوشت — خیز و از صحرای این دیر خانه مشک ختن

گوشه گیران انتظار جلوه خوش میکنند — برشکن طرف کلاه و برقع از رخ برفکن

مشورت با عقل کردم گفت حافظ می بنوش — ساقیا می ده به قول مستشار مؤتمن

ای صبا بر ساقی بزم آشنا عرضه دار

تا از آن جام زرافشان جرعه ای بخشد بمن

خوشتر از فکر می و جام چه خواهد بودن — تا ببینیم که سرانجام چه خواهد بودن

غم دل چند توان خورد که ایام نماند — گو نه دل باش و نه ایام چه خواهد بودن

مرغ کم حوصله را گو غم خود خور که برو — رحم آنکس که نهد دام چه خواهد بودن

باده خور غم مخور و پند مقلد منیوش — اعتبار سخن عام چه خواهد بودن

دست بر نیچ تو همان به که شود صرف مدام — دانی آخر که بناکام چه خواهد بودن

چو گل بردم به بویت جامه در تن
کنم چاک از گریبان تا به دامن

تنت را دیدگل گویی که در باغ
چو مستان جامه را بدید بر تن

من از دست غمت مشکل برم جان
ولی دل را تو آسان برد می دان

به قول دشمنان برگشتی از دوست
نگردد هیچکس با دوست دشمن

تنت در جامه چون در جام باده
دلت در سینه چون در سیم آهن

ببارای شمع اشک از چشم خونین
که شد سوز دلت بر خلق روشن

مکن کز سینه ام آه جگر سوز
برآید هیچ دود از راه روزن

دلم را شکن و در پا میفکن
که دارد در سر زلف تو مسکن

چو دل در زلف تو بستست حافظ
بدین سان کار او در پا میفکن

افسر سلطان گل پیدا شد از طرف چمن
مقدمش یا رب مبارک باد بر سرو و سمن

خوش بجای خویشتن بنشست خسروی
تا نشیند هر کسی اکنون بجای خویشتن

خاتم جم را بشارت ده به حسن خاتمت
کاسم اعظم کرم دارد کو تا ه دست اهرمن

بر جهان تکیه مکن و رقدحی می داری — شادی هر دو جهان خرج رو و رنگ بدان

پیر پیمانه کش من گر دوانش خوش باد — گفت پرهیز کن از صحبت پیمان شکنان

دامن دوست مدد بست از و دشمن بگسل — مرد نیز دان شود فارغ گذرا از هر مان

با صبا در چمن لاله سحر میگفتم — که شهیدان که اند این همه خونین کفنان

گفت حافظ من و تو محرم این راز نه ایم

از می لعل حکایت کن و شیرین دهنان

بهار و گل طرب انگیز گشت و توبه شکن — به شادی رخ گل نیخ غم ز دل بر کن

رسید باد صبا غنچه در هوا داری — ز خود برون شد و بر تن درید پیراهن

طریق صدق بیاموز از آب صافی دل — به راستی طلب آزادگی ز سرو چمن

ز دست برد صبا گر دگل کلاله نگر — شکنج گیسوی سنبل ببین به روی سمن

عروس غنچه بدین زیور و تبسم خوش — معاینه دل و دین میبرد بوجه حسن

صفیر بلبل شوریده و نفیر هزار — برای وصل گل آمد برون ز بیت حزن

حدیث صحبت خوبان و جام باده مگو

بقول حافظ و فتوی پیر صاحب فن

آنکه بودی وطنش دیدهٔ حافظ یارب
به مرادش ز غریبی به وطن بازرسان

خدارا کم نشین با خرقه پوشان — رخ از رندان بی سامان مپوشان
در این خرقه بسی آلودگی هست — خوشا وقت قبای می فروشان
در این صوفی وشان دُردی ندیدم — که صافی باد عیش دُردنوشان
تو نازک طبعی و طاقت نیاری — گرانیهای مشتی دلق پوشان
چو پیمانم کرده ای مستور منشین — چو نوشم داده ای زهرم منوشان
بیاور رغبن این سالوسیان هین — صراحی خون دل و بربط خروشان

ز دل گرمی حافظ برخد رباش
که دارد سینه ای چون دیگ جوشان

شاه شمشاد قدان خسرو شیرین دهنان — که بمژگان شکند قلب همه صف شکنان
مست بگذشت و نظر بر من درویش انداخت — گفت ای چشم و چراغ همه شیرین سخنان
تا کی از سیم و زرت کیسه تهی خواهد بود — بندهٔ من شو و برخور ز همه سیم تنان
کمتر از ذره نه ای پست مشو مهر بورز — تا به خلوتگه خورشید رسی چرخ زنان

می سوزم از فراقت روی از جفا بگردان
هجران بلای ما شد یارب بلا بگردان

مه جلوه می نماید بر سبزه خنگ گردون
تا او بسر درآید بر رخش پا بگردان

مرغول ابرافشان یعنی بر غنچه سنبل
گرد چمن بخوری بر سوسن صبا بگردان

یغمای عقل و دین را بیرون خرام سرمست
بر سر کلاه بشکن در بر قبا بگردان

ای نور چشم مستان در عین انتظارم
چنگی خسین و جامی بنواز یا بگردان

دوران همی نویسد بر عارضش خطی خوش
یارب نوشته بد از یار ما بگردان

حافظ ز خوبرویان بخت تو یار نیست
گر نیستت رضای حکم قضا بگردان

یارب آن آهوی مشکین ختن ما را رسان
وان سهی سرو خرامان بر چمن ما را رسان

دل آزرده ما را به نسیمی بنواز
یعنی آن جان ز تن رفته به تن ما را رسان

ماه و خورشید بدنبال تو چون بر اثرند
یا رمه روی مرا نیز بمن ما را رسان

دیده ها در طلب لعل یمانی خون شد
یارب آن گوکب رخشان بیمن ما را رسان

بر وای طایر میمون همایون آثار
پیش عنقا سخن زاغ و زغن ما را رسان

سخن آنست که ما بی تو نخواهیم حیات
بشنوای پیک خبر گیر و سخن ما را رسان

حال دلم ز خال تو هست در آتش وطن
چشمم از آن دو چشم تو خسته شدست و ناتوان

باز نشان حرارتم زآب دو دیده دو بین
نبض مرا که میدهد هیچ ز زندگی نشان

آنکه مدام شیشه ام از پی عیش داده است
شیشه ام از چه میبرد پیش طبیب هر زمان

حافظ از آب زندگی شعر تو داد شربتم
ترک طبیب کن بیا نسخه شربتم بخوان

چند انگه گفتم غمم با طبیبان
درمان نکردند سهل است غریبان

آن گل که هر دم در دست بادست
گوشم مبادش از عندلیبان

یارب امان ده تا باز بینند
چشم محبان روی حبیبان

درج محبت بر مهر خود نیست
یارب مباد اکام رقیبان

ای مطرب آخر برخوان سرودت
تا چند باشیم از بی نصیبان

ما در پنهان با یار گفتیم
نتوان نهفتن درد از طبیبان

حافظ نکشتی شیدای خویش
گر می شنیدی پند ادیبان

گنج در آستین و کیسه تهی — جام گیتی نمای و خاک رهیم
هوشیار حضور و مست غرور — بحر تو حیرتم و غرقه گنهیم
شاهد بخت چون کرشمه کند — ماش آیینه رخ چو مهیم
شاه بیدار بخت را هر شب — ما نگهبان افسر و کلهیم
گو غنیمت شمار صحبت ما — که تو در خواب و ما به دیده گهیم
شاه منصور واقف است که ما — روی همّت بهر کجا که نهیم
دشمنان را ز خون کفن سازیم — دوستان را قبای فتح دهیم
رنگ تزویر پیش ما نبود — شیر شرزه خیم و افعی سهیم

دام حافظ بگو که باز دهند
کرده ای اعتراف و ما گوهیم

فاتحه ای چو آمدی بر سر خسته ای بخوان — لب بگشا که میدهد لعل لبت ز مرده جان
آنکه بپرسش آمد و فاتحه خواند و میرود — گو نفسی که روح را میکنم از پیش روان
ای که طبیب خسته ای روی زبان من مبین — کاین دم و دود سینه ام برد لت ز بر زبان
گرچه تب استخوان من کرد ز مهر گرم و رفت — همچو تبسم نمیرود آتش مهر از استخوان

تو خانقاه و خرابات در میانه مبین — خدا گواه که هر جا که هست با اویم

غبار راه طلب کیمیای بهرور نیست — غلام دولت آن خاک عنبرین بویم

ز شوق نرگس مست بلند بالائی — چو لاله با قدح افتاده بر لب جویم

بیار می که به فتوی حافظ از دل پاک
غبار زرق به فیض قدح فرو شویم

بارها گفته‌ام و بار دگر می گویم — که من دلشده این ره نه بخود می پویم

در پس آینه طوطی صفتم داشته اند — آنچه استاد ازل گفت بگو می گویم

من اگر خارم و گر گل چمن آرائی هست — که از آن دست که او می کشدم می بویم

دوستان عیب من بیدل حیران مکنید — گوهری دارم و صاحب نظری می جویم

گرچه با دلق ملمع می گلگون عیب است — مکنم عیب که زر و رنگ ریا می شویم

خنده و گریه عشاق ز جائی دگر است — می سرایم شب و وقت سحری می مویم

حافظم گفت که خاک در میخانه ببوی
گو مکن عیب که من مشک ختن می بویم

گرچه ما بندگان پادشهیم — پادشاهان ملک صبحگهیم

ما نگوییم بد و میل بناحق نکنیم — جامه کس سیه و دلق خود ازرق نکنیم

رقم مغلطه بر دفتر دانش نزنیم — سهر حق بر ورق شعبده ملحق نکنیم

عیب درویش و توانگر به کم و بیش بد است — کار بد مصلحت آنست که مطلق نکنیم

شاه اگر جرعه مدان به جرمت نوشد — التفاتش به می صاف مروق نکنیم

خوش برانیم جهان در نظر ابروان — فکر اسب سیه و زین معرق نکنیم

آسمان کشتی ارباب هنر می شکند — تکیه آن به که برین بحر معلق نکنیم

گر بدی گفت حسودی و رفیقی رنجید — گو تو خوش باش که ما گوش باجمق نکنیم

حافظ از خصم خطا گفت نگیریم بر او
ور به حق گفت جدل با سخن حق نکنیم

سرم خوشست و بآواز بلند میگویم — که من نسیم حیات از پیاله میجویم

عبوس زهد بوجه خمار ننشیند — مرید حلقه دردی کشان خونخویم

شدم فسانه ببر گشتگی و ابروی دوست — کشید در خم چوگان خویش چون گویم

گرم نه پیر مغان در بروی بگشاید — کدام در بزنم چاره از کجا جویم

مکن درین چمنم سرزنش بخودرویی — چنانکه پرورشم میدهند میرویم

خوش هوائیست فرح بخش خدایا بفرست
نازنینی که به رویش می گلگون نوشیم

ارغنوان ساز فلک ره‌زن اهل هنرست
چون ازین غصه ننالیم و چرا نخروشیم

گل بجوش آمد و از می نزدیمش آبی
لاجرم ز آتش حسرت و هوس میجوشیم

می کشیم از قدح لاله شرابی موهوم
چشم بد دور که بی مطرب و می مدهوشیم

حافظ این حال عجب با که توان گفت که ما
بلبلانیم که در موسم گل خاموشیم

ما شبی دست بر آریم دعائی بکنیم
غم هجران تو را چاره زجائی بکنیم

دل بیمار شد از دست رفیقان مدد ی
تا طبیبش بسر آریم و دوائی بکنیم

آنکه بی جرم برنجید و بتیغم زد و رفت
بازش آرید خدارا که صفائی بکنیم

خشک شد نخل طرب راه خرابات کجاست
تا در آن آب و هوا نشو و نمائی بکنیم

مدد از خاطر رندان طلب ایدل و زنه
کار صعب است مبادا که خطائی بکنیم

در ره نفس گرو سینه ما بتکده شد
تیر آهی بکشائیم و غزائی بکنیم

سایه طایر کم حوصله کاری نکند
طلب سایه میمون همائی بکنیم

دلم از پرده بشد حافظ خوشش لحنی بگجاست
تا به قول و غزلش ساز نوائی بکنیم

سخن‌دانی و خوش‌خوانی نمی‌ورزند در شیراز
بیا حافظ که تا خود را بملکی دیگر اندازیم

صوفی بیا که خرقهٔ سالوس برکشیم
وین نقش زرق را خط بطلان بر کشیم

تا در و فتوح صومعه در روجه می‌نهیم
دلق ریا به آب خرابات برکشیم

فردا اگر نه روضهٔ رضوان بما دهند
غلمان زرد روضهٔ حور زخت بدر کشیم

بیرون جهیم سر خوش و از بزم صوفیان
غارت کنیم باده و شاهد به بر کشیم

عشرت کنیم ور نه بحسرت کشند مان
روزی که رخت جان بجهانی دگر کشیم

سر خدا که در حق غیب منزویست
مستانه‌اش نقاب ز رخسار برکشیم

کو جلوهٔ ای ز ابروی او تا چو ماه نو
گوی سپهر در خم چوگان زر کشیم

حافظ نه حد ماست چنین لاف‌ها زدن
پای از گلیم خویش چرا بیشتر کشیم

دوستان وقت گل آن به که بعشرت کوشیم
سخن اهل دلست این و به جان بنیوشیم

نیست در کس کرم و وقت طرب میگذرد
چاره آن است که سجاده به می بفروشیم

خاک کوی تو به صحرای قیامت فردا
همه بر فرق سر از بهر مباهات بریم

ور بهند در رهِ ما خار ملامت زاهد
از گلستانش به زندان مکافات بریم

شهر همان با ز پشمینه آلوده خویش
گر بدین فضل و کرم نام کرامات بریم

قدر وقت ار نشناسند کاری نکند
بس مخالف که از این حاصل اوقات بریم

فتنه میبارد ازین سقف مقرنس برخیز
تا به میخانه پناه از همه آفات بریم

در بیابان فنا گم شدن آخر تا کی
ره بپرسیم مگر پی به مهمات بریم

حافظ آب رخ خود بر در هر سفله مریز
حاجت آن به که بر قاضی حاجات بریم

بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم
فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم

اگر غم لشکر انگیزد که خون عاشقان ریزد
من و ساقی بهم تازیم و بنیادش براندازیم

شراب ارغوانی را گلاب اندر قدح ریزیم
نسیم عطر گردان را ز مجمر اندازیم

چو در دست است رودی خوش بزن مطرب سرودی خوش
که دست افشان غزل خوانیم و پا کوبان سر اندازیم

صبا خاک وجود ما بدان عالی جناب انداز
بود کان شاه خوبان بر نظر بر منظر اندازیم

یکی از عقل میلافد یکی طامات میبافد
بیا کاین داوریها را به پیش داور اندازیم

بهشت عدن اگر خواهی بیا با ما به میخانه
که از پای خمت روزی به حوض کوثر اندازیم

بگذار تا به شارع میخانه بگذریم
گر بهر جرعه‌ای همه محتاج این دریم

روز نخست چون دم رندی زدیم و عشق
شرط آن بود که جز ره این شیوه نسپریم

جایی که تخت و مسند جم میرود بباد
گر غم خوریم خوش نبود به که می خوریم

تا بو که دست در کمر او توان زدن
در خون دل نشسته چو یاقوت احمریم

واعظ مکن نصیحت شوریدگان که ما
با خاک کوی دوست به فردوس ننگریم

چون صوفیان به حالت و رقصند مقتدا
ما نیز هم به شعبده دستی بر آوریم

از جرعهٔ تو خاک زمین در و لعل یافت
بیچاره ما که پیش تو از خاک کمتریم

حافظ چو ره بکنگرهٔ کاخ وصل نیست
با خاک آستانهٔ این در بسر بریم

خیز تا خرقهٔ صوفی به خرابات بریم
شطح و طامات ببازار خرافات بریم

سوی رندان قلندر به ره آورد سفر
دلق ابطامی و سجّادهٔ طامات بریم

تا همه خلوتیان جام صبوحی گیرند
چنگ صبحی به در پیر مناجات بریم

با تو آن عهد که در وادی ایمن بستیم
همچو موسی ارنی گوی میقات بریم

کوس ناموس تو بر کنگرهٔ عرش زنیم
علم عشق تو بر بام سماوات بریم

اگر بر من ببخشائی پشیمانی خوری آخر
بخاطر دار این معنی که در حضرت کجا گفتیم

قدت گفتم که شمشاد است پیش جلوه سار آید
که این نسبت چرا کردیم و این بهتان چرا گفتیم

جگر چون نافه ام خون گشت و کم زینم نمی یابد
جزا آن کز نافه بازلفت سخن از چین خطا گفتیم

تو آتش گشتی ای حافظ ولی با یار در نگرفت
ز بد عهدی گل گویی حکایت با صبا گفتیم

ما در سحر در ره میخانه نهادیم
محصول دعا در ره جانانه نهادیم

در خرمن صد زاهد عاقل زند آتش
این داغ که ما بر دل دیوانه نهادیم

سلطان ازل گنج غم عشق بما داد
تا روی در این منزل ویرانه نهادیم

در دل ندهم ره پس ازین مهر بتان را
مهر لب او بر در این خانه نهادیم

در خرقه ازین بیش منافق شوان بود
بنیاد ش ازین شیوه زندانه نهادیم

چون میرود این کشتی سرگشته که آخر
جان در سر آن گوهر یکدانه نهادیم

المنة لله که چو ما بیدل و دین بود
آن را که لقب عاقل و فرزانه نهادیم

قانع به جمالی ز تو بودیم چو حافظ
یارب چه گدا همت و بیگانه نهادیم

بر در مدرسه تا چند نشینی حافظ
خیز تا از در میخانه گشادی طلبیم

ما ز یاران چشم یاری داشتیم — خود غلط بود آنچه ما پنداشتیم
تا درخت دوستی برکی دهد — حالیا رفتیم و تخمی کاشتیم
گفت و گو آئین درویشی نبود — ورنه با تو ماجراها داشتیم
شیوهٔ چشمت فریب جنگ داشت — ما غلط کردیم و صلح انگاشتیم
گلبن حسنت نه خود شد دلفروز — مادم همت بر او بگماشتیم
نکته‌ها رفت و شکایت کس نکرد — جانب حرمت فرو نگذاشتیم

گفت خود دادی بما دل حافظا
ما محصل بر کسی نگماشتیم

صلاح از ما چه میجویی که مستان را صلا گفتیم — بدور نرگس مست سلامت را دعا گفتیم
در میخانه ام بگشا که هیچ از خانه نگشود — گرت باور نبود رو از که این بودو ما گفتیم
من از چشم تو ای ساقی خراب افتاده ام لیکن — بلایی کز جیب آید هزارش مرحبا گفتیم

غنچه کو تنگ دل از کار فرو بسته مباش — کز دم صبح مدد یابی و انفاس نسیم
فکر بهبود خود ای دل ز دری دیگر کن — درد عاشق نشود به مبدا ای حکیم
گوهر معرفت اندوز که با خود ببری — که نصیب دگرانست نصاب زر و سیم
دام سخت است مگر یار شود لطف خدا — ورنه آدم نبرد صرفه ز شیطان رجیم

حافظ ار سیم و زرت نیست چه شد شاکر باش
چه به از دولت لطف سخن و طبع سلیم

خیز تا از در میخانه گشادی طلبیم — به ره دوست نشینیم و مرادی طلبیم
زاد راه حرم وصل نداریم مگر — به گدائی ز در میکده زادی طلبیم
اشک آلوده ما گرچه روانست ولی — به رسالت سوی او پاک نهادی طلبیم
لذت داغ غمت بر دل ما باد حرام — اگر از جور غم عشق تو دادی طلبیم
نقطه خال تو بر لوح بصر نتوان زد — مگر از مردمک دیده مدادی طلبیم
غنچه ای از لب شیرین تو دل خون است بجان — به شکر خنده لبت گفت مرادی طلبیم
تا بود نسخه عطری دل سودا زده را — از خط غالیه سای تو سوادی طلبیم
چون غمت را نتوان یافت مگر در دل شاد — ما به امید غمت خاطر شادی طلبیم

رهرو منزل عشقیم و ز سر حد عدم
تا به اقلیم وجود این همه راه آمدیم

سبزهٔ خط تو دیدیم و ز بستان بهشت
به طلب کاری این مهر گیاه آمدیم

با چنین گنج که شد خازن او روح امین
به گدائی به در خانهٔ شاه آمده ایم

لنگر حلم تو ای کشتی توفیق نجات
که در این بحر کرم غرق گناه آمدیم

آبرو می‌رود ای ابر خطا پوش ببار
که به دیوان عمل نامه سیاه آمدیم

حافظ این خرقه پشمینه بیانداز که ما
از پی قافله با آتش آه آمدیم

فتوی پیر مغان دارم و قولیست قدیم
که حرامست می آنجا که نه یارست ندیم

چاک خواهم زدن این دلق ریائی چکنم
روح را صحبت ناجنس عذابیست الیم

تا مگر جرعه فشاند لب جانان بر من
سالها شد که منم بر در میخانه مقیم

مگرش خدمت دیرین من از یاد ببرد
ای نسیم سحری یاد دهش عهد قدیم

بعد صد سال اگر بر سر خاکم گذری
سبز بر آرد ز گلم رقص کنان عطسه ریم

دلبرا ز ما بصد امید تسلی دل
ظاهرا عهد فراموش نکند خلق کریم

ای گل تو و دوش داغ صبوحی کشیده‌ای
ما آن شقایقیم که با داغ زاده‌ایم

پیر مغان ز توبه ما گر ملول شد
گو بادهٔ صاف کن که به عذر ایستاده‌ایم

کار از تو می‌رود نظری ای دلیل راه
کانصاف می‌دهیم ز راه و فتاده‌ایم

چون لاله می ببین و قدح در میان کار
این داغ بین که بر دل خونین نهاده‌ایم

گفتی که حافظ این همه رنگ و خیال چیست
نقش غلط ببین که همان لوح داده‌ایم

عمریست تا برای غمت رو نهاده‌ایم
روی دریای خلق به یکسو نهاده‌ایم

ناموس چند ساله اجداد نیک نام
در راه جام و ساقی مهرو نهاده‌ایم

هشیار و عاقلیم که بر دست و پای دل
زنجیر و بند از خم گیسو نهاده‌ایم

فرما اشارتی که دو چشم امیدوار
بر گوشه‌های آن خم ابرو نهاده‌ایم

هم جان بدان دو نرگس جادو سپرده‌ایم
هم دل بدان دو سنبل هندو نهاده‌ایم

گفتی که حافظا دل سرگشته‌ات کجاست
در حلقه‌های آن خم گیسو نهاده‌ایم

ما بدین در نه پی حشمت و جاه آمده‌ایم
از بد حادثه اینجا به پناه آمده‌ایم

خالی مباد کاخ جلالش ز سروران
وز ساقیان سرو قد گلعذار هم

دردم از یار است و درمان نیز هم — دل فدای او شد و جان نیز هم
آنکه میگویند آن خوشتر ز حسن — یار ما این دارد و آن نیز هم
یاد باد آنکو به قصد خون ما — عهد را بشکست و پیمان نیز هم
دوستان در پرده میگویم سخن — گفته خواهد شد به دستان نیز هم
چون سر آمد دولت شبهای وصل — بگذرد ایام هجران نیز هم
هر دو عالم یک فروغ روی اوست — گفتمت پیدا و پنهان نیز هم
اعتمادی نیست بر کار جهان — بلکه بر گردون گردان نیز هم
عاشق از قاضی ترسد می‌بیار — بلکه از زیر غوی سلطان نیز هم

محتسب داند که حافظ می خورد
و آصف ملک سلیمان نیز هم

مابی غمان مست دل از دست داده‌ایم — همراز عشق و همنفس جام باده‌ایم
بر ما بسی کمان ملامت کشیده‌اند — تا کار خود ز ابروی جانان گشاده‌ایم

دیدار شد میسر و بوس و کنار هم — از بخت شکر دارم و از روزگار هم

زاهد برو که طالع اگر طالع من است — جامم بدست باشد و زلف نگار هم

ما عیب کس بمستی و رندی نمی کنیم — لعل بتان خوشست و می خوشگوار هم

ای دل بشارتی دهمت محتسب نماند — وز می جهان پست و بت می گسار هم

خاطر بدست تفرقه دادن نه زیرکیست — مجموعه ای بخواه و صراحی بیار هم

بر خاکیان عشق فشان جرعه لبش — تا خاک لعل گون شود و مشکبار هم

آن شد که چشم بر نگران بودی ازکمین — خصم از میان برفت و سر شک از کنار هم

چون کاینات جمله به بوی تو زنده اند — ای آفتاب سایه ز ما بر مدار هم

چون آب رود لاله و گل فیض حسن تست — ای ابر لطف بر من خاکی ببار هم

حافظ اسیر زلف تو شد از خدا بترس — وز انتصاف آصف جم اقتدار هم

برهان ملک و دین که ز دست و زبان اوش — ایام کان یمین شد و دریا یسار هم

بر یاد رای انور او آسمان بصبح — جان میکند فدا و کواکب نثار هم

گوی زمین ربوده چوگان عدل اوست — وین برکشیده گنبد نیلی حصار هم

عزم سبک عنان تو در جنبش آورد — این پایدار مرکز عالی مدار هم

تا از نتیجه فلک و طور دور اوست — تبدیل ماه و سال خزان و بهار هم

بعد ازین دست من و زلف چو زنجیر نگار
چند و چند از پی کام دل دیوانه روم

گر ببینم خم ابروی چو محرابش باز
سجده شکر کنم وز پی شکرانه روم

خرم آن دم که چو حافظ به تولای وزیر
سر خوش از میکده با دوست بکاشانه روم

آنکه پامال جفا کرد چو خاک راهم
خاک می بوسم و عذر قدمش می‌خواهم

من نه آنم که ز جور تو بنالم حاشا
بنده معتقد و چاکر دولتخواهم

بسته‌ام در خم گیسوی تو امید دراز
آن مباد اگه کند دست طلب کوتاهم

ذره خاکم و در کوی تو ام جای خوشست
ترسم ای دوست که بادی ببرد ناگاهم

پیر میخانه سحر جام جهان بینم داد
و ندر آن آینه از حسن تو کرد آگاهم

صوفی صومعه عالم قدسم لیکن
حالیا دیر مغان است حوالتگاهم

با من راه نشین خیر دسوی میکده‌ای
تا در آن حلقه ببینی که چه صاحب جاهم

مست بگذشتی و از حافظت اندیشه نبود
آه اگر دامن حسن تو بگیرد آهم

خوشم آمد که سحر خسرو خاور میگفت
با همه پادشهی بنده توران شاهم

خرم آن روز کزین منزل ویران بروم
راحت جان طلبم و زپی جانان بروم

گرچه دانم که به جایی نبرد راه غریب
من بوی سر آن زلف پریشان بروم

دلم از وحشت زندان سکندر بگرفت
رخت بر بندم تا ملک سلیمان بروم

چون صبا با تن بیمار و دل بی طاقت
به هواداری آن سرو خرامان بروم

در ره او چو قلم گر به سرم باید رفت
با دل زخم کش و دیده گریان بروم

نذر کردم گر ازین غم بدر آیم روزی
تا در میکده شادان و غزلخوان بروم

به هواداری او ذره صفت رقص کنان
تا لب چشمه خورشید درخشان بروم

تا زیان را نبود سود چو سودا این نیست
پارسایان مددی تا خوش و آسان بروم

در چو حافظ نبرم ره ز بیابان بیرون
همره کوکبه آصف دوران بروم

گر ازین منزل ویران بسوی خانه روم
دگر آنجا که روم عاقل و فرزانه روم

زین سفر گر بسلامت به وطن بازرسم
نذر کردم که همه ازره به میخانه روم

تا بگویم که چه کشتم شد ازین سیر و سلوک
به در صومعه با بربط و پیمانه روم

آشنایان ره عشق گرم خون بخورند
تا کسم گر به شکایت سوی بیگانه روم

کس ندیدست ز مشک ختن و نافهٔ چین
آنچه من هر سحر از باد صبا می‌بینم

هر دم از روی تو نقشی زندم راه خیال
با که گویم که در این پرده چها می‌بینم

دوستان عیب نظربازی حافظ مکنید
که من او را ز محبّان شما می‌بینم

غم زمانه که هیچش کران نمی‌بینم
دوای جسم می چون از آن نمی‌بینم

به ترک خدمت پیر مغان نخواهم گفت
چرا که مصلحت خود در آن نمی‌بینم

ز آفتاب قدح ارتفاع عیش بگیر
چرا که طالع وقت آنچنان نمی‌بینم

نشان مرد خدا عاشقی است با خود دار
که در مشایخ شهر این نشان نمی‌بینم

بر این دو دیده حیران من هزار افسوس
که با دو آینه رویش عیان نمی‌بینم

قد تو تا بشد از جویبار دیدهٔ من
به جای سرو جز آب روان نمی‌بینم

نشان موی میانش که دل در او بستم
ز من مپرس که خود در میان نمی‌بینم

در این چمن گل بی‌خار کس چنان نشکفت
ببین که اهل دلی در جهان نمی‌بینم

من و سفینهٔ حافظ که جز در این دریا
بضاعت سخن در فشان نمی‌بینم

گرم از دست بر خیزد که با دلدار بنشینم
ز جام وصل می نوشم ز باغ عیش گل چینم

شراب تلخ صوفی سوز بنیادم بخواهد برد
بیار ای ساقی آن جام گلگون را که من اینم

مگر دیوانه خواهم شد در این سودا که شب تا روز
سخن با ماه می گویم پری در خواب می بینم

لبت شکر ببستان داد و چشمت می بمخموران
منم کز غایت حرمان نه با آنم نه با اینم

چو هر خاکی که باد آورد فیضی بر دز انعامت
ز حال بنده یاد آور که خدمتگار دیرینم

نه هر کو نقش نظمی زد کلامش دلپذیر افتد
تذرو طبع من گیرم که چالاکست شاهینم

وگر باور نمیداری رو از صورتگر چین پرس
که مانی نسخه میخواهد ز نوک کلک مشکینم

رموز مستی و رندی ز من بشنو نه از واعظ
که با جام و قدح هر شب ندیم ماه و پروینم

وفاداری وحق گوئی نه کار هر کسی باشد
غلام آصف ثانی جلال الحق والدینم

در خرابات مغان نور خدا می بینم
این عجب بین که چه نوری ز کجا می بینم

جلوه بر من مفروش ای ملک الحاج که تو
خانه می بینی و من خانه خدا می بینم

خواهم از زلف بتان نافه گشائی کردن
فکر دور است همانا که خطا می بینم

سوز دل اشک روان آه سحر ناله شب
این همه از نظر لطف شما می بینم

اگر بر جای من غیری گزیند دست حاکم اوست — حرامم باد اگر من جان بجای دوست نگزینم

صباح امشب ز دلیل کجائی ساقیا برخیز — که غوغا میکند در سر خیال خواب دوشینم

شب رحلت هم از تبریز رو تم تا قصر حور العین — اگر در وقت جان دادن تو باشی شمع بالینم

حدیث آرزومندی که در این نامه ثبت افتاد
همانا بی غلط باشد که حافظ داد تلقینم

حالیا مصلحت وقت در آن می بینم — که کشم رخت بمیخانه و خوش بنشینم

جام می گیرم و از اهل ریا دور شوم — یعنی از اهل جهان پاکدلی بگزینم

جز صراحی و کتابم نبود یار و ندیم — تا حریفان دغا را بجهان کم بینم

سر بآزادگی از خلق برآرم چون سرو — گر دهد دست که دامن ز جهان درچینم

بس که در خرقه آلوده زدم لاف صلاح — شرمسار رخ ساقی و می رنگینم

سینه تنگ من و بار غم او میهات — مرد این بار گران نیست دل مسکینم

بر دلم گرد ستمهاست خدا را مپسند — که مکدر شود آئینه مهر آئینم

من اگر رند خراباتم و گر حافظ شهر — این متاعم که تو می بینی کمتر ز نیم

بنده آصف عهدم دلم از راه مبر
که اگر دم زنم از چرخ نخواهد کینم

من ترک عشق و شاهد و ساغر نمی‌کنم
صد بار توبه کردم و دیگر نمی‌کنم

باغ بهشت و سایه طوبی و قصر حور
با خاک کوی دوست برابر نمی‌کنم

تلقین و درس اهل نظر یک اشارت است
گفتم کنایتی و مکرر نمی‌کنم

هرگز نمی‌شود ز سر خود خبر مرا
تا در میان میکده سر بر نمی‌کنم

ناصح به طنز گفت که رو ترک عشق کن
محتاج جنگ نیست برادر نمی‌کنم

شیخم به طیره گفت حرام است می مخور
گفتم به چشم و گوش تو هرگز نمی‌کنم

این تقوی‌ام تمام که با شاهد این شهر
نازم و گر شمه بر سر منبر نمی‌کنم

حافظ جناب پیر مغان جای دولت است
من ترک خاکبوسی این در نمی‌کنم

ترکان سیه کرده بتی را ز ان رخنه در آیم
بیا کز چشم بیت بتر ان در و بر چینم

الا ای همنشین دل که یار آنت برفت از یاد
مرا دوری مباد آنم که بی یاد تو بنشینم

جهان پرست و بی بنیاد از این فرهاد کش فریاد
که کرد افسون و نیرنگش ملول از جان شیرینم

ز تاب آتش دوری شدم غرقه چو گل
بیا ای باد شبگیری نسیمی زان قبا چینم

جهان فانی و باقی فدای شاهد ساقی
که سلطانی عالم را طفیل عشق می‌بینم

کی بود در زمانه وفا جام می بیار
تا من حکایت جم و کاوس کی کنم

از نامه سیاه نترسم که روز حشر
با فیض لطف او صد ازین نامه طی کنم

کوپیک صبح تا کله های شب فراق
با آن خجسته طلعت فرخنده پی کنم

این جان عاریت که به حافظ سپرد دوست
روزی رخش ببینم و تسلیم وی کنم

روزگاری شد که در میخانه خدمت میکنم
در لباس فقر کار اهل دولت میکنم

تا کی اندر دام وصل آرم مذروی خویش خرام
در کمینم تا نگاری وقت فرصت میکنم

واعظ ما بوی حق نشنید شنو کاین سخن
در حضورش نیز نیکویم غیبت میکنم

چون صبا اتقان و خیزان میرم تا کوی دوست
وز رفیقان ره استمداد همت میکنم

خاک کویت رحمت بار نتابد بیش ازین
لطفها کردی بتا تخفیف زحمت میکنم

زلف دلبر دام راه و غمزه اش تیر بلاست
یاد دار ای دل که چندینت نصیحت میکنم

دیده بد بین بپوشان ای کریم عیب پوش
زین دلیریها که من در کنج خلوت میکنم

حافظم در مجلسی دردی کشم در محفلی
بنگر این شوخی که چون با خلق صنعت میکنم

به عزم توبه سحر گفتم استخاره کنم
بهار توبه شکن میرسد چه چاره کنم

سخن درست بگویم نمیتوانم دید
که می خورند حریفان و من نظاره کنم

چو غنچه با لب خندان بیاد مجلس شاه
پیاله گیرم و از شوق جامه پاره کنم

به دور لاله دماغ مرا علاج کنید
گر از میانه بزم طرب کناره کنم

ز روی دوست مرا چون گل مراد نخفت
حواله سر دشمن به سنگ خاره کنم

گدای میکده ام لیک وقت مستی بین
که ناز بر فلک و حکم بر ستاره کنم

مرا که نیست ره و رسم لقمه پرهیزی
چرا ملامت رند شراب خواره کنم

به تخت گل بنشانم بتی چو سلطانی
ز سنبل و سمنش ساز طوق و یاره کنم

ز باده خوردن پنهان ملول شد حافظ
بیا نگ بربط و نی را ز شرم آشکاره کنم

حاشا که من بموسم گل ترک می کنم
من لاف عقل میزنم این کار کی کنم

مطرب کجاست تا همه محصول زهد و علم
در کار چنگ و بربط و آواز نی کنم

از قیل و قال مدرسه حالی دلم گرفت
یکچند نیز خدمت معشوق می کنم

مایهٔ خوشدلی آنجاست که دلدار آنجاست
میکنم جهد که خود را مگر آنجا فکنم

بگشا بند قبا ای مه خورشید کلاه
تا چو زلفت سر سودا زده در پا فکنم

خرقهٔ زهد مرا آب خرابات ببرد
عقده در بند کمر ترکش جوزا فکنم

جرعهٔ جام بر این تخت روان افشانم
غلغل چنگ در این گنبد مینا فکنم

حافظا تکیه بر ایام چو سهوست و خطا
من چرا عشرت امروز بفردا فکنم

دوش سودای رخش گفتم زمهر برین کنم
گفت کو زنجیر تا در بیت این مجنون کنم

قاتلش امسر دگفتم سر کشید از من خشم
دوستان از راست میرنجد نگارم چون کنم

نکته نانیوشیده گفتم دلبرا معذور دار
غصه ای فرمای تا من طبع را موزون کنم

زرد رویی میکشم زان نرگس بی گناه
ساقیا جامی بده تا چهره را گلگون کنم

ای نسیم منزل لیلی خدارا تا به کی
ربع را بر هم زنم اطلال را مجنون کنم

من که ره بردم به گنج حسن بی پایان دوست
صد گدای همچو خود را بعد ازین قارون کنم

ای مه صاحبقران از بنده حافظ یاد کن
تا دعای دولت آن حسن روز افزون کنم

دوش لعلش عشوه‌یی میداد حافظ را ولی
من نه آنم کز دی این افسانه‌ها باور کنم

صنما با غم عشق تو چه تدبیر کنم
تا کی در غم تو ناله شبگیر کنم

دل دیوانه از آن شد که نصیحت نشنود
مگرش هم ز سر زلف تو زنجیر کنم

آنچه در مدت هجر تو کشیدم هیهات
در یکی نامه محالست که تحریر کنم

با سر زلف تو مجموع پریشانی خود
کو مجالی که سراسر همه تقریر کنم

آن زمان کار ز دی دیدن جانم باشد
در نظر نقش رخ خوب تو تصویر کنم

گر بدانم که وصال تو بدین دست دهد
دین و دل را همه در بازم و توفیر کنم

دور شو از برم ای واعظ بیهوده مگوی
من نه آنم که دگر گوش به تزویر کنم

نیست امید صلاحی ز فساد حافظ
چونکه تقدیر چنین است چه تدبیر کنم

دیده دریا کنم و صبر به صحرا فکنم
وندرین کار دل خویش بدریا فکنم

از دل تنگ گنه کار برآرم آهی
کاتش اندر گنه آدم و حوا فکنم

حافظا خلد برین خانهٔ موروث تست
اندرین منزل ویرانه نشیمن چکنم

من به آن رندم که ترک شاهد و ساغر نکنم
محتسب داند که من این کارها کمتر کنم

من که عیب توبه کاران کرده باشم بارها
توبه از می وقت گل دیوانه باشم گر کنم

عشق دردانه است و من غواص دریا میکده
سر فرو برده دم در آنجا تا کجا سر بر کنم

لاله ساغر گیر و نرگس مست و بر ما نام فسق
داوری دارم بسی یارب کرا داور کنم

باز کش یکدم عنان ای ترک شهر آشوب من
تا ز اشک و چهره راهت پر ز رود و گوهر کنم

من که از یاقوت لعل اشک دارم گنجها
کی نظر در فیض خورشید بلند اختر کنم

چون صبا مجموعهٔ گل را به آب لطف شست
کج دلم خوان گر نظر بر صفحهٔ دفتر کنم

عهد و پیمان فلک را نیست چندان اعتبار
عهد با پیمانه بندم شرط با ساغر کنم

من که دارم در گدائی گنج سلطانی بدست
کی طمع در گردش گردون دون پرور کنم

گرچه گرد آلود فقرم شرم باد از همتم
گر به آب چشمه خورشید دامن تر کنم

عاشقان را گر دل آتش می پسند لطف دوست
تنگ چشم گر نظر در چشمه کوثر کنم

عمریست تا من در طلب بی روزگاری میبرم
دست شفاعت هر زمان در بی‌نیازی میبرم

بی ماه مهرافروز خود تا بگذرانم روز خود
دامی برای می‌نهم مرغی بدامی میبرم

او رنگ کو گلچهر کو نقش وفا و مهر کو
حالی من اندر عاشقی داد متامی میبرم

دانم سر آرد غصه را گر من برآرد قصه را
این آه خون‌افشان که من هر صبح و شامی میبرم

تا بو که یابم آگهی از سایه سرو سهی
گلبانگ عشق از هر طرف بر خوشخرامی میبرم

هر چند کان آرام دل دانم نخواهد کام دل
نقش خیالی می‌کشم فال دوامی میبرم

با آنکه از دی غایبم دزمی چو حافظ تایبم
در مجلس روحانیان گه گاه جامی میبرم

بی تو ای سرو روان با گل و گلشن چکنم
زلف سنبل شکنم عارض سوسن چکنم

آه کز طعنه بدخواه ندیدم رویت
نیست چون آینه‌ام روی در آهن چکنم

بر ندای ناصح و بر درد کشان خرده مگیر
کار فرمای قدر میکند این من چکنم

برق غیرت چو چنین می جهد از کمین غیب
تو بفرما که من سوخته خرمن چکنم

شاه ترکان چو پسندید و بجا هم انداخت
دست تیکمکر ار نشود لطف تهمتن چکنم

مددی گر به چراغی نکند آتش طور
چاره تیره شب وادی ایمن چکنم

چگونه طوف کنم در فضای عالم قدس
چو در سرا چه ترکیب تخته بندِ تنم

اگر ز خون دلم بوی شوق می‌آید
عجب مدار که همدرد نافه ختنم

طراز پیرهن زرکشم مبین چون شمع
که سوزهاست نهانی درون پیرهنم

بیاد هستی حافظ ز پیش او برد
که با وجود تو کس نشنود ز من کم منم

چل سال رفت بر دش که من لاف میزنم
کز چاکران پیر مغان کمترین منم

هرگز به یمن عاطفت پیر می فروش
ساغر تهی نشد ز می صاف روشنم

از جاه عشق و دولت رندان پاکباز
پیوسته صدر مصطبه ها بود مسکنم

در شأن من چو دُرد کشی ظن بد مبر
کالوده گشت جامه ولی پاک دامنم

شهباز دست پادشهم این چه جاست
کز یاد برده اند هوای نشیمنم

حیف است بلبلی چو من اکنون در این قفس
با این لسان عذب که خامش چو سوسنم

آب و هوای ما پس عجب سفله پرور است
کو همرهی که خیمه از این خاک برکنم

حافظ به زیر خرقه قدح تا به کی کشی
در بزم خواجه پرده ز کارت برافکنم

تو را نشسته خجسته که در من بزید فضل
شد منت مواهب او طوق گردنم

گر از این دست زند مطرب مجلس ره عشق
شعر حافظ ببرد وقت سماع از بر و بیم

گر من از سر زنش مدعیان اندیشم
پیشه مستی و رندی نرود از پیشم

زهد رندان نوآموخته را هیبت چیست
من که بدنام جهانم چه صلاح اندیشم

شاه شوریده سران خوان من مسکینان را
زانکه در کم خردی از همه عالم بیشم

اعتقادی بنما و بگذر بر خرقه خدا
تا در خرقه ندانی که چه ناورد و پیشم

بر جبین نقش کن از خون دل من خالی
تا بدانند که قربان تو کافر کیشم

شعر خونبار من ای مه ز بدان یار رسان
که ز مژگان سیه بر رگ جان نیشم

من اگر باده خورم ور نه چه کارم با کس
حافظ را خود و عارف وقت خویشم

حجاب چهره جان میشود غبار تنم
خوشا دمی که از آن چهره پرده برفکنم

چنین قفس نه سزای چو من خوش الحانیست
روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم

عیان نشد که چرا آمدم کجا بودم
به غیر و درد که غافل ز کار خویشتنم

بیا که لعل و گهر در نثار مقدم تو
ز گنج خانهٔ دل میکشم برون چشم

سحر ز شک روانم سر خرابی داشت
گرم نه خون جگر میگرفت دامن چشم

نخست روز که دیدم رخ تو دل میگفت
اگر رسد خللی خون من بگردن چشم

به بوی مژدهٔ وصل تو تا سحر شب دوش
به راه باد نهادم چراغ روشن چشم

بمردمی که دل دردمند حافظ را
مزن بناوک دلدوز مردم افگن چشم

من که از آتش دل چون خم می در جوشم
مهر بر لب زده خون میخورم و خاموشم

قصد جان است طمع در لب جانان کردن
تو مبر این که در این کار بجان میکوشم

من کی آزاد شوم از غم دل چون هر دم
هندوی زلف بتی حلقه کند در گوشم

حاش لله که نیم معتقد طاعت خویش
این قدر هست که گه گه قدحی می نوشم

هست امیدم که علی رغم عدو روز جزا
فیض عفوش بخشد بار گنه بر دوشم

پدرم روضهٔ رضوان بدو گندم بفروخت
من چه ملک جهان را بجوی نفروشم

خرقه پوشی من از غایت دین داری نیست
پرده ای بر سر صد عیب نهان می پوشم

من که خواهم که نوشم بخجل از راوق خم
چکنم گر سخن پیر مغان نیوشم

بود که لطف ازل رهنمون شود حافظ
وگرنه تا به ابد شرمسار خود باشم

من دوستدار روی خوش و موی دلکشم
مدهوش چشم مست و می صاف بی غشم

گفتی ز سر عهد ازل یک سخن بگو
آنگه بگویمت که دو پیمانه درکشم

من آدم بهشتیم اما در این سفر
حالی اسیر عشق جوانان مهوشم

در عاشقی گزیر نباشد ز ساز و سوز
استاده ام چو شمع مترسان ز آتشم

شیراز معدن لب لعلست و کان حسن
من جوهری مفلسم ای شه بشوشم

از بس که چشم مست درین شهر دیده ام
حقا که می نمی خورم اکنون و سرخوشم

شهریست پر کرشمه خوبان ز هر جهت
چیزیم نیست ورنه خریدار هر شمشم

بخت ار مدد دهد که کشم رخت سوی دوست
گیسوی حور گرد فشاند ز مفرشم

حافظ عروس طبع مرا جلوه از رو است
آیینه ای ندارم از آن آه میکشم

خیال روی تو چون بگذرد بگلشن چشم
دل از پی نظر آید بسوی روزن چشم

ستاره ای بگیه گهت منظری نمی بینم
منم ز عالم و این گوشه معین چشم

مژدهٔ وصل تو کو کز سر جان برخیزم
طایر قدسم و از دام جهان برخیزم

به ولای تو گر این بندهٔ خوشیم خوانی
از سر خواجگی کون و مکان برخیزم

یارب از ابر هدایت برسان بارانی
پیشتر از آنکه چو گردی ز میان برخیزم

بر سر تربت من بامی و مطرب بنشین
تا به بویت ز لحد رقص کنان برخیزم

خیز و بالا بنما ای بت شیرین حرکات
کز سر جان و جهان دست فشان برخیزم

گرچه پیرم تو شبی تنگ در آغوشم کش
تا سحرگه ز کنار تو جوان برخیزم

روزگر مکنم نفسی مهلت دیدار بده
تا چو حافظ ز سر جان و جهان برخیزم

چرا نه در پی عزم دیار خود باشم
چرا نه خاک سر کوی یار خود باشم

غم غریبی و غربت چو بر نمی تابم
به شهر خود روم و شهریار خود باشم

ز محرمان سراپردهٔ وصال شوم
ز بندگان خداوندگار خود باشم

چو کار عمر نه پایدار است یاری آن اولی
که روز واقعه پیش نگار خود باشم

ز دست بخت گران خواب و کار بیسامان
گرم بود گله ای رازدار خود باشم

همیشه پیشهٔ من عاشقی و رندی بود
دگر بکوشم و مشغول کار خود باشم

گر خلوت ما را شبی از رخ بفروزی — چون صبح بر آفاق جهان سر بفرازم
محمود بود عاقبت کار درین راه — گر سر برود در سر سودای ایازم

حافظ غم دل با که بگویم که درین دور
جز جام نشاید که بود محرم رازم

در خرابات مغان گر گذر افتد بازم — حاصل خرقه و سجاده رهن درِ بازم
حلقهٔ توبه گر امروز چو زرّها ذرنم — خازن میکده فردا نکند در بازم
ور چو پروانه دهد دست فراغ بالی — جز بدان عارض شمعی نبود پروازم
صحبت حور نخواهم که بود عین قصور — با خیال تو اگر با دگرے پردازم
سرّ سودای تو در سینه بماند پنهان — چشم تر دامن اگر فاش نکردی رازم
مرغ سان از قفس خاک بهوایی گشتم — به هوائی که مگر صید کند شهبازم
همچو جنگ ار به کناری ندهی کام دلم — از لب خویش چو نی یک نفسی ننوازم
ماجرای دل خون گشته نگویم با کس — زانکه جز تنگ غمت نیست کسی دمسازم

گر به هر موی سری بر تن حافظ باشد
همچو زلفت همه را در قدمت اندازم

من از دیار حبیبم نه از بلاد غریب — مهیمنا به رفیقان خود رسان بازم

خدای را مدد ای رفیق ره تا من — بکوی میکده دیگر علم برافرازم

خرد ز پیری من کی حساب برگیرد — که باز با صنمی طفل عشق میبازم

بجز صبا و شمالم نمی شناسد کس — عزیز من که بجز باد نیست دمسازم

هوای منزل یار آب زندگانی ماست — صبا بیار نسیمی ز خاک شیرازم

شکر شکن آمد و عیبم مکن بمذلت روی بروی — شکایت از که کنم خانگی است غمازم

ز چنگ زهره شنیدم که صبحدم میگفت
غلام حافظ خوش لهجه خوش آوازم

گر دست رسد در سر زلفین تو بازم — چون گوی چه سرها که به چوگان تو بازم

زلف تو مرا عمر دراز است ولی نیست — در دست سر موی از آن عمر درازم

پروانه راحت بده ای شمع که امشب — از آتش دل پیش تو چون شمع گدازم

آن دم که بیک خنده دهم جان چو صراحی — مستان تو خواهم که گزارند نمازم

چون نیست نماز من آلوده نمازی — در میکده زان کم نشود نور و گدازم

در مسجد و میخانه خیالت اگر آید — محراب و کمانچه زدو ابروی تو سازم

مزن بر دل ز نوک غمزه تیرم
که پیش چشم بیمارت بمیرم

نصاب حسن در حد کمال است
زکاتم ده که مسکین و فقیرم

چو طفلان تا کی ای زاهد فریبی
به سیب بوستان و شهد و شیرم

چنان پر شد فضای سینه از دوست
که فکر خویش گم شد از ضمیرم

قدح پر کن که من در دولت عشق
جوانبخت جهانم گر چه پیرم

قراری بسته‌ام با می فروشان
که روز غم بجز ساغر نگیرم

مبادا جز حساب مطرب و می
اگر نقشی کشد فلک دبیرم

درین غوغا که کس کس را نپرسد
من از پیر مغان منت پذیرم

خوشا آن دم که استغنای مستی
فراغت بخشد از شاه و وزیرم

من آن مرغم که هر شام و سحرگاه
ز بام عرش میآید صفیرم

چو حافظ گنج او در سینه دارم
اگر چه مدعی بیند حقیرم

نماز شام غریبان چو گریه آغازم
به مویه‌های غریبانه قصه پردازم

بیا دیار و دیار انچنان بگریم زار
که از جهان بره و رسم سفر برندازم

چه شکرگویمت ای خیل غم غماک الله — که روز بیکسی آخر نمیروی ز سرم
غلام مردم چشمم که با سیاه دلی — هزار قطره ببارد چو درد دل شمرم
به هر نظر بت ما جلوه می کند لیکن — کس این کرشمه نبیند که من همی نگرم

به خاک حافظ اگر یار بگذرد چون باد
ز شوق در دل آن تنگنا کفن بدرم

به تیغم گر کشد دستش نگیرم — وگر تیرم زند منت پذیرم
کمان ابروی ما را گو بزن تیر — که پیش دست و بازویت بمیرم
غم گیتی گر از پایم در آرد — بجز ساغر که باشد دستگیرم
برآی ای آفتاب صبح امید — که در دست شب هجران اسیرم
به فریادم رس ای پیر خراباتی — به یک جرعه جوانم کن که پیرم
به گیسوی تو خوردم دوش سوگند — که من از پای تو سر برنگیرم

بسوزان خرقهٔ تقوی ای حافظ
گه گر آتش شوم دروی نگیرم

مستی و آب و گِل و عنب وضع بندهٔ تست — من سبا نخورده پیر خرابات پرورم

با سیر اختر فلکم داوری بس است — انصاف شاه باد درین قصه یاورم

شکر خدا که باز درین اوج بارگاه — طاووس عرش می‌شنود صیت شهپرم

نامم ز کارخانهٔ عشاق محو باد — گر جز محبت تو بود شغل دیگرم

شبل الأسد به صید دلم حمله کرد و من — گر لاغرم و گر نه شکار غضنفرم

ای عاشقان روی تو از ذرّه بیشتر — من کی رسم بوصل تو کز ذرّه کمترم

بنما به من که منکر حسن رخ تو کیست — تا دیده‌اش بگز لک غیرت برآورم

بر من فتاد سایهٔ خورشید سلطنت — واکنون فراغتست ز خورشید خاورم

مقصود ازین معامله بازار نیستت
نی جلوه میفروشم و نی عشوه میخرم

تو همچو صبحی و من شمع خلوت سحرم — تبسّمی کن و جان بین که چون همی سپرم

چنین که در دل من داغ زلف سرکش تست — بنفشه زار شود تربتم چو درگذرم

بر آستان مرادت گشاده‌ام دو چشم — که یک نظر فکنی خود فکندی از نظرم

راسم مزن بوصف زلال خضر که من — از جام شاه جرعه کش حوض کوثرم
شاها اگر به عرش رسانم سریر فضل — مملوک این جنابم و مسکین این درم
دربار وت نمیکند از بنده این حدیث — از گفته کمال دلیلی بیاورم
گر بر کنم دل از تو و بردارم از تو مهر — آن مهر بر که افکنم آن دل کجا برم
منصور بن مظفر غازیست حرز من — وز این خجسته نام بر امظفر فرم
عهد الست من همه با عشق شاه بود — ور شاهرا عمر بدین عهد بگذرم
گر دون چو کرد نظم ثریا بنام شاه — من نظم در چرا نکنم از که کمترم
من جرعه نوش بزم تو بودم هزار سال — کی ترک آبخور کند طبع خوگرم
شاهین صفت چو طعمه چشیدم ز دست شاه — کی باشد التفات به صید کبوترم
ای شاه شیر گیر چه کم گردد ار شود — در سایه تو ملک فراغت میسرم

شعرم بمین مدح تو صد ملک دل گشاد — گویی که تیغ تست زبان سخنورم
بر گلشنی اگر بگذشتم چو باد صبح — نی عشق سرو بود و نه شوق صنوبرم
بوی تو می شنیدم و بر یاد روی تو — دادند ساقیان طرب یکدو ساغرم

به رندی شهره شد حافظ میان همدان لیکن
چه غم دارم که در عالم قوام الدین حسن دارم

من که باشم که بر آن خاطر عاطر گذرم — لطفها می‌کنی ای خاک درت تاج سرم
دلبرا بنده نوازیت که آموخت بگو — که من این ظن به رقیبان تو هرگز نبرم
همتم بدرقه راه کن ای طایر قدس — که دراز است ره مقصد و من نو سفرم
ای نسیم سحری بندگی من برسان — گو فراموش مکن وقت دعای سحرم
خرم آن روز کزین مرحله بر بندم بار — وز سر کوی تو پرسند رفیقان خبرم
حافظا شاید اگر در طلب گوهر وصل — دیده دریا کنم از اشک و در و غوطه خورم

پایه نظم بلند است و جهانگیر بگو
تا کند پادشه بحر و همان پر گهرم

جو زر اسحر نهاد حمایل برابرم — یعنی غلام شاهم و سوگند می‌خورم
ساقی بیا که از مدد بخت کارساز — کامی که خواستم ز خدا شد میسرم
جامی بده که باز بشادی دهی نشان — پیرانه سر هوای جوانیست در سرم

گر چنین چهره گشاید خط زنگاری دوست
من رخ زرد بخونابه منقش دارم

گر به کاشانه رندان قدحی خواهی زد
نقل شعر شکرین و می بیغش دارم

ناوک غمزه بیار و رسن زلف که من
جنگها با دل مجروح بلاکش دارم

حافظا چون غم و شادی جهان در گذرست
بهتر آنست که من خاطر خود خوش دارم

مرا عهدیست با جانان که تا جان در بدن دارم
هوادارانِ کویش را چو جان خویشتن دارم

صفای خلوت خاطر از آن شمع چگل جویم
فروغ چشم و نور دل از آن ماه ختن دارم

به کام دل در آرزوی دل چو دارم خلوتی حاصل
چه باک از بخت بد گویان اگر یاران انجمن دارم

مرا در خانه سروی هست کاندر سایه قدش
فراغ از سرو بستانی و شمشاد چمن دارم

گرم صد لشکر از خوبان به قصد دل کمین سازند
بحمدالله و المنه حریف لشکرشکن دارم

سر درج خاتم لعلش نه نقش لاف سلیمانی
چو اسم اعظمم با شد چه باک از اهرمن دارم

الا ای پیر فرزانه مکن عیبم ز میخانه
که من در ترک پیمانه دلی پیمان شکن دارم

خدا را ای رقیب امشب ز مانی دیده بر هم نه
که من با لعل خاموشش نهانی صد سخن دارم

چو در گلزار اقبالش خدا نامم بحمدالله
نه میل لاله و نسرین نه برگ نسترن دارم

گر دست دهد خاک کف پای نگارم
بر لوح بصر خط غباری بنگارم

بر بوی کنار تو شدم غرق و امید است
از موج سرشکم که رساند بکنارم

پروانه اوگر رسدم در طلب جان
چون شمع همان دم بدمی جان بسپارم

امروز نکش سر ز وفای من و اندیش
زان شب که من از غم بدعا دست برآرم

زلفین سیاه تو بدلداری عشاق
دادند قراری و ببردند قرارم

ای باد از آن باده نسیمی بمن آور
کان بوی شفا بخش بود دفع خمارم

گر قلب دلم را ننهد دوست عیاری
من نقد روان در دمش از دیده شمارم

دامن بفشان از من خاکی که پس از من
زین در نتواند که برد باد غبارم

حافظ لب لعلش چو مرا جان عزیز است
عمری بود آن لحظه که جان را بلب آرم

در نهانخانه عشرت صنمی خوش دارم
کز سر زلف و رخش نعل در آتش دارم

عاشق و رندم و می خواره به آواز بلند
وین همه منصب از آن جو بپری وش دارم

گر تو زین دست مرا بی سر و سامان داری
من به آه سحرت زلف مشوش دارم

اگر نفتم دعای می فروشان چه باشد حق نعمت می گزارم
من از بازوی خود دارم بسی شکر که زور مردم آزاری ندارم

سری دارم چو حافظ مست لیکن
بلطف آن سری امیدوارم

گرچه افتاد ز زلفش گرهی در کارم همچنان چشم گشاد از کرمش می دارم
به طرب حمل مکن سرخی رویم که چو جام خون دل عکس برون می دهد از خمّارم
پرده مطرب هم از دست برون خواهد برد آه اگر از پی آن پرده نباشد بارم
پاسبان حرم دل شده ام شب همه شب تا در این پرده چه اندیشه و انگذارم
منم آن شاعر ساحر که به افسون سخن از نی کلک همه قند و شکر می بارم
دیده بخت به افسانه او شد در خواب کو نسیمی ز عنایت که کند بیدارم
چون ترا در گذر ای یار نمی یارم دید با که گویم که بگوید سخنی با یارم

دوش می گفت که حافظ همه ویست و ریا
بجز از خاک درش با که بود بازارم

خیال نقش تو در کارگاه دیده کشیدم — بصورت تو نگاری نه دیدم و نه شنیدم

اگرچه در طلبت همعنان باد شمالم — بگرد سرو خرامان قامتت نرسیدم

امید در شب زلفت بروز عمر ببستم — طمع به دور دهانت ز کام دل ببریدم

به شوق چشمه نوشت چه قطره‌ها که فشاندم — ز لعل باده فروشت چه غوطه‌ها که خریدم

ز غمزه بر دل ریشم چه تیرها که گشادی — ز غصه بر سر کویت چه بارها که کشیدم

ز کوی یار بیاری ای نسیم صبح غباری — که بوی خون دل ریش از آن ترآب شنیدم

گناه چشم سیاه تو بود و گردن دل نخواه — که من چو آهوی وحشی ز آدمی برمیدم

چو غنچه بر سرم از کوی او گذشت نسیمی — که پرده بر دل خونین من به بوی او بدریدم

به خاک پای تو سوگند نور دیده حافظ
که بی رخ تو فروغ از چراغ دیده ندیدم

ز دست کوته خود زیر بارم — که از بالا بلندان شرمسارم

مگر زنجیر موئی گیردم دست — وگرنه سر بشیدائی برآرم

ز چشم من بپرس اوضاع گردون — که شب تا روز اختر می شمارم

بدین شکرانه می بوسم لب جام — که گرد آگه ز راز روزگارم

ساقی بصوت این غزلم کاسه میگرفت
میگفتم این سرود و می ناب میزدم

خوش بود وقت حافظ و فال مراد و کام
بر نام عمر و دولت اصحاب میزدم

هر چند پیر و خسته دل و ناتوان شدم
هر گه که یاد روی تو کردم جوان شدم

شکر خدا که هر چه طلب کردم از خدا
بر منتهای همت خود کامران شدم

ای گلبن جوان بر دولت بخور که من
در سایهٔ تو بلبل باغ جهان شدم

اول ز حرف و صوت و جودم خبر نبود
در مکتب غم تو چنین نکته دان شدم

قسمت حوالتم به خرابات میکند
چندانکه اینچنین شدم و آنچنان شدم

زآن رو ز بر دلم در معنی گشوده شد
کز ساکنان درگه پیر مغان شدم

در شاهراه دولت سر بر نهاد تخت بخت
تا جام می به کام دل دوستان شدم

از آن زمان که فتنه چشمت بمن رسید
ایمن ز شر فتنهٔ آخر زمان شدم

من پیر سال و ماه نیم یار بی وفاست
بر من چو عمر میگذرد پیر از آن شدم

دوشم نوید داد عنایت که حافظا
باز آ که من بعفو گناهت ضمان شدم

توبه کردم که نبوسم لب ساقی و کنون — میگزم لب که چرا گوش بنادان کردم

از خلاف آمد عادت بطلب کام که من — کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم

نقش مستوری و مستی نه بدست من و تست — آنچه سلطان ازل گفت بکن آن کردم

دارم از لطف ازل جنت فردوس طمع — گرچه دربانی میخانه فراوان کردم

این که پیرانه سرم صحبت یوسف بنواخت — اجر صبریست که در کلبهٔ احزان کردم

صبح خیزی و سلامت طلبی چون حافظ — هرچه کردم همه از دولت قرآن کردم

گر به دیوان غزل صدر نشینم چه عجب
سالها بندگی صاحب دیوان کردم

دیشب به سیل اشک ره خواب میزدم — نقشی بیاد خط تو بر آب میزدم

ابروی یار در نظر و خرقه سوخته — جامی بیاد گوشهٔ محراب میزدم

هر مرغ فکر کز سر شاخ سخن بجست — بارش ز طرّهٔ تو به مضراب میزدم

روی نگار در نظرم جلوه می نمود — وز دور بوسه بر رخ مهتاب میزدم

چشمم به روی ساقی و گوشم بقول چنگ — فالی بچشم و گوش دریں باب میزدم

نقش خیال روی تو تا وقت صبحدم — بر گارگاه دیدهٔ بیخواب میزدم

پاک کن چهرهٔ حافظ بسر زلف ز اشک
ورنه این سیل دمادم ببرد بنیادم

مرا می بینی و هر دم یادت میکنی دردم
ترا می بینم و میلم زیادت میشود هر دم

بسا مانم نمی پرسی نمیدانم چه سر داری
به درمانم نمیکوشی نمیدانی نمیکردم

نه راهست این که بگذاری مرا بر خاک و بگریزی
گذاری آرد و بازم رسن تا خاک بر گردم

ندارم دستت از دامن نخیزد خاک آندم بم
که بر خاکم روان گردی بگیرد دامنت گردم

فرو رفت از غم عشقت دمم دم میدهی تا کی
دمار از من برآوردی نمیگوئی برآوردم

شبی دل را بهتاری ز زلفت باز می جستم
رخت می دیدم و جامی هلالی باز می خوردم

کشیدم در برت ناگاه و شد در تاب گیسویت
نهادم بر لبت لب را و جان و دل فدا کردم

تو خوش میباش ای حافظ برو کو خصم جان میدهد
چو گرمی از تو می بینم چه باک از خصم دم سردم

سالها پیروی مذهب رندان کردم
تا به فتوای خرد حرص بزندان کردم

من بسر منزل عنقا نه بخود بردم راه
قطع این مرحله با مرغ سلیمان کردم

سایه ای بر دل ریشم فکن ای گنج روان
که من این خانه به سودای تو ویران کردم

رخ برافروز که فارغ کنی از برگ گلم
قد برافراز که از سرو کنی آزادم

شمع هر جمع مشو ورنه بسوزی ما را
یاد هر قوم مکن تا نروی از یادم

شهره شهر مشو تا نخهم سر در کوه
شور شیرین منما تا نکنی فرهادم

رحم کن بر من مسکین و بفریادم رس
تا بخاک در آصف نرسد فریادم

حافظ از جور تو حاشا که بگردانم روی
من از آن روز که در بند تو ام آزادم

فاش میگویم از گفته خود دلشادم
بنده عشقم و از هر دو جهان آزادم

طایر گلشن قدسم چه بهم شرح فراق
که درین دامگه حادثه چون افتادم

من ملک بودم و فردوس برین جایم بود
آدم آورد درین دیر خراب آبادم

سایه طوبی و دلجوئی حور و لب حوض
به هوای سر کوی تو برفت از یادم

نیست بر لوح دلم جز الف قامت یار
چکنم حرف دگر یاد نداد استادم

گو کب بخت مرا هیچ منجم نشناخت
یارب از مادر گیتی به چه طالع زادم

تا شدم حلقه بگوش در میخانه عشق
هر دم آید غمی از نو به مبارکبادم

میخورد خون دلم مردمک دیده سزاست
که چرا دل بجگر گوشه مردم دادم

رتبت دانش حافظ به فلک برشد بود
کرد غمخواری شما دلبندت پستم

بغیر از آنکه بشد دین و دانش از دستم
بیا بگو که ز عشقت چه طرف بر بستم

اگر چه خرمن عمرم غم تو داد بباد
به خاک پای عزیزت که عهد نشکستم

چو ذره گرچه حقیرم ببین مدلت عشق
که در هوای رخت چون بمهر پیوستم

بیار باده که عمریست تا من از سر من
بگنج عافیت از بهر عیش ننشستم

اگر ز مردم هشیاری ای نصیحت گوی
سخن بخاک مینگر چرا که من مستم

چگونه سر ز خجالت بر آورم بر دوست
که خدمتی به سزا بر نیامد از دستم

بسوخت حافظ و آن یار دلنواز نگفت
که مرهمش بنهستم چو خاطرش خستم

زلف بر باد مده تا ندهی بر بادم
تا نبینی مکن تا نکنی نبینادم

می مخور با همه کس تا نخورم خون جگر
سر مکش تا نکشد سر بفلک فریادم

زلف را حلقه مکن تا نکنی در بندم
طره را تاب مده تا ندهی بر بادم

یار بیگانه مشو تا نبری از خویشم
غم اغیار مخور تا نکنی ناشادم

می خور که عاشقی نه به کسب است و اختیار — این موهبت رسید ز میراث فطرتم
من کز وطن سفر نگزیدم به عمر خویش — در عشق دیدن تو هوا خواه غربتم
دریا و کوه در ره و من خسته و ضعیف — ای خضر پی خجسته مدد کن به همتم
دورم بصورت از در و لطف ای دوست — لیکن بجان و دل ز مقیمان حضرتم

حافظ به پیش چشم تو خواهد سپرد جان
در این حیا لم ار بدهد عمر مهلتم

دوش بیماری چشم تو ببرد از دستم — لیکن از لطف بدت صورت جان بستم
عشق من با خط و خالت نکند تا مروزی نیست — دیر گاهیست کزین جا هم هلالی هستم
از ثبات خود دم این نکته خوش آمد که بگو — در سر کوی تو از پای طلب ننشستم
عافیت چشم مدار از من میخانه نشین — که دم از خدمت رندان زده ام تا هستم
در ره عشق از آن سوی فنا صد خطرات — تا نگویی که چو عمرم به سر آمد رستم
بعد از نیم چه غم از تیر کج انداز حسود — چون بمحبوب کمان ابروی خود پیوستم
بوسه بر درج عقیق تو حلالست مرا — که به افسوس و جفا مهر و فا نشکستم
صنمی لشکریم غارت دل کرد و برفت — آه اگر عاطفت شاه نگیرد دستم

همچو حافظ به خرابات روم جامه قبا
بو که در برکشد آن دلبر نوخاسته ام

بشری اذ السلامة حلت بذی سلم
لله حمد معترف عالیة النغم

آن خوش خبر کجاست که این فتح مژده داد
تا جان فشانش چو زر و سیم در قدم

از بازگشت شاه درین طرفه منزل است
آهنگ خصم او به سر اپرده عدم

پیمان شکن ببرد آنگه دگر شکسته حال
ان العهود عند ملیک التقی ذمم

می جست از سحاب اهل رحمتی ولی
جز دیده اش معاینه بیرون نداد نم

در نیل غم فتاد سپهرش بطنز گفت
الان قد ندمت و ما ینفع الندم

ساقی چو یار مهر فروز و زاهل راز بود
حافظ بخور دباده و دیشیخ و فقیه هم

باز آی ساقیا که هوا خواه خدمتم
مشتاق بندگی و دعاگوی دولتم

زانجا که فیض جام سعادت فروغ تست
بیرون شدی نمای ز ظلمات حیرتم

هر چند غرق بحر گناهم ز صد جهت
تا آشنای عشق شدم اهل رحمتم

عیبم مکن به رندی و بدنامی ای حکیم
کاین بود سرنوشت ز دیوان قسمتم

ماجرای من و معشوق مرا پایان نیست
هر چه آغاز ندارد نپذیرد انجام

گل ز حد برد تنعم نفسی رخ بنما
سرو می‌نازد و خوش نیست خدا را بخرام

زلف دلدار چو زنار همی فرماید
بروای شیخ که شد بر تن ما خرقه حرام

مرغ روحم که همی در سر سدره صفیر
عاقبت دانه خال تو فکندش در دام

چشم بیمار مرا خواب نه در خور باشد
من له یقتل داء و نف کیف ینام

تو ترحم نکنی بر من مخلص گفتم
ذاک دعوای دهانت و قتلک الایام

حافظ ار میل به ابروی تو دارد شاید
جای در گوشهٔ محراب کنند اهل کلام

عاشق روی جوانی خوش نوخاسته‌ام
وز خدا شادی این غم جا خواسته‌ام

عاشق و رند و نظربازم و میگویم فاش
تا بدانی که به چندین هنر آراسته‌ام

شرمم از خرقهٔ آلوده خود می‌آید
که برد وصله بصد شعبده پیراسته‌ام

خوش بسوزاد غمش ای شمع که اینک من نیز
هم بدین کار کمر بسته و برخاسته‌ام

با چنین حیرتم از دست بشد صرفه کار
در غم افتاده‌ام آنچ ز دل و جان کاسته‌ام

شاه عالم را بقا و عمر و ناز
باد و هر چیزی که باشد زین قبیل

عشق بازی و جوانی و شراب لعل فام
مجلس انس و حریف همدم و شرب مدام

ساقی شکر دهان و مطرب شیرین سخن
همنشینی نیک کردار و ندیمی نیکنام

شاهدی از لطف و پاکی رشک آب زندگی
دلبری در حسن و خوبی غیرت ماه تمام

بزمگاهی دلنشان چون قصر فردوس برین
گلشنی پیرامنش چون روضه دار السلام

صف نشینان نیکخواه و پیشکاران باادب
دوستداران صاحب اسرار و حریفان دلکام

باده گلرنگ تلخ تیز خوشخوار سبک
نقلش از لعل نگار و نقلش از یاقوت خام

غمزه ساقی بیغمای خرد آهخته تیغ
زلف جانان از برای صید دل گسترده دام

نکته دانی بذله گو چون حافظ شیرین سخن
بخشش آموزی جهان افروز چون حاجی قوام

هر که این عشرت نخواهد خوشدلی بر وی تباه
وانکه این مجلس نجوید زندگی بر وی حرام

مرحبا طایر فرخ پی فرخنده پیام
خیر مقدم چه خبر دوست کجا راه کدام

یارب این قافله را لطف ازل مدد باد
که ز دخصم بدام آمد و معشوقه بکام

حلاج بر سر دار این نکته خوش سرایید — از شافعی نپرسند اشکال این مسائل

گفتم که کی بخشی بر جان ناتوانم — گفت آن زمان که نبود جان در میانه حائل

دل داده‌ام به یاری شوخی کشی نگاری — مرضیته الشجایا محمودة الخصائل

در عین گوشه‌گیری بودم چو چشم مستت — واکنون شدم به مستان چون ابروی تو مائل

از آب دیده صد ره طوفان نوح دیدم — وز لوح سینه نقشت هرگز نگشت زائل

ای دست دست حافظ تعویذ چشم جم بست
یارب ببینمش آزاد در گردنت حمائل

ای رخت چون خلد و لعلت سلسبیل — سلسبیلت کرده جان و دل سبیل

سنبل پوشان خطت بر گرد لب — همچو مورانند گرد سلسبیل

ناوک چشم تو در هر گوشه‌ای — همچو من افتاده دارد صد قتیل

یارب این آتش که در جان منست — سرد کن زانسان که کردی بر خلیل

من نمی‌یابم مجال ای دوستان — گرچه دارد او جمالی بس جمیل

پای ما لنگست و منزل بس دراز — دست ما کوتاه و خرما بر نخیل

حافظ از سر پنجهٔ عشق نگار — همچو مور افتاده شد در پای پیل

از آن نهفت رخ خویش در نقاب صدف
که شد ز نظم خوشش لؤلؤ خوشاب حجل

اگر بکوی تو باشد مرا مجال وصول
رسد بدولت وصلت نوای من بصول

قرار برده ز من آن دو نرگس مکحول
فراغ برده ز من آن دو زلف عنبر شمول

چو بر در تو من بینوای بی زر و زور
به هیچ باب ندارم ره خروج و دخول

کجا روم چه کنم چاره از کجا جویم
که گشته ام ز غمت چون روزگار ملول

من شکسته بدحال زندگی یابم
در آرزمان که به تیغ غمت شوم مقتول

خراب تر ز دل من غم تو جای نیافت
که ساخت در دل تنگم قرارگاه نزول

دل از جواهر محبت چو صیقلی دارد
بود ز زنگ حوادث هر آینه مصقول

چه جرم کرده ام ای جان و دل خجسته تو
که طاعت من بیدل نمیشود مقبول

به درد عشق بساز و خموش کن حافظ
رموز عشق مکن فاش پیش اهل عقول

هر نکته ای که گفتم در وصف آن شمایل
هر گوشنید گفتا الله در فضائل

تحصیل عشق و رندی آسان نمود اول
جانم بسوخت آخر در کسب آن فضائل

روز ازل از کلک تو یک قطره سیاهی — بر روی مه افتاد که شد خال مسلسل

خورشید چو آن خال سیه دید به دل گفت — ای کاش که من بودمی آن هندوی مقبل

شاها فلک از بزم تو در رقص و سماع است — دست طرب از دامن این زمزمه مگسل

می نوش و جهان بخش که از زلف کمند است — شد گردن بدخواه گرفتار سلاسل

دور فلکی یکسره بر منهج عدل است — خوش باش که ظالم نبرد راه به منزل

حافظ قلم شاه جهان مقسم رزق است
از بهر معیشت مکن اندیشه باطل

بوقت گل شدم از توبه شراب خجل — که کس مباد ز کرد از ما صواب خجل

صلاح ما همه دام و سمن زبان خلق است — نیم ز شاهد و ساقی به هیچ باب خجل

بود که یار بر نجد ز ما به خلق کریم — که از سؤال ملولیم و از جواب خجل

ز خون که رفت شب دوش از سر چه چشم — شدیم در نظر شیرازیان خواب خجل

رواست نرگس مست از فکند سر در پیش — که شد ز شیوه آن چشم پر عتاب خجل

تو خوبروی تری از شهاب و شکر خدا — که نیستم ز تو در روی آفتاب خجل

حجاب ظلمت از آن بست آب خضر که گشت — ز شعر حافظ و آن طبع همچو آب خجل

سایه افکند حالیا شب هجر تا چه بازند شبروان خیال
ترک ما سوی کس نمی نگرد آه ازین کبریا و جاه و جلال

حافظا عشق و صابری تا چند
ناله عاشقان خوشست نبال

شمّت روح و داد و شمت برق صال بیا که بوی ترا میرم ای نسیم شمال
اخا دیا بجمال الحبیب قف وانزل که نیست صبر جمیلم ز اشتیاق جمال
حکایت شب هجران فرو گذاشتنه به شکر آنکه بر افکند پرده در روز وصال
بیا که پرده گلریز هفت خانه چشم کشیده ایم به تحریر کارگاه خیال
چو یار بر سر صلح است و عذر می خواهد تو ان گذشت ز جور رقیب در همه حال
بجز خیال دهان تو نیست در دل تنگ که کس مباد چو من در پی خیال محال

قتیل عشق تو شد حافظ غریب ولی
به خاک ما گذری کن که خون ما حلال

دارای جهان نصرت دین خسرو کامل یحیی بن مظفر ملک عالم عادل
ای درگه اسلام پناه تو گشاده بر روی زمین و زنه جان و دل
تعظیم تو بر جان و خرد واجب و لازم انعام تو بر کون و مکان فایض و شامل

ای دل ریش مرا با لب تو حق نمک — حق نگهدار که من میروم الله معک

تو ئی آن گوهر پاکیزه که در عالم قدس — ذکر خیر تو بود حاصل تسبیح ملک

در خلوص منت آرزوست شکی مجرکن — کس عیار زر خالص نشناسد محک چو

گفته بودی که شوم مست و دو بوست بدهم — وعده از حد بشد و ما نه دو دیدیم و نه یک

بگشا پسته خندان و شکر ریزی کن — خلق را از دهن خویش مینداز شک

چرخ برهم زنم ار غیر مرادم گردد — من آنم که ز بوئی کشم از چرخ فلک

چون بر حافظ خویش نگذاری بای

ای رقیب از برا و یکدو قدم دور تک

خوش خبر باشی ای نسیم شمال — که بما میرسد ز مان وصال

قصة العشق لا انفصام لها — فصمت ها هنا لسان المقال

ما سلمی و من بدی سلم — این جیرانا و کیف الحال

عفت الدار بعد عافیة — فاسألوا حالها عن الاطلال

فی جمال الکمال ثلت منی — صرف الله عنک عین کمال

یا برید الحمی حماک الله — مرحبا مرحبا تعال تعال

عرصه بزمگاه خالی ماند — از حریفان و جام مالامال

چه دوزخی چه بهشتی چه آدمی چه پری — به مذهب همه کفر طریقتست امساک

مُهندسِ فلکی راهِ دیر شش جهتی — چنان مبست که ره نیست زیر دیر مغاک

فریبِ دختر رز طرفه میزند ره عقل — مباد تا به قیامت خراب طارم تاک

برای میکده حافظ خوش از جهان رفتی

دعای اهل دلست یار مونس دل باک

نهاد دشمنم ار می کند قصد هلاک — گرم تو دوستی از دشمنان ندارم باک

مرا امید وصال تو زنده میدارد — وگرنه هر دم از هجر تست بیم هلاک

نفس نفس اگر از باد نشنوم بویش — زمان زمان چو گل از غم کنم گریبان چاک

رود به خواب دو چشم از خیال تو هیهات — بود صبور دل اندر فراق تو حاشاک

اگر تو زخم زنی به که دیگری مرهم — وگر تو هر دمی به دیگری تری یا ک

بضرب سینهٔ قتلی حیاتنا ابداً — لان روحی قد طاب ان یکون فداک

عنان مپیچ که گر میزنی به شمشیرم — سپر کنم سر و دستت ندارم از فتراک

ترا چنانکه تویی هر نظر کجا بیند — بقدر دانش خود هر کسی کند ادراک

به چشم خلق عزیز جهان شود حافظ

که بر در تو نهد روی سگ نت بر خاک

به پای شوق گر این ره به سر شدی حافظ
بدست هجر ندادی کسی عنان فراق

مقام امن و می بیغش و رفیق شفیق — گرت مدام میسر شود ز بهر توفیق
جهان و کار جهان جمله هیچ بر هیچ است — نثار بار من این نکته گرده ام تحقیق
دریغ و درد که تا این زمان ندانستم — که کیمیای سعادت رفیق بود رفیق
به ما منی رود فرصت شمر غنیمت وقت — که در کمینگه عمرند قاطعان طریق
بیا که توبه رحیق نگار و خنده جام — حکایتیست که عقلش نمیکند تصدیق
اگرچه موی میانت بچون نمی رسد — خوشست خاطر ما زفکر این خیال دقیق
حلاوتی که ترا در چه رنج خندان است — به گنه آن نرسد صد هزار فکر عمیق
اگر بر نگ عقیقی شد اشک من چه عجب — که مهر خاتم لعل تو هست همچو عقیق

به خنده گفت که حافظ غلام طبع توام
ببین که تا به چه حد مدعی کند تحقیق

اگر شراب خوری جرعه ای فشان بر خاک — از آن گناه که نفعی رسد بغیر چه باک
برو بهر چه تو داری بخور دریغ مخور — که بی دریغ زند روزگار تیغ هلاک
بخاک پای تو ای سرو ناز پرور من — که روز واقعه پا واگیرم از سر خاک

بیخبر مذ زاهدان نقش بخوان و لا تقل — مست ریاست محتسب باده بده و لا تخف

صوفی شهر بین که چون لقمه شبهه میخورد — پاردمش دراز باد آن حیوان خوش علف

حافظ اگر قدم زنی در ره خاندان بصدق

بدرقه رهت شود همت شحنه نجف

زبان خامه ندارد سر بیان فراق — وگر بشرح دهم با تو داستان فراق

دریغ مدت عمرم که بر امید وصال — بسر رسید و نیامد بسر زمان فراق

سری که بر سر گردون همی فخر میسود — به راستان که نهادم بر آستان فراق

چگونه باز کنم بال در هوای وصال — که ریخت مرغ دلم پر در آشیان فراق

کنون چه چاره که در بحر غم بگرداب — فتاد زورق صبرم ز بادبان فراق

بسی نماند که کشتی عمر غرقه شود — ز موج شوق تو در بحر بیکران فراق

اگر بدست من افتد زمام کار زمان — که روز هجر سیه باد و خاندان فراق

رقیب خیل خیالیم و همنشین شکیب — قرین آتش هجران و هم قران فراق

چگونه دعوی وصلت کنم بجان که شدست — تنم وکیل قضا و دلم ضمان فراق

ز سوز شوق دلم شد کباب و دور از یار — مدام خون جگر میخورم ز خوان فراق

فلک چو دید سرم را اسیر چنبر عشق — ببست گردن صبرم بریسمان فراق

آتش مهر تو حافظ عجب در سر گرفت
آتش دل کی به آب دیده بنشانم چو شمع

سحر ببوی گلستان دمی شدم در باغ
که تا چو بلبل بیدل کنم علاج دماغ

به جلوه گل سوری نگاه میکردم
که بود در شب تیره بروشنی چو چراغ

چنان بحسن و جوانی خویشتن مغرور
که داشت از دل بلبل هزار گونه فراغ

گشاده نرگس رعنا ز حسرت آب چشم
نهاده لاله ز سودا بجان و دل صد داغ

زبان گشیده چو تیغی بسبزه نرگس سوسن
دهان گشاده شقایق چو مردم ایماغ

یکی چو باد پرستان صراحی اندر دست
یکی چو ساقی مستان بکف گرفته ایاغ

نشاط و عیش جوانی چو گل غنیمت دان
که حافظا نبود بر رسول غیر بلاغ

طالع اگر مدد دهد دامنش آورم بکف
گر بکشم زهی طرب ور بکشد زهی شرف

طرف کرم ز کس نبست این دل پر امید من
گرچه سخن همی برد قصه من بهر طرف

از خم ابروی تو ام هیچ گشایشی نشد
وه که درین خیال کج عمر عزیز شد تلف

ابروی دوست کی شود سنگش خیال من
کس نزد است ازین کمان تیر مراد بر هدف

چند بناز پرورم مهر بتان سنگدل
یا پدر نمیکنند این پسران نا خلف

من بخیال زاهدی گوشه نشین و طرفه آنک
مغبچه ای ز هر طرف میزندم بچنگ و دف

وضع دوران بنگر ساغر عشرت بگیر — که بهر حالتی انیست بهین اوضاع

طرّه شاهد دنیا همه بندست و فریب — عارفان بر سر این رشته نجویند نزاع

عمر خسرو طلب ارنفع جهان منجهی — که وجود یست عطایش دکریمی نفاع

مظهر لطف ازل روشنی چشم امل

جامع علم و عمل حاجی جهان شاه شجاع

در وفای عشق تو مشهور خوبانم چو شمع — شب نشین کوی سربازان و رندانم چو شمع

روز و شب خوابم نمی آید به چشم از غم پرست — بس که در بیماری هجر تو گریانم چو شمع

رشته صبرم به تقراض غمت ببریده شد — همچنان در آتش مهر تو سوزانم چو شمع

گر گیست اشک گلگونم نبودی گرم رو — کی شدی روشن به تیرگی راز پنهانم چو شمع

در میان آب و آتش همچنان سرگرم تست — این دل افگار و نزار اشک بارانم چو شمع

در شب هجران مرا پروانه وصلی فرست — ورنه از دردت جهانی را بسوزانم چو شمع

بی جمال عالم آرای تو روزم چون شبست — با کمال عشق تو در عین نقصانم چو شمع

کوه صبرم نرم شد چون موم در دست غمت — تا در آب و آتش عشقت گدازانم چو شمع

همچو صبحم یک نفس باقیست تا دیدار تو — چهره بنما دلبرا تا جان برافشانم چو شمع

سرفرازم کن شبی از وصل خود ای نازنین — تا منوّر گردد از دیدار تابانم چو شمع

ای حافظ ار مراد میسر شدی مدام
جمشید نیز دور زمانی ز تخت خویش

قسم به حشمت و جاه و جلال شاه شجاع
که نیست با کسم از بهر مال و جاه نزاع

شراب خانگی ام بس می مغانه بیار
حریف باده رسیدی رفیق تو به وداع

خدای را به می ام شست و شوی خرقه کنید
که من نمی شنوم بوی خیر ازین اوضاع

ببین که رقص کنان میرود به ناله چنگ
کسی که رخصه نفرمودی استماع سماع

به عاشقان نظری کن ز بهر این نعمت
که من غلام مطیعم تو پادشاه مطاع

به فیض جرعه جام تو تشنه ایم ولی
نمی کنیم دلیری نمیدهیم صداع

هنر نمی خری ایام و غیر ازین نیست
کجا روم به تجارت بدین کساد متاع

جبین و چهره حافظ خدا جدا مکناد
ز خاک بارگه کبریای شاه شجاع

بامداد ان که ز خلوتکده کاخ ابداع
شمع خاور فکند بر همه اطراف شعاع

برکشد آینه از جیب افق چرخ و در آن
بنماید رخ گیتی به هزاران انواع

در زوایای طرب خانه جمشید فلک
ارغنون ساز کند زهره به آهنگ سماع

چنگ در غلغله آید که کجا شد منکر
جام در قهقهه آید که کجا شد منّاع

دلم رمیده شد و غافلم من درویش — که آن شکاری سرگشته را چه آید پیش

چو بید بر سر ایمان خویش می لرزم — که دل بدست کمان ابروی ست کافر کیش

خیال حوصله بحر می پزد هیهات — چه است در سر این قطره محال اندیش

بنازم آن مژه شوخ عافیت کش را — که موج میزندش آب نوش بر سر نیش

ز آستین طبیبان هزار خون بچکد — گرم به تجربه دستی نهند بر دل ریش

به کوی میکده گریان و سر فکنده روم — چرا که شرم همی آیدم ز حاصل خویش

نه عمر خضر بماند و نه ملک اسکندر — نزاع بر سر دنیای دون مکن درویش

بدان کمر نرسد دست هر گدا حافظ
خزانه ای بکف آور ز گنج قارون بیش

ما آزموده ایم درین شهر بخت خویش — بیرون کشید باید ازین ورطه رخت خویش

از بس که دست میگزم و آه می کشم — آتش زدم چو گل بتن بخت بخت خویش

دوشم ز ملیلی چه خوش آمد که می سرود — گل گوش بهن کرده ز شاخ درخت خویش

کای دل تو شاد باش که آن یار تند خو — بسیار تند روی نشیند ز بخت خویش

خواهی که بخت دست جهان بر تو بگذرد — بگذر ز عهد سست و سخنهای سخت خویش

وقتست گر فراق تو دسوز اندرون — آتش در افکنم بهمه رخت و بخت خویش

هر نفس را که در خاطر عشق دلبری یار است — سپندی گو بر آتش نه که دارد کار و باری خوش

عروس طبع را زیور ز فکر بکر می بندم — بود گر دست یاری هم بدست افتد نگاری خوش

شب صحبت غنیمت دان و دادِ خوشدلی بستان — که مهتابی دل افروز است و طرف لاله زاری خوش

مُغی در کاسه چشم است ساقی را بنامیزد — که مستی میکند عقل و می بخشد خماری خوش

به غفلت عمر شد حافظ بیا با ما به میخانه
که شُستشوی لان سر مستت بیاموزد نگاری خوش

مجمع خوبی و لطف است خدا را چه جوش — لیکنش مهر و وفا نیست خدایا مپسند

دلبرم شاهد و طفل است و بیازی ز دری — بکشد زارم و در شرع نباشد گنهش

من همان به که از و نیک نگه دارم دل — که بد و نیک ندیدست و ندارد نگهش

چار ده ساله بتی چابک و شیرین دارم — که به جان حلقه بگوشش نبود چار دهش

بوی شیر از لب همچون شکرش میآید — گرچه خون میچکد از شیوه چشم سیهش

از پی آن گل نورسته دل ما یارب — خود کجا شد که ندیدیم درین چند گهش

یار دلدار من ار قلب بدین سان شکند — ببرد زود بجا ماند ری خود پادشهش

جان بشکرانه کنم صرف گر آن دانه دُر
صدف سینه حافظ شود آگهش

در حریم عشق نتوان دم زد از گفت و شنید
زانکه آنجا جمله اعضا چشم باید بود و گوش

بر بساط مکتب دانان خودفروشی شرط نیست
یا سخن دانسته گو ای مرد عاقل یا خموش

ساقیا می ده که رند بهای حافظ فهم کرد
صاحب قرآن جرم بخش عیب پوش

ای همه شکل تو مطبوع و همه جای تو خوش
دلم از غنچه شیرین شکرخای تو خوش

همچو گلبرگ طری هست وجود لطیف
همچو سرو چمن خلد سراپای تو خوش

شیوه و ناز تو شیرین خط و خال تو ملیح
چشم و ابروی تو زیبا قد و بالای تو خوش

هم گلستان خیالم ز تو پرنقش و نگار
هم مشامم دلم از زلف سمن سای تو خوش

در ره عشق که از سیل فنائیست گذار
کرده ام خاطر خود را به تمنای تو خوش

شکر چشم تو چکویم که بدین بیماری
می کند درد مرا از رخ زیبای تو خوش

در بیابان طلب گرچه ز هر سو خطریست
میرود حافظ بیدل به تولای تو خوش

کنار آب و پای بید و طبع شعر یاری خوش
معاشر دلبری شیرین و ساقی گلعذاری خوش

الا ای دولتی طالع که قدر وقت میدانی
گوارا بادت این عشرت که داری روزگاری خوش

احوال شیخ و قاضی و شرب الیهود شان — کردم سؤال صبحدم از پیر میفروش

گفتا که گفتنیست سخن گرچه محرمی — درکش زبان و پرده نگهدار و می بنوش

ساقی بهار میرسد و وجه می نماند — فکری بکن که خون دل ما مدرغم مجوش

عشق است و مفلسی و جوانی و نوبهار — عذرم بنیر و جرمم بذیل کرم بپوش

تا چند همچو شمع زبان آوری کنی — پروانه مراد رسیدن محب خموش

ای پادشاه صورت و معنی که مثل تو — نادیده هیچ دیده و نشنیده هیچ گوش

چندان بمان که خرقه ازرق کند قبول

بخت جوانت از فلک پیر ژنده پوش

دوش با من گفت پنهان کاردانی میفروش — گر شما پنهان نشاید داشت سهل است می فروش

گفت آسان گیر بر خود کار ما کز روی طبع — سخت میگیرد جهان بر مردمان سخت کوش

دانگهم در داد جامی کز فروغش بر فلک — زهره در رقص آمد و بربط زنان میگفت نوش

با دل خونین لب خندان بیار و همچو جام — تا نگردی آشنا زین پرده رمزی نشنوی

گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش — گوش کن پندی پسر زین بهتر و ناهم مخور

گفتمت چون در حدیثی گر توانی داشت گوش

رموز مصلحت ملک خسروان دانند
گدای گوشه نشینی تو حافظا مخروش

هاتفی از گوشه میخانه دوش — گفت بخشند گنه می بنوش
لطف الهی بکند کار خویش — مژده رحمت برساند سروش
این خرد خام می‌آلوده زر — تا می لعل آورد خون جگرش
گرچه وصالش نه بکوشش دهند — هر قدر ای دل که توانی بکوش
لطف خدا بیشتر از جرم ماست — نکته سربسته چه دانی خموش
گوش من و حلقه گیسوی یار — روی من و خاک در میفروش
رندی حافظ نه کفایت صعب — با کرم پادشه عیب پوش
داور دین شاه شجاع آنکه کرد — روح قدس حلقه درش بگوش

ای ملک العرش مرادش بده
وز خطر چشم بدش دار نگوش

در عهد پادشاه خطابخش جرم پوش — حافظ قرابه کش شد و مفتی پیاله نوش
صوفی ز کنج صومعه پای خم نشست — تا دید محتسب که سبو کشد بدوش

ز تاب آتش سودای عشقش
بسان دیگ دایم میزنم جوش

چو پیراهن شوم آسوده خاطر
گرش همچون قبا گیرم در آغوش

اگر پوسیده گردد استخوانم
نگردد مهرش از جانم فراموش

دل و دینم دل و دینم ببُرد دوست
بَرود دوشش بَرود دوشش بَرود دوش

دوای تو دوای تست حافظ
لب نوشش لب نوشش لب نوش

سحر ز هاتف غیبم رسید مژده بگوش
که دور شاه شجاع است می دلیر بنوش

شد آنکه اهل نظر بر کناره میرفتند
هزار گونه سخن در دهان و لب خاموش

به بانگ چنگ بگویم آن حکایتها
که از نهفتن آن دل بسینه میزند جوش

شراب خانگی ترس محتسب خورده
به روی یار بنوشیم و بانگ نوشانوش

ز کوی میکده دوشش مدوش میبردند
امام شهر که سجاده میکشید بدوش

دلا دلالت خیرت کنم به راه نجات
مکن بفسق مباهات و زهد هم بفروش

محل نور تجلیست رای انور شاه
چو قرب اطلبی در صفای نیت کوش

بجز ثنای جلالش مساز ورد ضمیر
که هست گوش دلش محرم پیام سروش

بگیرم آن سر زلف و بدست خواجه دهم
که سوخت حافظ بیدل ز مکر و دستانش

یارب آن نوگل خندان که پری منش
می سپارم تو بواز چشم حسود چمنش

گرچه از کوی وفا گشت به صد مرحله دور
دور باد آفت دور فلک از جان و تنش

گر بسر منزل سلمی رسی ای باد صبا
چشم دارم که سلامی برسانی ز منش

باد با زلف گشائی کن از آن زلف سیاه
جای دلهای عزیز است بهم بر مزنش

گو دلم حق وفا با خط و خالت دارد
محترم دار در آن طره عنبر شکنش

در مقامی که بیاد لب او می نوشند
سغله آن مست که باشد خبر از خویشتنش

عرض و مال از در میخانه نشاید بدست
هر که این آب خورد رخت بدریا فکنش

هر که ترسد ز ملال اندهٔ عشقش نه حلال
سر ما و قدمش با لب ما و دهنش

شعر حافظ همه بیت الغزل معرفت است
آفرین بر نفس دلکش و لطف سخنش

ببرد از من قرار و طاقت و هوش
بتی شیرین لبی سیمین بنا گوش

نگاری چابکی شنگی کله دار
ظریفی مهوشی ترکی قبا پوش

به شیراز آی و فیض روح قدسی
بجوی از مردم صاحب کمالش

که نام قند مصری برد آنجا
که شیرینان نمد دندان نفعالش

صبا زان لولی شنگول سرمست
چه داری آگهی چونست حالش

گر آن شیرین پسر خونم بریزد
ولا چون شیر مادر کن حلالش

مکن بیدار ازین خوابم خدا را
که دارم خلوتی خوش با خیالش

چرا حافظ چو می ترسیدی از هجر
نکردی شکر ایام وصالش

چو بر شکست صبا زلف عنبر افشانش
شهر شکسته که پیوست تازه شد جانش

کجاست همنفسی تا بشرح عرضه دهم
که دل چه میکشد از روزگار هجرانش

زمانه از ورق گل مثال روی تو بست
ولی ز شرم تو در غنچه کرد پنهانش

تو خفته ای و نشد عشق را کرانه پدید
تبارک الله ازین ره که نیست پایانش

جمال کعبه مگر عذر رهروان خواهد
که جان زنده دلان سوخت در بیابانش

بدین شکسته بیت الحزن که می آرد
نشان یوسف دل از چه زنخدانش

صوفی سرخوش از این دست که کج کرد کلاه — به دو جام دگر آشفته شود دستارش

دل حافظ که به دیدار تو خوگر شده بود
ناز پرورد وصالست مجو آزارش

شراب تلخ میخواهم که مرد افکن بود زورش — مگر یکدم بیاسایم ز دنیا و شر و شورش

سماط دهر دون پرور ندارد شهد مقصودش — مذاق حرص و آز ایدل بشوی از تلخ و از شورش

بیاور می که توان شد ز مکر آسمان ایمن — به لعب زهره چنگی و تزویر سلحشورش

کمند صید بهرامی بیفکن جام جم بردار — که من پیمودم این صحرا نه بهرام است و نه گورش

بیا تا در می صافیت راز دهر بنمایم — بشرط آنکه ننمایی بکج طبعان دل کورش

تظرکردن بدرویشان مناف از بزرگی نیست — سلیمان با چنان حشمت نظرها بود با مورش

کمان ابروی جانان نمی‌پیچد سر از حافظ
ولیکن خنده میآید بر این بازوی بی زورش

خوشا شیراز و وضع بی مثالش — خداوندا نگهدار از زوالش

ز رکن آباد ما صد لوحش الله — که عمر خضر می‌بخشد زلالش

میان جعفرآباد و مصلی — عبیر آمیز می‌آید شمالش

رند عالم سوز را با مصلحت بینی چه کار
کار ملک است آنکه تدبیر و تأمل بایدش

تکیه بر تقوی و دانش در طریقت کافریست
راهرو گر صد هنر دارد توکل بایدش

با چنین زلف و رخش باد انظر بازی حرام
هر که روی یاسمین و جعد سنبل بایدش

نازها زان نرگس مستانه‌اش باید کشید
این دل شوریده تا آن جعد و کاکل بایدش

ساقیا در گردش ساغر تعلل تا بچند
دور چون با عاشقان افتد تسلسل بایدش

کیست حافظ تا نوشد باده بی آواز رود
عاشق مسکین چرا چندین تحمل بایدش

فکر بلبل همه آنست که گل شد یارش
گل در اندیشه که چون عشوه کند در کارش

دلربایی همه آن نیست که عاشق بکشند
خواجه آن است که باشد غم خدمتکارش

جای آن است که خون موج زند در دل لعل
زین تغابن که خزف می‌شکند بازارش

بلبل از فیض گل آموخت سخن ورنه نبود
این همه قول و غزل تعبیه در منقارش

ای که در کوچه معشوقه ما می‌گذری
بر حذر باش که سرمی‌شکند دیوارش

آن سفر کرده که صد قافله دل همره اوست
هر کجا هست خدایا به سلامت دارش

صحبت عافیت گرچه خوش افتاد ای دل
جانب عشق عزیز است فرو مگذارش

وفا مجوی ز کس ور سخن نمی شنوی بهر زه طالب سیمرغ و کیمیا می باش

مرید طاعت بیگانگان مشو حافظ
ولی معاشر رندان پارسا می باش

صوفی گلی بچین و مرقع به خار بخش وین زهد خشک را می خوشگوار بخش

طامات و طمطراق در آبنگ خنگ نه تسبیح و طیلسان بمی و میگسار بخش

زهد گران که شاهد و ساقی نمی خرند در حلقه چمن به نسیم بهار بخش

راهم شراب لعل زدای میر عاشقان خون مرا به چاه زنخدان یار بخش

یارب به وقت گل گنه بنده عفو کن وین ماجرا به سرو لب جویبار بخش

ای آنکه ره به مشرب مقصود برده ای زین بحر قطره ای بمن خاکسار بخش

شکرانه را که چشم تو روی بتان ندید ما را به عفو و لطف خداوندگار بخش

ساقی چو شاه نوش کند باده صبوح
گو جام زر به حافظ شب زنده دار بخش

باغبان گر پنج روزی صحبت گل بایدش بر جفای خار هجران صبر بلبل بایدش

ایدل اندر بند زلفش از پریشانی منال مرغ زیرک چون بدام افتد تحمل بایدش

تا بر درش از غصه غباری ننشیند ای سیل سرشک از عقب نامه روان باش

حافظ که هوس میکندش جام جهان بین
گو در نظر آصف جمشید مکان باش

اگر رفیق شفیقی درست پیمان باش حریف خانه و گرمابه و گلستان باش

شکنج زلف پریشان دلبرت بادم مگو که خاطر عشاق گو پریشان باش

گرت هواست که با خضر همنشین باشی نهان ز چشمه سکندر چو آب حیوان باش

زبور عشق نوازی کار هر مرغی است بیا و نوگل این بلبل غزلخوان باش

طریق خدمت و آیین بندگی کردن خدای را که رها کن بما و سلطان باش

دگر به صید حرم تیغ بر مکش زنهار وزان که با دل ما کرده ای پشیمان باش

تو شمع انجمنی یک زبان و یکدل شو خیال کوش سر و پا بین و خندان باش

کمال دلبری و حسن در نظربازی است به شیوه نظر از نادران دوران باش

خموش حافظ و از جور یار ناله مکن
ترا که گفت که در روی خوب حیران باش

به دور لاله قدح گیر و بی ریا میباش ببوی گل نفسی همدم صبا می باش

نگویمت که همه ساله می پرستی کن سه ماه می خور و نه ماه پارسا می باش

چو پیر سالک عشقت به می حواله کند بنوش و منتظر رحمت خدا می باش

گرت هواست که چون جم بسر غیب رسی بیا و همدم جام جهان نما می باش

چو غنچه گرچه فروبستگی است کار جهان تو همچو باد بهاری گره گشا می باش

نقش حقوق صحبت و اخلاص و بندگی — از لوح سینه محو کن و نام ما مپرس

درد و فراق و بیم و امید و غم و عتاب — ای دل بهر دوا مپرس

ما قصه سکندر و دارا نخوانده ایم — از ما بجز حکایت مهر و وفا مپرس

حافظ رسید موسم گل معرفت بگوی

دریاب وقت خویش و ز چون و چرا مپرس

بازآی و دل تنگ مرا مونس جان باش — وین سوخته را محرم اسرار نهان باش

زان باده که در میکده عشق فروشند — ما را دو سه ساغر بده و کور رمضان باش

در خرقه چو آتش زدی ای عارف سالک — جهدی کن و سر حلقه رندان جهان باش

دلدار اگر گفت با توام دل نگران است — گو میرسم اینک بسلامت نگران باش

خون شد دلم از حسرت آن لعل روانبخش — ای درج محبت بهمان مهر نشان باش

گفتگوها ست در این راه که جان بگذارد — هر کسی عربده ای این چنین آن که پرسد

پارسائی و سلامت همه بوسم بو دولی — شیوه ی میکند آن نرگس فتان که پرسد

گفتم از کوی فلک صورت حالی پرسم — گفت آن میکشم انده رخم چوگان که پرسد

گفتمش زلف بخون که شکستی گفتا

حافظ این قصه دراز ست بقرآن که پرسد

جانا ترا که گفت که احوال ما پرس — بیگانه کرد قصه ی هیچ آشنا پرس

زانجا که لطف شامل خلق کریم توست — جرم نکرده عفو کن و ماجرا پرس

من ذوق سوز عشق تو دانم نه مدعی — از شمع پرس قصه ی باد صبا پرس

هیچ آگهی ز عالم درویش نبود — آنکس که با تو گفت که درویش را پرس

از دلق پوش صومعه تقد طلب مجوی — یعنی ز مفلسان خبر کیمیا پرس

سوی من لب چه میگزی که مگوی — لب لعلی گزیده ام که مپرس
بی تو در کلبه گدائی خویش — رنجهائی کشیده ام که مپرس
همچو حافظ غریب در ره عشق
به مقامی رسیده ام که مپرس

دارم از زلف سیاهش گله چندان که مپرس — که چنان زار و شده ام بی سر و سامان که مپرس
کس نبیند وفا ترک دل و دین نکناد — که چنانم من ازین کرده پشیمان که مپرس
به یکی جرعه که آزار کشش در پی نیست — زجمی میکشم از مردم نادان که مپرس
زاهد از ما بسلامت بگذر کاین می لعل — دل و دین میبرد از دست بدستان که مپرس

یار با ماست چه حاجت که زیادت طلبیم
دولت صحبت آن مونس جان ما را بس

از درخویش خدارا به بهشتم مفرست
که سر کوی تو از کون و مکان ما را بس

حافظ از منشرب قسمت گله بی انصافیست
طبع چون آب و غزلهای روان ما را بس

دلا رفیق سفر بخت نیکخواهت بس
نسیم روضه شیراز زیبگاهت بس

دگر ز منزل جانان سفر مکن درویش
که سیر معنوی و کنج خانقاهت بس

وگر کمین بگشاید غمی ز گوشه دل
حریم درگه پیر مغان پناهت بس

به صدر مصطبه بنشین و ساغری می نوش
که این قدر ز جهان کسب مال و جاهت بس

زیادتی مطلب کار بر خود آسان کن
صراحی می لعل و تبی چو ماهت بس

فلک به مردم نادان دهد زمام مراد
تو اهل فضلی و دانش همین گناهت بس

هوای مسکن مألوف و عهد یار قدیم
ز هر دوان سفر کرده عذر خواهت بس

به منت دگران خو مکن که در دو جهان
رضای ایزد و انعام پادشاهت بس

بر هیچ در دگر نیست حاجت ای حافظ
دعای نیمشب و درس صبحگاهت بس

درد عشقی کشیده ام که مپرس
ز هر هجری چشیده ام که مپرس

گشته ام در جهان و آخر کار
دلبری برگزیده ام که مپرس

آبخان در هوای خاک درش
میرود آب دیده ام که مپرس

من نگویش خود از دهانش دوش
سخنانی شنیده ام که مپرس

عشقبازی کار بازی نیست ای دل سربباز — ورنه کوی عشق تو ان زد به چوگان هوس

دل به رغبت میسپارد جان به چشم مست یار — گرچه هشیاران ندادند اختیار خود بکس

طوطیان در شکرستان کامرانی میکنند — وز تحسر دست بر سر میزند مسکین مگس

نام حافظ گر برآید بر زبان کلک دوست

از جناب حضرت شاهم بس است این ملتمس

گلعذاری گر بکام ما نشد — زین چمن سایه آن سرو روان ما نشد

من و همصحبتی اهل ریا — دور ازان طبع گران ما نشد

قصر فردوس بپاداش عمل — ما که رندیم و گدای میغان ما نشد

بنشین بر لب جوی و گذر عمر ببین — کاین اشارت ز جهان گذران ما نشد

نقد بازار جهان بنگر و آزار جهان — گر شمار آنهمه سود و زیان ما نشد

فقیر و خسته بدرگاه آمدم رحمی — که جز ولای تو نامم نیست هیچ دست آویز
بیا که هاتف میخانه دوش با من گفت — که در مقام رضا باش و زقضا مگریز

میان عاشق و معشوق هیچ حایل نیست
تو خود حجاب خودی حافظ از میان برخیز

ای صبا گر بگذری بساحل رود ارس — بوسه زن بر خاک آن وادی و شکن کن نفس
منزل سلمی که باد شرط دم از ما صد سلام — پرصدای ساربانان نی و بانگ جرس
محمل جانان ببوس آنگه بزاری عرضه دار — کز فراقت سوختم ای مهربان فریادرس
من که قول ناصحان را خوار مذمی قول راب — گوشمالی دیدم از هجران که ایمن شد بپس
عشرت شبگیر کن بی ترس کاندر راه عشق — شبروان را آشنایی هاست با بیر عسس

نام من رفتست روزی لب جانان ببوی — اهل دل را بوی جان می آید از نامم هنوز
در ازل داد است ما را ساقی لعل لبت — جرعهٔ جامی که من مدهوش آن جامم هنوز
ای که گفتی جان بده تا باشدت آرام جان — جان بیفشانیش پیشم نیست آرامم هنوز

در قلم آورد حافظ قصهٔ لعل لبش
آب حیوان می رود هر دم ز قلامم هنوز

دلم رمیدهٔ لولی وشیست شورانگیز — ز روی دشمن و ضع غریب نیست عجیب
فدای پیرهن چاک ماهرویان باد — هزار جامهٔ تقوی و خرقهٔ پرهیز
خیال خال تو با خود بخاک خواهم برد — که تا ز خال تو خاکم شود عبیر آمیز
فرشتهٔ عشق نداند چیست ای ساقی — بخواه جام و گلابی بخاک آدم ریز
پیاله بر کفنم بند تا سحر گه حشر — بمی ز دل ببرم هول روز رستاخیز

مهل که روز وفاتم بخاک بسپارند مرا بمیکده بردر خم شراب اندازند

زجور چرخ چو حافظ بجان رسید دلت
بسوی دیو محن ناوک شهاب اندازند

خیز و در کاسهٔ زرآب طربناک اندازند پیشتر زانکه شود کاسه سر خاک اندازند

عاقبت منزل ما وادی خاموشان است حالیا غلغله در گنبد افلاک اندازند

چشم آلوده نظر از رخ جانان دورست بر رخ او نظر از آینه پاک اندازند

بسر سبز تو ای سرو گه گر خاک شوم ناز از سر بنه و سایه بر این خاک اندازند

دل ما را که ز مار سر زلف تو بخست از لب خود به شفا خانه تریاک اندازند

ملک این مزرعه دانی که ثباتی ندهد آتشی از جگر جام در املاک اندازند

غسل در اشک زدم کامل طریقت گویند پاک شو اول و پس دیده بر آن پاک اندازند

یار ب آن زاهد خودبین که بجز عیب ندید دود آهش در آیینه ادراک اندازند

چون گل از نکهت او جامه قبا کن حافظ
وین قبا در ره آن قامت چالاک اندازند

برنیامد از تمنای لبت کامم هنوز بر امید جام لعلت در دی آشامم هنوز

روز اول رفت دینم در سر زلفین تو تا چه خواهد شد درین سودا سرانجامم هنوز

ساقیا یک جرعه زان آب آتشگون که من در میان تشنگان عشق او خامم هنوز

از خطا گفتم شبی زلف تو مشک ختن میزند هر لحظه تیغی مو براندامم هنوز

پرتو روی تو تا در خلوتم دید آفتاب میرود چون سایه هر دم در و بامم هنوز

بدان مثل که شب آبستن است روز از تو
ستاره میشمرم تا که شب چه زاید باز

بیا که بلبل مطبوع خاطر حافظ
ببوی گلبن وصل تو می سراید باز

حال خونین دلان که گوید باز
وز فلک خون خسم که جوید باز

شرمش از چشم می پرستان باد
نرگس مست اگر بروید باز

جز فلاطون خم نشین شراب
سر حکمت بما که گوید باز

هر که چون لاله کاسه گردان شد
زین جفا رخ به خون بشوید باز

نگشاید دلم چو غنچه اگر
ساغری از لبش نبوید باز

بس که در پرده چنگ گفت سخن
بر شش موی تا نموید باز

گر دعای محرم خسم حافظ
گر نمیرد به سر بپوید باز

بیا و کشتی ما در شط شراب انداز
خروش و ولوله در جان و شاب انداز

مرا به کشتی باده در فکن ای ساقی
که گفته اند نکویی کن و در آب انداز

ز کوی میکده برگشته ام ز راه خطا
مرا دگر ز کرم باره صواب انداز

بیار زان می گلرنگ مشکبو جامی
شرار رشک و حسد در دل گلاب انداز

اگرچه مست و خرابم تو نیز لطفی کن
نظر بر این دل غمگین خراب انداز

به تمیشت اگر بت آفتاب می باید
ز روی دختر گلچهر زر نقاب انداز

من از نسیم سخن چین چه طرف بندم — چو سرو راست در این باغ غیبت محرم راز
به نیم بوسه دعائی بخیر زاهل دلی — که کید دشمنت از جان و جسم دارد باز

فکند زمزمهٔ عشق در حجاز و عراق
نوای بانگ غزلهای حافظ شیراز

ای سرو ناز حسن که خوش میروی به ناز — عشاق را به ناز تو هر لحظه صید باز
فرخنده باد طلعت نازت که در ازل — ببریده اند بر قد سروت قبای ناز
آن را که بوی عنبر زلف تو آرزوست — چون عود گو بر آتش سوزان بسوز و ساز
پروانه را ز شمع بود سوز دل ولی — بی شمع عارض تو دلم را بود گداز
صوفی که بی تو توبه ز می کرد و بود دوش — بشکست عهد چون در میخانه دید باز
از طعنهٔ رقیب نگردد عیار من — چون زر اگر ببرندم در دهان گاز
دل گر ز طواف کعبهٔ کویت وقوف یافت — از شوق آن حریم ندارد سر حجاز
هر دم بخون دیده چه حاصل وضو چو هست — بی طاق ابروی تو نماز مرا جواز

چون باده باز بر سر خم رفت کف زنان
حافظ که دوش از لب ساقی شنید راز

درآ که در دل خسته توان درآید باز — بیا که در تن مرده روان درآید باز
بیا که فرقت تو چشم من چنان در بست — که فتح باب وصالت مگر گشاید باز
غمی که چون پسر نگ ملک دل ببرفت — ز خیل شادی روم بخت نو دیدار باز
به پیش آینهٔ دل هر آنچه میدارم — بجز خیال جمالت نمی نماید باز

حافظا آراسته کن بزم و بگو واعظ را
که بپیچید مجلسم و ترک سر منبر گیر

هزار شکر که دیدم بکام خویشتنا
ز روی صدق و صفا گشته با دلم دمسا

رونده گان طریقت ره بلا سپرند
رفیق عشق چه غم دارد ار نشیب و فراز

غم حبیب نهان به ز گفت و گوی رقیب
که نیست سینه ارباب کینه محرم راز

اگرچه حسن تو از عشق غیر متغنی است
من آن نیم که از این عشقبازی آیم باز

چه گویمت که ز سوز درون چه می بینم
ز اشک پرس حکایت که من نیم غماز

چه فتنه بود که مشاطه قضا انگیخت
که کرد نرگس مستش سیه بسر مه ناز

بدین سپاس که مجلس منورست بدوست
گرت چو شمع جفائی رسد بسوز و بساز

عرض کرشمه حسن است و زینه حاجت نیست
جمال و دولت محمود را به زلف ایاز

غزل سرائی ناهید صرفه ای نبرد
در آن مقام که حافظ برآورد آواز

منم که دیده بدیدار دوست کردم باز
چه شکر گویمت ای کارساز بنده نواز

نیاز مند بلا کو ز خاک راه تو دور
که کیمیای مراد است خاک کوی نیاز

به یک دو قطره که ایثار کردی ای دیده
بسا که بر رخ دولت کنی کرشمه ناز

ز مشکلات طریقت عنان متاب ای دل
که مرد راه نیندیشد از نشیب و فراز

طهارت از به بخون جگر کند عاشق
بقول مفتی عشقش درست نیست نماز

درین مقام مجازی بجز پیاله مگیر
درین سراچه بازیچه غیر عشق مباز

چو قسمت ازلی بی حضور ما کردند
گر اندکی نه بوفق رضاست خرده مگیر

چو لاله در قدحم ریز یا قیامی و مشک
که نقش خال نگارم نمیرود ز ضمیر

نگفتمت که خدا را کمن ز زلف ادای دل
که می کشند درین حلقه بادر زنجیر

بیار ساغر زرین خوشاب ای ساقی
حسود گو کرم آصفی ببین و بمیر

به عزم توبه نهادم قدح ز کف صد بار
ولی ز شیوه ساقی نمیکند تقصیر

می دوساله و محبوب چارده ساله
همین بس است مر اصحبت صغیر و کبیر

دل رمیده ما را که پیش میگیرد
خبر دهید به مجنون خسته از زنجیر

چه جای گفته خود و شعر سلمان است
که شعر حافظ ما به ز شعر خوب ظهیر

حدیث توبه درین بزمگه مکو حافظ
که ساقیان کمان ابرویت ز بند بگیر

روی بنما و مرا گو ز جان دل برگیر
پیش شمع آتش پروانه بجان گو برگیر

در لب تشنه ما بین و مدار آب دریغ
بر سر کشته خویش آی و ز خاکش برگیر

ترک درویش مگیر ار بربود سیم و زرش
در غمت سیم شمار اشک و رخش را زر گیر

چنگ بنواز و بساز ار نبود عود چه باک
آتش عشق و دلم عود و تنم مجمر گیر

در سماع آی و ز سر خرقه برانداز و برقص
ور نه با گوشه رود خرقه ما در گیر

صوف برکش ز سر و باده صافی درکش
سیم در باز و برو سیم بری در بر گیر

دوست گو یار شو و هر دو جهان دشمن باش
بخت گو پشت مکن رو ی بین لشکر گیر

میل رفتن مکن ای دوست دمی با ما باش
بر لب جوی طرب جوی و بکف ساغر گیر

رفته گیر از برم و زآتش و آب دل و چشم
گو نه ام زرد و لبم خشک و کنارم تر گیر

حافظ شکایت از غم هجران چه میکنی
در هجر وصل باشد و در ظلمت است نور

یوسف گم گشته باز آید بکنعان غم مخور — کلبه احزان شود روزی گلستان غم مخور
ای دل غمدیده حالت به شود دل بد مکن — وین سر شوریده باز آید بسامان غم مخور
گر بهار عمر باشد با ز بر تخت چمن — چتر گل بر سر کشی ای مرغ خوشخوان غم مخور
دور گردون گر دو روزی بر مراد ما نرفت — دائما یکسان نباشد حال دوران غم مخور
هان مشو نومید چون واقف نئی از سر غیب — باشد اندر پرده بازیهای پنهان غم مخور
ایدل ار سیل فنا بنیاد هستی برکند — چون ترا نوح است کشتی بان ز طوفان غم مخور
در بیابان گر بشوق کعبه خواهی زد قدم — سرزنشها گر کند خار مغیلان غم مخور
گرچه منزل بس خطرناک است و مقصد بس بعید — هیچ راهی نیست کانرا نیست پایان غم مخور
حال ما در فرقت جانان و ابرام رقیب — جمله میداند خدای حال گردان غم مخور
حافظا در کنج فقر و خلوت شبهای تار
تا بود وردت دعا و درس قرآن غم مخور

نصیحتی کنمت بشنو و بهانه مگیر — هر آنچه ناصح مشفق بگویدت بپذیر
ز وصل روی جوانان تمتعی بر گیر — که در کمینگه عمرست مکر عالم پیر
نعیم هر دو جهان پیش عاشقان مگذار — که آن متاع قلیل است و این عطای کثیر
معاشری خوش و رودی بسازمیخواهم — که درد خویش بگویم به نالهٔ بم و زیر
بر آن سرم که ننوشم می و گنه نکنم — اگر موافق تدبیر من شود تقدیر

باز گویم نه درین واقعه حافظ تنهاست
غرقه گشتند درین بادیه بسیار کسی

ای خسته از فروغ رخت لاله زار عمر — باز آ که ریخت بی گل رویت بهار عمر
از دیده گر سرشک چو باران چکد رواست — کاندر غمت چو برق بشد روزگار عمر
این یک دو دم که مهلت دیدار ممکن است — دریاب کار ما که نپاید است کار عمر
تا کی می صبوح و شکر خواب بامداد — هشیار کرد ها ن که گذشت اختیار عمر
وی در گذار بود و نظر سوی ما نکرد — بیچاره دل که هیچ ندید از گذار عمر
اندیشه از محیط فنا نیست هر کرا — بر نقطه دهان تو باشد مدار عمر
در هر طرف ز نیل حوادث کمین گهیست — زان رهنمان گرفته و اندر سوار عمر
بی عمر زنده ام من و زین بس عجب مدار — روزی فراق اگر نهد در شمار عمر

حافظ سخن بگوی که بر صفحه جهان
این نقش ماند از قلمت یادگار عمر

دیگر ز شاخ سرو سهی بلبل صبور — گلبانگ زد که چشم بد از روی گل بدور
ای گل شکر آنکه تویی پادشاه حسن — با بلبلان بیدل شیدا مکن غرور
از دست غیبت تو شکایت می کنم — تا نیست غیبتی نبود لذت حضور
گر دیگران به عیش و طرب خرمند و شاد — ما را غم نگار بود مایه سرور
زاهد اگر به حور و قصور است امیدوار — ما را شراب خانه قصور است و یار حور
می خور ببانگ چنگ و مخور غصه ور کسی — گویدت اکه باده مخور گو هوالغفور

روز مرگم نفسی وعده دیدار بده
وانگهم تا به ابد فارغ و آزاد بمیر

دوش میگفت بمژگان درازت بکشم
یارب از خاطرش اندیشه بیداد بمیر

حافظ اندیشه کن از نازکی خاطر ما
بر تو از درگهش این ناله و فریاد بمیر

شب وصل است و طی شد نامه هجر
سلام فیه حتی مطلع الفجر

دلا در عاشقی ثابت قدم باش
که در این ره نباشد کار بی اجر

من از رندی نخواهم کرد توبه
و لو آدیتنی بالبحر و الخمر

برآی ای صبح روشندل خدارا
که بس تاریک می بینم شب هجر

دلم رفت و ندیدم روی دلدار
فغان از این بت طناز و آه از این ستمگر

وفا خواهی جفاکش باش حافظ
فان الربح و الخسران فی التجر

گر بود عمر به میخانه رسم بار دگر
بجز از خدمت رندان نکنم کار دگر

خرم آن روز که با دیده گریان بروم
تا ز نم آب در میکده یکبار دگر

معرفت نیست در این قوم خدا را سببی
تا برم گوهر خود را به خریدار دگر

یار اگر رفت و ز ما صحبت دیرین نشناخت
حاش لله که روم من ز پی یار دگر

گر مساعد شودم دایره چرخ کبود
هم بدست آورمش باز به پرگار دگر

عافیت می طلبد خاطرم ار بگذارند
غمزه شوخش و آن طره طرار دگر

راز سربسته ما بین که به دستان گفتند
هر زمان با دف و نی بر سر بازار دگر

هر دم از درد بنالم که فلک هر ساعت
کندم قصد دل ریش به آزار دگر

دلم از دست بشد دوش چو حافظ میگفت
کای صبا نکهتی از کوی فلانی به من آر

ای صبا نکهتی از خاک رهِ یار بیار
ببر اندوه دل مرده دلدار بیار

نکته روح قرا از دهن دوست بگو
نامه خوش خبر از عالم اسرار بیار

تا معطر کنم از لطف نسیم تو مشام
تحفه ای از نفحات نفس یار بیار

به وفای تو که خاک رهِ آن یار عزیز
بی غباری که پدید آید از اغیار بیار

گر دی از رهگذر دوست بگوری رقیب
بهر آسایش این دیده خونبار بیار

خامی ساده دلی شیوه جانبازان نیست
خبری از بر آن دلبر عیار بیار

شکر آنرا که تو در عشرتی ای مرغ چمن
به اسیران قفس مژده گلزار بیار

کام جان تلخ شد از صبر که کردم بیدوست
عشوه ای زان لب شیرین شکربار بیار

روزگاریست که دل چهره مقصود ندید
ساقیا آن قدح آینه کردار بیار

دلق حافظ به چه ارزد به می اش رنگین کن
وانگهش مست و خراب از بر یار بیار

روی بنمای و وجود خودم از یاد ببر
خرمن سوختگان را همه کو باد ببر

ما چو دادیم دل و دیده به طوفان بلا
گو بیا سیل غم و خانه ز بنیاد ببر

زلف چون عنبر خامش که ببوید هیهات
ای دل خام طمع این سخن از یاد ببر

سینه گو شعله آتشکده فارس بکش
دیده گو آب رخ دجله بغداد ببر

دولت پیر مغان باد که باقی سهل است
دیگری گو برو و نام من از یاد ببر

سعی نابرده در این راه بجایی نرسی
مزد اگر می طلبی طاعت استاد ببر

حافظ چو رفت روزه و گل نیز میرود
ناچار باده نوش که از دست رفت کار

صبا ز منزل جانان گذر دریغ مدار
وز و به عاشق بیدل خبر دریغ مدار

بشکر آنکه شکفتی کام دل ای گل
نسیم وصل ز مرغ سحر دریغ مدار

حریف عشق تو بودم چو ماه نو بودی
کنون که ماه تمامی نظر دریغ مدار

جهان و هر چه در و هست سهل و مختصر است
ز اهل معرفت این مختصر دریغ مدار

کنون که چشمه قند است لعل نوشینت
سخن بگوی و ز طوطی شکر دریغ مدار

مکارم تو به آفاق میبرد شاعر
از و وظیفه و زاد سفر دریغ مدار

چو ذکر خیر طلب میکنی سخن این است
که در بهای سخن سیم و زر دریغ مدار

غبار غم برود حال خوش شود حافظ
تو آب دیده ازین ره مگیر دریغ مدار

ای صبا نکهتی از کوی فلانی به من آر
زار و بیمار غم راحت جانی به من آر

قلب بیحاصل ما را بزن اکسیر مراد
یعنی از خاک در دوست نشانی به من آر

در کمینگاه نظر با دل خویشم جنگیست
ز ابرو و غمزه او تیر و کمانی به من آر

در غریبی و فراق و غم دل بیشمرم
ساغر می بکف تازه جوانی به من آر

منکران را هم ازین می دو سه ساغر بچشان
وگر ایشان نستانند روانی به من آر

ساقیا عشرت امروز به فردا مفکن
یاز دیوان قضا حظ امانی به من آر

سخن سربسته گفتی با حریفان — خدارا زین معما پرده بردار
به روی ما زن از ساغر گلابی — که خواب آلوده ایم ای بخت بیدار
چه ره بود این که زد در پرده مطرب — که می رقصند با هم مست و هشیار
از این افسون که ساقی در می افکند — حریفان را نه سر ماند نه دستار
سکندر را نمی بخشند آبی — به زور و زر میسر نیست این کار
بیا و حال اهل درد بشنو — به لفظ اندک و معنی بسیار
بت چینی عدوی دین و دلهاست — خداوندا دل و دینم نگهدار
به مستوران مگو اسرار مستی — حدیث جان مپرس از نقش دیوار
به یمن دولت منصور شاهی — علم شد حافظ اندر نظم اشعار
خداوندی بجای بندگان کرد
خداوندا ز آفاتش نگهدار

عیدست و آخر گل و یاران در انتظار — ساقی به روی شاه بین ماه و می بیار
دل برگرفته بود دم از یاد کام دل — کاری بکرد همت پاکان نوردار
دل در جهان مبند و بمستی سؤال کن — از فیض جام و قصهٔ جمشید کامگار
جز نقد جان بدست ندارم ثمن بکو — کان نیز بر کرشمهٔ ساقی کنم نثار
خوش دولتیست خرم و خوش خسروی کریم — یارب ز چشم زخم زمانش نگاه دار
می خور به شعر بنده که زهدی دگر دهد — جام مرصع تو بدین در ثنا هوار
زآنجا که پرده پوشی عفو کریم تست — بر قلب ما ببخش که نقدیست کم عیار
ترسم که روز حشر عنان بر عنان رود — تسبیح شیخ و خرقهٔ رند شراب خوار

محرومم اگر شدم ز سر کوی او چه شد — از گلشن زمانه که بوی وفا شنید

ساقی بیا که عشق مدامی کند بلند — کانکس که گفت قصهٔ ما هم ز ما شنید

ما باده زیر خرقه نه امروز میخوریم — صد بار پیر میکده این ماجرا شنید

مامی بیانگ چنگ نه امروز میکشیم — بس دور شد که گنبد چرخ این صدا شنید

پند حکیم مخلص صواب است و عین خیر — فرخنده آنکسی که به سمع رضا شنید

حافظ وظیفهٔ تو دعا گفتن است و بس

در بند آن مباش که نشنید یا شنید

معاشران گره از زلف یار باز کنید — شبی خوش است بدین قصه اش دراز کنید

حضور خلوت انس است و دوستان محرم — وان یکا دبخوانید و در فراز کنید

رباب و چنگ بیانگ بلند میگویند — که گوش هوش نیوشد پیام اهل راز کنید

بجان دوست که غم پرده شما ندرد — گر اعتماد بر الطاف کارساز کنید

میان عاشق و معشوق فرق بسیار است — چو یار ناز نماید شما نیاز کنید

نخست موعظه پیر مفرمودش است — که از مصاحب ناجنس احتراز کنید

هر آنکسی که در این حلقه نیست زنده بعشق — برو نمرده به فتوی من نماز کنید

وگر طلب کند از نعامی از شما حافظ

حوالتش بلب یار دلنواز کنید

الا ای طوطی گویای اسرار — مبادا خالیت شکر ز منقار

سرت سبز و دولت خوش باد جاوید — که خوش نقشی نمودی از خط یار

به وجه مرحمتی ساکنان صدر جلال
زروی حافظ دیرین آستانه یاد آید

بیا که رایت منصور پادشاه رسید
نوید فتح و بشارت به مهر و ماه رسید

جمال بخت ز روی ظفر نقاب انداخت
کمال عدل به فریاد داد خواه رسید

سپهر دور خوش اکنون کند که ماه آمد
جهان بکام دل اکنون رسد که شاه رسید

ز قاطعان طریق این زمان شوند ایمن
قوافل دل و دانش که مرد راه رسید

عزیز مصر به رغم برادران غیور
ز قعر چاه برآمد به اوج ماه رسید

کجاست صوفی دجال فعل ملحد شکل
بگو بسوز که مهدی دین پناه رسید

صبا بگو که چها بر سرم دین غم عشق
ز آتش دل سوزان و دود آه رسید

ز شوق روی تو شاها بدین اسیر فراق
همان رسید که از آتش بر ک کاه رسید

مرو بخواب که حافظ ببارگاه قبول
ز ورد نیم شب و درس صبحگاه رسید

بوی خوش تو هر که ز باد صبا شنید
از یار آشنا سخن آشنا شنید

ای شاه حسن چشم بحال گدا فکن
کاین گوش بس حکایت شاه و گدا شنید

خوش میکنم بیاده مشکین مشام جان
کز دلق پوش صومعه بوی ریا شنید

سرخد که عارف سالک بکس نگفت
در حیرتم که باده فروش از کجا شنید

یارب کجایت محرم رازی که یکزمان
دل شرح آن دهد که چه گفت و چها شنید

آئینه سترنبود دل حق گزار من
کز غم گسار خود سخن ناسزا شنید

بهار می‌گذرد داد گستر دریاب
که رفت موسم و حافظ هنوز می‌نخشید

ابر آذاری برآمد باد نوروزی وزید
وجه می‌خواهم و مطرب که می‌گوید رسید

شاهدان در جلوه و من شرمسار کسیه‌ام
بار عشق و مفلسی صعب است یا بید کشید

قحط جود است آبروی خود نمی‌باید فروخت
باده و گل از رهی خرقه می‌باید خرید

گو ثنا خواند کسو از دولت کاری که دوش
من همی کردم دعا و صبح صادق می‌دمید

با لبی و صد هزاران خنده آمد گل به باغ
از کریمی گو ثنا در گوشه‌ای بوئی شنید

دامنی گر چاک شد در عالم رندی چه باک
جامه‌ای در نیکنامی نیز می‌باید درید

این لطایف گر ز لب لعل تو من گفتم که گفت
ور ز تطاول گر ز سر زلف تو من دیدم که دید

عدل سلطان گر بپرسد حال مظلومان عشق
گوشه گیران را ز آسایش طمع باید برید

تیر عاشق کش ندانم بر دل حافظ که زد
این قدر دانم که از شصتش خون همی‌چکید

معاشران ز حریف شبانه یاد آرید
حقوق بندگی مخلصانه یاد آرید

بوقت سیر خوشی از آه و ناله عشاق
بصوت نغمه چنگ و چغانه یاد آرید

چو لطف باده کند جلوه در رخ ساقی
ز عاشقان به سرود و ترانه یاد آرید

چو در میان مراد آورید دست امید
ز عهد صحبت ما در میانه یاد آرید

سمند دولت اگر چند سرکشید و رمید
ز سرکشان به سر تازیانه یاد آرید

نمی‌خورید زمانی غم وفاداران
ز بی‌وفائی دور زمانه یاد آرید

مگر نسیم خطت صبح در چمن بگذشت — که گل بیوی تو بر تن چو صبح جامه درید
بنود چنگ و رباب و نبید و عود کبود — گل وجود من آغشته گلاب ندید
بیا که با تو بگویم غم ملالت دل — چرا که بی تو ندارم مجال گفت و شنید
بهای وصل تو گر جان بود خریدارم — که جنس خوب مصور بهر چه دید خرید
چو ماه روی تو در شام زلف میبینم — شبم ببوی تو روشن چو روز میگردید
به لب رسید مرا جان و برنیامد کام — بسر رسید امید و طلب بسر نرسید

ز شوق روی تو حافظ نوشت حرفی چند
بخوان ز نظمش و در گوش کن چو مروارید

رسید مژده که آمد بهار و سبزه دمید — وظیفه گر برسد مصرفش گلست و نبید
صفیر مرغ برآمد بط شراب کجاست — فغان فتاد بلیل نقاب گل که کشید
ز میوه های بهشتی چه ذوق دریابد — هر آنکه سیب زنخدان شاهدی نگزید
مکن ز غصه شکایت که در طریق طلب — به راحتی نرسید آنکه رحمتی نکشید
عجایب ره عشق ای رفیق بسیارست — ز پیش آهوی این دشت شیر نر برمید
ز روی ساقی مهوش گلی بچین امروز — که گرد عارض بستان خط بنفشه دمید
بکوی عشق منه بی دلیل راه قدم — که گم شد آنکه در این ره بر هبری نرسید
چنان کرشمه ساقی دلم ز دست ببرد — که با کسی ز غرامت برگ گفت و شنید
خدایرا مدد ای دلیل راه حرم — که نیست بادیه عشق را کرانه پدید
من این مرقع رنگین چو گل بخواهم سوخت — که پیر باده فروشش بخرقه ای نخرید
گلی بچید ز بستان آرزو حافظ — مگر نسیم مروت درین چمن نوزید

جُرعه‌یی ده که به میخانه ارباب کَرَم — هر حریفی ز پی ملتمسی می‌آید
دوست اگر سر پرسیدن ما را نیست — گو بیا خوش که هنوزش نفسی می‌آید
خبر بلبل این باغ بپرسید که من — ناله‌یی می‌شنوم کز قفسی می‌آید

یار دارد سر صید دل حافظ یاران
شاهبازی به شکار مگسی می‌آید

نفس برآمد و کام از تو بر نمی‌آید — فغان که بخت من از خواب در نمی‌آید
صبا به چشم مداخت خاکی از کویش — که آب از مژه‌ام در نظر نمی‌آید
قد بلند ترا تا به بر نمی‌گیرم — درخت کام و مرادم ببر نمی‌آید
مگر به روی دلارای یار مادر نی — به هیچ وجه دگر کار بر نمی‌آید
مقیم زلف تو شد دل که خوش سوادی دید — وز این غریب بلاکش خبر نمی‌آید
ز شست صدق گشادم هزار تیر دعا — ولی چه سود یکی کارگر نمی‌آید
بسم حکایت دل هست با نسیم سحر — ولی به بخت من امشب سحر نمی‌آید
درین خیال بسر شد زمان عمر هنوز — بلای زلف سیاهت بسر نمی‌آید

ز بس که شد دل حافظ ز مهر و از همه کس
کنون ز حلقهٔ زلفت بدر نمی‌آید

جهان بر ابروی عید از هلال خم گشید — هلال عید در ابروی یار باید دید
شکسته گشت چو پشت هلال قامت من — کمان ابروی یارم چو دست بازکشید

چه جور ما که کشیدند بلبلان از دی — بیوی آنکه دگر نوبهار باز آید
سرشک من ترند موج بر کنار چو بحر — اگر میان وی ام در کنار باز آید
ز نقش بند قضا هست امید آن حافظ
که هم سحر سر بدبخت نگار باز آید

اگر آن طایر قدسی ز درم باز آید — عمر بگذشته به پیرانه سرم باز آید
دارم امید بر این اشک چو باران که دگر — برق دولت که برفت از نظرم باز آید
آنکه تاج سر من خاک کف پایش بود — از خدا می طلبم تا به سرم باز آید
خواهم اندر عقبش رفت و به یاران عزیز — شخصم ار باز نیاید خبرم باز آید
گر نثار قدم یار گرامی نکنم — گوهر جان به چه کار دگرم باز آید
کوس نودولتی از بام سعادت بزنم — گر ببینم که مه نو سفرم باز آید
مانعش غلغل چنگ است و شکر خواب صبوح — ور نه گر بشنود آه سحرم باز آید
آرزومند رخ شاه چو ماهم حافظ
همتی تا به سلامت ز درم باز آید

مژده ای دل که مسیحا نفسی می آید — که ز انفاس خوشش بوی کسی می آید
از غم هجر مکن ناله و فریاد که دوش — زده ام فالی و فریادرسی می آید
آتش وادی ایمن نه منم خرمن و بس — موسی اینجا به امید قبسی می آید
هیچکس نیست که در کوی تو اش کاری نیست — هر کس اینجا به طریق هوسی می آید
کس ندانست که منزلگه معشوق کجاست — این قدر هست که بانگ جرسی می آید

جان ربست و حسرت دل کز لبش برآید — نگرفته هیچ کامی جان از بدن برآید
از حسرت دهانش آمد بتنگ جانم — خود کام تنگدستان کی زان دهن برآید

گویند ذکر خیرش در جمع عیبناکان
هر جا که نام حافظ در انجمن برآید

چو آفتاب می از مشرق پیاله برآید — ز باغ عارض ساقی هزار لاله برآید
نسیم در سر گل بشکند کلاله سنبل — چو از میان چمن بوی آن کلاله برآید
حکایت شب هجران نه آن حکایت لیست — که شمه‌ای ز بیانش صد رساله برآید
ز گرد خوان نگون فلک مدار توقع — که بی ملالت صد غصه یک نواله برآید
به سعی خود نتوان برد پی بگوهر مقصود — خیال باطل اگر این کار بی حواله برآید
گرت چو نوح نبی صبر هست در غم طوفان — بلا بگردد و کام هزار ساله برآید

نسیم زلف تو چون بگذرد بتربت حافظ
ز خاک کالبدش صد هزار لاله برآید

زهی خجسته زمانی که یار باز آید — بکام غمزدگان غمگسار باز آید
به پیش خیل خیالش کشیدم از طلب چشم — بدان امید که آن شهسوار باز آید
اگر نه در خم چوگان او رود سر من — ز سر نگویم و سر خود چه کار باز آید
در انتظار خدنگش همی طپد دل صید — خیال آنکه بر سم شکار باز آید
مقیم بر سر راهش نشسته‌ام چون گرد — بدان هوس که بدین رهگذار باز آید
دلی که با سر زلفین او قراری داد — گمان مبر که بدان دل قرار باز آید

گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد — گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید

گفتم خوشا هوایی کز باد صبح خیزد — گفتا خنک نسیمی گر کوی دلبر آید

گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کشت — گفتا تو بندگی کن کاو بنده پرور آید

گفتم دل رحیمت کی عزم صلح دارد — گفتا مکوی با کس تا وقت آن در آید

گفتم زمان عشرت دیدی که چون سر آمد

گفتا خموش حافظ کاین غصه هم سر آید

بر سر آنم که گر ز دست برآید — دست بکاری زنم که غصه سر آید

خلوت دل نیست جای صحبت اضداد — دیو چو بیرون رود فرشته در آید

صحبت حکام ظلمت شب یلداست — نور ز خورشید خواه بو که برآید

بر در ارباب بی مروت دنیا — چند نشینی که خواجه کی بدر آید

ترک گدائی مکن که گنج بیابی — از نظر رهروی که در گذر آید

صالح و طالع متاع خویش نمودند — تا که قبول افتد و که در نظر آید

بلبل عاشق تو عمر خواه که آخر — باغ شود سبز و شاخ گل ببر آید

غفلت حافظ درین سرا چه عجب نیست

هر که به میخانه رفت بیخبر آید

دست از طلب ندارم تا کام من برآید — یا تن رسد بجانان یا جان ز تن برآید

بگشای تربتم را بعد از وفات و بنگر — گر آتشم در دمن دود از کفن برآید

بنمای رخ که خلقی واله شوند و حیران — بگشای لب که فریاد از مرد و زن برآید

زلفش کشید باد صبا چرخ غلبه‌ین کانجا مجال باد وزانم نمیدهد
چندانکه بر کنار چو پرگار می‌روم دوران چو نقطه ره بمیانم نمیدهد
شکر به صبر دست دهد عاقبت ولی بد عهدی زمانه زمانم نمیدهد

گفتم رود بخواب و ببینیم خیال دوست
حافظ ز آه و ناله امانم نمیدهد

اگر به باده مشکین کشد دلم شاید که بوی خیر ز زهد ریا نمی‌آید
جهانیان همه گر منع من کنند از عشق من آن کنم که خداوندگار فرماید
طمع ز فیض کرامت مبر که خلق کریم گنه بخشد و بر عاشقان ببخشاید
مقیم حلقه ذکرست دل بدان امید که حلقه‌ای ز سر زلف یار بگشاید
ترا که حسن خداداده هست و مجلهٔ بخت چه حاجت است که مشاطه‌ات بیاراید
چمن خوش است و هوا دلکش است و می بیغش کنون بجز دل خوش هیچ در نمی‌باید
جمیله ایست عروس جهان ولی هشدار که این مخدره در عقد کس نمی‌آید
به لابه گفتمش ای ماه خرج چه باشد اگر به یک شکر ز تو دلخسته‌ای بیاساید

به خنده گفت که حافظ ز ما مرنج و مپند
که بوسه تو ز رخ ماه را بیالاید

گفتم غم تو دارم گفتا غمت سر آید گفتم که ماه من شو گفتا اگر برآید
گفتم ز مهر ورزان رسم وفا بیاموز گفتا ز ماهرویان این کار کمتر آید
گفتم که بر خیالت راه نظر ببندم گفتا که شبروست او از راه دیگر آید

اسم اعظم بکند کار خود ای دل خوش باش
که به تلبیس و حیل دیو مسلمان نشود

عشق میورزم و امید که این فن شریف
چون هنرهای دگر موجب حرمان نشود

دوش میگفت که فردا بدهم کام دلت
ببسی سازخدایا که پشیمان نشود

حسن خلقی ز خدا می طلبم خوی ترا
تا دگر خاطر ما از تو پریشان نشود

ذره را تا نبود همت عالی حافظ
طالب چشمه خورشید درخشان نشود

گر من از باغ تو یک میوه بچینم چه شود
پیش پایی بچراغ تو ببینم چه شود

یارب اندر کنف سایه آن سرو بلند
گر من سوخته یکدم بنشینم چه شود

آخر ای خاتم جمشید همایون آثار
گر فتد عکس تو بر نقش نگینم چه شود

داغ عشقش چو مهر ملک شجر گزید
من اگر مهر نگاری بگزینم چه شود

عقلم از خانه بدر رفت و گرمی آیت
دیدم از پیش که در خانه دینم چه شود

صرف شد عمر گرانمایه بمعشوقه می
تا از آنم چه به پیش آید از اینم چه شود

خواجه دانست که من عاشقم و هیچ نگفت
حافظ ار نیز بداند که چنینم چه شود

بخت از دهان دوست نشانم نمیدهد
دولت خبر ز راز نهانم نمیدهد

از بهر بوسه ای ز لبش جان همیدهم
اینم نمی ستاند و آنم نمیدهد

مردم دیده فراق و در آن پرده راه نیست
یا هست و پرده دار نشانم نمیدهد

از ره مرو به عشوهٔ دنیا که این عجوز — مکّاره می نشیند و محتاله می‌رود
باد بهار می‌وزد از گلستان شاه — وز ژاله باده در قدح لاله می‌رود

حافظ ز شوق مجلس سلطان غیاث دین
غافل مشو که کار تو از ناله می‌رود

ترسم که اشک در غم ما پرده در شود — وین راز سر به مهر بعالم سمر شود
گویند سنگ لعل شود در مقام صبر — آری شود ولیک بخون جگر شود
خواهم شدن به میکده گریان و داد خواه — کز دست غم خلاص من آنجا مگر شود
از هر کرانه تیر دعا کرده‌ام روان — باشد که از آن میانه یکی کارگر شود
ای جان حدیث ما برِ دلدار باز گو — لیکن چنان مگو که صبا را خبر شود
از کیمیای مهر تو زر گشت روی من — آری بمن لطف شما خاک زر شود
در تنگنای حیرتم از بخت خویش رقیب — یارب مباد آنکه گدا معتبر شود
بس نکته غیر حسن بباید که تا کسی — مقبول طبع مردم صاحب نظر شود
این سرکشی که کنگرهٔ کاخ وصل راست — سر ما بر آستانهٔ او خاک در شود

حافظ چو نافهٔ سر زلفش بدست تست
دم در کش ار نه باد صبا را خبر شود

گرچه بر واعظ شهر این سخن آسان نشود — تا ریا ورزد و سالوس مسلمان نشود
رندی آموز و کرم کن که چندین هنرست — حیوانی که نه شد مردم انسان نشود
گوهر پاک بباید که شود قابل فیض — ور نه هر سنگ و گلی لؤلؤ و مرجان نشود

هر که خواهد که چو حافظ نشود سرگردان
دل بخوبان ندهد رنجی ایشان نرود

خوشا دلی که مدام از پی نظر نرود
به هر درش که بخوانند بی خبر نرود

طمع در آن لب شیرین نکنم دنم اولی
ولی چگونه مگس از پی شکر نرود

سواد دیده غمدیده ام به اشک مشوی
که نقش خال توام هرگز از نظر نرود

زمن چو باد صبا بوی خود دریغ مدار
چرا که بی سر زلف تو ام بسر نرود

دلا مباش چنین هرزه گرد و هرجایی
که هیچ کار ز پیشت بدین هنر نرود

مکن به چشم حقارت نگاه در من مست
که آبروی شریعت بدین قدر نرود

من گدا هوس سرو قامتی دارم
که دست در کمرش جز به سیم و زر نرود

تو کز مکارم اخلاق عالمی دگری
وفای عهد من از خاطرت بدر نرود

سیاه نامه تر از خود کسی نمی بینم
چگونه چون قلمم روی دل بسر نرود

به تاج بدهدم از ره مبر که باز سفید
ز کبر در پی هر صید مختصر نرود

بیار باده و وز دل بدست حافظ ده
بشرط آنکه ز مجلس سخن بدر نرود

ساقی حدیث سرو و گل و لاله میرود
وین بحث با ثلاثه غساله میرود

می ده که نوعروس چمن حد حسن یافت
کار این زمان ز صنعت دلاله میرود

شکر شکن شوند همه طوطیان هند
زین قند پارسی که به بنگاله میرود

طی مکان بین و زمان در سلوک شعر
کاین طفل یک شبه ره یک ساله میرود

آن چشم جادوانه عابد فریب بین
کش کاروان سحر ز دنباله میرود

حباب‌وار چو فتد باد نخوت اندر سر — کلاه دار ریش اندر سر شراب رود

حجاب راه تویی حافظ از میان برخیز
خوشا کسی که در این راه بی‌حجاب رود

از سر کوی تو هر کو به ملالت برود — نرود کارش و آخر به خجالت برود

کاروانی که بود بدرقه‌اش لطف خدای — به تأمل بنشیند به جلالت برود

سالک از نور هدایت بسرد راه بدوست — که بجایی نرسد گر به ضلالت برود

کام خود آخر عمر از می و معشوق بگیر — حیف اوقات که بیکسر بطالت برود

ای دلیل دل گم گشته خدا را مددی — که غریب از سر این ره به دلالت برود

حکم مستوری و مستی همه بر خاتمت است — کس ندانست که آخر به چه حالت برود

حافظ از چشمهٔ حکمت بکف آور جامی
بو که از لوح دلت نقش جهالت برود

هر گز نمیرد آنکه دلش زنده شد بعشق — ثبت است بر جریدهٔ عالم دوام ما

از دماغ من سرگشته خیال دوست — بجهای فلک غصهٔ دوران نرود

در ازل بست دلم با سر زلفت پیوند — تا ابد سر نکشد و ز سر پیمان نرود

هر چه جز بار غمت بر دل مسکین منست — برود از دل من و ز دل من آن نرود

آنچنان مهر تو ام در دل و جان جای گرفت — که اگر سر برود از دل و از جان نرود

گر رود از پی خوبان دل من معذورست — درد دارد چه کند گر پی درمان نرود

به باغ تازه کن آیین دین زردشتی
کنون که لاله برافروخت آتش نمرود

بخواه جام صبوحی به یاد آصف عهد
وزیر ملک سلیمان عماد دین محمود

بود که مجلس حافظ به یمن همتش
هر آنچه می طلبد جمله باشدش موجود

از دیده خون دل همه بر روی ما رود
بر روی ما دیده چو گویم چها رود

ما در درون سینه هوایی نهفته ایم
بر باد اگر رود دل ما زان هوا رود

خورشید خاوری کند از رشک جامه چاک
گر ماه مهر پرور من در قبا رود

بر خاک راه یار نهادیم روی خویش
بر روی ما رواست اگر آشنا رود

سیل است آب دیده هر کس که بگذرد
گر خود دلش ز سنگ بود هم ز جا رود

ما را به آب دیده شب و روز ماجراست
زان ره هگذر که بر سر کویش چرا رود

حافظ بکوی میکده ایم به صدق دل
چون صوفیان صومعه ار از صفا رود

چو دست بر سر زلفش زنم به تاب رود
ور آشتی طلبم با سر عتاب رود

چو ماه نوره بیچارگان نظاره
زند بگوشه ابرو و در نقاب رود

شب شراب خرابم کند به بیداری
وگر به روز شکایت کنم به خواب رود

طریق عشق پر آشوب و فتنه است ای دل
بیفتد آنکه در این راه با شتاب رود

گدائی در جانان به سلطنت ندهد
کسی ز سایه این در به آفتاب رود

دلا چو پیر شدی حسن و نازکی مفروش
که این معامله در عالم شباب رود

سواد نامه موی سیاه چون طی شد
بیاض کم نشود در صد انتخاب رود

مگو دیگر که حافظ نکته دانست
که ما دیدیم و محکم جاهلی بود

در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد — تا ابد جام مرادش ز جم جانی بود
من همان ساعت که آرمی خم استم شد به کار — گفتم این شاخ رز ما بر ری پشیمانی بود
خود گرفتم کافکنم سجاده چون سوسن بدوش — همچو گل خرقه رنگ می مسلمانی بود
بی چراغ جام در خلوت نمی یارم نشست — زانکه کنج اهل دل باید که نورانی بود
همت عالی طلب جام مرصع کو مباش — رند را آب عنب یاقوت رمانی بود
گرچه بی سامان نماید کار ما هیلش مبین — کاندرین کشور گدایی رشک سلطانی بود
نیکنامی خواهی ای دل با بدان صحبت مدار — بد پسندی جان من بهتان نادانی بود
مجلس انس و بهار و بحث شعر اندر میان — نشستن جام می از جانان گرانجانی بود

دی عزیزی گفت حافظ می خور و پنهان ببر
ای عزیز من عیب آن کز پرده پنهانی بود

کنون که در چمن آمد گل از عدم به وجود — بنفشه در قدم او نهاد سر به سجود
بنوش جام صبوحی ز ناله دف و چنگ — ببوس غبغب ساقی به نغمه نی و عود
به دور گل منشین بی شراب و شاهد و چنگ — که هم بسیج دو روز بقا هفته ای بود معدود
شد از خروج ریاحین چو آسمان روشن — زمین به اختر میمون و طالع مسعود
ز دست شاهد نازک عذار عیسی دم — شراب نوش و رها کن حدیث عاد و ثمود
جهان چو خلد برین شد به دور سوسن و گل — ولی چه سود که در وی نه ممکن است خلود
چو گل سوار شود بر هوا سلیمان وار — سحر که مرغ درآید به نغمه داود

دل گفت فروکش کنم این شهر بیوش
بیچاره ندانست که یارش سفری بود

تنها نه ز راز دل من پرده برافتاد
تا بود فلک شیوهٔ او پرده دری بود

منظور خردمند من آن ماه که او را
با حسن ادب شیوه صاحب نظری بود

از چنگ منش اختر بد مهر بدر برد
آری چکنم دولت و در قمری بود

عذری بنه امید که تو در روشی او را
در مملکت حسن سر تاجوری بود

اوقات خوش آن بود و که با دوست بسر رفت
باقی همه بیحاصلی و بیخبری بود

خوش بود دلب آب و گل و سبزهٔ نسرین
افسوس که آن گنج روان بگذری بود

خود را بکش ای بلبل ازین رشک که خود را
با باد صبا وقت سحر جلوه گری بود

هر گنج سعادت که خدا داد بحافظ
از یمن دعای شب و ورد سحری بود

مسلمان مرا وقتی دلی بود
که با دوی گفتمی گر مشکلی بود

بگردابی چو می افتادم از غم
به تدبیرش امید ساحلی بود

دلی همدرد و یاری مصلحت بین
که استظهار هر اهل دلی بود

زمن ضایع شد اندر کوی جانان
چه دامن گیر یارب بنزلی بود

هنر بی عیب حرمان نیست لیکن
زمن محروم تر کی سائلی بود

برین جان پشیمان رحمت آید
که وقتی کاردانی کاملی بود

مرا تا عشق تعلیم سخن کرد
حدیثم نکتهٔ هر محفلی بود

چل سال رنج و غصه کشیدیم و عاقبت
تدبیر ما بدست شراب دوساله بود

آن نافه مراد که میخواستم ز بخت
در چین زلف آن بت مشکین کلاله بود

از دست برده بود دمار از غمم سحر
دولت مساعد آمد و می در پیاله بود

بر آستان میکده خون میخورم مدام
روزی ما ز خوان قدر این نوالـه بود

هر کاو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نچید
در رهگذار باد نگهبان لاله بود

بر طرف گلشنم گذر افتاد وقت صبح
آن دم که کار مرغ سحر آه و ناله بود

دیدیم شعر دلکش حافظ به مدح شاه
یک بیت از آن قصیده بـه از صد رساله بود

آن شاه تند حمله که خورشید شیرگیر
پیشش بروز معرکه کمتر غزاله بود

به کوی میکده یارب سحر چه مشعله بود
که جوش شاهد و ساقی و شمع و مشعله بود

حدیث عشق که از حرف و صوت مستغنیست
بنالهٔ دف و نی و خروش و ولوله بود

مباحثی که در آن مجلس جنون میرفت
ورای مدرسه و قال و قیل مسئله بود

دل از کرشمهٔ ساقی به شکر بود ولی
زنا مساعدی بخت اندکی گله بود

قیاس کردم و آن چشم جادو انه مست
هزار ساحر چون سامری در گله بود

بگفتمش به لبم بوسه ای حوالت کن
بخنده گفت که با من این معامله بود

ز اختر م نظری سعد در رهست که دوش
میان ماه و رخ یار من مقابله بود

دمان یار که درمان درد حافظ داشت
فغان که وقت مروت چه تنگ حوصله بود

آن یار کز و خانهٔ ما جای پری بود
سرتا قدمش چون پری از عیب بری بود.

از سر مستی دگر با شاهد عهد شباب — رجعتی می خواستم لیکن طلاق افتاده بود

در مقامات طریقت هر کجا کردیم سیر — عافیت را با نظربازی فراق افتاده بود

ساقیا جام دمادم ده که در سیر طریق — هر که عاشق دلش نامد در نفاق افتاده بود

نقش می بستم که گیرم گوشه‌ای زان چشم مست — طاقت و صبر از خم ابروش طاق افتاده بود

ای معبر مژده‌ای دستم که دوش آمد ز یار — در شکر خواب صبوحی هم ثاق افتاده بود

حافظ آن ساعت که این نظم پریشان می‌گفت — طایر فکرش به دام اشتیاق افتاده بود

گر نکردی نصرت دین شاه یحیی از کرم

کار ملک و دین نظم و اتساق افتاده بود

گوهر مخزن اسرار همانست که بود — حقه مهر بدان مهره نشانست که بود

عاشقان زمره ارباب امانت باشند — لاجرم چشم گهربار همانست که بود

از صبا پرس که ما را همه شب تا دم صبح — بوی زلف تو همان مونس جانست که بود

طالب لعل و گهر نیست وگرنه خورشید — همچنان در عمل معدن کانست که بود

کشته غمزه خود را ببر یارت دریاب — زانکه بیچاره همان دل نگرانست که بود

رنگ خون دل ما را که نهان میداری — همچنان در لب لعل تو عیانست که بود

زلف هندوی تو گفتم که دگر ره نزند — سالها رفت و بدان سیرت و سانست که بود

حافظا باز نماند قصه خونابه چشم

که بر این چشمه همان آب روانست که بود

دیدم بخواب خویش که بدستم پیاله بود — تعبیر رفت و کار بدولت حواله بود

دوش در حلقهٔ ما قصهٔ گیسوی تو بود
تا دل شب سخن از سلسلهٔ موی تو بود

دل که از ناوک مژگان تو در خون میگشت
باز مشتاق کمانخانهٔ ابروی تو بود

هم عفا الله ز ضبا کز تو پیامی میداد
ورنه در کس نرسیدیم که از کوی تو بود

عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت
فتنه انگیز جهان غمزهٔ جادوی تو بود

من سر گشته هم از اهل سلامت بودم
دام را هم شکن طرهٔ هندوی تو بود

بگشا بند قبا تا بگشاید دل من
گه گشادی که مر او را ز پهلوی تو بود

بوفای تو که بر تربت حافظ بگذر
کز جهان میشد و در آرزوی روی تو بود

دوش می آمد و رخساره برافروخته بود
تا کجا باز دل غمزده ای سوخته بود

رسم عاشق کشی و شیوهٔ شهر آشوبی
جامه ای بود که بر قامت او دوخته بود

جان عشاق سپند رخ خود می دانست
وآتش چهره بدین کار برافروخته بود

گرچه میگفت که زارت بکشم می دیدم
که نهانش نظری با من دل سوخته بود

کفر زلفش ره دین میزد و آن سنگین دل
در پیش معشوقی از چهره برافروخته بود

دل بسی خون بکف آورد و لی دیده بخت
الله الله که تلف کرد و که اندوخته بود

یار مفروش به دنیا که بسی سود نکرد
آنکه یوسف به زر ناسره بفروخته بود

گفت و خوش گفت بر دخترکه بشنو ز حافظ
یارب این قلب شناسی که تو آموخته بود

یک دو جامم دی سحر که اتفاق افتاده بود
وز لب ساقی شرابم در مذاق افتاده بود

دیدی آن قهقهه کبک خرامان حافظ
که ز سر پنجه شاهین قضا غافل بود

خسروان را چو طلب باشد و قوت نبود
گر تو بیداد کنی شرط مروت نبود

ما جفا از تو نبینیم و تو خود پسندی
آنچه در مذهب ارباب طریقت نبود

خیره آن دیده که آبش نبرد گریه عشق
تیره آن دل که در و شمع محبت نبود

دولت از مرغ همایون طلب و سایه او
رانکه بازاغ و زغن شهپر دولت نبود

گر من از سیکده همت طلبم عیب مکن
شیخ ما گفت که در صومعه همت نبود

چون طهارت نبود کعبه و بتخانه یکیست
نبود خیر در آن خانه که عصمت نبود

حافظا علم و ادب ورز که در مجلس شاه
هر که را نیست ادب لایق صحبت نبود

قتل این خسته به شمشیر تو تقدیر نبود
ور نه پیچ از دل بی رحم تو تقصیر نبود

من دیوانه چو زلف تو رها میکردم
هیچ لایقتر م از حلقه زنجیر نبود

یارب آیینه حسن تو چه جوهر دارد
که در او آه مرا قوت تاثیر نبود

سر حیرت بدر میکده ها بر کردم
چون شناسای تو در صومعه یک پیر نبود

ناز نین تر ز قدت در چمن ناز نیست
خوشتر از نقش تو در عالم تصویر نبود

تا مگر پیچ صبا باز بکوی تو رسم
حاصلم دوش بجز ناله شبگیر نبود

آن کشیدم ز تو ای آتش هجران که چو شمع
جز فنای خودم از دست تو تدبیر نبود

آیتی بود عذاب انده حافظ لیکن
که بر پیچ کسش حاجت تفسیر نبود

پیش از نیت بیش از این اندیشه عشاق بود
مهر و زری تو با ما هشت آه آفاق بود

یاد باد آن صحبت شبها که با نوشین لبان
بحث سر عشق و ذکر حلقه عشاق بود

پیش از آن کاین سقف سبز طاق مینا بر کشند
منظر چشم مرا ابروی جانان طاق بود

از دم صبح ازل تا آخر شام ابد
دوستی و مهر بر یک عهد یک میثاق بود

حسن مهر یان مجلس گر چه دل میبرد و دین
بحث ما در لطف طبع و خوبی اخلاق بود

سایه معشوق اگر افتاد بر عاشق چه شد
ما باد محتاج بودیم و با مشتاق بود

بر در شاهم گدائی نکته‌ئی در کار کرد
گفت بر هر خوان که بنشستم خدا رزاق بود

زلف شب رنگ صبوحی کرد و عیبم کن که دوش
در شب قدر از صبوحی کردنم عیبم مکن
سرخوش آمد یار و جامی کنار طاق بود

شعر حافظ در زمان آدم اندر باغ خلد
دفتر نسرین و گل از نیت اوراق بود

یاد باد آنکه سر کوی تو ام منزل بود
دیده را روشنی از خاک درت حاصل بود

راست چون سرو و گل از صحبت پاک
بر زبان بود مرا آنچه تو را در دل بود

دل چو از پیر خرد نقل معانی میکرد
عشق سکفیت بشرح آنچه بر او مشکل بود

آه از آن جور و تطاول که در این دایره است
آه از آن سوز و نیازی که در آن محفل بود

در دلم بود که بی دوست نباشم هرگز
چه توان کرد که سعی من و دل باطل بود

دوش بر یاد حریفان نجر بات شدم
خرم می دیدم خون در دل و پا در گل بود

بس بگشتم که بپرسم سبب درد فراق
منقی عقل در این مسئله لایعقل بود

راستی خاتم فیروزه بو اسحاقی
خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود

یاد باد آنکه نهانت نظری با ما بود — رقم مهر تو بر چهرهٔ ما پیدا بود

یاد باد آنکه چو چشمت بعتابم می‌کشت — معجز عیسویت در لب شکرخا بود

یاد باد آنکه صبوحی زده در مجلس انس — جز من و یار نبودیم و خدا با ما بود

یاد باد آنکه رخت شمع طرب می‌افروخت — وین دل سوخته پروانهٔ بی‌پروا بود

یاد باد آنکه در آن برزنگه خلق ادب — آنکه او خنده‌ٔ مستانه زدی صهبا بود

یاد باد آنکه چو یاقوت قدح خنده زدی — در میان من و لعل تو حکایتها بود

یاد باد آنکه نگارم چو کمر بر بستی — در رکابش مه نو پیک جهانپیما بود

یاد باد آنکه خرابات نشین بودم و مست — وانچه در مسجد امروز کمست آنجا بود

یاد باد آنکه به اصلاح شما میشد راست
نظم هر گوهر نا سفته که حافظ را بود

تا ز میخانه و می نام و نشان خواهد بود — سر ما خاک ره پیر مغان خواهد بود

حلقهٔ پیر مغان از ازلم در گوش است — بر همانیم که بودیم همان خواهد بود

بر سر تربت ما چون گذری همت خواه — که زیارتگه رندان جهان خواهد بود

بر وای زاهد خودبین که ز چشم من و تو — راز این پرده نهانست و نهان خواهد بود

ترک عاشق کش من بهر دلم رفت امروز — تا دگر خون که از دیده روان خواهد بود

چشم آن دارم که ز شوق تو نهم سر بر مهد — تا دم صبح قیامت نگران خواهد بود

بخت حافظ گر ازین گونه مددخواهد کرد
زلف معشوقه بدست دگران خواهد بود

بود آیا که در میکده ها بگشایند — گره از کار فروبسته ما بگشایند

اگر از بهر دل ما بدو بین بستند — دل قوی دار که از بهر خدا بگشایند

بصفای دل رندان که صبوحی زدگان — بس در بسته به مفتاح دعا بگشایند

نامه تعزیت دختر رز بنویسید — تا حریفان همه خون از مژه ها بگشایند

گیسوی چنگ ببرّید بمرگ می ناب — تا همه مغبچگان زلف دوتا بگشایند

در میخانه ببستند خدایا مپسند — که در خانه تزویر و ریا بگشایند

حافظ این خرقه که داری تو بینی فردا
که چه زنّار ز زیرش بدغا بگشایند

سالها دفتر ما در گرو صهبا بود — رونق میکده از درس و دعای ما بود

نیکی پیر مغان بین که چو ما بدمستان — هرچه کردیم بچشم کرمش زیبا بود

دفتر دانش ما جمله بشویید بمی — که فلک دیدم و در قصد دل دانا بود

از بتان آن طلب از حسن شناسی ای دل — کاین کسی گفت که در علم نظر بینا بود

دل چو پرگار همه سود دورانی میکرد — وندر آن دایره سرگشته پابرجا بود

مطرب از درد محبت غمی می پرداخت — که حکیمان جهان را مژه خون پالا بود

می شکستم ز طرب زانکه چو گل لب جوی — بر سرم سایه آن سرو سهی بالا بود

پیر گلرنگ من اندر حق ازرق پوشان — رخصت خبث ندادار نه حکایتها بود

قلب اندوده حافظ برد از خرج رشد
کاین معامل همه عیب نهان مینا بود

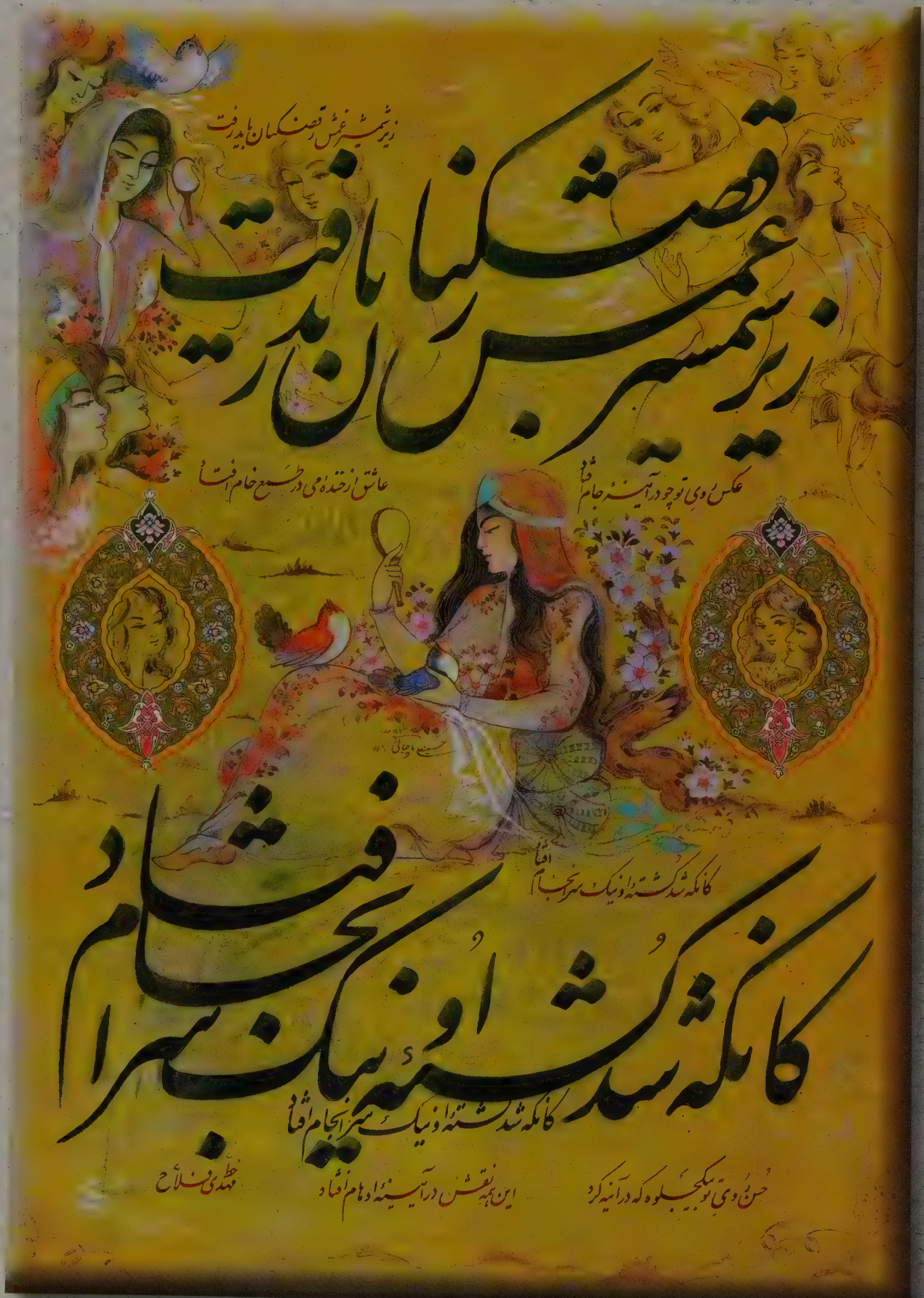
زیر شمشیر غمش رقصکنان باید رفت
زیر شمشیر غمش رقصکنان باید رفت
عکس روی تو چو در آینهٔ جام افتاد
عاشق از خنده می در طمع خام افتاد
کانکه شد شیفتهٔ او نیک سرانجام افتاد
کانکه شد شیفتهٔ او نیک سرانجام افتاد
حسن روی تو یکجلوه که در آینه کرد
این همه نقش در آینهٔ اوهام افتاد
مهدی فلاح

سالها دل طلب جام جم از ما میکرد
آنچه خود داشت ز بیگانه تمنا می کرد
فیض روح القدس ار باز مدد فرماید
دیگران هم بکنند آنچه مسیحا میکرد
مشکل خویش بر پیر مغان بردم دوش

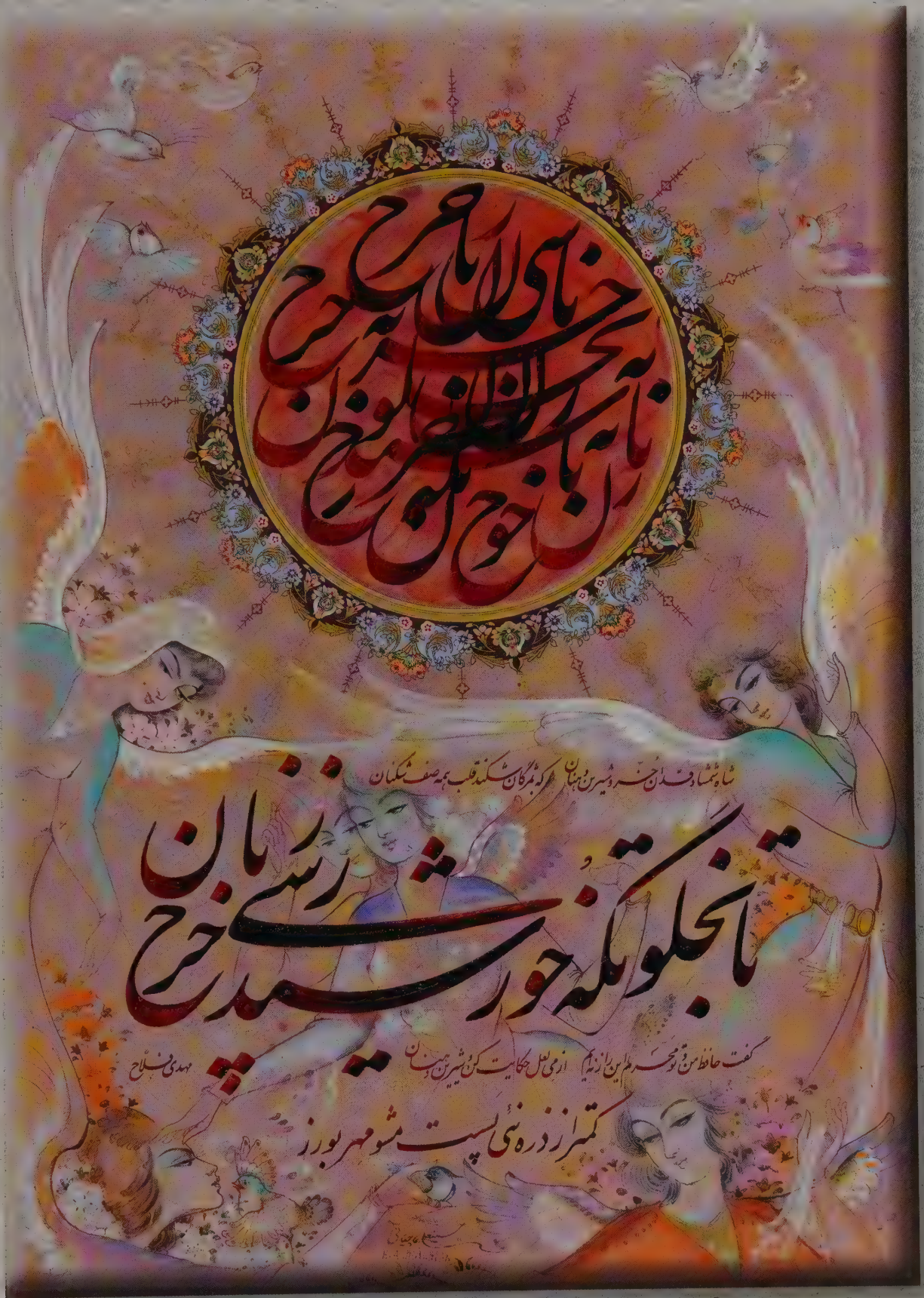
ای آه تو پرده‌ی غم و ناله‌ی حزین
شاه شمشاد قدان خسرو شیرین دهنان
تا نبگویی نکند خاطر غمگین شادان
گفت حافظ سخن دوست محرم این راز نه‌ایم
مهدی فلاح

درخت دوستی بنشان که کام دل ببار آرد
نهال دشمنی برکن که رنج بیشمار آرد
مهدی فرخ

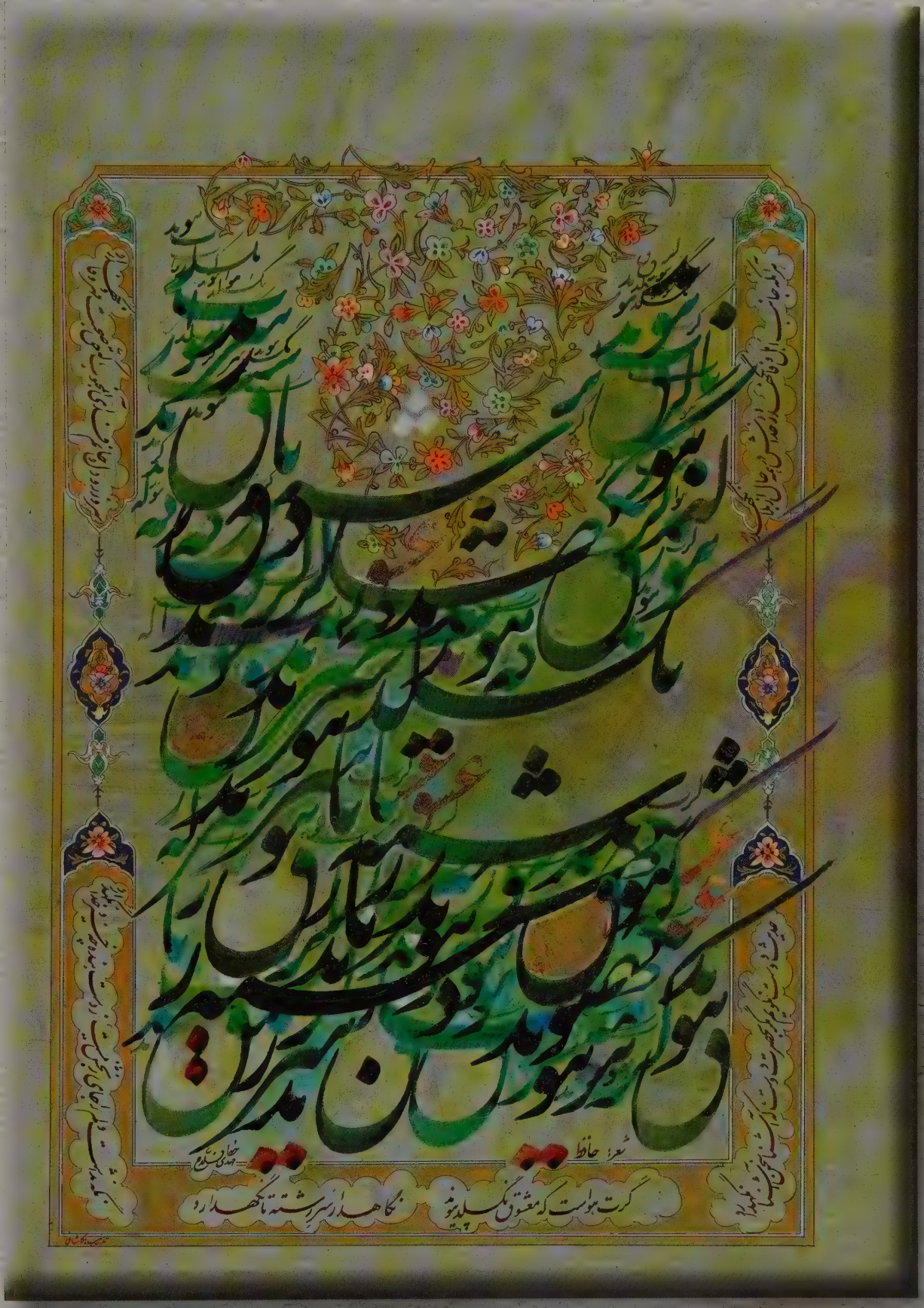
شعر: حافظ
گرت هواست که معشوق نگسلد پیوند
نگاهدار سر رشته تا نگهدارد

شبی گیسویش بر دوش عنبر
در مصطبه عشق تنم توان کرد
چون باش زریت بسازیم خوشی
دلا دل مباش یکدم خالی ز غم دوستی
وانگه برو کله راستی زیستی و هستی
تا فضل و عقل بینی معرفت نشینی
یک نکته ات بگویم خود را مبین که رهبری
گر خرقه پوش بینی مشغول کار دنیا
هرقبله ای که بینی بهتر ز خود پرستی

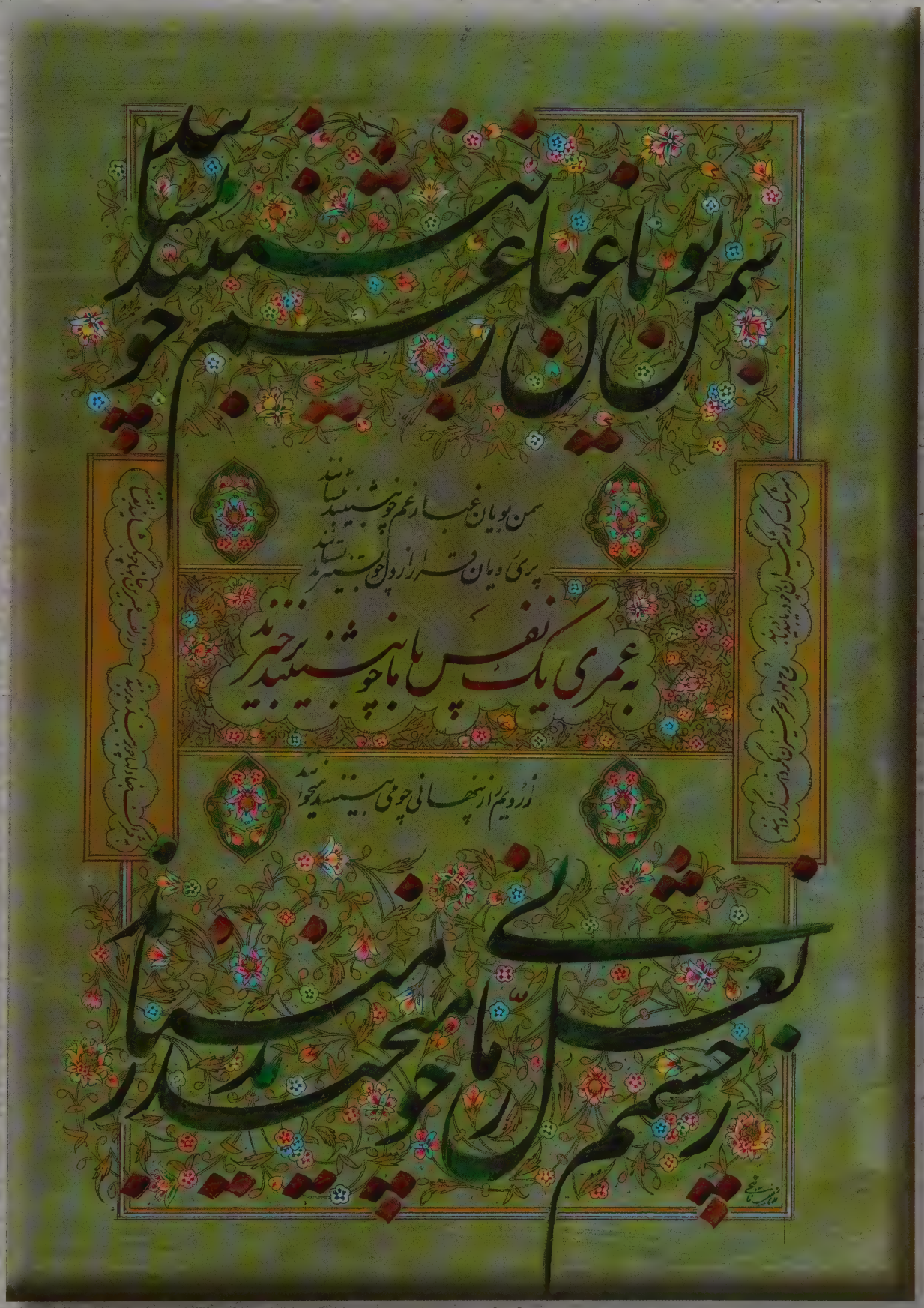
سمن بویان غبار غم چو بنشینند بنشینند
پری رویان قرار از دل چو بستیزند بستیزند
به عمری یک نفس با ما چو بنشینند بنشینند
زرویم راز پنهانی چو می بینند می بینند

از دل ما بیرون
خواجه حافظ

حافظا بازنما قصه خونابه چشم
زنگ خون دل ما را که نخسان میداری

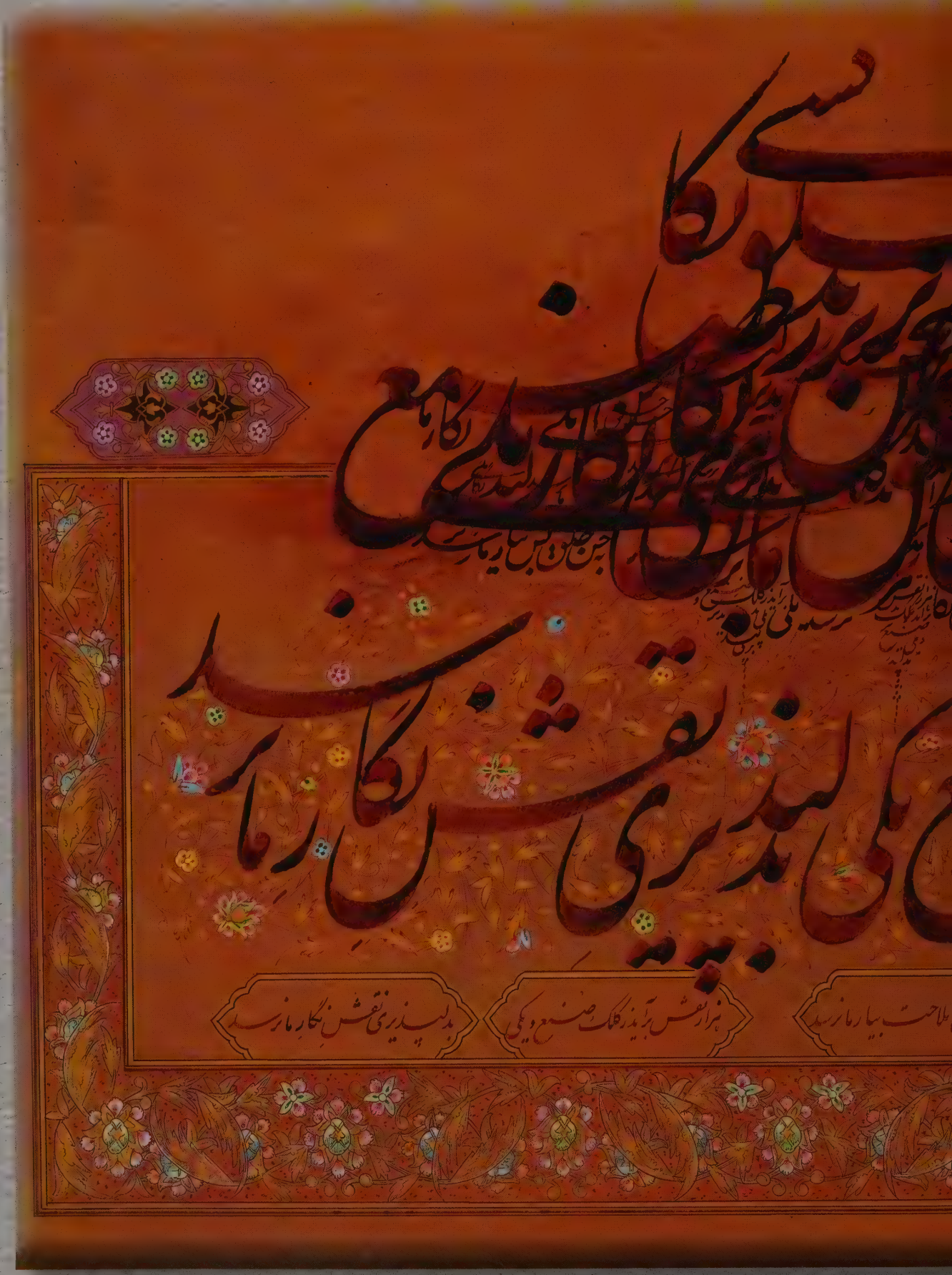

در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد
عشق پیدا شد آتش به همه عالم زد
جان علوی هوس چاه زنخدان تو داشت
جلوه‌ای کرد رخش دید ملک عشق نداشت
عقل می‌خواست کز آن شعله چراغ افروزد
برق غیرت بدرخشید و جهان برهم زد
نقش مستی است که بر صفحه ایام نماند
تا ابد بر رخ ما در خم این چرخ کبود
نظر حافظ
عقل می‌خواست کز آن شعله چراغ افروزد
مهدی فلاح ۷۴

عشق عشق عشق
لطیفه‌ای است نهانی که عشق از آن خیزد
که نام آن لب لعل و خط نگاری است
قلندران طریقت به نیم جو نخرند
قبای اطلس آنکس که از هنر عاری است

جز قلب تیره هیچ نشد حاصل و هنوز — باطل درین خیال که اکسیر میکنند

گویند رمز عشق مگویید و مشنوید — مشکل حکایتی است که تقریر میکنند

ما از برون در شده مغرور صد فریب — تا خود درون پرده چه تدبیر میکنند

تشویش وقت پیر مغان میدهند باز — این سالکان نگر که چه با پیر میکنند

صد ملک دل به نیم نظر می‌توان خرید — خوبان درین معامله تقصیر میکنند

قومی بجد و جهد نهادند وصل دوست — قومی دگر حواله به تقدیر میکنند

فی الجمله اعتماد مکن بر ثبات دهر — این کارخانه‌ایست که تغییر میکنند

می خور که شیخ و حافظ و مفتی و محتسب
چون نیک بنگری همه تزویر میکنند

شراب بی غش و ساقی خوش و دم هندو — که زیر کان جهان از کمند شان نرهند

من ار چه عاشقم و رند و مست و نامه سیاه — هزار شکر که یاران شهر بی گنهند

جفا نه پیشه درویشی است و راهروی — بیار باده که این سالکان نمرهند

ببین حقیر گدایان عشق را کاین قوم — شهان بی کمر و خسروان بی کلهند

بهوش باش که هنگام باد استغنا — هزار خرمن طاعت به نیم جو ننهند

مکن که گوکبه دلبری شکسته شود — چو بندگان بگریزند و چاکران بجهند

غلام همت دردی کشان یکرنگم — نه آن گروه که ازرق لباس و دل سیهند

قدم منه بخرابات جز بشرط ادب — که ساکنان درش محرمان پادشهند

جناب عشق بلندست همتی حافظ
که عاشقان رهِ بی همتان نپیمایند

گفتم صنم پرست مشو با صمد نشین — گفتا بکوی عشق هم این و هم آن کنند

گفتم شراب و خرقه نه آیین مذهب است — گفت این عمل به مذهب پیر مغان کنند

گفتم هوای میکده غم میبرد ز دل — گفتا خوش آنکسان که دلی شاد مان کنند

گفتم ز لعل نوش لبان پیر را چه سود — گفتا به بوسه شکر نیش جوان کنند

گفتم که خواجه کی به سر حجله میرود — گفت آنزمان که مشتری مه قران کنند

گفتم دعای دولت او ورد حافظ است

گفت این دعا ملایک هفت آسمان کنند

واعظان کاین جلوه در محراب و منبر میکنند — چون بخلوت میروند آن کار دیگر میکنند

مشکلی دارم ز دانشمند مجلس باز پرس — توبه فرمایان چرا خود توبه کمتر میکنند

گویيا باور نميدارند روز داوری — کاين همه قلب و دغل در کار داور ميکنند

بنده پير خرابات که درويشان او — گنج را از بی نيازی خاک بر سر ميکنند

يارب اين نو دولتان را با خر خودشان نشان — کاين همه ناز از غلام ترک و تاتر ميکنند

ای گدای خانقه برجه که در دير مغان — ميدهند آبی که دلها را توانگر ميکنند

حسن بی پايان او چندانکه عاشق ميکشد — زمره ديگر به عشق او رغيب سر بر ميکنند

بر در ميخانه عشق ای ملک تسبيح گوی — کاندر آنجا طينت آدم مخمر ميکنند

صبحدم از عرش ميآمد خروشی عقل گفت

قدسيان گويی که شعر حافظ از بر ميکنند

دانی که چنگ و عود چه تقرير ميکنند — پنهان خوريد باده که تعزير ميکنند

ناموس عشق و رونق عشاق ميبرند — عيب جوان و سرزنش پير ميکنند

بگذر بکوی میکده تا زمره حضور — اوقات خود ز بهر تو صرف دعا کنند
پنهان ز حاسدان بخود م خوان که منعمان — خیر همان برای رضای خدا کنند

حافظ دوام وصل میسر نمی شود
شاهان کم التفات به حال گدا کنند

شاهدان گر دلبری زینسان کنند — زهدان را رخنه در ایمان کنند
هر کجا آن شاخ نرگس شکفد — گلرخانش دیده نرگسدان کنند
ای جوان سرو قد گوئی برن — پیش از آن کز قامتت چوگان کنند
پیش چشمم کمترست از قطره ای — آن حکایت تا که از طوفان کنند
عاشقان ابر سر خود حکم نیست — هرچه فرمان تو باشد آن کنند
یار ما چون ساز د آغاز سماع — قدسیان عرش دست افشان کنند
مردم چشمم بخون آغشته شد — در کجا این ظلم بر انسان کنند
عید رخسار تو کو تا عاشقان — در وفایت جان خود قربان کنند
خوش بر آ با غصه ای دل کاهل را — عیش خود در بوته هجران کنند

هر نکش حافظ ز آه نیم شب
تا چو صبحت آینه رخشان کنند

گفتم کیم دهان و لبت کامران کنند — گفتا بچشم هرچه تو گویی چنان کنند
گفتم خراج مصر طلب میکند لبت — گفتا درین معامله کمتر زیان کنند
گفتم به نقطه دهنت خود که برد راه — گفت این حکایتیست که با نکته دان کنند

غلام نرگس مست تو تاجدارانند — خراب بادهٔ لعل تو هوشیارانند

ترا صبا و مرا آب دیده شد غمّاز — وگرنه عاشق و معشوق رازدارانند

ز زیر زلف دوتا چون گذر کنی بنگر — که از یمین و یسارت چه بیقرارانند

گذار کن چو صبا بر بنفشه زار و ببین — که از لطافت اوراق لعلت چه سبکوارانند

نصیب ماست بهشت ای خدا شناس برو — که مستحق کرامت گناهکارانند

نه من بر آن گل عارض غزل سرایم و بس — که عندلیب تو از هر طرف هزارانند

تو دستگیر شو ای خضر پی خجسته که من — پیاده میروم و همرهان سوارانند

بیا به میکده و چهره ارغوانی کن — مرو به صومعه کانجا سیاه کارانند

خلاص حافظ از آن زلف تابدار مباد — که بستگان کمند تو رستگارانند

آنان که خاک را بنظر کیمیا کنند — آیا بود که گوشه چشمی بما کنند

در دم نهفته به ز طبیبان مدعی — باشد که از خزانه غیبم دوا کنند

معشوق چون نقاب ز رخ برنمیکشد — هر کس حکایتی بتصور چرا کنند

چون حسن عاقبت نه بر زندی و زاهدیست — آن به که کار خود بعنایت رها کنند

بی معرفت مباش که در من یزید عشق — اهل نظر معامله با آشنا کنند

حالی درون پرده بسی فتنه میرود — تا آن زمان که پرده برافتد چها کنند

گر شاهد از این حدیث شنیدا عجب مدار — صاحبدلان حکایت دل خوش ادا کنند

می خور که صد گناه ز اغیار در حجاب — بهتر ز طاعتی که به روی ریا کنند

پیراهنی که آید ازو بوی یوسفم — ترسم برادران غیورش قبا کنند

جلوه‌گاه رخ او دیدهٔ من تنهایست — ماه و خورشید همین آینه می‌گردانند

عهد ما با لب شیرین دهنان بست خدا — ما همه بنده و این قوم خداوندانند

مفلسانیم و هوای می و مطرب داریم — آه اگر خرقهٔ پشمین بگرو نستانند

وصل خورشید به شب پرده اعمی نرسند — که در آن آینه صاحبنظران حیرانند

لاف عشق و گله از یار زهی لاف دروغ — عشقبازان چنین مستحق هجرانند

مگرم چشم سیاه تو بیاموزد کار — ورنه مستوری و مستی همه کس نتوانند

گر به رسم همه ارواح ببوی تو دهند — عقل و جان گوهر هستی نثار افشانند

گر شوند آگه از اندیشهٔ ما مغبچگان — بعد ازین خرقهٔ صوفی بگرو نستانند

زاهد ار رندی حافظ نکند فهم چه شد
دیو بگریز از آن قوم که قرآن خوانند

سمن بویان غبار غم چو بنشینند بنشانند — پری رویان قرار دل چو بستیزند بستانند

بشمشاد جفا دلها چو بربندند بربندند — ز زلف عنبرین جانها چو بگشایند بفشانند

به عمری یک نفس با ما چو بنشینند برخیزند — نهال شوق در خاطر چو برخیزند بنشانند

ز چشم لعل رمانی چو میخندند می بارند — ز رویم راز پنهانی چو می بینند می دانند

سر شک گوشه گیران را چو دریابند دریابند — رخ مهر انحراف خیران نگردانند اگر دانند

دوای درد عاشق را کسی کو سهل پندارد — ز فکر آنان که در تدبیر درمانند درمانند

چو منصور از مراد آنان که بر دارند بر دارند — بدین درگاه حافظ را چو میخوانند میرانند

درین حضرت چو مشتاقان نیاز آرند ناز آرند
که با این در دوا گر در بندد درمانند

گفتم گره نگشوده‌ام زان طره تا من بوده‌ام — گفتا منش فرموده‌ام تا با تو طرّاری کند

پشمینه پوشش تند خو از عشق نشنیدست بو — از مستی‌اش رمزی بگو تا ترک هشیاری کند

چون من گدای بی‌نشان مشکل بود یاری چنان — سلطان کجا عیش نهان با بندهٔ زاری کند

زان طرّهٔ پرپیچ و خم کس دل مبادا در شکم — ور بندد آن سرحلقه‌اش هر کس که عیاری کند

شد لشکر غم بی‌عدد از بخت می‌خواهم مدد — تا فخر دین عبدالصمد با شد که غمخواری کند

با چشم نیرنگ او حافظ مکن آهنگ او
کان چشم مست شنگ او بسیار مکاری کند

سرو خرامان من چون سر میل چمن نمی‌کند — همدم گل نمی‌شود یاد سمن نمی‌کند

دل به امید روی او همدم جان نمی‌شود — جان به هوای کوی او خدمت تن نمی‌کند

تا دل هر زه گرد من رفت به چین زلف او — زان سفر دراز خود عزم وطن نمی‌کند

پیش کمان ابروش لاف همی کنم ولی — گوش کشیده‌است از آن گوش من نمی‌کند

با همه عطف دامنت آید دم از صفای عجب — گر گذر تو خاک را مشک ختن نمی‌کند

چون ز نسیم مشکبو زلف بنفشه‌اش شکن — وه که دلم چه یاد از آن عهد شکن نمی‌کند

ساقی سیم ساق من گر همه درد می‌دهد — کیست که تن چو جام می جمله دهن نمی‌کند

دستخوش جفا مکن آب رخم که فیض ابر — بی‌مدد سرشک من در عدن نمی‌کند

کشتهٔ غمزهٔ تو شد حافظ ناشنیده پند
تیغ سزاست هر که را در سخن نمی‌کند

در نظر بازی ما بی‌خبران حیرانند — من چنینم که نمودم دگر ایشان دانند

عاقلان نقطهٔ پرگار وجودند ولی — عشق داند که درین دایره سرگردانند

کس نیارد بر او دم زدن از قصهٔ ما — مگرش باد صبا گوش گذاری بکند

داده‌ام باز نظر را بتذروی پرواز — باز خواند مگرش نقش و نگاری بکند

شهر خالیست ز عشاق بگو کر طرفی — مردی از خویش بروں آید و کاری بکند

گو کریمی که ز بزم طرب عشوه‌ای — جرعه‌ای در کشد و دفع خماری بکند

یا وفا یا خبر وصل تو یا مرگ رقیب — بود آیا که فلک زین دو سه کاری بکند

حافظا گر نزدی از در او هم روزی
گذری بر سرت از گوشهٔ کناری بکند

کلک مشکین تو روزی که ز ما یاد کند — ببرد آجر و صد بنده که آزاد کند

قاصد منزل سلمی که سلامت بادش — چه شود گر بسلامی دل ما شاد کند

امتحان کن که بسی گنج مرادت بدهند — گر خرابی چو مرا لطف تو آباد کند

یارب اندر دل آن خسرو شیرین انداز — که بر حمت گذری بر سر فرهاد کند

شاه را به بود از طاعت صد ساله و زهد — قدر یکساعه عمری که در او داد کند

حالیا عشوهٔ ناز تو نبیاد م برد — تا دگر باره چه بنیاد کند

گوهر پاک تو از مدحت ما مستغنی است — فکر ما شاطه چه با حسن خداداد کند

ره نبردیم به مقصود خود اندر شیراز
خرم آن روز که حافظ ره بغداد کند

آن کیست کز ردی کرم با من وفاداری کند — بر جای من کاری چو من یک دم نکو کاری کند

ای دل بانگ نای و نی آرد به دل پیغام وی — وانگه بیک پیمانه می با من وفاداری کند

دلبر که جان فرسود از و کار دلم مگشود از و — نومید نتوان بود از و باشد که دلداری کند

دلا بسوز که سوز تو کارها بکند
نیاز نیم شبی دفع صد بلا بکند

عتاب یار پری چهره عاشقانه بکش
که یک کرشمه تلافی صد جفا بکند

ز ملک تا ملکوتش حجاب بر گیرند
هر آنکه خدمت جام جهان نما بکند

طبیب عشق مسیحا دمست و مشفق لیک
چو درد در تو نبیند کرا دوا بکند

تو با خدای خود انداز کار و دل خوش دار
که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند

ز نخوت خفته ملولم بود که بیداری
بوقت فاتحه صبح یک دعا بکند

بسوخت حافظ و بوئی بزلف یار نبرد
مگر دلالت این دولتش صبا بکند

مرا به رندی و عشق آن فضول عیب کند
که اعتراض بر اسرار علم غیب کند

کمال سر محبت بین نقص گناه
که هر که بی هنر افتد نظر بعیب کند

ز عطر حور بهشت آن نفس بر آید بوی
که خاک میکده ما عبیر جیب کند

چنان بمذهب اسلام عشق و رسانی
که اجتناب ز صهبا مگر صهیب کند

کلید گنج سعادت قبول اهل دل است
مباد آنکه درین نکته شک و ریب کند

شبان وادی ایمن گهی رسد بمراد
که چند سال بجان خدمت شعیب کند

ز دیده خون بچکاند فسانه حافظ
چو یاد وقت زمان شباب و شیب کند

طایر دولت اگر بازگذاری بکند
یار باز آید و با وصل قراری بکند

دیده را دست بگه دار و گهر چه نماند
بخورد خونی و تدبیر نثاری بکند

دوش گفتم بکند لعل لبش چاره من
هاتف غیب ندا داد که آری بکند

کس چو حافظ نگشاد از رخ اندیشه نقاب
تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند

نقد ما را بود آیا که عیاری گیرند
تا همه صومعه داران پی کاری گیرند

مصلحت دید من آنست که یاران همه کار
بگذارند و خم طره یاری گیرند

خوش گرفتند حریفان سر زلف ساقی
گر فلکشان بگذارد که قراری گیرند

قوت بازوی پرهیز نخواهان مفرش
که درین حبل حصاری بسواری گیرند

یارب این بچه ترکان چه دلیرند بخون
که به تیر مژه هر لحظه شکاری گیرند

رقص بر شعر تر و ناله نی خوش باشد
خاصه رقصی که در آن دست نگاری گیرند

حافظ ابنای زمان غم مسکینان مخور
زین میان گر تبوان که کناری گیرند

گر می فروش حاجت رندان روا کند
ایزد گنه بخشد و دفع بلا کند

ساقی به جام عدل بده باده تا گدا
غیرت نیاورد که جهان پر بلا کند

خط امان ز عمر نرسد مژده امان
گر سالکی به عهد امانت وفا کند

گر رنج بیشت آید و گر راحت ای حکیم
نسبت مکن بغیر که اینها خدا کند

در کارخانه ای که ره عقل و فضل نیست
فهم ضعیف رای فضولی چرا کند

مطرب بساز پرده که کس بی عمل نمرد
وانکو نه این ترانه سراید خطا کند

ما را که درد عشق و بلای خمار هست
یا وصل دوست یا می صافی دوا کند

جان رفت در سر می و حافظ به عشق سوخت
عیسی دمی کجاست که احیای ما کند

حافظ از شوق رخ مهر فروغ تو بسوخت
کامگار انظری کن سوی ناکامی چند

دوش وقت سحر از غصه نجاتم دادند
وندر آن ظلمت شب آب حیاتم دادند

بیخود از شعشعهٔ پرتو ذاتم کردند
باده از جام تجلی صفاتم دادند

چه مبارک سحری بود و چه فرخنده شبی
آن شب قدر که این تازه براتم دادند

بعد ازین روی من و آینه وصف جمال
که در آنجا خبر از جلوه ذاتم دادند

من اگر کامروا گشتم و خوشدل چه عجب
مستحق بودم و این‌ها بزکاتم دادند

هاتف آن روز بمن مژده این دولت داد
که بدان جور و جفا صبر شباتم دادند

این همه شهد و شکر کز سخنم میریزد
اجر صبریست کز آن شاخ نباتم دادند

بهمت حافظ و انفاس سحرخیزان بود
که ز بند غم ایام نجاتم دادند

دوش دیدم که ملایک در میخانه زدند
گل آدم بسرشتند و به پیمانه زدند

ساکنان حرم ستر عفاف ملکوت
با من راه نشین باده مستانه زدند

آسمان بار امانت نتوانست کشید
قرعه کار بنام من دیوانه زدند

جنگ هفتاد و دو ملت همه را عذر بنه
چون ندیدند حقیقت ره افسانه زدند

شکر ایزد که میان من و او صلح افتاد
صوفیان رقص کنان ساغر شکرانه زدند

آتش آن نیست که شعله او خندد شمع
آتش آنست که در خرمن پروانه زدند

حافظ چو ترک غمزهٔ ترکان نمی‌کنی
دانی کجاست جای تو خود را زغم بخند

بعد از زمین دست من و دامن آن سرو بلند — که ببالای چمان از بن و بیخم برکند
حاجت مطرب و می نیست تو برقص آی و بزن — که برقص آوردم آن شکر رویت چو بخند
هیچ روئی نشود آینهٔ محجلهٔ بخت — مگر آن روی که مالند در آن سم سمند
گفتم اسرار غمت هر چه بود گو میباش — صبر از این بیش ندارم چکنم تا کی و چند
مکش آن آهوی مشکین مرا ای صیاد — شرم از آن چشم سیه دار و بمشکش مکمند
من خاکی که از این در نتوانم برخاست — از کجا بوسه زنم بر لب آن قصر بلند

باز مستان دل از آن گیسوی مشکین حافظ
زانکه دیوانه همان به که بود اندر بند

حسب حالی نوشتی و شد الحق یا می چند — محرمی کو که فرستم تو بپیغامی چند
ما بدان مقصد عالی نتوانیم رسید — هم مگر پیش نهد لطف شما گامی چند
چون می از خم به سبو رفت و گل افکند نقاب — فرصت عیش نگه دار و بران جامی چند
قند آمیخته با گل نه علاج دل ماست — بوسه‌ای چند برآمیز به دشنامی چند
زاهد از کوچه رندان به سلامت بگذر — تا خرابت نکند صحبت بدنامی چند
عیب می جمله چو گفتی هنرش نیز بگو — نفی حکمت مکن از بهر دل عامی چند
ای گدایان خرابات خدا یار شماست — چشم انعام مدارید ز انعامی چند
پیر میخانه چه خوش گفت بدردی کش خویش — که مکو حال دل سوخته با خامی چند

به تماشاگه زلفش دل حافظ روزی
شد که باز آید و جاوید گرفتار بماند

رسید مژده که ایام غم نخواهد ماند
چنان نماند و چنین نیز هم نخواهد ماند

من ار چه در نظر یار خاکسار شدم
رقیب نیز چنین محترم نخواهد ماند

چو پرده دار به شمشیر میزند همه را
کسی مقیم حریم حرم نخواهد ماند

چه جای شکر و شکایت نقش نیک و بدست
چو بر صحیفه هستی رقم نخواهد ماند

سرود مجلس جمشید گفته اند این بود
که جام باده بیاور که جم نخواهد ماند

غنیمتی شمر ای شمع وصل پروانه
که این معامله تا صبحدم نخواهد ماند

تو انگر ار دل درویش خود بدست آور
که مخزن زر و گنج درم نخواهد ماند

برین رواق زبرجد نوشته اند بزر
که جز نکویی اهل کرم نخواهد ماند

ز مهربانی جانان طمع مبر حافظ
که نقش جور و نشان ستم نخواهد ماند

ای پسته تو خنده زده بر حدیث قند
مشتاقم از برای خدا یک شکر بخند

طوبی ز قامت تو نیارد که دم زند
زین قصه بگذرم که سخن میشود بلند

خواهی که برنخیزد از دیده رود خون
دل در وفای صحبت رودکیان مبند

گر جلوه می نمائی و گر طعنه میزنی
ما نیستیم معتقد مرد خودپسند

راه شبانه گی حال من آگاه کی شود
آن زاهد که دل نگشت گرفتار این کمند

بازار شوق گرم شد آن سرو قد کجاست
تا جان خود بر آتش رویش کنم سپند

جانی که یار ما به شکر خنده دم زند
ای پسته کیستی تو خدا را به خود مخند

تو بندگی چو گدایان شهر طرّه مزن
که دوست خود روش بنده پروری داند

غلام همّت آن رند عافیت سوزم
که در گدا صفتی کیمیا گری داند

وفای عهد نکو باشد ار بیاموزی
وگرنه هر که تو نیکی ستمگری داند

بباختم دل دیوانه وندانستم
که آدمی بچه ای شیوه پری داند

هزار نکته باریکتر ز مو اینجاست
نه هر که سر بتراشد قلندری داند

مدار نقطه بینش ز خال تست مرا
که قدر گوهر یکدانه جوهری داند

به قدّ و چهره هر آنکس که شاه خوبان شد
جهان بگیرد اگر دادگستری داند

ز شعر دلکش حافظ کسی بود آگاه
که لطف طبع سخن گفتن دری داند

هر که شد محرم دل در حرم یار بماند
وانکه این کار ندانست در انکار بماند

اگر از پرده برون شد دل ما عیب مکن
شکر ایزد که نه در پرده پندار بماند

صوفیان واستدند از گرو می همه رخت
دلق ما بود که در خانه خمّار بماند

خرقه پوشان گرو باده و مستند و گذشت
قصّه ماست که در هر سر بازار بماند

هر می لعل کزان دست بلورین تیدم
آب حسرت شد و در چشم گهربار بماند

جز دل من که ازل تا به ابد عاشق رفت
جاودان کس ننشنیدیم که در کار بماند

گشت بیمار که چون چشم تو کرد و نرگس
شیوه و نشئه اش حاصل و بیمار بماند

از صدای سخن عشق ندیدم خوشتر
یادگاری که در این گنبد دوّار بماند

داشتم دلقی و صد عیب مرا می پوشید
خرقه رهن می و مطرب شد و زنّار بماند

بر جمال تو چنان صورت چین حیران شد
که حدیثش همه جا در در و دیوار بماند

تنور لاله چنان برفروخت باد بهار — که غنچه غرق عرق گشت و گل بجوش آمد
بگوش هوش نیوش از من و بعشرت کوش — که این سخن سحر از هاتفم بگوش آمد
ز فکر تفرقه بازآی تا شوی مجموع — به حکم آنکه چو شد امر من بسروش آمد
ز مزرع صبح مدانم که سوسن آزاد — چه گوش کرد که با ده زبان خموش آمد
چه جای صحبت نامحرمست مجلس انس — سپر بیاله بپوشان که خرقه پوش آمد

ز خانقاه به میخانه میرود حافظ
مگر ز مستی زهد ریا به هوش آمد

سحرم دولت بیدار ببالین آمد — گفت برخیز که آن خسرو شیرین آمد
قدحی درکش و سرخوش تماشا بجزام — تا ببینی که نگارت بچه آئین آمد
مژدگانی بده ای خلوتی ناگه کشای — که ز صحرای ختن آهوی مشکین آمد
گریه آبی به رخ سوختگان باز آورد — ناله فریاد رس عاشق مسکین آمد
مرغ دل باز هوادار کمان ابروئیست — ای کبوتر نگران باش که شاهین آمد
ساقیا می بده و غم مخور از دشمن و دوست — که بکام دل ما آن بت خودبین آمد
رسم بدعهدی ایام چو دید ابر بهار — گریه اش بر سمن و سنبل نسرین آمد

چون صبا گفته حافظ بشنید از بلبل
عنبر افشان بتماشای ریاحین آمد

نه هر که چهره برافروخت دلبری داند — نه هر که آینه سازد سکندری داند
نه هر که طرف کلهٔ کج نهاد و تند نشست — کلاهداری و آئین سروری داند

از من اکنون طمع صبر دل و هوش مدار — کان تحمل که تو دیدی همه بر باد آمد

باده صافی شد و مرغان چمن مست شدند — موسم عاشقی و کار به بنیاد آمد

بوی بهبود ز اوضاع جهان می‌شنوم — شادی آورد گل و باد صبا شاد آمد

ای عروس هنر از بخت شکایت نه‌ای — حجله‌ٔ حسن بیارای که داماد آمد

دلفریبان نباتی همه زیور بستند — دلبر ماست که با حسن خداداد آمد

زیر بارند درختان که تعلق دارند — ای خوشا سرو که از بار غم آزاد آمد

مطرب از گفته‌ٔ حافظ غزلی نغز بخوان

تا بگریم که ز عهد طربم یاد آمد

مژده ای دل که دگر باد صبا باز آمد — هدهد خوش خبر از طرف سبا باز آمد

برکش ای مرغ سحر نغمه‌ٔ داودی باز — که سلیمان گل از باد هوا باز آمد

عارفی کو که کند فهم زبان سوسن — تا بپرسد که چرا رفت و چرا باز آمد

مردمی کرد و کرم بخت خداداد من — کان بت ماه رخ از راه وفا باز آمد

لاله بوی می نوشین بشنید از دم صبح — داغ دل بود به امید دوا باز آمد

چشم من در ره این قافله راه بماند — تا به گوش دلم آواز درا باز آمد

گرچه حافظ در رنجش ز دو پیمان بگشت

لطف او بین که به لطف از در ما باز آمد

صبا به تهنیت پیر میفروش آمد — که موسم طرب و عیش و ناز و نوش آمد

هوا مسیح نفس گشت و باد نافه‌گشای — درخت سبز شد و مرغ در خروش آمد

دوش از جناب آصف پیک بشارت آمد — کز حضرت سلیمان عشرت اشارت آمد

خاک وجود ما را از آب باده گل کن — ویران سرای دل را کاوه عمارت آمد

این شرح بی نهایت کز حسن یار گفتند — حرفیست از هزاران کاندر عبارت آمد

عیسم بوش زنهار ای خرقه می آلود — کان پاک پاکدامن بهر زیارت آمد

امروز جای هر کس پیدا شود ز خوبان — کان ماه مجلس افروز اندر صدارت آمد

بر تخت جم که تاجش معراج آفتاب است — همت نگر که موری با این حقارت آمد

از چشم توخش ای دل ایمان خود نگهدار — کان جادوی کمانکش بهر غارت آمد

آلودگی تو حافظ فیضی ز شاه درخواه — کان عنصر سماحت بهر طهارت آمد

دریاست مجلس او دریاب وقت و دریاب
هان ای نیان رسیده وقت تجارت آمد

عشق تو نهال حیرت آمد — وصل تو کمال حیرت آمد

بس غرقه حال وصل کاخر — هم بر سر حال حیرت آمد

یک دل نبماکه در ره او — بر چهره نه خال حیرت آمد

نه وصل بماند و نه واصل — آنجا که خیال حیرت آمد

از هر طرفی که گوش کردم — آواز سوال حیرت آمد

شد منهزم از کمال عزت — آن را که جلال حیرت آمد

سر تا قدم وجود حافظ
در عشق نهال حیرت آمد

در نمازم خم ابروی تو با یاد آمد — حالتی رفت که محراب بفریاد آمد

یاری اندر کس نمی بینیم یاران را چه شد
دوستی کی آخر آمد دوستداران را چه شد

آب حیوان تیره گون شد خضر فرخ پی کجاست
خون چکید از شاخ گل باد بهاران را چه شد

کس نمی‌گوید که یاری داشت حق دوستی
حق شناسان را چه حال اقتضا یاران را چه شد

لعلی از کان مروت برنیامد سالهاست
تا بش خورشید سعی ابر باران را چه شد

شهریاران بود و خاک مهربانان این دیار
مهربانی کی سر آمد شهریاران را چه شد

گوی توفیق و کرامت در میان افکنده اند
کس به میدان در نمی آید سواران را چه شد

صد هزاران گل شکفت و بانگ مرغی برنخاست
عندلیبان را چه پیش آمد هزاران را چه شد

زهره سازی خوش نمی سازد مگر عودش بسوخت
کس ندارد ذوق مستی میگساران را چه شد

حافظ اسرار الهی کس نمیداند خموش
از که می پرسی که دور روزگاران را چه شد

زاهد خلوت نشین دوشم به میخانه شد
از سر پیمان برفت با سر پیمانه شد

صوفی مجلس که دی جام و قدح می شکست
باز به یک جرعه می عاقل و فرزانه شد

شاهد عهد شباب آمده بودش بخواب
باز به پیرانه سر عاشق و دیوانه شد

غنچه ای میشکفت از سخن دلبر دل
در پی آن آشنا از همه بیگانه شد

آتش رخسار گل خرمن بلبل بسوخت
چهره خندان شمع آفت پروانه شد

گریه شام و سحر شکر که ضایع نگشت
قطره باران ما گوهر یکدانه شد

نرگس ساقی بخواند آیت افسونگری
حلقه او را دام مجلس افسانه شد

منزل حافظ کنون بارگه پادشاست
دل بر دلدار رفت جان به جانانه شد

بصدر مصطبه‌ام می‌نشاند اکنون دوست
گدای همّتم امروز بین که میر مجلس شد

خیال آب خضر بست و جام اسکندر
بجرعه‌نوشی سلطان ابوالفوارس شد

طرب‌سرای محبت کنون شود معمور
که طاق ابروی یارم نشیمن مهندس شد

لب از ترشح می پاک کن برای خدا
که خاطرم به هزاران گنه موسوس شد

کرشمه تو شرابی به عاشقان پیمود
که عقل بی‌خبر افتاد و عقل سخن‌رس شد

چو زر عزیز وجود است نظم من آری
قبول دولتیان کیمیای این مس شد

ز راه میکده یاران عنان بگردانید
چرا که حافظ ازین راه رفت و مفلس شد

گداخت جان که شود کار دل تمام و نشد
بسوختیم درین آرزوی خام و نشد

بلا بگفت بشی میر مجلس توشوم
شدم به رغبت خویش کمین غلام و نشد

پیام داد که خواهم نشست با رندان
بشد به رندی و دردی کشیم نام و نشد

رواست در برگرمی طپد کبوتر دل
که دیده در ره خود تاب و پیچ دام و نشد

بدان هوس که به مستی ببوسم آن لب لعل
چه خون که در دلم افتاد همچو جام و نشد

بکوی عشق منه بی دلیل راه قدم
که من نجویش نمودم صد اهتمام و نشد

فغان که در طلب گنج نامه مقصود
شدم خراب جهانی ز غم تمام و نشد

دریغ و درد که در جست و جوی گنج حضور
بسی شدم به گدائی بر کرام و نشد

هزار حیله برانگیخت حافظ از سر فکر
در آن هوس که شود آن نگار رام و نشد

مرا روز ازل کاری بجز رندی نفرمودند — هر آن قسمت که آنجا رفت از آن افزون نخواهد شد

خدا را محتسب ما را بفریاد و دف و نی بخش — که سازِ شرع ازین افسانه بی‌قانون نخواهد شد

مجال من همین باشد که پنهان عشق او ورزم — کنار و بوس و آغوشش چه گویم چون نخواهد شد

شراب لعل و جای امن و یار مهربان ساقی — دلا کی به شود کارت اگر اکنون نخواهد شد

مشو ای دیده نقش غم ز لوح سینه حافظ
که زخم تیغ دلدار است و رنگ خون نخواهد شد

روز هجران و شب فرقت یار آخر شد — زدم این فال و گذشت اختر و کار آخر شد

آن همه ناز و تنعم که خزان می‌فرمود — عاقبت در قدم باد بهار آخر شد

شکر ایزد که با قبال گله گوشه گل — نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد

صبح امید که بد معتکف پرده غیب — گو برون آی که کار شب تار آخر شد

آن پریشانی شبهای دراز و غم دل — همه در سایه گیسوی نگار آخر شد

با ورم نیست ز بد عهدی ایام هنوز — قصه غصه که در دولت یار آخر شد

ساقیا لطف نمودی قدحت پر می باد — که بتد بیر تو شویش خمار آخر شد

در شمار ار چه نیاورد کسی حافظ را
شکر کان مخت بیحد و شمار آخر شد

ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد — دل رمیده ما را انیس و مونس شد

نگار من که بمکتب نرفت و خط ننوشت — بغمزه مسئله آموز صد مدرس شد

ببوی آن دل بیمار عاشقان چو صبا — فدای عارض نسرین و چشم نرگس شد

گل بی رخ یار خوش نباشد — بی باده بهار خوش نباشد
طرف چمن و طوف بستان — بی لاله عذار خوش نباشد
رقصیدن سرو و حالت گل — بی صوت هزار خوش نباشد
با یار شکرلب گل اندام — بی بوس و کنار خوش نباشد
هر نقش که دست عقل بندد — جز نقش نگار خوش نباشد
جان نقد محقر است حافظ
از بهر نثار خوش نباشد

نفس باد صبا مشک فشان خواهد شد — عالم پیر دگر باره جوان خواهد شد
از خوان جام عقیقی بمن خواهد داد — چشم نرگس بشقایق نگران خواهد شد
این تطاول که کشید از غم هجران بلبل — تا سر پرده گل نعره زنان خواهد شد
گر ز مسجد بخرابات شدم خرده مگیر — مجلس وعظ دراز است زمان خواهد شد
ای دل ار عشرت امروز بفردا فکنی — مایه نقد بقا را که ضمان خواهد شد
ماه شعبان منه از دست قدح کاین خورشید — از نظر تا شب عید رمضان خواهد شد
گل عزیز است غنیمت شمریدش صحبت — که به باغ آمد ازین راه و از آن خواهد شد
مطربا مجلس انس است غزل خوان و سرود — چند گویی که چنین رفت و چنان خواهد شد
حافظ از بهر تو آمد سوی اقلیم وجود
قدمی نه بود اعشی که روان خواهد شد

مرا مهر سیه چشمان ز سر بیرون نخواهد شد — قضای آسمان است این و دیگرگون نخواهد شد
رقیب آزار ها فرمود جای آشتی نگذاشت — مگر آه سحرخیزان سوی گردون نخواهد شد

غمناک نباید بود از طعن حسودی دل — شاید که چو وا بینی خیر تو در این باشد
هر گز نکند فهمی زین نکته خیال انگیز — نقشش بحرام از خود صورتگر چین باشد
جام می و خون دل هر یک بکسی دادند — در دایره قسمت اوضاع چنین باشد
در کار گلاب و گل حکم ازلی این بود — کاین شاهد بازاری و آن پرده نشین باشد

آن نیست که حافظ را رندی نشد از خاطر
کان سابقه پیشین تا روز پسین باشد

خوش آمد گل و زان خوشتر نباشد — که در دستت بجز ساغر نباشد
زمان خوشدلی دریاب و دریاب — که دایم در صدف گوهر نباشد
غنیمت دان و می خور در گلستان — که گل تا هفته دیگر نباشد
ایا پر لعل کرده جام زرین — بجشنابر کسی کش زر نباشد
بیا ای شیخ و از خمخانه ما — شرابی خور که در کوثر نباشد
بشوی اوراق اگر همدرس مایی — که علم عشق در دفتر نباشد
زمن بنیوش و دل در شاهدی بند — که حسنش بسته زیور نباشد
شراب بی خمارم بخش یارب — که بادی هیچ در دسر نباشد
کسی گیرد خطا بر نظم حافظ — که هیچش لطف در گوهر نباشد
من از جان بنده سلطان جمشیدم — اگرچه یادش از چاکر نباشد

به تاج عالم آرایش که خورشید
چنین زیبنده افسر نباشد

نقد صوفی نه همه صافی بی غش باشد
ای بسا خرقه که مستوجب آتش باشد

صوفی ما که ز ورد سحری مست شدی
شامگاهش نگران باش که سرخوش باشد

خوش بود گر محک تجربه آید به میان
تا سیه روی شود هر که در او غش باشد

خط ساقی گر ازین گونه زند نقش مراد
ای بسا رخ که بخون مانیه منقش باشد

ناز پرور دتنعم نبرد راه بدوست
عاشقی شیوه رندان بلاکش باشد

غم دنیی دمی خوری باده بخور
حیف باشد دل دانا که مشوش باشد

دلق و سجاده حافظ ببر و باده فروش
گر ش سر این ز کف ساقی مهوش باشد

خوش است خلوت اگر یار یار من باشد
نه من بسوزم و او شمع انجمن باشد

من آن نگین سلیمان به هیچ نستانم
که گاه گاه بر او دست اهرمن باشد

روا مدار خدایا که در حریم وصال
رقیب محرم و حرمان نصیب من باشد

همای گو مفکن سایه شرف هرگز
در آن دیار که طوطی کم از زغن باشد

بیان شوق چه حاجت که سوز آتش دل
توان شناخت ز سوزی که در سخن باشد

هوای کوی تو از سر نمیرود آری
غریب اول سر شته به آب و گل وطن باشد

بسان سوسن اگر ده زبان شود حافظ
چو غنچه پیش تو اش مهر بر دهن باشد

کی شعر انگیزد خاطر که حزین باشد
یک نکته ازین معنی گفتیم همین باشد

از لعل تو گر یابم انگشتری زنهار
صد ملک سلیمانم در زیر نگین باشد

ولا ز رنج حسودان مرنج و واثق باش — که بد به خاطر امید وار مارند
چنان بزی که اگر خاک ره شوی کس را — غبار خاطری از رهگذار مارند
بسوخت حافظ و ترسم که شرح قصهٔ او
به سمع پادشه کامگار مارند

هر که را با خط سبزت سر سودا باشد — پای از این دایره بیرون ننهاد تا باشد
من چو از خاک لحد لاله صفت برخیزم — داغ سودای تو ام بر سر بیدا باشد
تو خود ای کوه هر یکدانه کجائی آخر — کز غمت دیدهٔ مردم همه دریا باشد
از بن هر مژه ام آب روانست بیا — اگرت میل لب جوی تماشا باشد
چون گل و می ز پی ات بر سر و بن می آیم — که دگر باره ملاقات نه پیدا باشد
ظل ممدود و خط یار و لب دلدار و شراب — کاندرین سایه قرار دل شیدا باشد
چشمت از ناز به حافظ نکند میل آری
سرگرانی صفت نرگس رعنا باشد

من و انکار شراب این چه حکایت باشد — غالبا این قدرم عقل و کفایت باشد
تا به غایت ره میخانه نمی دانستم — ور نه مستوری ما تا به چه غایت باشد
زاهد و عجب و نماز و من و مستی و نیاز — تا تو را خود ز میان با که عنایت باشد
زاهد ار راه به رندی نبرد معذورست — عشق کاریست که موقوف هدایت باشد
من که شبها ره تقوی ز ده ام با دف و چنگ — این زمان سر به ره آرم چه حکایت باشد
بنده پیر مغانم که ز جهلم برهاند — پیر ما هر چه کند عین عنایت باشد
دوش از این غصه نخفتم که ز فیضی گفتند
حافظ ار مست بود جای شکایت باشد

عشق و شباب و رندی مجموعهٔ مراد است — چون جمع شد معانی گوی بیان توان زد

در خانقه نگنجد اسرار عشق و مستی — جام می مغانه هم با مغان توان زد

شد هزار سلامت زلف تو دین عجب نیست — گر راهزن تو باشی صد کاروان توان زد

حافظ بحق قرآن کز شید و زرق بازآی

باشد که گوی عیشی در این جهان توان زد

اگر روم زپی اش فتنه ها برانگیزد — ور از طلب بنشینم به کینه برخیزد

وگر بر هگذری یکدم از وفا داری — چو گرد در پی اش افتم چو باد بگریزد

وگر کنم طلب نیم بوسه صد افسوس — زخنده هایش چون شکر فرو ریزد

من آن فریب که در نرگس تو می بینم — بس آبروی که با خاک ره برآمیزد

فراز و شیب بیابان عشق دام بلاست — کجاست شیر دلی کز بلا نپرهیزد

تو عمر خواه و صبوری که چرخ شعبده باز — هزار بازی ازین طرفه تر برانگیزد

بر آستانهٔ تسلیم سر بنه حافظ

که گر ستیزه کنی روزگار بستیزد

به حسن خلق و وفا کس به یار ما نرسد — ترا در این سخن انکار کار ما نرسد

اگرچه حسن فروشان به جلوه آمده اند — کسی به حسن و ملاحت به یار ما نرسد

به حق صحبت دیرین که هیچ محرم راز — به یار یک جهت حق گزار ما نرسد

هزار نقش برآید ز کلک صنع و یکی — به دلپذیری نقش نگار ما نرسد

هزار نقد به بازار کائنات آرند — یکی به سکهٔ صاحب عیار ما نرسد

دریغ قافلهٔ عمر کاپنهان رفتند — که گرد شان به هوای دیار ما نرسد

چو پیش صبح روشن شد که حال مهر گردون چیست
برآمد خنده‌ای خوش بر غم دلگیران زد

نگارم دوش در مجلس بغرمز رقص چون برجاست
گره بگشود از گیسو و بر دلهای یاران زد

من از رنگ صلاح آن دم بخون دل بشستم دست
که چشم پاکبازش صلا بر هوشیاران زد

کدام آهن دلش آموخت این آیین عیاری
که از اول چو پرگون آمد شب زندداران زد

خیال شهسواری بخت و شد نامه که دل مسکین
خداوندا نگهدارش که بر قلب سواران زد

در آب و رنگ رخسارش صبوحی خون خورد دیدم
چو نقشش دست داد اول قلم بر جانسپاران زد

مشو مأیوس از لطف خدا گر آرمت کمتر
زره مویی که مژگانش ره خنجرگزاران زد

نظر بر قرعهٔ توفیق و یمن دولت شاه است
بده کام دل حافظ که فال بختیاران زد

شهنشاه مظفر فر شجاع ملک و دین منصور
که جود بی‌دریغش خندهٔ بر بهاران زد

از آن ساعت که جام می بنامیزد شرف یابد
زمانه ساغر شادی به یاد میگساران زد

ز شمشیر سرافشانش خطر آن روز بدر خشید
که چون خورشید انجم سوز تنها بر هزاران زد

دوام عمر و ملک او بخواه از لطف حق ای دل
که حرز این سکه دولت بدور روزگاران زد

رهی بزن که بهای بساز آن تو ان زد
شعری بخوان که بیاد آن طرف کران تو ان زد

بر آستان جانان گر سر توان نهادن
گلبانگ سربلندی بر آسمان توان زد

قد خمیدهٔ ما سهلست نماید اما
بر چشم دشمنان تیر از این کمان توان زد

درویش را نباشد برگ سرای سلطان
ما نیم و کهنه دلقی کاتش در آن توان زد

اهل نظر دو عالم در یک نظر ببازند
عشق است و داد اول بر نقد جان توان زد

گر دولت وصالت خواهد دری گشودن
سر تا بدین تخیل بر آستان توان زد

حافظا سر ز کله گوشهٔ خورشید برآر
بخت اگر قرعه بدان مه تمام اندازد

دمی با غم سر بردن جهان یکسر نمی ارزد
به می بفروش دلق ما کزین بهتر نمی ارزد

به کوی می فروشانش بجانی بر نمی گیرند
زهی سجاده تقوی کز یک ساغر نمی ارزد

رقیبم سرزنشها کرد کز این باب رخ برتاب
چه افتاد این سر ما را که خاک در نمی ارزد

شکوه تاج سلطانی که بیم جان در او باشد
گدای دلکش است اما بترک سر نمی ارزد

بس آسان مینمود اول غم دریا به بوی سود
غلط کردم که این طوفان بصد گوهر نمی ارزد

ترا آن به که روی خود در شتاقان من پنهانی
که شادی جهانگیری غم لشکر نمی ارزد

چو حافظ در قناعت کوش و از دنیای دون بگذر
که یک جو منت دونان بصد من زر نمی ارزد

در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد
عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد

جلوه ای کرد رخت دید ملک عشق نداشت
عین آتش شد ازین غیرت و بر آدم زد

عقل میخواست کزان شعله چراغ افروزد
برق غیرت بدرخشید و جهان برهم زد

مدعی خواست که آید بتماشاگه راز
دست غیب آمد و بر سینهٔ نامحرم زد

دیگران قرعهٔ قسمت همه بر عیش زدند
دل غمدیدهٔ ما بود که هم بر غم زد

جان علوی هوس چاه زنخدان تو داشت
دست در حلقهٔ آن زلف خم اندر خم زد

حافظ آنروز فتد کار تو در نامهٔ عشق
که قلم بر سر اسباب دل خرم زد

سحر چون خسرو خاور علم بر کوهسار افراخت
به دست مرحمت یارم در امید و اران زد

صراحی میکشم پنهان و مردم دُر نمی‌گیرد
عجب گر آتش این زرق در دفتر نمی‌گیرد

من این دلق مرقع را بخواهم سوخت زنهاری
که پیری می‌فروشانش بجایی بر نمی‌گیرد

از آن دستی بدان ریش و عصا مایی
که غیر از راستی نقشی در آن جوهر نمی‌گیرد

سرودِ چشمه چندین لکش تو گوئی چشم از دور
بر و کاین واعظ بی‌معنی مرد در نمی‌گیرد

نصیحتگوی رندان را که با حکم قضا جنگ است
دلش بس تنگ می‌بینم مگر یاری بگیرد

میان گریه میخندم که چون شمع اندرین محفل
زبان آتشینم هست لیکن در نمی‌گیرد

چه خوش صیدم کردی بنازم چشم مستت را
که کس مرغان وحشی را از این خوشتر نمی‌گیرد

سخن در احتیاج ما و استغنای معشوقست
چه سود افسونگری ای دل چو دلبر در نمی‌گیرد

من آن آینه را روزی بدست آرم نگردد زار
اگر میگیر دین آتش زمانی در نمی‌گیرد

خدا را رحمی ای مفلس که درویش سرکوت
دری دیگر نمیداند دری دیگر نمی‌گیرد

بدین شعر تر شیرین ز شاهنشه عجب دارم
که سر تا پای حافظ را چرا در زر نمی‌گیرد

ساقی ار باده از این دست بجام اندازد
عارفان را همه در شرب مدام اندازد

در چنین ریز خم زلف نهد دانه خال
ای بسا مرغ خرد کو به دام اندازد

ای خوشا حالت آن مست که در پای حریف
سر و دستار ندانند که کدام اندازد

روزه در کسب هنر کوش که می خوردن روز
دل چون آینه در زنگ ظلام اندازد

آن زمان وقت می صبح فروغ است که شب
گرد خرگاه افق پرده شام اندازد

زاهد خام که انکار می و جام کند
پخته گردد چو نظر بر می خام اندازد

باده با محتسب شهر ننوشی رهرا
بخورد باده و لت و سنگ به جام اندازد

عجب میدانشم دیشب ز حافظ جام می پیما
ولی منعش نمیکردم که صوفی وار می آورد

نسیم باد صبا دوشم آگهی آورد — که روز محنت و غم رو به کوتهی آورد
بمژدبان صبوحی دهیم جامه چاک — بدین نوید که باد سحرگهی آورد
بیا بیا که تو حور بهشت را رضوان — در این جهان ز برای دل رهی آورد
همی رویم بشیراز باغبانیت دست — زهی رفیق که نخجم به هر رهی آورد
به پیر خاطر ما کوش کاین کلاه نمد — بسا شکست که بر فرق شهی آورد
چه ناله ها که رسید از دلم به خرمن ماه — چو یاد عارض آن ماه خرگهی آورد

رسانم رایت منصور بر فلک حافظ
که التجا به جناب شهنشی آورد

یارم چو قدح بدست گیرد — بازار بتان شکست گیرد
هر کس که بدید چشم او گفت — کو محتسبی که مست گیرد
در بحر فتاده ام چو ماهی — تا یار مرا به شست گیرد
در پاش فتاده ام بزاری — آیا بود آنکه دست گیرد
خرم دل آنکه همچو حافظ
جامی ز می الست گیرد

دلم ز مهر بتان طریقی برنگیرد — زهر در میدهم نوش لیکن در نگیرد
خدارا ای نصیحت گو حدیث سلغریان کو — که نقشی در خیال ما از این خوشتر نگیرد

چه مستی است ندانم که رو به ما آورد — که بود ساقی و این باده از کجا آورد

چه راه میزند این مطرب مقام‌شناس — که در میان غزل قول آشنا آورد

تو نیز باده بخنیاگ آور و راه صبر گیر — که مرغ نغمه‌سرا ساز خوش نوا آورد

دلا چو غنچه شکایت ز کار بسته مکن — که باد صبح نسیم گره‌گشا آورد

رسیدن گل و نسرین بخیر و خوبی باد — بنفشه شاد و دلش آمد سمن صفا آورد

صبا بخوش خبری هدهد سلیمان است — که مژده طرب از گلشن سبا آورد

علاج ضعف دل ما کرشمه ساقی است — برآر سر که طبیب آمد و دوا آورد

مرید پیر مغانم ز من مرنج ای شیخ — چرا که وعده تو کرد می و بجا آورد

به تنگ چشمی آن ترک لشکری رازم — که حمله بر من درویش یک‌قبا آورد

فلک غلامی حافظ کنون بطوع کند
که التجا بدر دولت شما آورد

صبا وقت سحر بوئی ز زلف یار می‌آورد — دل شوریده ما را به بو در کار می‌آورد

من آن شکل صنوبر را ز باغ سینه کی کندم — که هر گل کز غمش شکفت محنت بار می‌آورد

فروغ ماه می‌دیدم ز بام قصر او روشن — که روی از شرم آن خورشید دیوار می‌آورد

ز بیم غارت عشقش دل اندر خون همی‌کردم — ولی میریخت خون و ره بدان هنجار می‌آورد

به قول مطرب و ساقی برون رفتم که دیگر — کز آن ره کاروان قافله صد خبر شمار می‌آورد

سر انگشت جانان طریق لطف و احسان بود — اگر تسبیح می‌فرمود اگر زنار می‌آورد

عفا الله چین ابروش اگرچه ناتوانم کرد — به عشوه هم پیامی بر بیمار می‌آورد

گدائی در میخانه طرفه اکسیری است — گر این عمل بکنی خاک زر توانی کرد

بعزم مرحلهٔ عشق پیش نه قدمی — که سود ها کنی ار این سفر توانی کرد

تو کز سرای طبیعت نمیروی بیرون — کجا بکوی طریقت گذر توانی کرد

جمال یار ندارد نقاب و پرده دلی — غبار ره بنشان تا نظر توانی کرد

بیا که چارهٔ ذوق حضور و نظم امور — بفیض بخشی اهل نظر توانی کرد

ولی تو تا لب معشوق و جام می خواهی — طمع مدار که کار دگر توانی کرد

دلا ز نور هدایت گر آگهی یابی — چو شمع خنده زنان ترک سر توانی کرد

گر این نصیحت شاها بگوش حافظ

به شاهراه حقیقت گذر توانی کرد

یاد باد آنکه ز ما وقت سفر یاد نکرد — به وداعی دل غمدیدهٔ ما شاد نکرد

آن جوانبخت که میرفت ز چشمم خیر و قبول — بندهٔ پیر ندانم ز چه آزاد نکرد

کاغذین جامه بخوناب بشویم که فلک — رهنمونیم بپای علم داد نکرد

دل بامید صدائی که مگر در تو رسد — ناله ها کرد درین کوه که فریاد نکرد

سایه تا باز گرفتی ز چمن مرغ سحر — آشیان در شکن طرهٔ شمشاد نکرد

شاید ار پیک صبا از تو بیاموزد کار — زانکه چالاکتر ازین حرکت باد نکرد

کلک مشاطهٔ صنعش نکشد نقش مراد — هر که اقرار بدین حسن خداداد نکرد

مطربا پرده بگردان و بزن راه عراق — که بدین راه شد یار وز ما یاد نکرد

غزلیات عراقیست سرود حافظ

که شنید این ره دلسوز که فریاد نکرد

حافظ افتادگی از دست مده زانکه حسود
عرض و مال و دل و دین در سر مغروری کرد

سالها دل طلب جام جم از ما میکرد
آنچه خود داشت ز بیگانه تمنا میکرد

گوهری کز صدف کون و مکان بیرون است
طلب از تشنه لبان لب دریا میکرد

مشکل خویش بر پیر مغان بردم دوش
گو به تائید نظر حل معما میکرد

دیدمش خرم و خندان قدح باده بدست
و اندر آن آینه صد گونه تماشا میکرد

گفتم این جام جهان بین بتو کی داد حکیم
گفت آن روز که این گنبد مینا میکرد

گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند
جرمش این بود که اسرار هویدا میکرد

بیدلی در همه احوال خدا با او بود
او نمیدیدش و از دور خدایا میکرد

این همه شعبده خویش که میکرد اینجا
سامری پیش عصا و ید بیضا میکرد

فیض روح القدس ار باز مدد فرماید
دیگران هم بکنند آنچه مسیحا میکرد

گفتمش سلسله زلف بتان از پی چیست
گفت حافظ گله ای از دل شیدا میکرد

به سر جام جم آنکه نظر توانی کرد
که خاک میکده کحل بصر توانی کرد

مباش بی می و مطرب که زیر طاق سپهر
بدین ترانه غم از دل بدر توانی کرد

گل مراد تو آنگه نقاب بگشاید
که خدمتش چو نسیم سحر توانی کرد

شوخی مکن که مرغ دل بیقرار من — سودای دام عاشقی از سر بدر نکرد
که کس که دید روی تو بوسید چشم من — کاری که کرد دیدهٔ من بی نظر نکرد
من ایستاده تا کنمش جان فدا چو شمع
او خود گذر بما چو نسیم سحر نکرد

دیدی ای دل که غم عشق دگر بار چه کرد — چون بشد دلبر و با یار وفادار چه کرد
آه از آن نرگس جادو که چه بازی انگیخت — آه از آن مست که با مردم هشیار چه کرد
اشک من رنگ شفق یافت ز بیمهری یار — طالع بی شفقت بین که در این کار چه کرد
برقی از منزل لیلی بدرخشید سحر — وه که با خرمن مجنون دل افگار چه کرد
ساقیا جام میم ده که نگارندهٔ غیب — نیست معلوم که در پردهٔ اسرار چه کرد
آن که پرنقش زد این دایرهٔ مینائی — کس ندانست که در گردش پرگار چه کرد
فکر عشق آتش غم در دل حافظ زد و سوخت
یار دیرینه نبیند که با یار چه کرد

دوستان دختر رز توبه ز مستوری کرد — شد سوی محتسب و کار بدستوری کرد
آمد از پرده مجلس عرقش پاک کنید — تا نگویند حریفان که چرا دوری کرد
جای آن است که در عقد صالش گیرند — دختری مست چنین کاین همه مستوری کرد
نه بهفت آب که رنگش نبرد صد آتش — آنچه با خرقهٔ زاهد می انگوری کرد
مژدگانی بده ای دل که دگر مطرب عشق — راه مستانه زد و چارهٔ مخموری کرد
غنچه گلبن وصلم ز نسیم سحری بشکفت — مرغ خوشخوان طرب از بر گل بوی کرد

شب تنهایی‌ام در قصد جان بود خیالش لطف‌های بیکران کرد
کرا گویم که با این درد جانسوز طبیبم قصد جان ناتوان کرد
بدانسان سوخت چون شمعم کز من صراحی گریه و بربط فغان کرد
صبا گر چاره داری وقت وقت است که درد اشتیاقم قصد جان کرد
میان مهربانان کی توان گفت که یار ما چنین گفت و چنان کرد
عدو با جان حافظ آن نکردی
که تیر چشم آن ابرو کمان کرد

رو بر رهش نهادم و بر من گذر نکرد صد لطف چشم داشتم و یک نظر نکرد
سیل سرشک مازدلش کین بدر نبرد در سنگ خارهٔ قطرهٔ باران اثر نکرد
یارب تو آن جوان دلاور نگاه دار کز تیر آه گوشه‌نشینان حذر نکرد
ماهی و مرغ دوش ننخفت از فغان من وآن شوخ دیده بین که سر از خواب بر نکرد
میخواستم که میرمش اندر قدم چو شمع او خود گذر به ما چو نسیم سحر نکرد
جانا کدام سنگدل بی‌کفایت است کو پیش زخم تیغ تو جان را سپر نکرد
گلبانگ زبان بریدهٔ حافظ در انجمن
با کس نگفت راز تو تا ترک سر نکرد
دلبر برفت و دلشدگان را خبر نکرد یاد حریف شهر و رفیق سفر نکرد
یا بخت من طریق مروت فرو گذاشت یا او به شاهراه طریقت گذر نکرد
گفتم مگر بگریه دلش مهربان کنم چون سخت بود در دل سنگش اثر نکرد

چو شمع صبحدمم شد ز مهر او روشن — که عمر در سر این کار و بار خواهم کرد
به یاد چشم تو خود را خراب خواهم ساخت — بنای عهد قدیم استوار خواهم کرد
صبا کجاست که این جان خون گرفته و دل — فدای نکهت گیسوی یار خواهم کرد

نفاق و زرق نبخشد صفای دل حافظ
طریق رندی و عشق اختیار خواهم کرد

دست در حلقهٔ آن زلف دوتا نتوان کرد — تکیه بر عهد تو و باد صبا نتوان کرد
آنچه سعی است من اندر طلبت بنمایم — این قدر هست که تغییر قضا نتوان کرد
دامن دوست بصد خون دل افتاد بدست — به فسوسی که کند خصم رها نتوان کرد
عارضش را بمثل ماه فلک نتوان گفت — نسبت دوست به هر بی سر و پا نتوان کرد
سرو بالای من آنگه که درآید به سماع — چه محل جامهٔ جان را که قبا نتوان کرد
نظر پاک تواند رخ جانان دیدن — که در آئینه نظر جز به صفا نتوان کرد
مشکل عشق نه در حوصلهٔ دانش ماست — حل این نکته بدین فکر خطا نتوان کرد
غیر تم کشت که محبوب جهانی لیکن — روز و شب عربده با خلق خدا نتوان کرد
من چسکویم که ترا ناز کی طبع لطیف — تا بحد یست که آهسته دعا نتوان کرد

بجز ابروی تو محراب دل حافظ نیست
طاعت غیر تو در مذهب ما نتوان کرد

دل از من برد و روی از من نهان کرد — خدا را با که این بازی توان کرد
چرا چون لاله خونین دل نباشم — که با ما نرگس او سرگران کرد

در میکده عشرت صنمی خوش دارم

حافظ

در نهانخانهٔ عشرت صنمی خوش دارم

در نهانخانهٔ عشرت صنمی خوش دارم

مهدی نوشاد

ز سر زلف و رخش نقل و نسترن دارم

دیدی آن قهقهه کبک خرامان حافظ
که ز سر پنجه شاهین قضا غافل بود
یاد باد آنکه سرکوی تو ام منزل بود
دیده را روشنی از خاک درت حاصل بود

در مصطبهٔ عشق تعفّن نتوان کرد
چون بالش زیست بسازیم خشتی

حافظ

در بساط تو هوس خدمت پیلان نبود

ساقی بیار باده که ماه صیام رفت
در ده قدح که موسم ناموس و نام رفت

ستم کن آنچنان که ندانم رنجیدی
در عرصه خیال که آمد کدام رفت

در تاب توبه چند توان سوخت چون عود
می ده که عمر در سر سودای خام رفت

نقد دلی که بود مرا صرف باده شد
قلب سیاه بود ازان در حرام رفت

دیگر مکن نصیحت حافظ که ره نیافت
گم گشته ای که باده نابش بکام رفت

وقتی عزیز رفت بیا تا قضا کنیم
عمری که بی حضور صراحی و جام رفت

بر روی آنکه عمر عزیمت بباد داد
در مصطبه عفا و بر صبح شام رفت

دل را که مرده بود حیاتی بجان رسید
تا بویی از نسیم می انش مشام رفت

زاهد غرور داشت سلامت نبرد راه
رند از ره نیاز بدار السلام رفت

ساقی بیار باده که ماه صیام رفت
در ده قدح که موسم ناموس و نام رفت

می ده که عمر در سر سودای خام رفت

می ده که عمر در سر سودای خام رفت

مهدی ملکیان

این مطرب از کجاست که ساز عراق ساخت — وانهنگ بازگشت به راه حجاز کرد

ای دل بیا که ما به پناه خدا رویم — زانچه اختیار من کوته دست و دراز کرد

صنعت مکن که هر که محبت نه راست باخت — عشقش به روی دل در معنی فراز کرد

فردا که پیشگاه حقیقت شود پدید — شرمنده رهروی که عمل بر مجاز کرد

ای کبک خوش خرام کجا می روی بایست — غره مشو که گربه عابد نماز کرد

حافظ مکن ملامت رندان که در ازل
ما را خدا ز زهد ریایی نیاز کرد

بلبلی خون دلی خورد و گلی حاصل کرد — باد غیرت بصدش خار پریشان دل کرد

طوطی ابخیال شکری دل خوش بود — تا کش سیل فنا نقش امل باطل کرد

قره العین من آن میوه دل یاد ش باد — که چه آسان بشد و کار مرا مشکل کرد

ساروان بار من افتاد خدا را مددی — که امید کرم همره این محمل کرد

روی خاکی و نم چشم مرا خوار مدار — چرخ فیروزه طربخانه از این گهگل کرد

آه و فریاد که از چشم حسود مه چرخ — در لحد ماه گمان ابروی من منزل کرد

زدی شاخ و فوت شد امکان حافظ
چه کنم بازی ایام مرا غافل کرد

چو باد عزم سر کوی یار خواهم کرد — نفس ببوی خوشش مشکبار خواهم کرد

به هر زه بی می و معشوق عمر میگذرد — بطاعتم بس از امروز کار خواهم کرد

هر آرزو که اندر خاتمش دانش دین — نثار خاک ره آن نگار خواهم کرد

بیا که ترک فلک خوان روزه غارت کرد — هلال عید بدور قدح اشارت کرد

ثواب روزه و حج قبول آنکس برد — که خاک میکده عشق را زیارت کرد

مقام اصلی ما گوشه خرابات است — خدا ش خیر دهاد آنکه این عمارت کرد

بهای بادهٔ چون لعل صیقل جوهر عقل — بیا که سود کسی برد کاین تجارت کرد

نماز در خم آن ابروان محرابی — کسی کند که به خون جگر طهارت کرد

فغان که نرگس جاسوس شیخ شهر امروز — نظر مبرد کشان از سر حقارت کرد

بروی یار نظر کن ز دیده منت دار — که کار دیده نظر از سر بصارت کرد

حدیث عشق ز حافظ شنو نه از واعظ
اگرچه صنعت بسیار در عبارت کرد

به آب روشن می عارفی طهارت کرد — علی الصباح که میخانه را زیارت کرد

همین که ساغر زرین خورشید نهان گردد — هلال عید به دور قدح اشارت کرد

خوشا نماز و نیاز کسی که از سر درد — به آب دیده و خون جگر طهارت کرد

امام خواجه که بودش سر نماز دراز — به خون دختر رز خرقه را قصارت کرد

دلم ز حلقهٔ زلفش به جان خرید آشوب — چه سود دیدنم که این تجارت کرد

اگر امام جماعت طلب کند امروز
خبر دهید که حافظ به می طهارت کرد

صوفی بنهاد دام و سر حقه باز کرد — بنیاد مکر با فلک حقه باز کرد

بازی چرخ بشکندش بیضه در کلاه — زیرا که عرض شعبده با اهل راز کرد

ساقی بیا که شاهد رعنای صوفیان — دیگر به جلوه آمد و آغاز ناز کرد

اگر نه باده غم دل زیاد ما ببرد
نهیب حادثه بنیاد ما ز جا ببرد

اگر به عقل مستی فرو کشد لنگر
چگونه کشتی ازین ورطه بلا ببرد

فغان که با همه کس غایبانه باخت فلک
که کس نبود که دستی ازین دغا ببرد

گذار بر ظلمات است خضر راهی کو
مبادکاتش محرومی آب ما ببرد

دل ضعیفم از آن میکشد بطرف چمن
که جان ز مرگ به بیماری صبا ببرد

طبیب عشق منم باده خور که این معجون
فراغت آرد و اندیشه خطا ببرد

بسوخت حافظ و کس حال او به یار نگفت
مگر نسیم پیامی خدای را ببرد

سحر بلبل حکایت با صبا کرد
که عشق روی گل با ما چها کرد

نقاب گل کشید و زلف سنبل
گره بند قبای غنچه وا کرد

از آن بانگ و خم خون در دل افتاد
وز آن گلشن به خارم مبتلا کرد

به هر سو بلبل عاشق درافغان
تنعم از میان با دصبا کرد

خوشش باد آن نسیم صبحگاهی
که درد شب نشینان را دوا کرد

من از بیگانگان دیگر ننالم
که با من هر چه کرد آن آشنا کرد

گر از سلطان طمع کردم خطا بود
ور از دلبر وفا جستم جفا کرد

غلام همت آن ناز نینم
که کار خیر بی روی و ریا کرد

بشارت بر بکوی میفروشان
که حافظ توبه از زهد و ریا کرد

وفا از خواجگان شهر ما نیست
کمال دولت و دین بو الوفا کرد

شوخی نرگس مگر که پیش تو بشکفت — چشم دریده ادب نگاه ندارد

دیدم و آن چشم دل سیه که تو داری — جانب هیچ آشنا نگاه ندارد

رطل گرانم ده ای مرید خرابات — تا دی شیخی که خانقاه ندارد

خون خورد خاکش نشین کز آن دل تنگ — طاقت فریاد داد خواه ندارد

گو برو و آستین بخون جگر شوی — هر که در این آستانه راه ندارد

نی من تنها کشم تطاول زلفت — کیست که او داغ این سیاه ندارد

حافظ اگر سجده تو کرد مکن عیب

کافر عشق ای صنم گناه ندارد

نیست در شهر نگاری که دل ما ببرد — بختم ار یار شود در ختم از ینجا ببرد

کو حریفی کش سرمست که پیش کرسش — عاشق سوخته دل نام تمنا ببرد

باغبانا ز خزان بی خبریت می بینم — آه از آن روز که بادت گل رعنا ببرد

رهزن دهر نخفتست مشو ایمن ازو — اگر امروز نبرد دست که فردا ببرد

در خیال این همه لعبت بهوس میبازم — بو که صاحب نظری نام تماشا ببرد

علم و فضلی که بچل سال دلم جمع آورد — ترسم آن کرسمه نا به یغما ببرد

سحر با معجزه پهلو زند دل خوش دار — سامری کیست که دست ید بیضا ببرد

جام مینائی می سد ره سنگدلیست — منه از دست که سیل غمت از جا ببرد

راه عشق ار چه کمینگاه کمانداران است — هر که دانسته رود صرفه ز اعدا ببرد

حافظ ار جان طلبد غمزه تمنا یا

خانه از غیر بپردازد و بهل تا ببرد

در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز — هر کسی بر حسب فهم گمانی دارد

با خرابات نشینان ز کرامات ملاف — هر سخن وقتی و هر نکته مکانی دارد

مرغ زیرک نزند در همه پیش پرده سرای — هر هزاری که بدنبال خزانی دارد

مدعی گو لغز و نکته بحافظ منفروش

کلک ما نیز زبانی و بیانی دارد

جان بی جمال جانان میل جهان ندارد — هر کس که این ندارد حقا که آن ندارد

با هیچکس نشانی زان دلستان ندیدم — یا من خبر ندارم یا او نشان ندارد

هر شب دلی در این ره صد بحر آتشین است — درد اکه این معما شرح و بیان ندارد

سر منزل فراغت نتوان ز دست دادن — ای ساربان فرو کش کاین ره کران ندارد

چنگ خمیده قامت می خواندت بعشرت — بشنو که پند پیران هیچت زیان ندارد

ای دل طریق رندی از محتسب بیاموز — مستی است و در حق او کس این گمان ندارد

احوال گنج قارون کایام داد بر باد — در گوش دل فرو خوان تا زر نهان ندارد

گر خود رقیب شمع است اسرار او بپوشان — کاین شوخ سر بریده پند زبان ندارد

کس در جهان ندارد دیگ بنده همچو حافظ

زیرا که چون تو شاهی کس در جهان ندارد

روشنی طلعت تو ماه ندارد — پیش تو گل رونق گیاه ندارد

گوشه ابروی تست منزل جانم — خوشتر ازین گوشه پادشاه ندارد

تا چه کند با رخ تو خود دل من — آینه دانی که تاب آه ندارد

تا گرفت آن بت سیاه‌چه باده پرست — شادی روی کسی خور که صفایی دارد

خسرو حافظ درگاه نشین فاتحه خواند

وز زبان تو تمنای دعایی دارد

آنکه از سنبل او غالیه تابی دارد — باز با دلشدگان ناز و عتابی دارد

از سر کشته خود میگذری همچون باد — چه توان کرد که عمر است و شتابی دارد

ماه خورشید نمایش ز پس پرده زلف — آفتابیست که در پیش سحابی دارد

چشم من کرد بهر گوشه روان سیل سرشک — تا سهی سرو ترا تازه تر آبی دارد

غمزه شوخ تو خونم به خطا می‌ریزد — فرصتش باد که خوش فکر صوابی دارد

آب حیوان اگر آنست که دارد لب دوست — روشن است این که خضر بهر سرابی دارد

چشم مخمور تو دارد ز دلم قصد جگر — ترک مست است مگر میل کبابی دارد

جان بیمار مرا نیست ز تو روی سوال — ای خوش آن خسته که از دوست جوابی دارد

کی کند سوی دل خسته حافظ نظری

چشم مستش که بهر گوشه خرابی دارد

شاهد آن نیست که مویی و میانی دارد — بنده طلعت آن باش که آنی دارد

شیوه حور و پری خوب و لطیف است ولی — خوبی آنست و لطافت که فلانی دارد

چشمه چشم مرا ای گل خندان دریاب — که به امید تو خوش آب روانی دارد

گوی خوبی که برد از تو که خورشید آنجا — نی سواریست که در دست عنانی دارد

دلنشان شد سخنم تا تو قبولش کردی — آری آری سخن عشق نشانی دارد

خم ابروی تو در صنعت تیراندازی — برده از دست هر آنکس که کمانی دارد

صبا از عشق من دُرّی بگو با آن شکرخوبان
که صد جمشید و کیخسرو غلام کمترین دارد

اگر گوید نمی‌خواهم چو حافظ عاشقی مفلس
بگویید ش که سلطانی گدای همنشین دارد

هر آنکه جانب اهل وفا نگه دارد
خدا ش در همه حال از بلا نگهدارد

حدیث دوست نگویم مگر بحضرت دوست
که آشنا سخن آشنا نگهدارد

دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای
فرشته ات بدو دست دعا نگهدارد

گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان
نگاه دار سر رشته تا نگهدارد

صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی
ز روی لطف بگویش که جا نگهدارد

چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت
ز دست بنده چه خیزد خدا نگهدارد

سرو زر و دل و جانم فدای آن محبوب
که حق صحبت مهر و وفا نگهدارد

غبار راهگذارت کجاست تا حافظ
به یادگار نسیم صبا نگه دارد

مطرب عشق عجب ساز و نوایی دارد
نقش هر نغمه که زد راه بجایی دارد

عالم از ناله عشاق مباد خالی
که خوش آهنگ و فرح بخش هوایی دارد

پیر دردی کش ما گرچه ندارد زر و زور
خوش عطا بخش و خطا پوش خدایی دارد

محترم دار دلم کاین مگس قند پرست
تا هوا خواه تو شد فر همایی دارد

از عدالت نبود دور گر ش خوانند دجال
پادشاهی که به بیگانه گدایی دارد

اشک خونین نبود دم بطبیبان بگشند
درد عشق است و جگر خون دوایی دارد

ستم از غمزه میاموز که در مذهب عشق
هر عمل اجری و هر کرده جزایی دارد

غبار خط بپوشانید خورشید رخش یارب
بقای جاودانش ده که حسن جاودان دارد

چو عاشق می‌شدم گفتم که بردم گوهر مقصود
ندانستم که این دریا چه موج خون‌فشان دارد

چو دام طره افشاندم ز گرد خاطر عشاق
به غمزه صید ما گوید که راز ما نهان دارد

ز چشمت جان نشاید برد کز هر سو که می‌بینم
کمین از گوشه‌ای کرده دست و تیر در کمان دارد

بفشان حلقه‌ای خاک و حال اهل دل بشنو
که از جمشید و کیخسرو فراوان داستان دارد

چو در رویت بخندد گل شود در دامش ای بلبل
که بر گل اعتمادی نیست گر حسن جهان دارد

خدارا داد من بستان ز دلدار ای شحنه مجلس
که می با دیگری خورد و با من سر گران دارد

بشارت ای هما بندی خدا را زود صیدم کن
که آن همت دلت تا خیر و طالب را زیان دارد

ز سرو قد دلجویت مکن محروم چشم را
بدین سرچشمه‌اش بنشان که خوش آبی روان دارد

ز خوف هجر ما امن کن اگر امید آن داری
که از چشم بدان یشان خدایت در امان دارد

چه غم ز بخت خود گویم که آن عیار شهرآشوب
به تلخی کشت حافظ را و شکر در دهان دارد

هر آنکو خاطر مجموع و یار نازنین دارد
سعادت همدم و دولت همنشین دارد

حریم عشق را درگه بسی بالاتر از عقل است
کسی آن آستان بوسد که جان در آستین دارد

دهان تنگ شیرینش مگر مهر سلیمانی است
که نقش خاتم لعلش جهان زیر نگین دارد

لب لعل و خط مشکین چو آتش هست در بیشت
بنازم دلبر خود را که خلق آن‌چنین دارد

بخواری منگر ای منعم ضعیفان نحیفان را
که صدر مجلس عشرت گدای رهنشین دارد

چو بر روی زمین باشی تو را ای غنیمت دان
که دوران نامتوانیها بسی زیر زمین دارد

بلاگردان جان و تن دعای مستمند است
که بیند خیر از آن در من که تنگ از خویشتن دارد

ما و می و زاهدان و تقوی — تا یار سر کدام دارد

بیرون ز لب تو ساقیا نیست — در دور کسی که کام دارد

نرگس همه شیوه های مستی — از چشم خوشت به وام دارد

ذکر رخ و زلف تو دلم را — وردیست که صبح و شام دارد

بر سینه ریش دردمندان — لعلت نمکی تمام دارد

در چاه زنخ چو حافظ ای جان

حسن تو دو صد غلام دارد

دلی که غیب نمایست و جام جم دارد — ز خاتمی که دمی گم شود چه غم دارد

بخط و خال گدایان مده خزینهٔ دل — بدست شاه وشی ده که محترم دارد

نه هر درخت تحمل کند جفای خزان — غلام همت سروم که این قدم دارد

رسید موسم آن کز طرب چو نرگس مست — نهد بپای قدح هر که شش درم دارد

ز راز بهای می اکنون چو گل دریغ مدار — که عقل کل بصدت عیب متهم دارد

ز سر غیب کس آگاه نیست قصه مخوان — کدام محرم دل ره در این حرم دارد

دلم که لاف تجرد زدی کنون صد شغل — بیوی زلف تو باد صبحدم دارد

مراد دل ز که پرسم که نیست دلداری — که جلوه نظر و شیوه کرم دارد

ز جیب خرقه حافظ چه طرف بتوان بست

که ما صد طلبیدیم و او صنم دارد

بتی دارم که گر گل رشک سنبل سایبان دارد — بهار عارضش خطی بخون ارغوان دارد

کسی بوصل تو چون شمع بافت پروانه — که زیر تیغ تو هر دم سری دگر دارد

بپای بوس تو دست کسی رسید که او — چو آستانه بدین درهمیشه سر دارد

ز زهد خشک ملولم کجاست بادهٔ ناب — که بوی بادهٔ صافم دماغ تر دارد

ز بادهٔ هیچت اگر نیست این بس که ترا — دمی ز دوستی عقل بیخبر دارد

کسی که از ره تقوی قدم برون ننهاد — به عزم میکده اکنون ره سفر دارد

دل شکستهٔ حافظ بخاک خواهد برد

چو لاله داغ هوائی که بر جگر دارد

دل ما بدور رویت ز چمن فراغ دارد — که چو سرو پای بندست و چو لاله داغ دارد

سر ما فرو نیاید به کمان ابروی کس — که درون گوشه گیران ز جهان فراغ دارد

ز بنفشه تاب دارم که ز زلف او نرنجم — تو سیاه کم بها بین که چه در دماغ دارد

به چمن خرام و بنگر بر تخت گل که لاله — به ندیم شاه ماند که بکف ایاغ دارد

شب ظلمت و بیابان بکجا توان رسیدن — مگر آنکه شمع رویت رهم چراغ دارد

من و شمع صبحگاهی سر درد هم بگریم — که بسوختیم و از ما بت ما فراغ دارد

سر دم چو برهمن که بر این چمن بگریم — طرب آشیان ملبل نگر که زاغ دارد

سر درس عشق دارد دل دردمند حافظ

که نه خاطر تماشا نه هوای باغ دارد

آن کس که بدست جام دارد — سلطانی جم مدام دارد

آبی که خضر حیات از او یافت — در میکده جو که جام دارد

سر رشتهٔ جان به جام بگذار — کاین رشته از او نظام دارد

همای اوج سعادت بدام ما افتد — اگر ترا گذری برمقام ما افتد

حباب‌وار براندازم از نشاط کلاه — اگر ز روی تو عکسی به جام ما افتد

شبی که ماه مراد از افق شود طالع — بود که پرتو نوری ببام ما افتد

ببارگاه تو چون باد را نباشد بار — کی اتفاق مجال سلام ما افتد

چو جان فدای لبت شد خیال می‌بستم — که قطره‌ای ز زلالش بکام ما افتد

خیال زلف تو گفتا که جان وسیله مساز — کزین شکار فراوان بدام ما افتد

به نا امیدی ازین در مرو بزن فالی — بود که قرعهٔ دولت بنام ما افتد

ز خاک کوی تو هرگه که دم زند حافظ
نسیم گلشن جان در مشام ما افتد

درخت دوستی بنشان که کام دل ببار آرد — نهال دشمنی برکن که رنج بیشمار آرد

چو مهمان خراباتی بعزت باش تا زانجا — که دردسر کشی جانا کرت مستی خمار آرد

شب صحبت غنیمت دان که بعد از روزگار ما — بسی گردش کند گردون بسی لیل و نهار آرد

عماری دار لیلی را که مهد ماه در حکم است — خدارا در دل اندازش که بر مجنون گذار آرد

بهار عمر خواهی دل گزین این چمن هر سال — چو نسرین صد گل آرد بار چون بلبل هزار آرد

خدارا چون دل ریشم قراری هست با لعلت — بفرما لعل نوشین را که زودش ما قرار آرد

درین باغ ار خدا خواهد دگر پیرانه سر حافظ
نشیند بر لب جویی و سروی در کنار آرد

کسی که حسن رخ دوست در نظر دارد — محقق است که او حاصل بصر دارد

چو خامه در ره فرمان او سر طاعت — نهاده‌ایم مگر او به تیغ بردارد

هر دمش با من دلسوخته لطفی دگرست　　این گدا بین که چه شایسته انعام شماست

صوفیان جمله حریفند و نظرباز ولی
زین میان حافظ دلسوخته بدنام شماست

آنکه رخسار ترا رنگ گل نسرین داد　　صبر و آرام تواند من مسکین داد

وانکه گیسوی ترا رسم تطاول آموخت　　هم تواند کرمش داد من غمگین داد

من همان روز زفرهاد طمع ببریدم　　که غمان دل شیدا لب شیرین داد

گنج زر گر نبود گنج قناعت باقی است　　آنکه آن داد بشاهان بگدایان این داد

خوش عروسیست جهان از ره صورت لیکن　　هر که پویست بدو عمر خودش کابین داد

بعد ازین دست من و دامن پر در و لب جوی　　خاصه اکنون که صبا مژده فروردین داد

در کف غصه دوران دل حافظ خون شد
از فراق رخت ای خواجه قوام الدین داد

بنفشه دوش بگل گفت و خوش نشانی داد　　که تاب من بجهان طره فلانی داد

دلم خزانه اسرار بود و دست قضا　　درش ببست و کلیدش بدستبانی داد

شکسته دار بدرگاهست آمدم که طبیب　　به مومیایی لطف توام نشانی داد

تنش درست و دلش شاد باد و خاطر خوش　　که دست و آدش و یاری ما توانی داد

برو معالجه خود کن ای نصیحت گو　　شراب و شاهد شیرین که رازیانی داد

گذشت بر من مسکین و بار قیبان گفت
دریغ حافظ مسکین من چه جانی داد

پیرانه سرم عشق جوانی بسر افتاد — وان راز که در دل نهفتم بدر افتاد

از راه نظر مرغ دلم گشت هوا گیر — ای دیده نگه کن که بدام که در افتاد

دردا که از آن آهوی مشکین سیه چشم — چون نافه بسی خون دلم در جگر افتاد

از هر گذر خاک سر کوی شما بود — هر نافه که در دست نسیم سحر افتاد

مژگان تو تا تیغ جهانگیر برآورد — بس کشته دل زنده که بر یکدیگر افتاد

بس تجربه کردیم درین دیر مکافات — با درد کشان هر که در افتاد بر افتاد

گر جان بدمد سنگ سیه لعل نگردد — با طینت اصلی چکند بد گهر افتاد

حافظ که سر زلف بتان دست کشش بود
بس طرفه حریفیست کش اکنون بسر افتاد

عکس روی تو چو بر آینه جام افتاد — عارف از خنده می در طمع خام افتاد

حسن روی تو بیک جلوه که در آینه کرد — این همه نقش در آئینه اوهام افتاد

این همه عکس می و نقش نگارین که نمود — یک فروغ رخ ساقیست که در جام افتاد

غیرت عشق زبان همه خاصان ببرید — کز کجا سر غمش در دهن عام افتاد

من ز مسجد بخرابات نه خود افتادم — اینم از عهد ازل حاصل فرجام افتاد

چه کند گر نپی دوران نرود چون پرگار — هر که در دایره گردش ایام افتاد

در خم زلف تو آویخت دل از چاه ذقن — آه کز چاه برون آمد و در دام افتاد

آن شد ای خواجه که در صومعه با ما نبدی — کار ما با رخ ساقی و لب جام افتاد

زیر شمشیر غمش رقص کنان باید رفت — کانکه شد کشته او نیک سرانجام افتاد

چشم تو زهر جبهه دلربائی در گردن سحر ذو فنون بادا
هر دل که ز عشق تست خالی از حلقهٔ وصل تو برون بادا

لعل تو که هست جان حافظ
دور از لب مردمان دون بادا

خسرو اگوی فلک در خم چوگان تو بادا ساحت کون و مکان عرصهٔ میدان تو بادا
زلف خاتون ظفر شیفتهٔ پرچم تست دیدهٔ فتح ابد عاشق جولان تو بادا
ای که انشاء عطارد صفت شوکت تست عقل کل چاکر طغرا کش دیوان تو بادا
طیرهٔ جلوهٔ طوبی قد چون سرو تو شد غیرت خلد برین ساحت بستان تو بادا

نه بتنها حیوانات و نباتات و جماد
هر چه در عالم امرست بفرمان تو بادا

دیرست که دلدار پیامی نفرستاد نوشت سلامی و کلامی نفرستاد
صد نامه فرستادم و آن شاه سواران پیکی ندوانید و سلامی نفرستاد
سوی من وحشی صفت عقل رمیده آهو روشی کبک خرامی نفرستاد
دانست که خواهد شد نم مرغ دل از دست وز آن خط چون سلسله دامی نفرستاد
فریاد که آن ساقی شکر لب سرمست دانست که محروم و جامی نفرستاد
چندانکه زدم لاف کرامات و مقامات هیچم خبر از هیچ مقامی نفرستاد

حافظ با دب باش که او اخوات نیاشد
گر شاه پیامی بغلامی نفرستاد

چشمم از آینه‌داران خط و خالش شست — لبم از بوسه‌ربایان بر و دوشش بادا

نرگس مست نوازش کن مردم‌دارش — خون عاشق به قدح گر نخورد نوشش بادا

به غلامی تو مشهور جهان شد حافظ

حلقه‌بندگی زلف تو در گوشش بادا

تنت به ناز طبیبان نیازمند مبادا — وجود نازکت آزرده گزند مبادا

سلامت همه آفاق در سلامت تست — بهیچ عارضه شخص تو دردمند مبادا

جمال صورت و معنی زمن صحت تست — که ظاهرت دژم و باطنت نژند مبادا

درین چمن چو درآید خزان بیغمانی — رهش ببرد سهی قامت بلند مبادا

در آن بساط که حسن تو جلوه‌آغاز د — مجال طعنه بدبین و بدپسند مبادا

هر آنکه روی چو ماهت بچشم بد بیند — بر آتش تو بجز چشم او سپند مبادا

ثنا گر گفته شکرفشان حافظ جوی

که حاجتت به علاج گلاب و قند مبادا

حسن تو همیشه در فزون باد — رویت همه ساله لاله گون بادا

وندر سر ما خیال عشقت — هر روز که باد در فزون بادا

هر سرو که در چمن درآید — در خدمت قامتت نگون بادا

قد همه دلبران عالم — پیش الف قدت چو نون بادا

چشمی که نه فتنه تو باشد — چون گوهر اشک غرق خون بادا

هر جا که دلیست در غم تو — بی صبر و قرار و بی سکون بادا

مبتلا گشتم درین بند و بلا — کوششی آن حق گزاران یاد باد
گرچه صد رود است در چشم روان — زنده رود باغ کاران یاد باد

راز حافظ بعد ازین ناگفته ماند
ای دریغا رازداران یاد باد

جمالت آفتاب هر نظر باد — ز خوبی روی خوبت خوبتر باد
همای زلف شاهین شهپرت را — دل شاهان عالم زیر پر باد
کسی کو بستهٔ زلفت نباشد — چو زلفت در هم و زیر و زبر باد
دلی کاو عاشق رویت نگردد — همیشه غرقه در خون جگر باد
بتا چون غمزه‌ات نادلگشا شد — دل مجروح من پیشش سپر باد
چو لعل شکرینت بوسه نبخشد — مذاق جان من زو پر شکر باد
مرا تا هست هر دم تازه عشقی — ترا هر ساعتی حسنی دگر باد

بجان مشتاق روی تست حافظ
ترا در حال مشتاقان نظر باد

صوفی ار باده باندازه خورد نوشش باد — ور نه اندیشهٔ این کار فراموشش باد
آنکه یک جرعه می از دست تواند دادن — دست با شاهد مقصود در آغوشش باد
پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت — آفرین بر نظر پاک خطاپوشش باد
شاه ترکان سخن مدعیان می‌شنود — شرمی از مظلمهٔ خون سیاوشش باد
گرچه از گریهٔ من با سخنش رنگ نخفت — جان فدای شکرین پستهٔ خاموشش باد

قدح بشرط ادب گیر زانکه بر کیش — زکاسهٔ سر جمشید و بهمن است و قباد

که آگهست که کاوس و کی کجا رفتند — که واقفست که چون رفت تخت جم بر باد

ز حسرت لب شیرین هنوز می نیم — که لاله میدمد از خون دیدهٔ فرهاد

مگر که لاله بدانست بیوفایی دهر — که تا بزاد و بشد جام می ز کف ننهاد

بیا بیا که زمانی ز می خراب شویم — مگر ز سیم بگنجی دریں خراب آباد

نمیدهند اجازت مرا به سیر و سفر — نسیم باد مصلی و آب رکنا باد

قدح مگیر چو حافظ مگر بنالهٔ چنگ

که بسته اند بر ابریشم طرب دل شاد

دوش آگهی ز یار سفر کرده داد باد — من نیز دل بباد دهم هم چه باد باد

کارم بدان رسید که همراز خود کنم — هر شام برق لامع و هر باد مدد باد

در چین طرهٔ تو دل بی حفاظ من — هر گز نگفت مسکن مألوف یاد باد

امروز قدر پند عزیزان شناختم — یارب روان ناصح ما از تو شاد باد

خون شد دلم بیاد تو هر گه که در چمن — بند قبای غنچه گل میگشاد باد

از دست رفته بود و وجود ضعیف من — صبحم بوی وصل تو جان باز داد باد

حافظ نهاد نیک تو کامت بر آورد

جانها فدای مردم نیکو نهاد باد

روز وصل دوستداران یاد باد — یاد باد آن روزگاران یاد باد

کامم از تلخی غم چون زهر گشت — بانگ نوش شادخواران یاد باد

گرچه یاران فارغند از یاد من — از من ایشان را هزاران یاد باد

دل من در هوای روی فرخ
بود آشفته همچون موی فرخ

به جز هندوی زلفش هیچکس نیست
که بر خوردار شد از روی فرخ

سیاهی نیک بخت است او که دایم
بود همراز و همزانوی فرخ

شود چون بید لرزان سرو آزاد
اگر بیند قد دلجوی فرخ

بده ساقی شراب ارغوانی
بیار ذرکش جادوی فرخ

دو تا شد قامتم همچون کمانی
ز غم پیوسته چون ابروی فرخ

نسیم مشک تاتاری خجل کرد
شمیم زلف عنبر بوی فرخ

اگر میل دل هر کس بجایی است
بود میل دل من سوی فرخ

غلام همت آنم که باشد
چو حافظ بنده و هندوی فرخ

دی پیر میفروشش که ذکرش بخیر باد
گفتا شراب نوش و غم دل ببر زیاد

گفتم ببا دمیدهدم باد دامنم
گفتا قبول کن سخن و هر چه باد باد

سود و زیان و مایه چو خواهد شدن ز دست
از بهر این معامله غمگین مباش و شاد

بادت بدست باشد اگر دل نهی بهیچ
در معرضی که تخت سلیمان رود بباد

حافظ گرت ز پند حکیمان ملالت است
کوته کنیم قصه که عمرت دراز باد

شراب و عیش نهان چیست کار بی بنیاد
ز دیم بر صف رندان و هر چه باد باد

گره ز دل بگشا و ز سپهر یاد مکن
که فکر هیچ مهندس چنین گره نگشاد

ز انقلاب زمانه عجب مدار که چرخ
از این فسانه هزاران هزار دارد یاد

دو چشم شوخ تو برهم زده خطا و حبش
بچین زلف تو ما چین و هند داده خراج

بیاض روی تو رونق چو عارض رخ روز
سواد زلف سیاه تو هست ظلمت داج

دهان شهد تو داده رواج آب خضر
لب چو قند تو برد از نبات مصر رواج

ازین مرض بحقیقت شفا نخواهم یافت
که از تو درد دل ای جان نمی‌رسد بعلاج

چرا همی‌شکنی جان من ز سنگ دلی
دل ضعیف که باشد بنازکی چو زجاج

لب تو خضر و دهان تو آب حیوانست
قد تو سرو و میان موی بر بهیات عاج

فتاد در دل حافظ هوای چون تو بتی
کمینه ذرهٔ خاک در تو بود کی کاج

اگر بمذهب تو خون عاشقست مباح
صلاح ما همه آنست کان تو راست صلاح

سواد زلف سیاه تو جاعل الظلمات
بیاض روی چو ماه تو فالق الاصباح

ز چین زلف کمندت کسی نیافت خلاص
از آن کمانچهٔ ابرو و تیر چشم نجاح

ز دیده ام شد یک چشمه در کنار روان
که آشنا نکند در میان آن ملاح

لب چو آب حیات تو هست قوت جان
وجود خاکی ما را از دست ذکر رواح

بداد لعل لبت بوسه ای صد زاری
گرفت کام دلم زد به صد هزار الحاح

دعای جان تو در ورد زبان مشتاقان
همیشه تا که بود متصل مساء و صباح

صلاح و توبه و تقوی ز ما مجو حافظ
ز رند و عاشق و مجنون کسی نیافت صلاح

عشقت رسد بفریاد ور خود بسان حافظ
قرآن ز بر بخوانی در چارده روایت

مدام مست میدارد نسیم جعد گیسویت
خرابم میکند هر دم فریب چشم جادویت

پس از چندین شکیبایی شبی یارب توان دیدن
که شمع دیده افروزیم در محراب ابرویت

سواد لوح بینش را عزیز از بهر آن دارم
که جان را نسخه‌ای باشد ز لوح خال هندویت

تو گر خواهی که جاویدان جهان یکسر بیارایی
صبا را گو که بردارد ز مانی رقع از رویت

وگر رسم فنا خواهی که از عالم براندازی
برافشان تا فرو ریزد هزاران جان ز هر مویت

من و باد صبا سیکن دو سرگردان بحال دل
من از افسون چشمت مست و او از بوی گیسویت

زهی همت که حافظ راست کز دنیی و از عقبی
نیاید هیچ در چشمش بجز خاک سر کویت

درد ما را نیست درمان الغیاث
هجر ما را نیست پایان الغیاث

دین و دل بردند و قصد جان کنند
الغیاث از جور خوبان الغیاث

در بهای بوسه‌ای جانی طلب
می کنند این دلستانان الغیاث

خون ما خورند این کافر دلان
ای مسلمانان چه درمان الغیاث

همچو حافظ روز و شب بی خویشتن
گشته‌ام سوزان و گریان الغیاث

تو نی که بر سر خوبان کشوری چو تاج
سزد اگر همه دلبران دهندت باج

به نوک خامه رقم کرده‌ای سلام مرا
که کارخانهٔ دوران مباد بی‌رقمت

نگویم از من بیدل بسهو کردی یاد
که در حساب خرد نیست سهو بر قلمت

مراد لیلی اگر دان به شکر این نعمت
که داشت دولت سرمد عزیز و محترمت

بیا که با سر زلفت قرار خواهم کرد
که گر سرم برود برندارم از قدمت

روان تشنهٔ ما را بجرعه‌ای دریاب
چو میدهند زلال خضر ز جام جمت

ز حال ما دلت آگه شود مگر وقتی
که لاله بر دمد از خاک کشتگان غمت

صبا ز زلف تو بامی گلی حدیثی داد
رقیب کی رهٔ غماز داد در حرمت

همیشه وقت تو ای عیسی صبا خوش باد
که جان حافظ دلخسته زنده شد به دمت

زان یار دلنوازم شکریست با شکایت
گر نکته‌دان عشقی بشنو تو این حکایت

بی‌مزد بود و منت هر خدمتی که کردم
یارب مباد کس را مخدوم بی‌عنایت

رندان تشنه‌لب را آبی نمی‌دهد کس
گویی ولی شناسان رفتند از این ولایت

در زلف چون کمندش ای دل مپیچ کانجا
سرها بریده بینی بی‌جرم و بی‌جنایت

چشمت به غمزه ما را خون خورد و می‌پسندی
جانا روا نباشد خونریز را حمایت

در این شب سیاهم گم گشت آه مقصود
از گوشه‌ای برون آی ای کوکب هدایت

از هر طرف که رفتم جز وحشتم نیفزود
زنهار از این بیابان وین راه بی‌نهایت

ای آفتاب خوبان می‌خواهم اندرونم
یک ساعتم بگنجان در سایهٔ عنایت

این راه را نهایت صورت کجا توان بست
کش صد هزار منزل بیش است در بدایت

هر چند بر دی ای صبا روی از درت متاب
جور از حبیب خوشتر کز مدعی رعایت

گر بایدم شدن سوی هاروت بابلی — صد گونه جادوئی بکنم تا بیارمت

خواهم گریست پیش حبیب ای بیوفا طبیب — بیمار بازپرس که در انتظارمت

صد جوی آب بسته‌ام از دیده بر کنار — بر بوی تخم مهر که در دل بکارمت

خونم بریخت و زعم عشقم خلاص داد — منت پذیر غمزه خنجر گذارمت

میگریم و مرادم ازین سیل اشکبار — تخم محبت است که در دل بکارمت

بارم ده از کرم سوی خود تا بسوز دل — در پای دم بدم گهر از دیده بارمت

حافظ شراب و شاهد و رندی نه وضع تست

فی الجمله میکنی و فرو میگذارمت

میرمن خوش میروی کاندر سر و پا میرمت — خوش خرامان شو که پیش قد رعنا میرمت

گفته بودی کی بمیری پیش من تعجیل چیست — خوش تقاضا میکنی پیش تقاضا میرمت

عاشق و مخمور و مهجورم بت سیمین تنی کجاست — گو که بخرامد که پیش سرو بالا میرمت

آنکه عمری شد که تا بیمارم آید سوی او — گو نگاهی کن که پیش چشم بیمارا میرمت

گفته لعل لبم هم درد بخشد هم دوا — گاه پیش درد و گه پیش مداوا میرمت

خوش خرامان میروی چشم بد از روی تو دور — دارم اندر سر خیال آنکه در پا میرمت

گرچه جای حافظ اندر خلوت وصل تو نیست

ای همه جای تو خوش پیش همه جا میرمت

چه لطف بود که ناگاه رشحه قلمت — حقوق خدمت ما عرضه کرد بر کرمت

درویش مکن ناله زبیشر اجبا — کاین طایفه از گشته ستانند غرامت
در خرقه زن آتش که خم ابروی ساقی — بر می شکند گوشه محراب امامت

گوته نکند بحث سر زلف تو حافظ
پیوسته شد این سلسله تا روز قیامت

ای باد صبا به سبا می فرستمت — بنگر که از کجا به کجا می فرستمت
حیفست طایری چو تو در خاکدان غم — زاینجا به آشیان وفا می فرستمت
در راه عشق مرحله قرب و بعد نیست — می بینمت عیان و دعا می فرستمت
هر صبح و شام قافله ای از دعای خیر — در صحبت شمال و صبا می فرستمت
تا شرح غصه ات دهم ملک دل خراب — جان عزیز خود به نوا می فرستمت
ای غایب از نظر که شدی همنشین دل — می گویمت دعا و ثنا می فرستمت
در روی خود تفرج صنع خدای کن — کاینه خدای نما می فرستمت
تا مطربان ز شوق بگویند و بشنوند — قول و غزل بساز و نوا می فرستمت
ساقی بیا که هاتف غیبم مژده گفت — با درد صبر کن که دوا می فرستمت

حافظ سرود مجلس ما ذکر خیر تست
بشتاب ماهرو که شراب و قبا می فرستمت

ای غایب از نظر بخدا می پرستمت — جانم بسوختی و بدل دوست دارمت
تا دامن کفن نکشم زیر پای خاک — باور مکن که دست ز دامن بدارمت
محراب ابرویت بنما تا سحرگهی — دست دعا برآرم و در گردن آرمت

حافظ چو آب لطف ز نظم تو میچکد
حاسد چگونه نکته تواند بر آن گرفت

شنیده‌ام سخنی خوش که پیر کنعان گفت
فراق یار زمان میکند که تو آن گفت

حدیث هول قیامت که گفت واعظ شهر
کنایتی ست که از روزگار هجران گفت

فغان که آن مه نامهربان مهرگسل
ترک صحبت یاران خود چه آسان گفت

من و مقام رضا بعد ازین و شکر رقیب
که دل بدرد تو خوکرد و ترک درمان گفت

نشان یار سفرکرده از که پرسم باز
که هر چه گفت برید صبا پریشان گفت

غم کهن بمی سالخورده دفع کنید
که تخم خوشدلی اینست پیر دهقان گفت

کره ببار دمزن گرچه بر مراد رود
که این سخن به مثل با سلیمان گفت

به مهلتی که سپهرت دهد ز راه مرو
ترا که گفت که این زال ترک دستان گفت

مزن ز چون و چرا دم که بنده مقبل
قبول کرد بجان هر سخن که جانان گفت

که گفت حافظ از اندیشه تو آمد باز
من این نگفته‌ام آنکس که گفت پنهان گفت

یارب بسی مساز که یارم به سلامت
باز آید و برهاندم از بند ملامت

خاک ره آن یار سفرکرده بیارید
تا چشم جهان بین کمش جای اقامت

فریاد که از شش جهتم راه ببستند
آن خال و خط و زلف و رخ و عارض و قامت

امروز که در دست توام مرحمتی کن
فردا که شوم خاک چه سود اشک ندامت

حاشا که من از جور و جفای تو بنالم
بیداد لطیفان همه لطف است و کرامت

ای آنکه بتقریر و بیان دم زنی از عشق
ما با تو نداریم سخن خیر و سلامت

ساقی بیا که یار ز رخ پرده برگرفت
کار چراغ خلوتیان باز در گرفت

آن شمع سرگرفته دگر چهره برفروخت
وین پیر سالخورده جوانی ز سر گرفت

آن عشوه داد عشق که مفتی زره برفت
وان لطف کرد دوست که دشمن حذر گرفت

زنهار از آن عبارت شیرین دلفریب
گویی که پسته تو سخن در شکر گرفت

بار غمی که خاطر ما خسته کرده بود
عیسی دمی خدا بفرستاد و بر گرفت

هر سرو قد که بر مه و خورشید سر فراخت
چون تو درآمدی پی کاری دگر گرفت

زین قصه هفت گنبد افلاک پر صداست
کوته نظر ببین که سخن مختصر گرفت

حافظ تو این سخن ز که آموختی که بخت
تعویذ کرد شعر تو را و به زر گرفت

حسنت با تفاق ملاحت جهان گرفت
آری با تفاق جهان میتوان گرفت

افشای راز خلوتیان خواست کرد شمع
شکر خدا که سرّ دلش در زبان گرفت

زین آتش نهفته که در سینه من است
خورشید شعله ایست که در آسمان گرفت

نیخواست گل که دم نزند از رنگ و بوی دوست
از غیرت صبا نفسش در دهان گرفت

آسوده بر کنار چو پرگار می شدم
دوران چو نقطه عاقبتم در میان گرفت

آن روز شوق ساغر می خرمم بسوخت
کآتش عکس عارض ساقی در آن گرفت

خواهم شدن بکوی مغان آستین فشان
زین فتنه ها که دامن آخر زمان گرفت

می خور که هر که آخر کار جهان بدید
از غم سبک برآمد و طل گران گرفت

بر برگ گل بخون شقایق نوشته اند
کانکس که نکته ای بشنید می چون ارغوان گرفت

ساقی بیار باده که ماه صیام رفت
دور ده قدح که موسم ناموس و نام رفت

وقت عزیز رفت بیا تا قضا کنیم
عمری که بی حضور صراحی و جام رفت

مستم کن آنچنان که ندانم ز بیخودی
در عرصه خیال که آمد کدام رفت

بر بوی آنکه جرعه جامت بما رسد
در مصطبه دعای تو هر صبح و شام رفت

دل را که مرده بود حیاتی بجان رسید
تا بوی از نسیم می اش در مشام رفت

زاهد غرور داشت سلامت نبرد راه
رند از ره نیاز بدار السلام رفت

نقد دلی که بود مرا صرف باده شد
قلب سیاه بود از آن در حرام رفت

در تاب توبه چند توان سوخت همچو عود
می ده که عمر در سر سودای خام رفت

دیگر مکن نصیحت حافظ که ره نیافت
گمگشته ای که باده ناباش بکام رفت

شربتی از لب لعلش نچشیدیم دریغ
روی مه پیکر او سیر ندیدیم دریغ

گویی از صحبت ما نیک بتنگ آمده بود
بار بست و بگردش نرسیدیم دریغ

بس که با فاتحه و حرز یمانی خواندیم
وز پیش سوره اخلاص دمیدیم دریغ

عشوه دادند که بر ما گذری خواهی کرد
دیدی آخر که چنین عشوه خریدیم دریغ

شد چمان در چمن حسن و لطافت لیکن
در گلستان وصالش نخمیدیم دریغ

همچو حافظ همه شب ناله و زاری کردیم
کامی در نغابه و داعش نرسیدیم دریغ

آن ترک پرچیپره که دوش از برما رفت
آیا چه خطا دید که از راه خطا رفت

تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین
کس واقف ما نیست که از دیده چها رفت

بر شمع نرفت از گذر آتش دل دوش
آن دود که از سوز جگر بر سر ما رفت

دود از رخ او دمبدم از گوشه چشمم
سیلاب سرشک آمد و طوفان بلا رفت

از پای فتادیم چو آمد غم هجران
در درد بمردیم چو از دست دوا رفت

دل گفت وصالش مدعا باز توان یافت
عمریست که عمرم همه در کار دعا رفت

احرام چه بندیم چو آن قبله نه اینجاست
در سعی چه کوشیم چو از مروه صفا رفت

دی گفت طبیب از سر حسرت چو مرا دید
هیهات که رنج تو ز قانون شفا رفت

ای دوست بپرسیدن حافظ قدمی نه
زان پیش که گویند که از دار فنا رفت

کز دست زلف مشکینت خطائی رفت رفت
وز هندوی شما بر ما جفائی رفت رفت

برق عشق از خرمن شکیبایی بسوخت
جور شاه کامران گر بر گدائی رفت رفت

در طریقت رنجش خاطر بنا شد می بیار
هر کدورت را که بینی چون صفائی رفت رفت

عشقبازی را تحمل باید ای دل پایدار
گر ملالی بود بود و گر خطائی رفت رفت

گر دلی از غمزه دلدار باری ره برد
در میان جان و جانان ماجرائی رفت رفت

از سخن چینان ملالتها پدید آید ولی
گر میان همنشینان ناسزائی رفت رفت

عیب حافظ گو مکن واعظ که رفت از خانقاه
پای آزادی چه بندی گر بجائی رفت رفت

من اگر نیکم اگر بد تو برو خود را باش — هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت

همه کس طالب یارند چه هشیار و چه مست — همه جا خانهٔ عشقست چه مسجد چه کنشت

سر تسلیم من و خشت در میکده‌ها — مدعی گر نکند فهم سخن گو سر و خشت

ناامیدم مکن از سابقهٔ لطف ازل — تو پس پرده چه دانی که که خوبست و که زشت

نه من از پرده تقوی بدر افتادم و بس — پدرم نیز بهشت ابد از دست بهشت

حافظا روز اجل گر بکف آری جامی

یکسر از کوی خرابات برندت به بهشت

صبحدم مرغ چمن با گل نوخاسته گفت — ناز کم کن که در این باغ بسی چون تو شکفت

گل بخندید که از راست نرنجیم ولی — هیچ عاشق سخن سخت به معشوق نگفت

گر طمع داری از آن جام مرصع می لعل — ای بسا در که بنوک مژه‌ات باید رفت

تا ابد بوی محبت بمشامش نرسد — هر که خاک در میخانه بر خساره نرفت

در گلستان ارم دوش چو از لطف هوا — زلف سنبل به نسیم سحری می‌آشفت

گفتم ای سنبد جم جام جهان بینت کو — گفت افسوس که آن دولت بیدار بخفت

سخن عشق نه آنست که آید بزبان — ساقیا می ده و کوتاه کن این گفت و شنفت

اشک حافظ خرد و صبر بدریا انداخت

چکند نور غم عشق نیارست نهفت

دیدی که یار جز سر جور و ستم نداشت — بشکست عهد و از غم ما هیچ غم نداشت

یارب مگیرش ار چه دل چون کبوتر م — افکند و کشت و حرمت صید حرم نداشت

بر من جفا ز بخت من آمد وگرنه یار — حاشا که رسم لطف و طریق کرم نداشت

با این همه هر آنکه نه خواری کشید از او — هر جا که رفت هیچکسش محترم نداشت

ساقی بیار باده و با محتسب بگو — انکار ما مکن که چنین جام جم نداشت

هر را هر و که ره بحریم درش نبرد — مسکین بر ید وادی و ره در حرم نداشت

حافظ به بر تو گوی فصاحت که مدعی
هیچش هنر نبود و جز این نیز هم نداشت

کنون که مید مد از بوستان نسیم بهشت — من و شراب فرح بخش و یار حور سرشت

گدا چرا نزند لاف سلطنت امروز — که خیمه سایه ابر است و بزمگه لب کشت

چمن حکایت اردیبهشت میگوید — نه عاقل است که نسیه خرید و نقد بهشت

به می عمارت جان کن که این جهان خراب — بر آن سر است که از خاک ما بسازد خشت

وفا مجوی ز دشمن که پرتوی ندهد — چو شمع صومعه افروزی ار چراغ کنشت

مکن بنامه سیاهی ملامت من مست — که آگهست که تقدیر بر سرش چه نوشت

قدم دریغ مدار از جنازه حافظ
که گر چه غرق گناهست میرود به بهشت

عیب رندان مکن ای زاهد پاکیزه سرشت — که گناه دگران بر تو نخواهند نوشت

عدو چو تیغ کشد من سپر بیندازم — که تیغ ما بجز از ناله‌ای دوا نپذیرد

چرا ز کوی خرابات روی برتابم — کز این بهم بجهان هیچ رسم و راهی نیست

زمانه گر بزند آتشم ز خرمن عمر — بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست

غلام نرگس جماش آن سهی سروم — که از شراب غرورش بچشم نگاهی نیست

بباش در پی آزار و هر چه خواهی کن — که در شریعت ما غیر از این گناهی نیست

غمان کشیدهٔ رای پادشاه کشور حسن — که نیست بر سر راهی که دادخواهی نیست

چنین که از همه سو دام راه می‌بینم — بجز بهمایت زلفش مرا پناهی نیست

خزینهٔ دل حافظ بزلف و خال مده
که کارهای چنین حد هر سیاهی نیست

بلبلی برگ گلی خوش‌تر بمنقار داشت — واندران برگ و نوا خوش ناله‌های زار داشت

گفتمش در عین وصل این ناله و فریاد چیست — گفت ما را جلوهٔ معشوق در این کار داشت

یار اگر ننشست با ما نیست جای عرض — پادشاهی کامران بود از گدایی عار داشت

در نمی‌گیرد نیاز و ناز ما با حسن دوست — خرم آن کز ناز نینان نیک برخوردار داشت

خیز تا بر کلک آن نقاش جان افشان کنیم — کاین همه نقش عجب در گردش پرگار داشت

گر مرید راه عشقی فکر بدنامی مکن — شیخ صنعان خرقه رهن خانهٔ خمار داشت

وقت آن شیرین قلندر خوش که در طور سحر — ذکر تسبیح ملک در حلقهٔ زنار داشت

چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت
شیوهٔ جنات تجری تحتها الانهار داشت

حاصل کار گه کون و مکان این همه نیست — باده پیش آر که اسباب جهان این همه نیست

از دل و جان شرف صحبت جانان غرض است — غرض ما نیست و گر نه دل و جان این همه نیست

منت سدره و طوبی ز پی سایه مکش — که چه خوش بنگری ای سرو روان این همه نیست

دولت آنست که بی خون دل آید بکنار — ور نه با سعی و عمل باغ جنان این همه نیست

پنج روزی که درین مرحله مهلت داری — خوش بیاسای دمانی که زمان این همه نیست

بر لب بحر فنا منتظریم ای ساقی — فرصتی دان که ز لب تا بدهان این همه نیست

زاهد ایمن مشو از بازی غیرت زنهار — که ره از صومعه تا دیر مغان این همه نیست

دردمندی من سوخته را درمان نیست — ظاهرا حاجت تقریر و بیان این همه نیست

نام حافظ رقم نیک پذیرفت ولی
پیش رندان رقم سود و زیان این همه نیست

خواب آن نرگس فتان تو بی چیزی نیست — تاب آن زلف پریشان تو بی چیزی نیست

از لبت شیر روان بود که من میگفتم — این شکر گر دهنکدان تو بی چیزی نیست

جان درازی تو باد اکه یقین میدانم — در کمان ناوک مژگان تو بی چیزی نیست

مبتلای نعم محنت و اندوه فراق — ای دل این ناله و افغان تو بی چیزی نیست

دوش باد از سر کویش گلستان میگذشت — ای گل این چاک گریبان تو بی چیزی نیست

در دعشق ار چه دل از خلق نهان میدارد
حافظ این دیده گریان تو بی چیزی نیست

جز آستان توام در جهان پناهی نیست — سر مرا بجز این در حواله گاهی نیست

از چشم خود بپرس که ما را که می‌کشد
جانا گناه طالع و جرم ستاره نیست

او را به چشم پاک توان دید چون هلال
هر دیده جای جلوه آن ماه پاره نیست

فرصت شمر طریقه رندی ازین نشان
چون راه گنج بر همه کس آشکاره نیست

نگرفت در تو گریه حافظ به هیچ رو
حیران آن دلم که کم از سنگ خاره نیست

روشن از پرتو رویت نظری نیست که نیست
منت خاک درت بر بصری نیست که نیست

ناظر روی تو صاحب نظر اند ولی
سرو کیسوی تو در هیچ سری نیست که نیست

اشک غماز من ار سرخ برآمد چه عجب
جعل از کرده خود پرده دری نیست که نیست

تا بدامن ننشیند ز نسیمش گردی
سیل خیز از نظرم رهگذری نیست که نیست

تا دم از شام سر زلف تو هر جا زدند
با صبا گفت و شنیدم سحری نیست که نیست

من ازین طالع شوریده برنجم ورنه
بهره‌مند از هنر کویت دگری نیست که نیست

از حیای لب شیرین تو ای چشمه نوش
غرق آب و عرق اکنون شکری نیست که نیست

مصلحت نیست که از پرده برون افتد راز
ورنه در مجلس رندان خبری نیست که نیست

شیر در بادیه عشق تو روباه شود
آه ازین راه که در وی خطری نیست که نیست

آب چشمم که برد منت خاک درت
زیر صد منت ابر و خاک دری نیست که نیست

از وجودم قدری نام و نشان کیست که نیست
ورنه از ضعف در آنجا اثری نیست که نیست

غیر ازین نکته که حافظ ز تو ناخوشنود است
در سراپای وجودت هنری نیست که نیست

روز اول که سر زلف تو دیدم گفتم که پریشانی این سلسله را آخر نیست

سر پیوند تو تنها نه دل حافظ راست
کیست آن کش سر پیوند تو در خاطر نیست

زاهد ظاهر پرست از حال ما آگاه نیست در حق ما هر چه گوید جای هیچ اکراه نیست

در طریقت هر چه پیش سالک آید خیر اوست بر صراط مستقیم ایدل کسی گمراه نیست

تا چه بازی رخ نماید بیدقی خواهیم راند عرصه شطرنج رندان را مجال شاه نیست

چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش زین معما هیچ دانا در جهان آگاه نیست

این چه استغناست یارب وین چه قادر حکمت است کاین همه رخنه نهان هست و مجال آه نیست

صاحب دیوان ما گوئی نمیداند حساب کاندرین طغرا نشان حسبة لله نیست

هر که خواهد گو بیا و هر که خواهد گو برو کبر و ناز و حاجب و دربان بدین درگاه نیست

بر در میخانه رفتن کار رندان بود خود فروشان را بکوی میفروشان راه نیست

هر چه هست از قامت ناسازی اندام ماست ورنه تشریف تو بر بالای کس کوتاه نیست

بنده پیر خرابات که لطفش دائم است ورنه لطف شیخ و زاهد گاه هست و گاه نیست

حافظ ار بر صدر نشیند عالی مشرب است
عاشق درد کش اندر بند مال و جاه نیست

راه عشق را کناره نیست آنجا جز آنکه جان بسپارند چاره نیست

هر که دل بعشق داد خوش دمی بزیست در کار خیر حاجت هیچ استخاره نیست

ما را ز منع عقل مترسان و می بیار کان شحنه در ولایت ما هیچ کاره نیست

چون چشم تو دل میبرد از گوشه نشینان — همراه تو بودن نه از جانب ماست

روی تو مگر آینه لطف الهیست — حقا که چنین است و درین روی ریاست

زاهد دهدم پند ز روی تو زهی روی — هیهات ز خدا شرم ندارد نه حیاست

از بهر خدا زلف مپیرای که ما را — شب نیست که صد عربده با باد صباست

باز آی که بی روی تو ای شمع دل افروز — در بزم حریفان اثر نور و صفا نیست

تیمار غریبان اثر ذکر جمیل است — جانا مکن این قاعده در شهر شما نیست

دی میشد و گفتم صنما عهد بجای آ — گفتا غلطی خواجه درین عهد وفا نیست

گر پیر مغان مرشد ما شد چه تفاوت — در هیچ سری نیست که سری ز خدا نیست

گفتم بر خورشید که من چشمه نورم — دانند بزرگان که سزاوار سهاست

در صومعه زاهد و در خلوت حافظ
جز گوشه ابروی تو محراب دعا نیست

مردم دیده ما جز بر رخت ناظر نیست — دل سرگشته ما غیر ترا ذاکر نیست

اشکم احرام طواف حرمت می بندد — گرچه از خون دل ریش دمی طاهر نیست

بسته دام و قفس باد چو مرغ وحشی — طایر سدره اگر در طلبت طایر نیست

عاشق مفلس اگر قلب دلش کرد نثار — مکنش عیب که بر نقد روان قادر نیست

عاقبت دست بدان سرو بلندش برسد — هر که در راه طلب همت او قاصر نیست

از روان بخشی عیسی نزنم دم هرگز — زانکه در روح فزائی چو لبت ماهر نیست

من که در آتش سودای تو آهی نزنم — کی توان گفت که بر داغ دلم صابر نیست

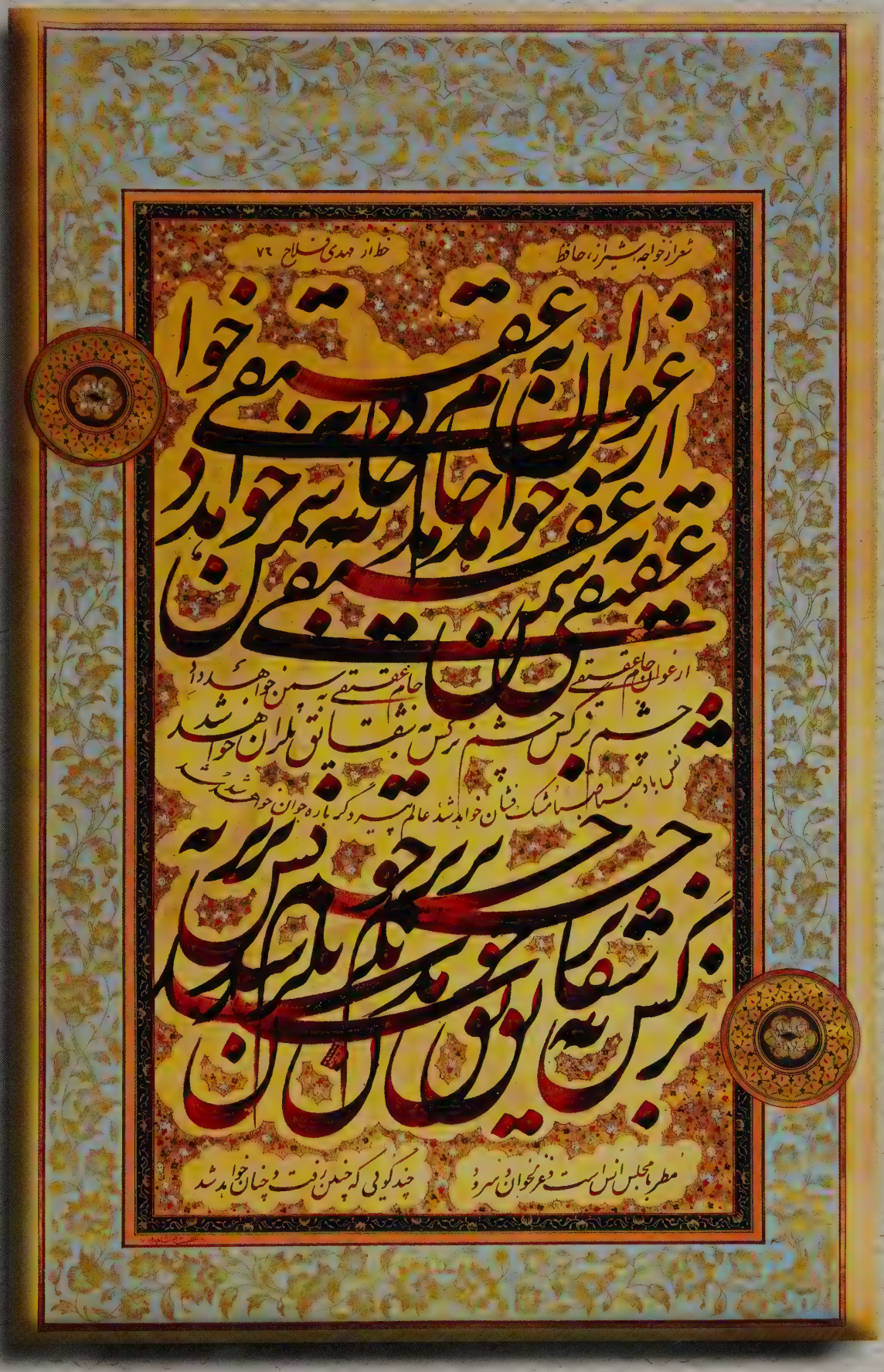
شعر از خواجه شیراز، حافظ
خط از مهدی فلاح ۷۶
از غم هجران تو ای عقیق روان
عقیق سرخ خواهد شد
حاتم عقیقی
نرگس چشم تو ای بیقرار بیدل ما
نرگس بیقرار خواهد شد
نفس باد صبا مشک فشان خواهد شد
عالم پیر دگر باره جوان خواهد شد
نرگس بیقرار خواهد شد
مطرب مجلس انس است غزلخوان و سرود
چند گویی که چنین رفت و چنان خواهد شد

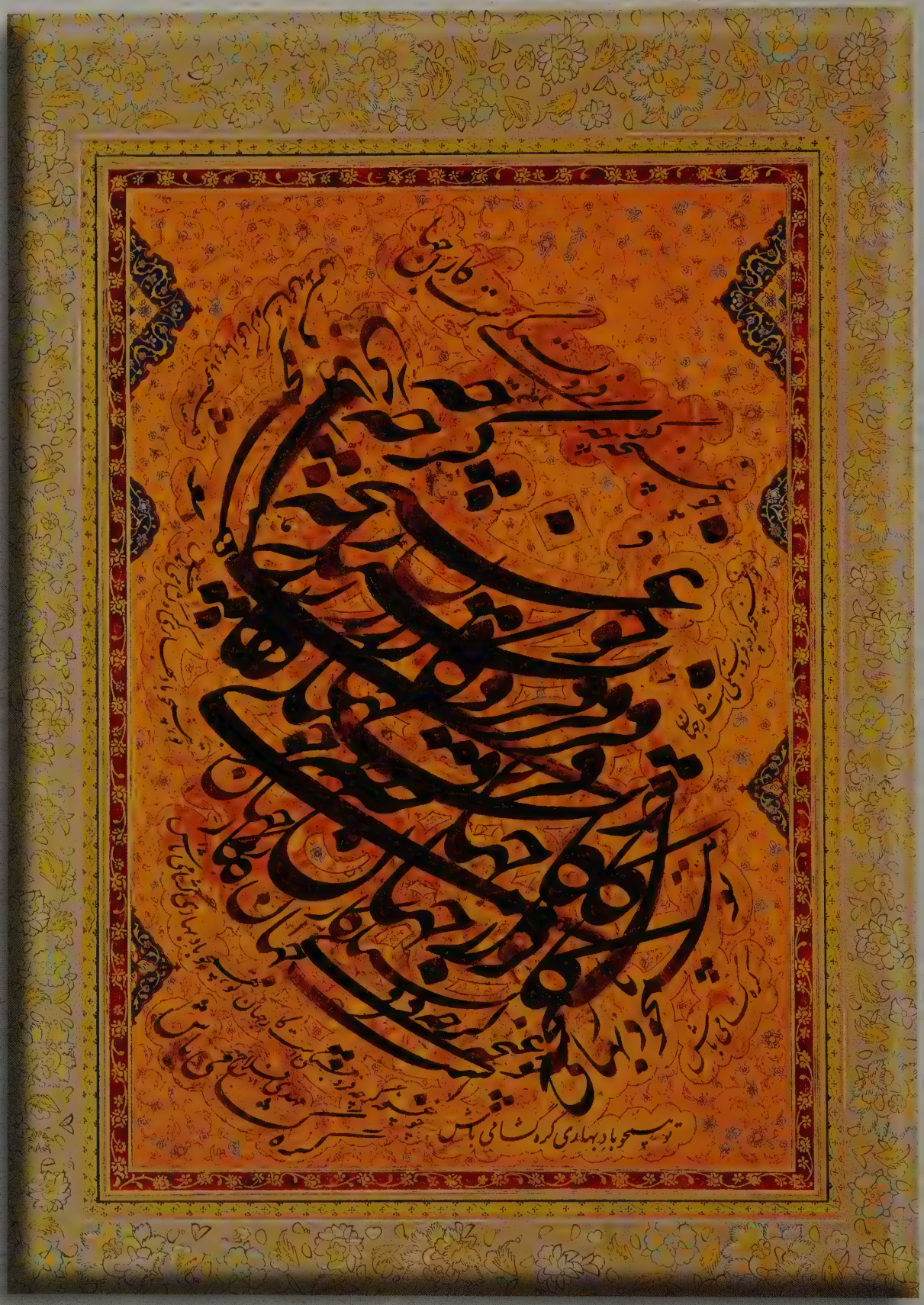
تو پسند باد بهاری گره گشای باش

سالها پیروی مذهب رندان کردم
سایه‌ای بر دل ریشم فکن ای گنج مراد
که من این خانه به سودای تو ویران کردم
حافظ
مهدی نیلاب

یارب این شمع دل افروز زکاشانهٔ کیست — جان ما سوخت بپرسید که جانانهٔ کیست

حالیا خانه برانداز دل و دین منست — تا هم آغوش که می خسبد و همخانهٔ کیست

باده لعل لبش کز لب من دور مباد — راح روح که و پیمانه و پیمانهٔ کیست

دولت صحبت آن شمع سعادت پرتو — باز پرسید خدارا که به پروانهٔ کیست

میدمد هر نفسش افعی و معلوم نشد — که دل نازک او مایل افسانهٔ کیست

یارب آن آهوی مشکین ما رخ زبره چین — در یکتای که و گوهر یکدانهٔ کیست

گفتم آه از دل دیوانهٔ حافظ بی تو
زیر لب خنده زنان گفت که دیوانهٔ کیست

ماهم این هفته شد از شهر و بچشم سالیست — حال هجران تو چه دانی که چه مشکل حالیست

مردم دیده ز لطف خ و در خ او — عکس خود دیدگمان برد که شکین خالیست

میچکد شیر هنوز از لب همچون شکرش — گرچه در شیوه گری هر مژه اش قتالیست

ای که انگشت نمایی به کرم در همه شهر — وه که در کار غریبان عجبت اهمالیست

بعد از ابنیم نبود شایبه در جوهر فرد — که دهان تو درین نکته خوش استدلالیست

مژده دادند که بر ما گذری خواهی کرد — نیت خیر مگردان که مبارک فالیست

کوه اندوه فراقت بچه حالت بکشد
حافظ خسته که از ناله تنش چون نالیست

کس نیست که افتاده آن زلف دوتا نیست — در رهگذر یست که این دام بلا نیست

پیوند عمر بسته به مُوییست هوش دار — غمخوار خویش باش غم روزگار چیست

معنیِ آب زندگی و روضهٔ ارم — جز طرف جویبار و می خوشگوار چیست

مستور و مست هر دو چو از یک قبیله‌اند — ما دل به عشوه که دهیم اختیار چیست

رازِ درونِ پرده چه داند فلک خموش — ای مدّعی نزاع تو با پرده دار چیست

سهو و خطای بنده گرش اعتبار نیست — معنیِ عفو و رحمت آمرزگار چیست

زاهد شراب کوثر و حافظ پیاله خواست
تا در میانه خواسته کردگار چیست

بنالِ بلبل اگر با منت سرِ یاریست — که ما دو عاشق زاریم و کار ما زاریست

در آن زمین که نسیمی وزد ز طرّهٔ دوست — چه جای دم زدن نافه‌های تاتاریست

بیار باده که رنگین کنیم جامه ز رُخ — که مست جام غرور یم و نام هشیاریست

خیالِ زلفِ تو پختن نه کار هر خامیست — که زیرِ سلسله رفتن طریق عیاریست

لطیفه‌ایست نهانی که عشق ازو خیزد — که نامِ آن نه لب لعل و خطِ زنگاریست

جمالِ شخص نه چشم و زلف و عارض و خال — هزار نکته در این کار و بار دلداریست

قلندران حقیقت به نیم جو نخرند — قبای اطلس آنکس که از هنر عاریست

بر آستان تو مشکل توان رسید آری — عروج بر فلک سروری بدین داریست

سحر ز شرمِ چشمت بخواب میدیدم — زهی مراتب خوابی که به ز بیداریست

دلش ببالهٔ میزار و ختم کن حافظ
که رستگاری جاوید در کم آزاریست

گر آمدم بکوی تو چندان عجب مدار
چون من در آن دیار هزاران غریب هست

در عشق خانقاه و خرابات فرق نیست
هر جا که هست پرتو روی حبیب هست

آنجا که کار صومعه را جلوه میدهند
ناقوس دیر راهب و نام صلیب هست

عاشق که شد که یار بحالش نظر نکرد
ای خواجه درد نیست وگرنه طبیب هست

فریاد حافظ این همه آخر بهر زه نیست
هم قصه‌ای غریب و حدیثی عجیب هست

اگرچه عرض هنر پیش یار بی ادبیست
زبان خموش ولیکن دهان پر از عربیست

پری نهفته رخ و دیو در کرشمه حسن
بسوخت دیده ز حیرت که این چه بوالعجبیست

درین چمن گل بیخار کس نچید آری
چراغ مصطفوی با شرار بولهبیست

سبب مپرس که چون خرقه پیشه پرورشید
که کام بخشی او را بهانه سببیست

به نیم جو نخرم طاق خانقاه و رباط
مرا که مصطبه ایوان و پای خم طنبیست

جمال دختر رز نور چشم ملت مگر
که در نقاب زجاجی و پرده عنبیست

دوای درد خود اکنون از آن مفرح جوی
که در صراحی چینی و ساغر عربیست

هنر ز عقل و ادب دانستم من ای خواجه
کنون که مست خرابم صلاح بی ادبیست

بیار می که چو حافظ هزار نکته نغز
بگریه سحری و بنیاز نیم شبیست

خوشتر ز عیش و صحبت و باغ و بهار چیست
ساقی کجاست گو سبب انتظار چیست

هر وقت خوش که دست دهد مغتنم شمار
کس را وقوف نیست که انجام کار چیست

صبا اگر گذری افتدت بکشور دوست
بیار نفحه‌ای از گیسوی معنبر دوست

بجان او که به شکرانه جان برافشانم
اگر بسوی من آری پیامی از بر دوست

وگر چنانکه در آن حضرتت نباشد بار
برای دیده بیاور غباری از در دوست

من گدا و تمنای وصل او هیهات
مگر بخواب ببینم خیال منظر دوست

دل صنوبریم همچو بید لرزان است
ز حسرت قد و بالای چون صنوبر دوست

اگرچه دوست به چیزی نمی‌خرد ما را
به عالمی نفروشیم موی از سر دوست

چه باشد ار شود از بند غم دلش آزاد
چو هست حافظ مسکین غلام و چاکر دوست

مرحبای پیک مشتاقان بده پیغام دوست
تا کنم جان از سر رغبت فدای نام دوست

واله و شیدا ست دایم سیمبر مایل دلش
طوطی طبعم ز عشق شکّر بادام دوست

زلف او دام ست و خالش دانه آن دام من
بر امید دانه‌ای افتاده‌ام در دام دوست

سر برآر تشنه‌ای گر دیدنا به صبح روز حشر
هر که چون من دارد ازل میخرعه خورد از جام دوست

بس نگویم شمه‌ای از شرح شوق خود ازانک
درد سر باشد نمودن بیش از این ابرام دوست

گر دهد دستم کشم در دیده همچون توتیا
خاک پای کان مشرف کرد از اقدام دوست

میل من سوی وصال و قصد او سوی فراق
ترک کام خود گرفتم تا برآید کام دوست

حافظا با درد او میسوز و بی درمان بساز
زانکه درمانی ندارد دردی آرام دوست

روی تو کس ندید و هزارت رقیب هست
در غنچه‌ای هنوز و صد عندلیب هست

هر چند دورم از تو که دور از تو کس مباد
لیکن امید وصل تو ام عن قریب هست

دارم امید عاطفتی از جناب دوست — کردم خیانتی و امیدم بعفو اوست
دانم که بگذرد ز سر جرم من که او — گرچه پری وشست ولیکن فرشته خوست
چندان گریستیم که هر کس که برگذشت — در اشک ما چو دید و ان کفت کاین چه جوست
هیچت آن دهان و نبینم ز دشمنان — موییست آن میان و ندانم که آن چه موست
دارم عجب ز نقش خیالش که چون رفت — از دیده ام که دم بدمش در کنار و روست
بی کفت و گوی زلف تو دل را همی کشد — با زلف دلکش تو کرا روی گفتگوست
عمریست تا ز زلف تو بویی شنیده ام — زان بوی در مشام دل من هنوز بوست

حافظ بدست حال پریشان تو دلی
بر بوی زلف یار پریشانیت نکوست

آن پیک نامور که رسید از دیار دوست — آورد حرز جان ز خط مشکبار دوست
خوش میدهد نشان جمال و حکایت عز و وقار دوست — خوش میکند حکایت عز و وقار دوست
دل داد شرح غصه و خجلت همی برم — زین نقد قلب خویش که کردم نثار دوست
شکر خدا که از مدد بخت کارساز — بر حسب آرزوست همه کار و بار دوست
سیر سپهر و دور قمر را چه اختیار — در گردشند بر حسب اختیار دوست
گر باد فتنه میرود و جهان بهم زند — ما و چراغ چشم و ره انتظار دوست
کحل الجواهری بمن آرای نسیم صبح — زان خاک نیکبخت که شد رهگذار دوست
ما نیم و آستانهٔ عشق و سر نیاز — تا خواب خوش کرا برد اندر کنار دوست

دشمن به قصد حافظ اگر دم زند چه باک
منت خدایرا که نیم شرمسار دوست

آن سیه چرده که شیرینی عالم با اوست
چشم بیگون لب خندان دل خرم با اوست

گرچه شیرین دهنان باده شهانند ولی
او سلیمان زمانست که خاتم با اوست

روی خوبست و کمال هنر و دامن پاک
لاجرم همت پاکان و عالم با اوست

خال مشکین که بدان عارض گندم گونست
سر آن دانه که شد هندوی آدم با اوست

دلبرم عزم سفر کرد خدا یار آن
چه کنم با دل مجروح که مرهم با اوست

باکه این نکته توان گفت که آن سنگین دل
کشت ما را و دم عیسی مریم با اوست

حافظ از معتقد انست گرامی دارش
زانکه بخشایش بس روح مکرم با اوست

سراردت ما و آستان حضرت دوست
که هر چه بر سر ما میرود ارادت اوست

نظیر دوست ندیدم اگرچه از مه و مهر
نهادم آینه ها را مقابل رخ دوست

حبسا ز حال دل تنگ ما چه غم دیدست
که چون شکنج و رقهای غنچه توبر توست

نه من سبوکش این دیر رند سوزم و بس
بسا سرا که در این کارخانه سنگ و سبوست

مگر تو شانه زدی زلف عنبر افشان را
که باد غالیه سای است و خاک عنبر بوست

نثار روی تو هر برگ گل که در چمن است
فدای قد تو هر سرو بن که بر لب جوست

زبان ناطقه در وصف شوق نالان است
چه جای کلک بریده زبان بیهده گوست

رخ تو در دلم آمد مراد خواهم یافت
چرا که حال نکو در قفای فال نکوست

نه این زمان دل حافظ در آتش هوست
که داغ دار ازل همچو لاله خودروست

جمالت معجز حسن است لیکن — حدیث غمزه است سحر مبین است

ز چشم شوخ تو جان کی توان برد — که دایم با کمان اندر کمین است

بر آن چشم سیه صد آفرین باد — که در عاشق کشی سحر آفرین است

عجب علمیست علم نیات عشق — که چرخ هشتمش هفتم زمین است

تو پنداری که بد کو رفت و جان برد — حسابش با کرام الکاتبین است

مشو حافظ ز کید زلف چین چین

که دل برد و کنون در بند دین است

دل سراپرده محبت اوست — دیده آیینه دار طلعت اوست

من که سر در نیاورم بفکن — گردنم زیر بار منت اوست

تو و طوبی و ما و قامت یار — فکر هر کس بقدر همت اوست

گر من آلوده دامنم چه عجب — همه عالم گواه عصمت اوست

من که باشم در آن حرم که صبا — پرده دار حریم حرمت اوست

بی خیالش مباد منظر چشم — زانکه این گوشه خاص خلوت اوست

هر گل نو که شد چمن آرای — ز اثر رنگ و بوی صحبت اوست

دور مجنون گذشت نوبت ماست — هر کسی پنج روز نوبت اوست

ملکت عاشقی و گنج طرب — هر چه دارم ز میمن همت اوست

من و دل گر فدا شدیم چه باک — غرض اندر میان سلامت اوست

فقر و فاقه بمیمن که حافظ را

سینه گنجینه محبت اوست

گرم ترا ز چنگ صبوحی نمیتپد چه باک
نوای من سحر آه عذر خواه تو نیست

زپادشاه و گدا افتقار غم بحمدالله
گدای خاک درِ دوست پادشاه تو نیست

غرض ز مسجد و میخانه ام وصال تو است
جز این خیال ندارم خدا گواه تو نیست

مگر بتیغ اجل خیمه برکنم ورنی
رمیدن از در دولت نه رسم و راه تو نیست

از آن زمان که برین آستان نهاد روی
فراز مسند خورشید تکیه گاه تو نیست

گناه اگرچه نبود اختیار ما حافظ
تو در طریق ادب کوش کو گناه تو نیست

زگریه مردم چشمم نشسته در خونست
ببین که در طلبت حال مردمان چونست

به یاد لعل تو و چشم مست میگونت
ز جام غم می لعلی که میخورم خونست

ز مشرق سر کوی آفتاب طلعت تو
اگر طلوع کند طالعم همایونست

حکایت لب شیرین کلام فرهاد است
شکنج طرهٔ لیلی مقام مجنونست

دلم بجوکه قدت همچو سرو دلجویست
سخن بگو که کلامت لطیف و موزونست

ز دور باده به جان راحتی رسان ساقی
که رنج خاطرم از جور دور گردونست

از آن زمانی که رخت دل ز دیده بیرون برد
کنار دامن من همچو دیده جیحونست

چگونه شاد شود اندرون غمگینم
به اختیار که از اختیار بیرونست

ز نیکوی طلب یار میکند حافظ
چو مفلسی که طلبکار گنج قارونست

خم زلف تو دام کفر و دین است
ز کار استان او یک ثمین است

شرم از آن چشم سیه باد و مژگان دراز — هر که دل بُرد و ندید در این کار نماز

سار بان رخت بدروازهٔ مهر کان ببرکو — شاهد اینست که منزلگه دلدار اینست

بندهٔ طالع خویشم که در این قحط وفا — عشق آن لولی سرمست خریدار منست

طبلهٔ عطر گل و رنف عبیر افشانش — فیض یک نافه بوی خوش عطار منست

باغبان همچو نسیم از در خویش مران — کاب گلزار تو از اشک چو گلنار منست

شربت قند و گلاب از لب یارم فرمود — نرگس او که طبیب دل بیمار منست

انگه در طرز غزل نکته به حافظ آموخت
یار شیرین سخن نادره گفتار منست

روزگاریست که سودای بتان دین منست — غم این کار نشاط دل غمگین منست

دیدن روی ترا دیدهٔ جان بین باید — وین کجا مرتبه چشم جهان بین منست

یار من باش که زیب فلک و زینت دهر — از مه روی تو و اشک چو پروین منست

تا مرا عشق تو تعلیم سخن گفتن داد — خلق را ورد زبان مدحت و تحسین منست

دولت فقر خدایا بمن ارزانی دار — کاین کرامت سبب حشمت و تمکین منست

واعظ شهر ثنا خوان این عظمت گو مفروش — زانکه ننگرکه سلطان دل مسکین منست

یارب آن کعبه مقصود تماشاگه کیست — که مغیلان طریقش گل و نسرین منست

حافظ از خشمت پرویز دگر قصه مخوان
که لبش جرعه کش خسرو شیرین منست

منم که گوشه میخانه خانقاه منست — دعای پیر مغان ورد صبحگاه منست

آنکه پیشش بنهند تاج تکبر خورشید — کبریائیست که در حشمت درویشان است

دولتی را که بناشد غم از آسیب زوال — بی تکلف بشنود دولت درویشان است

روی مقصود که شاهان به دعا طلبند — مظهرش آینه طلعت درویشان است

ازگرانان بگران لشکر ظلمات ولی — از ازل تا به ابد فرصت درویشان است

ای تو انگر مفروش ابنیه نخوت که ترا — سر و زر در کف همت درویشان است

گنج قارون که فرو میرود از همت هیچ — خوانده باشی که هم از غیرت درویشان است

حافظ آب حیات ازلی میخواهی — منبعش خاک درخلوت درویشان است

من غلام نظر آصف عهدم کورا

صورت خواجگی و سیرت درویشان است

به دام زلف تو دل مبتلای خویشتن است — بکش بغمزه که آنش سزای خویشتن است

کرت ز دست برآید مراد خاطر ما — بدست باش که خیری بجای خویشتن است

بجانت ای بت شیرین دهن که همچون شمع — شبان تیره مرا دم فنای خویشتن است

چو رای عشق زدی با تو گفتم ای بلبل — مکن که آن گل خندان برای خویشتن است

بمشک چین و بگل نیست بوی گل محتاج — که نافه ها ش نبند قبای خویشتن است

مرو بخانه ارباب بی مروت دهر — که گنج عافیت در سرای خویشتن است

بسوخت حافظ و در شرط عشق بازی

هنوز بر سر عهد و وفای خویشتن است

لعل سیراب بخون تشنه لب یار منست — وز پی دیدن او دادن جان کار منست

حدیث حافظ و ساغر که نیز مند نهان — چه جای محتسب و شحنه پادشه دانست

بلند مرتبه شاهی که نه رواق سپهر
نمونه‌ای ز خم طاق بارگه دانست

صوفی ار پرتو می راز نهانی دانست — گو هر هر کس از این لعل توانی دانست

شرح محبت گل مرغ سحر داند بس — که نه هر کو ورقی خواند معانی دانست

عرضه کردم دو جهان بر دل کار افتاده — بجز از عشق تو باقی همه فانی دانست

آن شد اکنون که ز افسوس عوام اندیشم — محتسب نیز درین عیش نهانی دانست

دل بر آسایش ما مصلحت وقت ندید — ورنه از جانب ما دل نگرانی دانست

سنگ و گل اکند از من نظر لعل و عقیق — هر که قدر نفس باد یمانی دانست

ای که از دفتر عقل آیت عشق آموزی — ترسم این نکته به تحقیق ندانی دانست

می بیاور که نیاز د به گل باغ جهان — هر که غارت گری باد خزانی دانست

حافظ این گوهر منظوم که از طبع تو خاست
ز اثر تربیت آصف ثانی دانست

روضهٔ خلد برین خلوت درویشان است — مایهٔ محتشمی خدمت درویشان است

گنج غنا که طلسمات عجایب دارد — فتح آن در نظر رحمت درویشان است

قصر فردوس که رضوانش دربانی رفت — منظری از چمن نزهت درویشان است

آنچه زر میشود از پرتو آن قلب سیاه — کیمیائیست که در صحبت درویشان است

گل در بر و می در کف و معشوق به کام است — سلطان جهانم به چنین روز غلام است

گو شمع میارید در این جمع که امشب — در مجلس ما ماه رخ دوست تمام است

در مذهب ما باده حلال است ولیکن — بی روی تو ای سرو گل اندام حرام است

گوشم همه بر قول نی و نغمه چنگ است — چشمم همه بر لعل لب و گردش جام است

در مجلس ما عطر میامیز که ما را — هر لحظه ز گیسوی تو خوشبوی مشام است

از چاشنی قند مگو هیچ و ز شکر — زآنرو که مرا از لب شیرین تو کام است

تا گنج غمت در دل ویرانه مقیم است — همواره مرا کنج خرابات مقام است

از ننگ چه گویی که مرا نام ننگ است — وز نام چه پرسی که مرا ننگ ز نام است

میخواره و سرگشته و رندیم و نظرباز — وانکس که چو ما نیست در این شهر کدام است

با محتسبم عیب مگویید که او نیز — پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است

حافظ منشین بی می و معشوق زمانی
کایام گل و یاسمن و عید صیام است

بکوی میکده هر سالکی که ره دانست — دری دگر زدن اندیشه ته دانست

زمانه افسر رندی نداد جز به کسی — که سر فرازی عالم در این کله دانست

بر آستانه میخانه هر که یافت ره ی — ز فیض جام می اسرار خانقه دانست

هر آنکه راز دو عالم ز خط ساغر خواند — رموز جام جم از نقش خاک ره دانست

ورای طاعت دیوانگان ز ما مطلب — که شیخ مذهب ما عاقلی گنه دانست

دلم ز کرکس ساقی امان نخواست بجان — چرا که شیوه آن ترک دل سیه دانست

ز جور کوکب طالع سحر گهان خشیم — چنان گریست که ناهید دیده مه دانست

حافظا ترک جهان گفتن طریق خوشدلیست
تا نپنداری که احوال جهانداران چیست

کنون که بر کف گل جام بادهٔ صافست — به صد هزار زبان بلبلش در اوصافست
بخواه دفتر اشعار و راه صحرا گیر — چه وقت مدرسه و بحث کشف کشافست
فقیه مدرسه دی مست بود و فتوی داد — که می حرام ولی به ز مال اوقافست
بدرد و صاف ترا حکم نیست خوش درکش — که هر چه ساقی ما کرد عین الطافست
ببر ز خلق و ز عشقا قیاس کار بگیر — که صیت گوشه نشینان ز قاف تا قافست
حدیث مدعیان و خیال همکاران — همان حکایت زر دزد و بوریا بافست

خموش حافظ و این نکته های چون زر سرخ
نگاهدار که قلاب شهر صرافست

دریغ زمانه رفیقی که خالی از خللست — صراحی می صاف و سفینهٔ غزلست
جریده رو که گذرگاه عافیت تنگست — پیاله گیر که عمر عزیز بی بدلست
نه من ز بی عملی در جهان ملولم و بس — ملالت علما هم ز علم بی عملست
به چشم عقل درین رهگذار پر آشوب — جهان و کار جهان بی ثبات و بی محلست
بگیر طرّه مه چهره ای و قصّه مخوان — که سعد و نحس ز تأثیر زهره و زحلست
دلم امید فراوان بوصل روی تو داشت — ولی اجل به عمر رهزن املست

به هیچ دور نخواهند یافت هشیارش
چنین که حافظ ما مست بادهٔ ازلست

سپهر بر شده پرویزنیست خون افشان — که ریزه اش سر کسری و تاج پرویز است

عراق و فارس گرفتی بشعر خوش حافظ
بیا که نوبت بغداد و وقت تبریز است

حال دل با تو گفتنم هوس است — خبر دل شنفتنم هوس است
طمع خام مبین که قصهٔ فاش — از رقیبان نهفتنم هوس است
شب قدری چنین عزیز شریف — با تو تا روز خفتنم هوس است
وه که دردانه ای چنین نازک — در شب تار سفتنم هوس است
ای صبا امشبم مدد فرمای — که سحر که شکفتنم هوس است
از برای شرف به نوک مژه — خاک راه تو رفتنم هوس است

همچو حافظ بر غم مدعیان
شعر رندانه گفتنم هوس است

صحن بستان دلگشا و صحبت یاران خوش است — وقت گل خوش باد کز وی وقت میخواران خوش است
از صبا هر دم مشام جان ما خوش میشود — آری آری طیب انفاس هواداران خوش است
تا گشوده گل نقاب آهنگ رحلت ساز کرد — ناله کن بلبل که گلبانگ دل افکاران خوش است
مرغ خوشخوان را بشارت باد کاندر راه عشق — دوست با ناله شبهای بیداران خوش است
نیست در بازار عالم خوشدلی ورزانکه هست — شیوهٔ رندی و خوشباشی عیاران خوش است
از زبان سوسن آزاده ام آمد بگوش — کاندرین دیر کهن کار سبکباران خوش است

حافظ چه طرفه شاخ نباتیست قلک تو
کش میوه دلپذیرتر از شهد و شکرست

المنة لله که در میکده بازست — زان رو دلکه مرا بر در او روی نیازست
خمها همه در جوش و خروشند ز مستی — وآن می که در آنجاست حقیقت نه مجازست
از روی همه مستی و غرورست و تکبر — وز ما همه بیچارگی و عجز و نیازست
رازی که بر غیر نگفتیم و نگوئیم — با دوست بگوئیم که او محرم رازست
شرح شکن زلف خم اندر خم جانان — کوته نتوان کرد که این قصه دراز ست
بار دل مجنون و خم طرهٔ لیلی — رخسارهٔ محمود و کف پای ایازست
بر دوختم دیده چو باز از همه عالم — تا دیدهٔ من برخ زیبای تو بازست
در کعبه کوی تو هر آنکس که بیاید — از قبلهٔ ابروی تو در عین نمازست

ای مجلسیان سوز دل حافظ مسکین
از شمع بپرسید که در سوز و گدازست

اگرچه باده فرح بخش و باد گل بیزست — ببانگ چنگ مخور می که محتسب تیزست
صراحی و حریفی گرت بچنگ افتد — بعقل نوش که ایام فتنه انگیزست
در آستین مرقع پیاله پنهان کن — که همچو چشم صراحی زمانه خونریزست
بآب دیده بشوئیم خرقه ها از می — که موسم ورع و روزگار پرهیزست
مجوی عیش خوش از دور باژگونه سپهر — که صاف این سر خم جمله دردی آمیزست

هنگام وداع تو ز بس گریه که کردم
دور از رخ تو چشم مرا نور نماند

میرفت خیال تو ز چشم من و میگفت
بیهات از این گوشه که معمور نماند

وصل تو اجل را ز سرم دور همی داشت
از دولت هجر تو کنون دور نماند

نزدیک شد آن دم که رقیب تو بکوشد
دور از رخ تو این خسته رنجور نماند

صبر است مرا چاره هجران تو لیکن
چون صبر توان کرد که مقدور نماند

در هجر تو گر چشم مرا آب روان است
گو خون جگر ریز که معذور نماند

حافظ ز غم ار گریه نپرداخت نخندد
ماتم زده را داد عمیه سور نماند

باغ مرا چه حاجت سرو و صنوبر است
شمشاد خانه پرور من از که کمتر است

ای نازنین پسر تو چه مذهب گرفته ای
کت خون ما حلال تر از شیر مادر است

چون نقش غم ز دور نبینی شراب خواه
تشخیص کرده ایم و مداوا مقرر است

از آستان پیر مغان سر چرا کشیم
دولت در آن سراست و گشایش در آن در است

یک قصبه ش فیست غم عشق و این عجب
کز هر زبان که میشنوم نامکرر است

دی وعده داد وصلم و در سر شراب داشت
امروز تا چه گوید و بار ش چه در سر است

شیراز و آب رکنی و این باد خوش نسیم
یعبث مکن که حال رخ هفت کشور است

فرصت ز آب خضر که ظلمات جای اوست
تا آب ما که منبعش الله اکبر است

ما آبروی فقر و قناعت نمی بریم
با پادشه بگوی که روزی مقدر است

دل من در هوس روی تو ای مونس جان — خاک راهیست که در دست نسیم افتاده است

هم‌چو گردی این تن خاکی تو مندیر خاست — از سر کوی تو زان رو که غظیم افتاده است

سایهٔ قد تو بر قالب ای عیسی دم — عکس روحیست که بر عظم رمیم افتاده است

آنکه جز کعبه مقامش ننهد از یاد بت — بر در میکده دیدم که مقیم افتاده است

حافظ گمشده را با غمت ای یار عزیز

اتحادیست که در عهد قدیم افتاده است

بیا که قصر امل سخت سست بنیاد است — بیار باده که بنیاد عمر بر باد است

غلام همت آنم که زیر چرخ کبود — ز هر چه رنگ تعلق پذیرد آزاد است

چه گویمت که ببیجانه دوش مست و خراب — سروش عالم غیبم چه مژده ها داد است

که ای بلند نظر شاهباز سدره نشین — نشیمن تو نه این کنج محنت آباد است

ترا ز کنگره عرش میزنند صفیر — ندانمت که در این دامگه چه افتاد است

نصیحتی کنمت یاد گیر و در عمل آر — که این حدیث ز پیر طریقتم یاد است

غم جهان مخور و پند من مبر از یاد — که این لطیفه عشقم ز رهروی یاد است

رضا بداده بده وز جبین گره بگشای — که بر من و تو در اختیار نگشاد است

مجو درستی عهد از جهان سست نهاد — که این عجوز عروس هزار داماد است

نشان عهد و وفا نیست در تبسم گل — بنال بلبل بیدل که جای فریاد است

حدیث چه میسری ای دوست نظم بر جا فظ

قبول خاطر و لطف سخن خداداد است

بی مهر رخت روز مرا نور نماند است — در عمر مرا خرشب دیجور نماند است

به تن مقصرم از دولت ملازمتت
ولی خلاصهٔ جان خاک آستانهٔ تست

من آن نیم که دهم نقد دل بهر سودی
درِ خزانه به مهر تو و نشانهٔ تست

تو خود چه لعبتی ای شهسوار شیرین کار
که تو نسی چو فلک رام تا زیانهٔ تست

چه جای من که بلغزد سپهر شعبده باز
ازین حیل که در انبانهٔ دهبانهٔ تست

سرود مجلست اکنون فلک برقص آرد
که شعر حافظ شیرین سخن ترانهٔ تست

برو بکار خود ای واعظ این چه فریادست
مرا فتاد دل ازره ترا چه افتادست

میان او که خدا آفریده است از هیچ
دقیقه ایست که پیش آفریده نگشادست

بکام تا نرساند مرا لبش چون نای
نصیحت همه عالم بگوش من بادست

گدای کوی تو از هشت خلد مستغنیست
اسیر عشق تو از هر دو عالم آزادست

اگرچه پستی عشقم خراب کرد ولی
اساس هستی من زان خراب آبادست

دلا مثال زبیداد و جور یار مگرد
تو نصیب همین کم دو این دو آن دادست

برو فسانه مخوان و فسون مدم حافظ
کزین فسانه و افسون مرا بسی یادست

تا سر زلف تو در دست نسیم افتادست
دل سودا زده از غصه دو نیم افتادست

چشم جادوی تو خود عین سواد سحرست
لیکن این هست که این نسخه سقیم افتادست

در خم زلف تو آن خال سیه دانی چیست
نقطه دود دهٔ که در حلقهٔ جیم افتادست

زلف مشکین تو در گلشن فردوس مباد
چیست طاووس که در باغ نعیم افتادست

ز دست جور تو گفتم ز بهشت خواهم رفت
بخنده گفت که حافظ برو که پای تو ست

خلوت گزیده را بتماشا چه حاجتست — چون کوی دوست هست بصحرا چه حاجتست
جانا بحاجتی که ترا هست با خدای — کآخر دمی بپرس که ما را چه حاجتست
ای پادشاه حسن خدا را بسوختیم — آخر سؤال کن که گدا را چه حاجتست
ارباب حاجتیم و زبان سؤال نیست — در حضرت کریم تمنا چه حاجتست
محتاج قصه نیست گرت قصد خون ماست — چون رخت از آن تست بیغما چه حاجتست
جام جهان نماست ضمیر منیر دوست — اظهار احتیاج خود آنجا چه حاجتست
آن شد که بار منت ملاح بردمی — گوهر چو دست داد بدریا چه حاجتست
ای مدعی برو که مرا با تو کار نیست — احباب حاضرند به اعدا چه حاجتست
ای عاشق گدا چو لب روح بخش یار — میدانت وظیفه تقاضا چه حاجتست

حافظ تو ختم کن که هنر خود عیان شود
با مدعی نزاع و محاکا چه حاجتست

رواق منظر چشم من آشیانه تست — کرم نما و فرود آ که خانه خانه تست
به لطف خال و خط از عارفان ربود دلی — لطیفه های عجب زیر دام و دانه تست
دلت به وصل گل ای بلبل صبا خوش باد — که در چمن همه گلبانگ عاشقانه تست
علاج ضعف دل ما بلب حوالت کن — که این مفرح یاقوت در خزانه تست

حافظ هر آنکه عشق نورزید و وصل خواست
احرام طوف کعبهٔ دل بی وضو بست

آن شب قدری که گویند اهل خلوت اینست — یارب این تأثیر دولت در کدامین کوکبست
تا به گیسوی تو دست نارسایان کم رسد — هر دلی از حلقه‌ای در ذکر یارب یاربست
گشتهٔ چاه زنخدان تو ام کز هر طرف — صد هزارش گردن جان زیر طوق غبغبست
شهسوار من که مه آئینه دار روی اوست — تاج خورشید بلندش خاک نعل مرکبست
عکس خوی عارضش بین کآفتاب گرم رو — در هوای آن عرق تا هست هر روزش تبست
من نخواهم کرد ترک لعل یار و جام می — زاهدان معذور داریدم که این نیم مذهبست
اندر آن ساعت که برگشت صبا بندد نذرین — با سلیمان چون برانم من که مورم مرکبست
آنکه ناوک بر دل من زد ز چشمی میزند — قوت جان حافظش در خنده زیر لبست

آب حیوانش ز منقار بلاغت میچکد
زاغ کلک من بنام ایزد چه عالی مشربست

خدا چو صورت ابروی دلگشای تو بست — گشاد کار من اندر کرشمهای تو بست
مرا و سرو چمن را بخاک راه نشاند — زمانه تا قصب نرگس قبای تو بست
ز کار ما دل غنچه صد گره بگشود — نسیم گل چو دل اندر پی هوای تو بست
مرا به بند تو دوران چرخ راضی کرد — ولی چه سود که سر رشته در رضای تو بست
چو نافه بر دل مسکین من گره مفکن — که عهد با سر زلف گره گشای تو بست
تو خود وصال دگر بودی ای نسیم وصال — خطا نکرد که دل امید در وفای تو بست

مرنج حافظ و از دلبران خطا مجوی
گناه باغ چه باشد چو این گیاه رُست

مارا ز خیال تو چه پروای شراب است — خم گو سر خود گیر که خمخانه خراب است
گر خمر بهشت است بریزید که بی دوست — هر شربت عذبم که دهی عین عذاب است
افسوس که شد دلبر و در دیدهٔ گریان — تحریر خیال خط او نقش بر آب است
بیدار شو ای دیده که ایمن نتوان بود — زین سیل دمادم که درین منزل خواب است
معشوق عیان میگذرد بر تو ولیکن — اغیار همی بیند از آن بسته نقاب است
گل بر رخ رنگین تو از لطف عرق دید — در آتش شک از غم دل غرق گلاب است
بنمای رخ و دشت بیاراست ما نگذاریم — دست از سر آنی که جهان جمله سراب است
در کنج دماغم طلب جای نصیحت — کاین گوشه پر از زمزمهٔ چنگ و رباب است

حافظ چه شد ار عاشق و رند است و نظرباز
بس طور عجب لازم ایام شباب است

زلفت هزار دل به یکی تار مو ببست — راه هزار چاره گر از چار سو ببست
تا عاشقان ببوی نسیمش دهند جان — بگشود نافه‌ای و در آرزو ببست
شیدا از آن شدم که نگارم چو ماه نو — ابرو نمود و جلوه گری کرد و رو ببست
ساقی بچند رنگ می اندر پیاله ریخت — این نقشها نگر که چه خوش در کدو ببست
یارب چه غمزه کرد صراحی که خون خم — با نعره‌های غلغلش اندر گلو ببست
مطرب چه پرده ساخت که در پردهٔ سماع — بر اهل وجد حال دگرهای دگر ببست

برو ای زاهد و بر دردکشان خرده مگیر — که نداد ند جز این تحفه بمارو زدست
آنچه اورنخت به پیمانهٔ ما نوشیدیم — اگر از خمر بهشت است وگر بادهٔ مست

خندهٔ جام می و زلف گره گیر نگار
ای بسا توبه که چون توبهٔ حافظ بشکست

دردیر مغان آمد یارم قدحی در دست — مست از می و میخواران از نرگس مستش مست
در نعل سمند او شکل مه نو پیدا — وز قد بلند او بالای صنوبر پست
آخر به چه گویم هست از خود خبرم چون نیست — وز بهر چه کویم نیست با دی نظرم چون هست
شمع دل دمسازان بنشست چو او برخاست — وافغان ز نظربازان برخاست چو او بنشست
گر غالیه خوشبو شد در گیسوی او پیچید — ور روسمه کمانکش گشت در ابروی او پیوست

باز آی که باز آید عمر شده حافظ
هر چند که ناید باز تیری که بشد از شست

به جان خواجه و حق قدیم و عهد درست — که مونس دم صبحم دعای دولت تست
سر شک من که ز طوفان نوح دست برد — ز لوح سینه نیارست نقش مهر تو شست
بکن معامله ای وین دل شکسته بخر — که با شکستگی ارزد به صد هزار درست
زبان مور به آصف دراز گشت و رواست — که خواجه خاتم جم یافت و کرد و باز نجست
دلا طمع مبر از لطف بی نهایت دوست — چو لاف عشق زدی سر بنه چابک و چست
به صدق کوش که خورشید زاید از نفست — که از دروغ سیه روی گشت صبح نخست
شدم ز دست تو شیدای کوه و دشت و هنوز — نمیکنی به حرم رطاق سلسله بست

بجز آن نرگس مستانه که چشمش مرساد — زیر این طارم فیروزه کسی خوش ننشست

جان فدای دهنش باد که در مانع نظر — چمن آرای جهان خوشتر از این غنچه بست

حافظ از دولت عشق تو سلیمانی شد

یعنی از وصل تواش نیست بجز باد بدست

شکفته شد گل حمرا و گشت بلبل مست — صلای سرخوشی ای صوفیان باده پرست

اساس توبه که در محکمی چو سنگ نمود — ببین که جانم جامی چه طرفه اش بشکست

بیار باده که در بارگاه استغنا — چه پاسبان و چه سلطان چو می پرست بجست

از این رباط دو در چون ضرورت است رحیل — رواق و طاق معیشت چه سربلند و چه پست

مقام عیش میسر نمی شود بی رنج — بلی به حکم بلا بسته اند عهد الست

به بهشت و نیست مرا نخل ضمیر خوش میایش — که نیستی است سرانجام هر کمال که هست

شکوه آصفی و اسب بادو منطق طیر — بباد رفت و از خواجه هیچ طرف نبست

ببال و پر مرو از ره که تیه پر تابی — هوا گرفت زمانی ولی بخاک نشست

زبان کلک تو حافظ چه شکر آن گوید

که گفته سخنت میبرند دست به دست

زلف آشفته خوی کرده و خندان لب دوست — پیرهن چاک و غزلخوان و صراحی در دست

نرگسش عربده جوی و لبش افسوس کنان — نیم شب دوش ببالین من آمد بنشست

سرفرا گوش من آورد و به آواز حزین — گفت ای عاشق شوریده من خواب هبست

عاشقی را که چنین باده شبگیر دهند — کافر عشق بود گر نشود باده پرست

چنین که صومعه آلوده شد ز خون دلم — گرم بیاده بشوئید حق مدبت شماست

از آن بدیر مغانم عزیز میدارند — که آتشی که نمیرد همیشه در دل ماست

چه ساز بود که در پرده میزد آن مطرب — که رفت عمر و هنوزم دماغ پر ز هواست

ندای عشق تو در دوش در اندرون دادند

فضای سینه حافظ هنوز پر ز صداست

خیال روی تو در هر طریق همره ماست — نسیم موی تو پیوند جان آگه ماست

برغم مدعیانی که منع عشق کنند — جمال چهره تو حجت موجه ماست

ببین که سیب زنخدان تو چه میگوید — هزار یوسف مصری فتاده در چه ماست

اگر ز زلف دراز تو دست ما نرسد — گناه بخت پریشان و دست کوته ماست

بجانب حرم خلوت سرای خاص مگو — فلان ز گوشه نشینان خاک درگه ماست

بصورت از نظر ما اگرچه محجوب است — همیشه در نظر خاطر مرفه ماست

اگر بسالی حافظ دری زند بگشای

که سالهاست که مشتاق روی چون مه ماست

مطلب طاعت و پیمان و صلاح از من مست — که به پیمانه کشی شهره شدم روز الست

من همان دم که وضو ساختم از چشمه عشق — چار تکبیر زدم یکسره بر هر چه که هست

می بده تا دهمت آگهی از سر قضا — که به روی که شدم عاشق و از بوی که مست

گر کوه کم است از مگر مور نیجا — ناامید از در رحمت مشو ای باده پرست

فرض ایزد بگذاریم و بکس بد نکنیم
وانچه گویند رواست نگوییم رواست

چه شود گر من و تو چند قدح باده خوریم
باده از خون رز است نه از خون شماست

این چه عیبست کز آن عیب خلل خواهد بود
در وجود نیز چه پیدا شد مردم بی عیب کجاست

دل دو نیم شد دلبر بلامت برخاست
گفت با ما منشین کز تو سلامت برخاست

که شنیدی که در این بزم دمی خوش ننشست
که نه در آخر صحبت ندامت برخاست

شمع اگر زان رخ خندان نبرافروزد
پیش عشاق تو شبها به غرامت برخاست

در چمن باد بهاری ز کنار گل و سرو
بهواداری آن عارض و قامت برخاست

مست بگذشتی از خلوتیان ملکوت
بتماشای تو آشوب قیامت برخاست

پیش رفتار تو پا بر نگرفت از خجلت
سرو سرکش که بناز از قد و قامت برخاست

حافظ این خرقه بینداز مگر جان ببری
کاتش از خرقه سالوس و کرامت برخاست

چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست
سخن شناس نئی جان من خطا اینجاست

سرم بدین و عقبی فرو نمی آید
تبارک الله از این فتنه ها که در سر ماست

در اندرون من خسته دل ندانم کیست
که من خموشم و او در فغان و در غوغاست

دلم ز پرده برون شد کجایی ای مطرب
بنال هان که از این پرده کار ما بنواست

مرا بکار جهان هرگز التفات نبود
رخ تو در نظر من چنین خوش آراست

نخفته ام ز خیالی که می پزد دل من
خمار صد شبه دارم شراب خانه کجاست

چشم بد دور کز آن تفرقه‌ات بازآورد — طالع نامور و دولت مادرزادت

حافظ از دست مده دولت این کشتی نوح

ورنه طوفان حوادث ببرد بنیادت

ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست — منزل آن مه عاشق‌کش عیار کجاست

شب تار است و ره وادی ایمن در پیش — آتش طور کجا موعد دیدار کجاست

هر که آمد به جهان نقش خرابی دارد — در خرابات بگویید که هشیار کجاست

آنکس است اهل بشارت که اشارت داند — نکته‌هاست بسی محرم اسرار کجاست

هر سر موی مرا با تو هزاران کار است — ما کجاییم و ملامتگر بیکار کجاست

باز پرسید ز گیسوی شکن در شکنش — کاین دل غمزده سرگشته گرفتار کجاست

عقل دیوانه شد آن سلسله مشکین کو — دل ز ما گوشه گرفت ابروی دلدار کجاست

ساقی و مطرب و می جمله مهیاست ولی — عیش بی یار مهیا نشود یار کجاست

حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج

فکر معقول بفرما گل بی خار کجاست

روزه یکسو شد و عید آمد و دلها برخاست — می ز خمخانه بجوش آمد و می باید خواست

توبه زهد فروشان گره از جان بگشاد — وقت رندی و طرب کردن رندان پیداست

چه ملامت بود آنرا که چنین باده خورد — این چه عیبست بدین بیخردی وین چه خطاست

باده نوشی که در و روی و ریائی نبود — بهتر از زهد فروشی که در و روی و ریاست

ما نه رندان ریائیم و حریفان نفاق — آنکه او عالم سرست بدین حال گواست

کنون به آب می لعل خرقه میشویم
نصیبه ازل از خود نمیتوان انداخت

مگر گشایش حافظ درین خرابی بود
که بخشش ازلش در می مغان انداخت

جهان بکام من اکنون شود که دور زمان
مرا به بندگی خواجه جهان انداخت

سینه از آتش دل در غم جانانه بسوخت
آتشی بود درین خانه که کاشانه بسوخت

تنم از واسطه دوری لبسر بگداخت
جانم از آتش مهر رخ جانانه بسوخت

سوز دل بین که ز بس آتش اشکم دل شمع
دوش بر من ز سر مهر چو پروانه بسوخت

آشنائی نه غریبست که دلسوز من است
چون من از خویش بر فتم دل بیگانه بسوخت

خرقه زهد مرا آب خرابات ببرد
خانه عقل مرا آتش میخانه بسوخت

چون پیاله دلم از توبه که کردم بشکست
همچو لاله جگرم بی می و خمخانه بسوخت

ماجرا کم کن و باز آ که مرا مردم چشم
خرقه از سر بدر آورد و بشکرانه بسوخت

ترک افسانه بگو حافظ و می نوش دمی
که نخفتیم شب و شمع به افسانه بسوخت

ساقیا آمدن عید مبارک بادت
وان مواعید که کردی و ز ما یاد مباد

در شگفتم که درین مدت ایام فراق
بر تو ما را چو گذشت از دل ما یاد مباد

بر سان بندگی دختر رز گو بدرآی
که دم و همت ما کرد ز بند آزادت

شادی مجلسیان دم قدم مقدم تست
جای عشاق بدین درگه بنیاد مباد

شکر ایزد که ز تاراج خزان در خطه یار
بوستان سمن و سرو و گل و شمشاد مباد

خوابم ببشد از دیده درین فکر جگرسوز — کاغوش کی شد منزل آسایش و خوابت

درویش نمیپرسی و ترسم که نباشد — اندیشهٔ آمرزش و پروای ثوابت

راه دل عشاق زد آن چشم خماری — پیداست ازین شیوه که مست شراب است

تیری که زدی بر دلم از غمزهٔ خطارفت — تا بازچه اندیشه کند رای صوابت

هر ناله و فریاد که کردم نشنیدی — پیداست نگارا که بلند است جنابت

دور است سرآب ازین بادیه هشدار — تا غول بیابان نفریبد به سرابت

تا در ره پیری بچه آیین روی ای دل — باری به غلط صرف شد ایام شبابت

ای قصر دل افسوس که منزلگه انسی — یارب مکناد آفت ایام خرابت

حافظ نه غلامیست که از خواجه گریزد
صلحی کن و باز آ که خجالم ز عتابت

خمی که ابروی شوخ تو در کمان انداخت — به قصد جان من زار ناتوان انداخت

بنود نقش دو عالم که رنگ الفت بود — زمانه طرح محبت نه این زمان انداخت

بیک کرشمه که نرگس بخود فروشی کرد — فریب چشم تو صد فتنه در جهان انداخت

شراب خورده و خوی کرده میروی بچمن — که آب روی تو آتش در ارغوان انداخت

به بزمگاه چمن دوش مست بگذشتم — چو از دهان تو ام غنچه در گمان انداخت

بنفشه طرهٔ مفتول خود گره میزد — صبا حکایت زلف تو درمیان انداخت

ز شرم آنکه بروی تو نسبتش کردم — سمن بدست صبا خاک در دهان انداخت

من از ورع می و مطرب ندیدمی ترسید — هوای مغبچگانم درین و آن انداخت

میوزد از چمن نسیم بهشت — هان بنوشید دم به دم می ناب
تخت زمرد دست گل به چمن — راح چون لعل آتشین دریاب
در میخانه بسته اند دگر — افتتح یا مفتح الابواب
لب و دندانت احقوق نمک — هست بر جان و سینه های کباب
این چنین موسمی عجب باشد — که ببندند میکده بشتاب

بر رخ ساقی پری پیکر
هین بحافظ بنوش باده ناب

گفتم ای سلطان خوبان رحم کن بر این غریب — گفت در دنبال دل ره گم کند مسکین غریب
گفتمش بگذر ز مائی گفت معذورم بدار — خانه پرور دی چه تاب آرد غم چندین غریب
خفته بر بستر شبی نازنینی را چه غم — گر ز خار و خاره سازد بستر بالین غریب
ای که در زنجیر زلفت جای چندین آشناست — خوش قطا آن خال مشکین بر رخ رنگین غریب
مینماید عکس می در رنگ روی مهوشت — همچو برگ ارغوان بر صفحه نسرین غریب
بس غریب افتاده است آن مهو ز خط کرده رخت — گرچه نبود در نگارستان خط مسکین غریب
گفتم ای شام غریبان طره شبرنگ تو — در سحرگاهان چه جای زنجر کن چون نبالدین غریب

گفت حافظ آشنایان در مقام حیرتند
دور نبود گر نشینند خسته و مسکین غریب

ای شاهد قدسی که کشد بند نقابت — وی مرغ بهشتی که دهد دانه و آبت

دریای اخضر فلک و کشتی هلال
هستند غرق نعمت حاجی قوام ما

ای فروغ ماه حسن از روی رخشان شما — آب روی خوبی از چاه زنخدان شما
عزم دیدار تو دارد جان بر لب آمده — بازگردد یا برآید چیست فرمان شما
کس بدور نرگست طرفی نبست از عافیت — به که نفروشند مستوری بمستان شما
بخت خواب آلود ما بیدار خواهد شد مگر — زانکه زد بر دیده آبی روی رخشان شما
با صبا همراه بفرست از رخ گلگشت سای — بو که بوئی بشنویم از خاک بستان شما
عمرتان باد و مرا دای ساقیان بزم جم — گرچه جام ما نشد پر می بدوران شما
دل خرابی میکند لطف شما را آگه کنید — زینهار ای دوستان جان من جانان شما
کی دهد دست این غرض ما را بکه پیوندد — خاطر مجموع ما زلف پریشان شما
دور دار از خاک و خون دامن چو پرما بگذری — کاندرین ره کشته بسیار ند قربان شما
میکند حافظ دعائی بشنو آمینی بگو — روزی ما باد لعل شکر افشان شما
ای صبا با ساکنان شهر یزد از ما بگو — کای حق ناشناسان کوی حق گویان شما
گرچه دوریم از بساط قرب همت دور نیست — بندهٔ شاه شمائیم و ثناخوان شما
ای شهنشاه بلند اختر خدا را همتی — تا بوسم چون سحر خاک ایوان شما

میدمد صبح و کله بست سحاب — الصبوح الصبوح یا اصحاب
میچکد ژاله بر رخ لاله — المدام المدام یا احباب

دوش از مسجد سوی میخانه آمد پیر ما
چیست یاران طریقت بعد ازین تدبیر ما

ما مریدان رو بسوی قبله چون آریم چون
روی سوی خانه خمار دارد پیر ما

در خرابات مغان با ما بهم منزل شویم
کاین چنین رفتست در عهد ازل تقدیر ما

عقل اگر داند که دل در بند زلف چون تست
عاقلان دیوانه گردد از پی زنجیر ما

روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد
زان ز مان خبر لطف و خوبی تست در تفسیر ما

با دل سنگینت ای بیهوده گیرد دلبری
آه آتش ناک و سوز سینه بسگیر ما

تیر آه ما ز گردون نگذرد حافظ خموش
رحم کن بر جان خود پر میز کن از تیر ما

ساقی بنور باده برافروز جام ما
مطرب بگو که کار جهان شد بکام ما

ما در پیاله عکس رخ یار دیده ایم
ای بیخبر ز لذت شرب مدام ما

هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد بعشق
ثبت است بر جریده عالم دوام ما

چندان بود ز شمه ناز سهی قدان
کاید به جلوه سرو صنوبر خرام ما

ای باد اگر بگلشن احباب بگذری
زنهار عرضه ده بر جانان پیام ما

گو نام ما ز یاد بعمدا چه میبری
خود آید آنکه یاد نیاری ز نام ما

مستی به چشم شاهد دلبند ما خوشست
زان رو سپرده اند بمستی زمام ما

ترسم که صرفه ای نبرد روز باز خواست
نان حلال شیخ ز آب حرام ما

حافظ ز دیده دانه اشکی همی فشان
باشد که مرغ وصل کند قصد دام ما

دود آه سینهٔ نالان من — سوخت این افسردگان خام را
محرم راز دل شیدای خود — کس نمی بینم ز خاص و عام را
بادلارامی مرا خاطر خوشست — کز دلم نگذاره برد آرام را
تنگ‌دد دیگر به سر وقت چمن — هر که دید آن سرو سیمین اندام را
صبر کن حافظ به سختی روزو شب
عاقبت روزی بیابی کام را

رونق عهد شباب است دگر بستان را — می رسد مژده گل بلبل خوشالحان را
ای صبا گر بجوانان چمن باز رسی — خدمت ما برسان سرو و گل و ریحان را
گر چنین جلوه کند مغبچه باده فروش — خاک کوی در میخانه کنم مژگان را
ای که بر مه کشی از عنبر سارا چوگان — مضطرب حال مگردان من سرگردان را
ترسم این قوم که بر درد کشان می‌خندند — در سر کار خرابات کنند ایمان را
یار مردان خدا باش که در کشتی نوح — همت خاکی که به آبی نخرد طوفان را
بر در خانه گردون بدرونان مطلب — کان سیه کاسه در آخر نکشد مهمان را
هر که را خوابگه آخر مزبله است — گو چه حاجت که به افلاک کشی ایوان را
ماه کنعانی من مسند مصر آن تو شد — وقت آنست که بدرود کنی زندان را
حافظا می خور و رندی کن و خوش باش ولی
دام تزویر مکن چون دگران قرآن را

دل میرود ز دستم صاحبدلان خدارا
درداکه رازپنهان خواهد شد آشکارا

کشتی شکستگانیم ای باد شرطه برخیز
باشد که بازبینیم دیدار آشنا را

ده روز مهر گردون افسانه است و افسون
نیکی بجای یاران فرصت شمار یارا

در حلقه گل و مل خوش خواند دوش بلبل
هات الصبوح هبوا یا ایها السکارا

ای صاحب کرامت شکرانه سلامت
روزی تفقدی کن درویش بینوا را

آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است
با دوستان مروت با دشمنان مدارا

درکوی نیک نامی ما را گذر ندادند
گر تو نمی پسندی تغییر کن قضا را

آن تلخ وش که صوفی ام الخبائثش خواند
اشهی لنا و احلی من قبلة العذارا

هنگام تنگدستی در عیش کوش و مستی
کاین کیمیای هستی قارون کند گدارا

سرکش مشو که چون شمع از غیرتت بسوزد
دلبر که در کف او موم است سنگ خارا

آینه سکندر جام می است بنگر
تا بر تو عرضه دارد احوال ملک دارا

خوبان پارسی گو بخشندگان عمرند
ساقی بده بشارت رندان پارسا را

حافظ به خود نپوشید این خرقه می آلود
ای شیخ پاکدامن معذور دار ما را

ساقیا برخیز و در ده جام را
خاک بر سر کن غم ایام را

ساغری در کف نه تا ز بر
برکشم این دلق ازرق فام را

گرچه بدنامیست نزد عاقلان
ما نمیخواهیم ننگ و نام را

باده در ده چند ازین باد غرور
خاک بر سر نفس بد فرجام را

صوفی بیا که آینه صافیست جام را
تا بنگری صفای می لعل فام را

راز درون پرده ز رندان مست پرس
کاین حال نیست زاهد عالی مقام را

عنقا شکار کس نشود دام باز چین
کانجا همیشه باد بدست است دام را

در بزم دور یک دو قدح درکش و برو
یعنی طمع مدار وصال دوام را

ای دل شباب رفت و نچیدی گلی ز عیش
پیرانه سر مکن هنری ننگ و نام را

در عیش نقد کوش که چون آنچه بر نماند
آدم بهشت روضه دار السلام را

ما را بر آستان تو بس حق خدمتست
ای خواجه باز بین به ترحم غلام را

حافظ مرید جام می است ای صبا برو
و ز بنده بندگی برسان شیخ جام را

به ملازمان سلطان که رساند این دعا را
که به لشکر پادشاهی نظر مران گدا را

ز رقیب دیو سیرت به خدای خود پناهم
مگر آن شهاب ثاقب مدد ی مدد خدا را

مژه سیاهت ار کرد به خون ما اشارت
ز فریب او بیندیش و غلط مکن نگارا

دل عالمی بسوزی چو عذار برفروزی
تو از این چه سود داری که نمی کنی مدارا

همه شب در این امید که نسیم صبحگاهی
به پیام آشنائی بنوازد آشنا را

چه قیامت است جانا که به عاشقان نمودی
دل و جان فدای دیت بنما عذار ما را

به خدا که جرعه ای ده تو به حافظ سحر خیز
که دعای صبحگاهی اثری کند شما را

صبا بلطف بگو آن غزال رعنا را — که سر به کوه و بیابان تو داده‌ای ما را

شکرفروش که عمرش دراز باد چرا — تفقدی نکند طوطی شکرخا را

غرور حسن اجازت مگر نداد ای گل — که پرسشی نکنی عندلیب شیدا را

بخلق و لطف توان کرد صید اهل نظر — به بند و دام نگیرند مرغ دانا را

ندانم از چه سبب رنگ آشنائی نیست — تو همچو قدان سیه چشم ماه سیما را

چو با حبیب نشینی و باده پیمائی — بیاد آر محبّان بادپیما را

جز این قدر نتوان گفت در جمال حبیب — که وضع مهر و وفا نیست روی زیبا را

در آسمان نه عجب گر بگفته حافظ

سرود زهره بر قص آورد مسیحا را

صلاح کار کجا و من خراب کجا
ببین تفاوت ره از کجاست تا بکجا

دلم ز صومعه بگرفت و خرقه سالوس
کجاست دیر مغان و شراب ناب کجا

چه نسبتست بر بندی صلاح و تقوی را
سماع و عظ کجا و نغمه رباب کجا

ز روی دوست دل دشمنان چه دریابد
چراغ مرده کجا شمع آفتاب کجا

چو گل بنیش ما خاک آستان شماست
کجا رویم بفرما ازین جناب کجا

ببین به سیب زنخدان که چاه در راهست
کجا همی روی ای دل بدین شتاب کجا

بشد که یاد خوشش باد روزگار وصال
خود آن کرشمه کجا رفت آن عتاب کجا

قرار و خواب ز حافظ طمع مدار ای دوست
قرار چیست صبوری کدام و خواب کجا

اگر آن ترک شیرازی بدست آرد دل ما را
بخال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را

بده ساقی می باقی که در جنت نخواهی یافت
کنار آب رکناباد و گلگشت مصلا را

فغان کاین لولیان شوخ شیرین کار شهر آشوب
چنان بردند صبر از دل که ترکان خوان یغما را

غلام نرگس مست تو تاج خسروی دارد
بخاتم ملکش دست سلیمان داد انگشتری ما را

من آن حسن روز افزون که یوسف داشت می دانم
که عشق آید پس پرده عصمت برون آرد زلیخا را

اگر دشنام فرمایی و گر نفرین دعا گویم
جواب تلخ می زیبد لب لعل شکر خا را

نصیحت گوش کن جانا که از جان دوستر دارند
جوانان سعادتمند پند پیر دانا را

حدیث از مطرب و می گو و راز دهر کمتر جو
که کس نگشود و نگشاید بحکمت این معما را

غزل گفتی و در سفتی بیا و خوش بخوان حافظ
که بر نظم تو افشاند فلک عقد ثریا را

الا یا ایها الساقی ادر کاسا و ناولها
که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها
مزن بر طبل بیعارم که نامووس است مشکلها
چو ما شبها نخفتیم و نمی‌گیرد سحر غفلت
بنالد عندلیب صبح و گردانی چنین بلبل
بشارت باد مشتاقان که بوی گل همی آید
مژده دل‌رسانی که عنقا دام خود بگشاید
عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها
عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها
عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها
عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها
حضوری گر همی خواهی از او غایب مشو حافظ
متی ما تلق من تهوی دع الدنیا و اهملها

الا یا ایها الساقی ادر کاسا و ناولها — که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها

بیوی نافه‌ای کاخر صبا زان طره بگشاید — ز تاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دلها

شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل — کجا دانند حال ما سبکباران ساحلها

مرا در منزل جانان چه امن عیش چون هردم — جرس فریاد می‌دارد که بربندید محملها

بی سجاده رنگین کن گرت پیر مغان گوید — که سالک بی‌خبر نبود ز راه و رسم منزلها

همه کارم ز خود کامی بدنامی کشید آخر — نهان کی ماند آن رازی کز او سازند محفلها

حضوری گر همی خواهی از او غایب مشو حافظ

متی ما تلق من تهوی دع الدنیا و اهملها

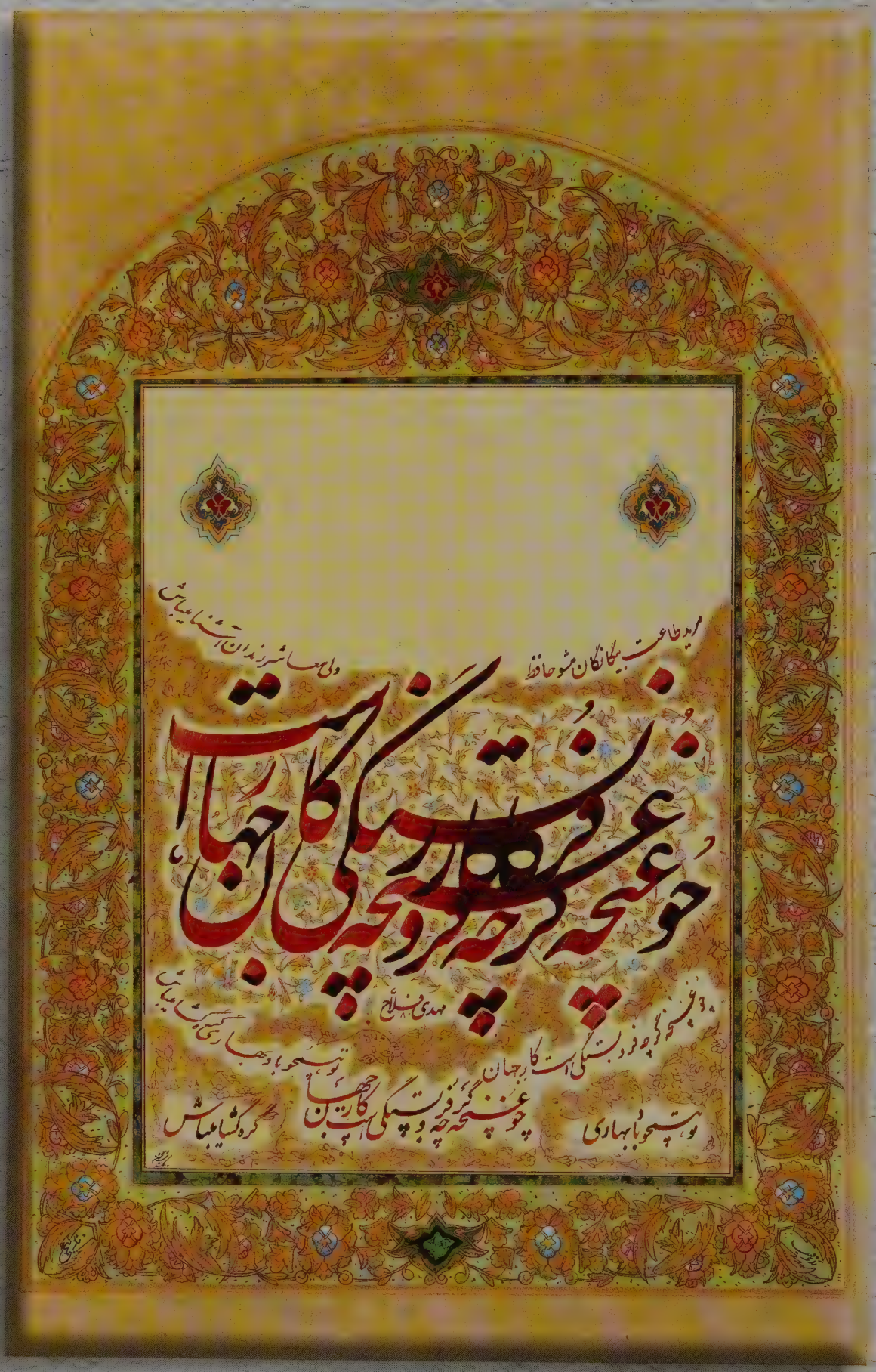
مرید طاعت بیگانگان مشو حافظ
ولی مباش شریر زمان آشنا میباش
چو غنچه گرچه فروبستگی است کار جهان
تو همچو باد بهاری گره گشا میباش
مهدی فلاح

به دور لاله قدح گیر و بی ریا میباش — ببوی گل نفسی همدم صبا می باش

نگویمت که همه ساله می پرستی کن — سه ماه می خور و نه ماه پارسا می باش

چو پیر سالک عشقت به می حواله کند — بنوش و منتظر رحمت خدا می باش

گرت هواست که چون جم بسر غیب ری — بیاد همدم جام جهان نما می باش

چو غنچه گرچه فروبستگی است کار جهان — تو همچو باد بهاری گره گشا می باش

دفا مجوی ز کس ور سخن نمی شنوی — بهر زه طالب سیمرغ و کیمیا می باش

مرید طاعت بیگانگان مشو حافظ
ولی معاشر رندان پارسا می باش

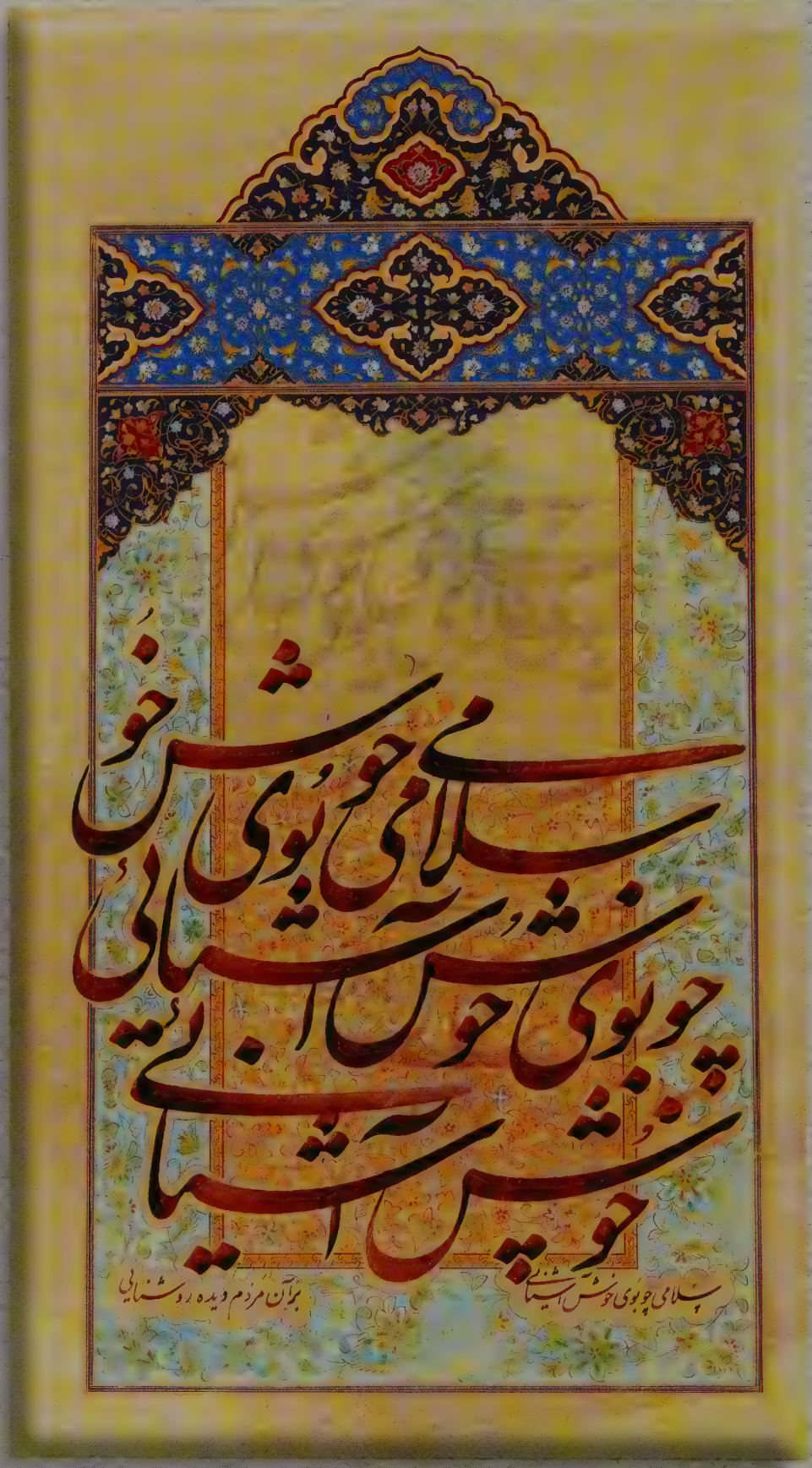
سلامی چو بوی خوش آشنایی
برآن مردم دیده روشنایی

سلامی چو بوی خوش آشنایی — بر آن مردم دیده روشنایی

درودی چو نور دل پارسایان — بدان شمع خلوتگه پارسایی

نمی‌بینم از همدمان هیچ برجای — دلم خون شد از غصه ساقی کجایی

ز کوی مغان رخ مگردان که آنجا — فروشند مفتاح مشکل گشایی

عروس جهان گرچه در حجله حسن است — ز حد مبر در شیوه بی‌وفایی

دل خسته من گرش تمنی هست — نخواهد ز نسرین گلان مومیایی

می صوفی افکن کجا می‌فروشند — که در تا بم از دست زهد ریایی

رفیقان چنان عهد صحبت شکستند — که گویی نبود است خود آشنایی

مرا گر تو بگذاری ای نفس طامع — بسی پادشاهی کنم در گدایی

بیا موزمت کیمیای سعادت — ز همصحبت بد جدایی جدایی

مکن حافظ از جور دوران شکایت

چه دانی تو ای بنده کار خدایی

دفترهای فرهنگ ایران نشسته و در کمتر از چهار صد غزل ناب و سره گزیده جوهر و جان سخن را در دسترس نسل انسان نهاده است

این تافته جدا بافته در نیمه نخست سده هشتم دیده بجهان گشود و پس از گذراندن نزدیک به هفت صد سال بر دوش زمان سوار

شده و به جاودانگی پیوسته است. نه تنها در زادگاه و میهنش که در سراسر گیتی محبوب و دلخواه آمده است.

در مغرب زمین کسی یا لااقل کوته پایگاهی ندارد و نیچه خود از "دیوانگان عشق" است که ناشناخته مانده است. این دو برگ و

هر دو ستایشگران حافظند... و اینهمه را در کتاب "چرا حافظ؟" خوانده اید یا میخوانید.

سخن گفتن از شعر و طنازیهای حافظ چون "شرح شکن زلف خم اندر خم جانان" در این اندک نمی گنجد. این دیباچه کوتاه شده از جستاری گسترده است برای درآمدن این گنج به آیین و دفتر نگارین چشم نواز دلنشین که با خط جادویی شیرین

مهدی فلاح و نگارگریهای دلفریب جنیعلی ماهیانی درخت دیگری زیبا و دلخواه به جلوه آمده است.

در این نوشتار از کوتاهی سخن و بسنده کردن نشانه ها و نکته های سربسته ناگزیر بودم که حافظ پژوهی خود سخنی دیگر است. من شادم

که با همین دیباچه کوتاه سهمی در این دفتر نگارین دارم که چشم و دل آگاهان و بزم آرای کاشانه صاحبدلان خواهد شد.

بی گمانم که این عروس دلبند هر خانه یی را از شادی و طرب و زیبایی آکنده میکند و شادیانه یی چنین زیبا مهرافزای بزم

خردمندان و مهرآفرینان خواهد بود.

چیتگر. آذرماه ۱۳۸۰ علیقلی محمودی بختیاری

بیش نیست و تو شهسوار میدان معرفت و عشق است که بار امانت را پذیرا شده و بدوش کشیده است.

و این حافظ است که بر رخش عشق سوار شده و دلیرانه از مسجد بخانقاه و آگاهانه از خانقاه به خورآباد «ره یافته و بالانشین کوی مغان» گردیده است. «من» ش باگردش و پویشی مدانه به تو «پیوسته و جلوگاه زیبای او» شده است.

و با کل آفرینش و هنجار هستی بهم آمیخته است... حافظ، آنچنان مستانه و جدان و شتابان «تماشاگه راز» رهجست که: خود را در هستی و هستی را در خود بلورینه دید و شاهوار بر تخت پیشگاه بی نیازی نشست و سرود:

ساقی به نور باده برافروز جام ما — مطرب بگو که کار جهان شد بکام ما

ما در پیاله عکس رخ یار دیده ایم — ای بیخبر ز لذت شرب مدام ما

مستی بچشم یار لبسته ما خوشست — زان رو سپرده اند به مستی زمام ما

جان و جوهر سخن عشق است و عاشقی — هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد بعشق

ثبت است بر جریده عالم دوام ما

و معنی جاودانگی انسان همین است... داستان «راستان خیز» آدمی را در همین انگاره باید جستجو کرد و دید.

پیر خرد «با کنایه و ایهام به سالک ره میگوید: حجاب از چهره برگیر «مدعی» را از خود دور کن، پرده او «مام» اکسیژن تا جهان هستی و هنجار آفرینش را به روشنی شعله آتش دریابی و به صدر «مصطبه عشق» بنشینی. حافظ نیز: «همه دیوانها

عقل ابزار زندگی ساده و آسان انسان است. انسان در همین جهان هستی زندگی ساده خود را باید بگذارند.
آماده برابر اینهمه نخستایش که به او شده وظیفه ای سنگین دارد باید پالوده شود و غربال شود و پخته گردد تا بتواند شایستگی
گرفتن بار امانت را پیدا کند. امانت آفریدگار همان عشق و آزادی است همان پدیده ای که فرشتگان
از آن بی بهره اند... هر کسی از نسل انسان هم شایانی آن را ندارد. بار امانت پیروی همین عشق تحمل پذیر میشود
و این پیروی فرا برنده است که چون در انسانی بلورینه شد آن انسان میتواند به حریم عشق گام بگذارد وگرنه:

حریم عشق را درگه بسی بالاتر از عقل است کسی آن آستان بوسد که جان در آستین دارد

به گفته مولانا: هر چه گویم عشق را شرح و بیان چون به عشق آیم خجل مانم از آن

حافظ براستی شناگر شایسته دریای عرفان است و جانش گداخته در آتش عشق است. و به پیروی عشق تو رسیده و
مفهوم انسان را به شایستگی نشان داده است که بی پرده و حجاب با خرد ناب پیوند یافته با خردی که در میخانه عشق بجوش آمده
و پخته و کارآمد شده است. در دیدگاه حافظ حریم عشق، بارگاه و کارگاه زیبایی و هنجار است آنجا هر کس و هر چیز در
جای بایسته خود قرار گرفته در این بارگاه تو جلوه گاه او میشود و این تو آراسته به عشق است حافظ به این تو به این دلبر شاهد مینازد و میبالد و میگوید:

گوی خوبی که ببرد از تو که خورشید نجاست نی سواری است که در دست غلامی دارد

خورشید، در جهانی که انسان میشناسد شگرفترین پدیده است، اما در برابر شهسواری چون تو، نی سواری.

اختیاری که انسان پیدا کرده میان خود و خرد حجاب‌هایی پدید می‌آورد. و اینجاست که باید سخن سعدی را

عارفانه وار سعی کنیم و بپذیریم و به آن بندیم که گفت:

نه هر آدمیزاد ازدد بهست　　دد از آدمیزاد بدبهست

بهست ازدد انسان صاحب خرد　　نه انسان که در مردم افتد چو دد

این رشته سر دراز دارد همین اندک در اینجا بسنده میکنم و به عشق باز میگردم. که گفتم عشق شاهواره دیوان حافظ است، بهتر است غزلی را که مطلعش آورده شد تا پایان بیاورم تا دریابید نسخه برادرانی که بجای "پرتو حسنش" پرتو حسنت آورده اند معنی "راز او، تو، من" را در نیافته اند. اکنون این غزل را با هم بخوانیم:

در ازل پرتو حسنش ز تجلی دم زد　　عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد

جلوه یی کرد رخش دید ملک عشق نداشت　　عین آتش شد ازین غیرت و بر آدم زد

عقل میخواست کز آن شعله چراغ افروزد　　برق غیرت بدرخشید و جهان برهم زد

"مدعی" خواست که آید به تماشاگه راز　　دست غیب آمد و بر سینه نامحرم زد

جان علوی هوس چاه زنخدان تو داشت　　دست در حلقه آن زلف خم اندر خم زد

حافظ آن روز ز طرز غزل عشق تو گفت　　که قلم بر سر اسباب دل خرم زد

عشق نیروی فرابرنده است نیروی گدازنده و پالاینده همه آفرینندگان است حتی «خرد» هم که نخستین آفریده آفریدگار است تا در میخانه عشق گداخته و پخته نشود کارآیی در اداره جهان هستی ندارد. خرد مانند همه آفریدگان نخستین جهان مینو ساده خام و ناکارآمد است. نیروی عشق آزاد است از کار در میآورد و سخن حافظ این جا

مغبچه شگرف و باورنکردنی خود را پیدا میکند و میگوید:

این خرد خام به میخانه برد تا می لعل آوردش خون بجوش

و «می» یکی از ابزارهای عشق است و میخانه کارگاه و بارگاه اوست... پرسش دیگر اینکه انسان چگونه و چرا به خرد پیوند پیدا میکند؟ پاسخ آن در پرتو عرفان اینست که: در خط مستقیم آفرینش خرد نخستین و انسان انجامین آفریده اند و در همان آغاز در همان هنگامه پیوستن انسان به خرد، پرتو جمال حق، میدرخشد و کنش و واکنشهای بایسته رخ مینمایند و آفرینش و هستی گونه «گیتیایی» خود را پیدا میکنند یعنی:

در ازل پرتو حسنش ز تجلی دم زد عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد

و گفتیم: «عشق» نیروی فرابرنده و کارآمد آفریدگار است و معمار هستی. نیروی عشق از خط آفرینش «دایره ای» میسازد که در ترسیم این دایره انجامین آفریده به نخستین آفریده می پیوندد و انسان بر تخت «پیگاه جهان هستی» می نشیند. انسان خداوندجان و خرد میشود به برترین برتریها جای میگیرد. اما فراموش نکنیم که آگاه به حکم

و نمود جلوه گر میشود و هر آفریده یی خود نقش آفرین میشود و با دیگر آفریدگان پیوند و پیمان و خویشکاری رویاروی و تعامل و تقارن و تضاد (همکاری و همیاری و دستیزی) از خود نشان میدهد و جهان هستی بهره همین همکاری همیاری و دستیزی آفریدگان است. و اینجاست که «عرفان» از آفریدگار دم زده نمی شود، و آنچه میخواهند در «الا» آفریدگان میجویند. و اینجاست که آرام آرام به آنجا میرسیم که از میان همه آفریدگان «انسان» جلوه گاه آفریدگار میشود. اما در این «جستار» پرسشهای پی در پی و گوناگون بمیان میآید که: چرا؟... چگونه؟...

پاسخ همین چرا و چگونه ها زمینه ساز «عرفان» است و «عشق». باز گردیم به بنیادین «کارگر» جهان هستی و ببینیم آفرینش چه شد؟ حق این بود که بخاطر پیگامی نظامی در «شناسای عشق» پرده برافکنیم از چهره این بازیگر راستین هستی نام میبردیم که «عدل» را زمینه یی برای «عشق» میداند که بی آن «عشق» در همان گونه «ستوری» میماند و گفت:

عدل شیری است خرد شاد کُن ‌ ‌ ‌ ‌ «کارگر گری» مملکت آباد کُن

و آما جش از «مملکت» «کُل» جهان هستی است و سرانجام در دفتر دیگرش به «عشق» میپردازد و میگوید:

هر آن گوهر که هستند از عدد بیش ‌ ‌ ‌ ‌ همه دارند میل مرکز خویش

طبایع جز کشش کاری ندانند ‌ ‌ ‌ ‌ چگمان این کشش را عشق خوانند

چو نیکو بنگری از راه بینش ‌ ‌ ‌ ‌ به عشق است ایستاده آفرینش

یکی از عقل میلافد یکی طامات میبافد　　بیا کاین داوریها را به پیش داور اندازیم

بهشت عدن اگر خواهی بیا با ما به میخانه　　که از پای خمت تا سر به حوض کوثر اندازیم

این توانمندی و سرفرازی را همان نیروی فرا برنده یعنی عشق به انسان ارزانی میدارد و این بخت بیداری از فر عشق بر انسان میگردد

در هنگامه گردش روزگار معمار هستی و تبدیل خط راست آفرینش به "دایره" و پیوند و پیوستگی انجامین آفریده به خرد، عشق بازیگر

و نقش آفرین شیرین کار است و اینجاست که پای عشق بمیان میآید و آشنائی با عشق گره گشای همه دشواریها میشود.

"عشق چیست ؟"

عشق شاهواره دیوان حافظ است. هر کتاب و دیوانی به "عشق" آراسته است و زیب و زیور از عشق میگیرد، اما حافظ

عارفانه و رندانه با عشق آشنا شده و پیوند پیدا کرده است نه تنها عشق، همین واژگان عرفان و رندی نیز چون واژه

"عشق" در دیوان و دفترهای دیگران "مستور" آمده اند... آنجا که حافظ میگوید.

شرح مجموعه گل مرغ سحر داند بس　　که نه هر کاو ورقی خواند معانی داند

منظورش خواندن غزلها و شرح و تفسیر آنها نیست، منظورش دریافت "چه و چون و چند" همین واژگان است که سته آمده اند و مستور مانده اند

اگر خرد را نخستین آفریده آفریدگار بدانیم و انسان را فرجامین آفریدگان، کارگاه هستی و هنجار آفرینش معنی

مفهوم کارآیی ویژه خود را پیدا میکند و جهان هستی از گونه بسیطی و ایجابی بیرون میآید و به گونه کارآیی کارکردی

آنگاه به خود می آید و می پذیرد که : انسان در ظلمت جهل توان دیدن هیچ پدیده ای را ندارد تا چه رسد به دیدن و دریافتن حق ، و « چه و چون و چند » آفرینش و پی بردن به راز آفرینش و هستی و شناخت و توان نیز پرسش « بار امانت » سخن بر سر انسیت که : انسان به فرمان و شکرانه بخشایش نخستین و « تجلی حسن او در روز ازل » اگر از جهل روی برتابد و میان خود با « خرد » مجابی نگذارد ، می تواند به « حریم عشق » گام بگذارد ، و پایگاه ویژه خود را دریابد . آنچه « انسان » را از این « دولت بیدار » و « بخت یار مند » در میدارد حجاب ظلمت و جهل است . و این حجاب بهر فرهنگ تقابل دو ملت است . اگر کسی بتواند این ستیز را بمیمنی را یکسره عذر نهد به آسانی آن حجاب ظلمانی را از پیش روی خود بر میدارد ولی هیچ پرده و مانعی فروغ خورشید عشق فان را پذیرا میشود و سنگ ستیز یکپارچه لعل ناب میگردد و میتواند از چهره اندیشه نقاب بگشاید انسان در این گاهنامه از هفت شهر عشق ، هنر شناخت را در میابد و به حریم برترین توان و بالاترین جایگاه رسایی گام میگذارد و هنر عشق ورزیدن را فرا میگیرد و میتواند : « دل هر ذره را بشکافد .... و در گستره ظلمتکده ویرانه ابهر من خواسته فریاد برند :

بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم — بساط کهنه برچینیم و طرحی نو دراندازیم

شراب ارغوانی را گلاب اندر قدح ریزیم — نسیم عطر گردان را سکر در مجمر اندازیم

اگر غم لشکر انگیزد که خون عاشقان ریزد — من و ساقی بهم تازیم و بنیادش براندازیم

چو در دستت ، دی خوش زن مطرب ، دردی خوش — که دست افشان غزلخوانیم و پاکوبان سر اندازیم

دیباچه

کس چو حافظ نگشود از رخ اندیشه نقاب تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند

۱- این بیت که بر پیشانی این دیباچه آمده است، انجامین بیت این غزل حافظ است.

۲- دوش دیدم که ملائک در میخانه زدند گل آدم بسرشتند و به پیمانه زدند

۳- ساکنان حرم ستر و عفاف ملکوت با من راه نشین باده مستانه زدند

۴- شکر آنرا که میان من و او صلح افتاد قدسیان رقص کنان ساغر شکرانه زدند

۵ آتش آن نیست که از شعله آن سوز دشمع آتش آنست که در خرمن پروانه زدند

۶- آسمان بار امانت نتوانست کشید قرعه کار به نام من دیوانه زدند

۷- جنگ هفتاد و دو ملت همه را عذر بنه چون ندیدند حقیقت ره افسانه زدند

کس چو حافظ نگشود از رخ اندیشه نقاب تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند

هر کس حق دارد و میتواند سخن و سروده حافظ را گرافه به انگارد یا آنرا به دلخواه خود تغییر و تفسیر کند. اما من در اینجا هرگونه پیشداوری و خود پسندی میگویم: اگر بیت ششم این غزل را بخوانید و درست در ژرف بنگرید و دریابید

حافظ اسرار الهی کس نمیداند نمیکوشد

غزلیات حافظ

بخط

مهدی فلاح

حـــافظ

بخط : مهدی فلاح

نگارگری : حسینعلی ماچیانی،غلامرضا اسماعیل زاده

مقدمه فارسی : دکتر علیقلی محمودی بختیاری

مقدمهٔ انگلیسی : هرمن بیک نل

ترجمهٔ انگلیسی غزلیات : هرمن بیک نل،آرتور جان آربری،هنری کلارک

گردآوری ترجمهٔ انگلیسی : فرامرز غنی

ترجمهٔ فرانسه غزلیات : ونسون مون تی

گردآوری ترجمه فرانسه : دکتر سید اسدا... علوی

ترجمهٔ آلمانی غزلیات : فردریش روکرت

گردآوری ترجمه آلمانی : مرجان سوهانکی

لیتوگرافی : فرایند گویا

چاپ ششم : چاپخانه ابیانه، ۱۳۸۹

تنظیم، طراحی و مدیریت تولید : محسن ضیغمی

پردازش رایانه : حمیدرضا رحمانی

شمارگان : ۴۲۰۰ جلد

صحافی و قابسازی : معین

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۱۴۱-۴۶-۸

انتشارات فرهنگسرای میردشتی

تهران: میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، ابتدای خیابان وحید نظری مشهد: چهارراه لشکر بطرف میدان ده دی، پاساژ دیدنیها، مجتمع تجاری نادر، طبقه اول. تلفن: ۲-۶۶۱۹۰۶۶۴ فکس: ۹۶۸ ۹۲ ۹۶۴ تلفن: ۸۵۴۴۹۵۱-۰۵۱۱ فکس: ۸۵۱۴۷۶۱ -۰۵۱۱

Email: info@fmirdashti.com آدرس اینترنت: WWW.fmirdashti.com

تهران - خیابان ولیعصر، بالاتر از پارک ساعی، خیابان ساعی،

خیابان آشکان، شماره ۱۴ تلفکس: ۸۸۷۹۴۲۱۸ (۸ خط) www.gbook.ir

هرگونه بهره برداری از تصاویر و متن این کتاب منوط به مجوز کتبی ناشر می باشد.

سرشناسه : حافظ، شمس الدین محمد، ۷۹۲ق.
عنوان پدیدآور : حافظ (فارسی-انگلیسی-فرانسه-آلمانی) / بخط مهدی فلاح؛ مقدمه فارسی علیقلی محمودی بختیاری؛ مقدمه انگلیسی هرمن نیک بل؛ ترجمه انگلیسی غزلیات هرمن نیک بل، آرتور جان بری، هنری کلارک؛ گردآوری ترجمه انگلیسی فرامرز بنی، ترجمه فرانسه غزلیات ویکتور مونتی؛ گردآوری ترجمه فرانسه اسداله علوی، ترجمه آلمانی غزلیات فردریش روکرت؛ گردآوری ترجمه آلمانی مرجان سوهانکی.
مشخصات نشر : تهران: فرهنگسرای میردشتی، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری : 89،۳۷۵ ص. مصور (رنگی)؛ ۲۹×۲۱ س م.
شابک : 978-964-7141-46-8
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : انگلیسی-فرانسه-آلمانی-فارسی
یادداشت : عنوان روی جلد: حافظ.
موضوع : شعر فارسی -- قرن ۸ ق
موضوع : قرن ۸ ق -- ترجمه شده به خارجی
شناسه افزوده : فلاح، مهدی، خطاط
رده بندی کنگره : ۱۳۸۷ PIR۵۴۲۶/۲۲
رده بندی دیویی : ۸فا۲/۲۲
شماره کتابشناسی ملی : ۱۲۲۰۳۴۶

انتشارات فرهنگسرای میردشتی

منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن
منم که دیده نیالوده ام به بدیدن

وفا کنیم و ملامت کشیم و خوش باشیم
که در طریقت ما کافریست رنجیدن

به پیر میکده گفتم که چیست راه نجات
بخواست جام می و گفت عیب پوشیدن

مراد دل ز تماشای باغ عالم چیست
بدست مردم چشم از رخ تو گل چیدن

بمی پرستی از آن نقش خود برآب زدم
که تا خراب کنم نقش خودپرستیدن

به رحمت سر زلف تو واثقم ورنه
کشش چو نبود از آنسو چه سود کوشیدن

عنان بمیکده خواهیم تافت زین مجلس
که وعظ بی عملان واجبست نشنیدن

ز خط یار بیاموز مهر با رخ خوب
که گرد عارض خوبان خوشست گردیدن

مبوس جز لب ساقی و جام می حافظ
که دست زهد فروشان خطاست بوسیدن

ذهن آویز

حافظ

به چهار زبان فارسی انگلیسی فرانسه آلمانی

بخط

مهدی فلاح

نگارگری

حسنعلی پاچیانی غلامرضا ایمان زاده